

Správa o stave
malého a stredného podnikania
v Slovenskej republike v roku 2015

Bratislava, september 2016

OBSAH

Zoznam tabuliek.....	4
Zoznam grafov.....	7
1 Úvod.....	9
2 Manažérske zhrnutie.....	11
3 Vývoj ekonomického prostredia SR v roku 2015.....	19
3.1 Postavenie a vývoj MSP v roku 2015.....	20
4 Hodnotenie postavenia MSP z hľadiska implementácie jednotlivých princípov iniciatívy SBAfE	23
4.1 Princíp 1 SBAfE Vytvoriť prostredie, v ktorom môžu podnikatelia a rodinné podniky rásť a byť odmeňovaní za svoje podnikateľské úsilie.....	23
4.1.1 Hodnotenie situácie	23
4.1.2 Vývoj legislatívneho prostredia	24
4.1.3 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy	26
4.1.4 Odporúčania	40
4.2 Princíp 2 SBAfE Zabezpečiť, aby čestní podnikatelia, ktorí zbankrotovali, mohli rýchlo dostať druhú šancu.....	42
4.2.1 Hodnotenie situácie	42
4.2.2 Vývoj legislatívneho prostredia	44
4.2.3 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy	46
4.2.4 Odporúčania	46
4.3 Princíp 3 SBAfE Vytvárať pravidlá podľa zásady „najskôr myslieť v malom“	47
4.3.1 Hodnotenie situácie	47
4.3.2 Vývoj legislatívneho prostredia	48
4.3.3 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy	48
4.3.4 Odporúčania	51
4.4 Princíp 4 SBAfE Zariadiť, aby orgány verejnej správy reagovali na potreby MSP.....	53
4.4.1 Hodnotenie situácie	53
4.4.2 Vývoj legislatívneho prostredia	54
4.4.3 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy	57
4.4.4 Odporúčania	61
4.5 Princíp 5 SBAfE Prispôbiť nástroje verejnej politiky potrebám MSP: uľahčiť MSP účasť na verejnom obstarávaní a lepšie využiť prostriedky štátnej pomoci pre MSP.....	63
4.5.1 Hodnotenie situácie	63
4.5.2 Vývoj legislatívneho prostredia	65
4.5.3 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy	70
4.5.4 Odporúčania	83
4.6 Princíp 6 SBAfE Uľahčiť MSP prístup k financiám a vytvoriť právne a podnikateľské prostredie, ktoré bude podporovať včasné úhrady obchodných transakcií.....	85
4.6.1 Hodnotenie situácie	85
4.6.2 Vývoj legislatívneho prostredia	88
4.6.3 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy	89
4.6.4 Odporúčania	103
4.7 Princíp 7 SBAfE Nabádať MSP na lepšie využívanie príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh.....	105
4.7.1 Hodnotenie situácie	105

4.7.2	Vývoj legislatívneho prostredia	106
4.7.3	Podporné programy a opatrenia	106
4.7.4	Odporúčania	114
4.8	Princíp 8 SBAfE Podporovať zvyšovanie zručností v MSP a všetky formy inovácií.....	115
4.8.1	Hodnotenie situácie	115
4.8.2	Vývoj legislatívneho prostredia	115
4.8.3	Podporné programy a opatrenia	116
4.8.4	Odporúčania	137
4.9	Princíp 9 SBAfE Umožniť MSP premieňať environmentálne výzvy na príležitosti.....	139
4.9.1	Hodnotenie situácie	139
4.9.2	Vývoj legislatívneho prostredia	139
4.9.3	Podporné programy a opatrenia	140
4.9.4	Odporúčania	149
4.10	Princíp 10 SBAfE Povzbudzovať a podporovať MSP tak, aby mohli ťažiť z rastúcich trhov	150
4.10.1	Hodnotenie situácie	150
4.10.2	Vývoj legislatívneho prostredia	151
4.10.3	Podporné programy a opatrenia	151
4.10.4	Odporúčania	159
5	Hodnotenie implementácie SBAfE na Slovensku z pohľadu EÚ	161
6	Záver.....	164

Zoznam tabuliek

Tab. č. 3-1 Počet aktívnych podnikateľských subjektov podľa jednotlivých právnych foriem a veľkostných kategórií podnikov k 31. 12. 2015 (podľa novej metodiky ŠÚ SR pre definovanie aktivity subjektu)	20
Tab. č. 4-1 Dotované vzdelávacie služby pre záujemcov o podnikanie financované zo štátneho rozpočtu a realizované v regiónoch spolupracujúcimi organizáciami v roku 2015	30
Tab. č. 4-2 Celkový prehľad schválených finančných prostriedkov a pracovných miest vo výzvach určených na podporu MSP a tvorby prac. miest pre mladých ľudí.....	31
Tab. č. 4-3 Prehľad zmluvne viazaných a skutočne naplnených hodnôt (vytvorených pracovných miest) projektov v rozdelení podľa krajov za predmetné výzvy spolu.....	32
Tab. č. 4-4 Realizácia vybraných nástrojov AOTP v roku 2015	35
Tab. č. 4-5 Výška pomoci	36
Tab. č. 4-6 Rozdelenie štátnej pomoci poskytnutej rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny podľa veľkostných kategórií podnikov	37
Tab. č. 4-7 Vývoj počtosti povolených reštrukturalizácií MSP v rokoch 2013 až 2015.....	43
Tab. č. 4-8 Vývoj počtosti vyhlásených konkurzov MSP v rokoch 2013 až 2015	44
Tab. č. 4-9 Prehľad opatrení na zníženie administratívnej záťaže podnikateľov a odhadovaných finančných a časových úspor.....	47
Tab. č. 4-10 Vybrané aktivity JKM za obdobie rokov 2013 až 2015	58
Tab. č. 4-11 Prehľad novelizácií kľúčových legislatívnych predpisov pre podnikanie	65
Tab. č. 4-12 Maximálna intenzita investičnej pomoci v regiónoch SR v zmysle nariadenia vlády SR č. 219/2015 Z. z. (príloha č. 1 nariadenia)	69
Tab. č. 4-13 Podmienky na poskytnutie investičnej pomoci.....	71
Tab. č. 4-14 Prehľad čerpania zdrojov OP KaHR (NFP) pre MSP v roku 2014 a 2015 (údaj zo súhrnných žiadostí o platbu, schválených certifikačným orgánom – MF SR).....	72
Tab. č. 4-15 Prehľad čerpania zdrojov OP KaHR (NFP) pre MSP k 31. 12. 2015.....	73
Tab. č. 4-16 Prehľad počtu príjemcov OP KaHR pre MSP v roku 2014 a 2015 (spracované na základe údajov o vyplatení NFP za jednotlivé výzvy OP KaHR).....	73
Tab. č. 4-17 Prehľad vyplatených NFP pre MSP v rámci Opatrenia 3.1 OP KaHR v roku 2014.....	74
Tab. č. 4-18 Podpora MSP v roku 2015 z PRV SR 2007 – 2013	77
Tab. č. 4-19 Podpora MSP v roku 2015 z OP RH 2007 – 2013	78
Tab. č. 4-20 Prehľad štátnej pomoci poskytnutej MPRV SR v roku 2015	79
Tab. č. 4-21 Regionálne rozdelenie celkovej poskytnutej štátnej pomoci	79
Tab. č. 4-22 Prehľad čerpania prostriedkov MSP v rámci OPZ	80
Tab. č. 4-23 Prehľad čerpania prostriedkov MSP v rámci operačného programu Výskum a vývoj z pohľadu lokalizácie projektu	81
Tab. č. 4-24 Vývoj financovania MSP v rokoch 2008 – 2015.....	85
Tab. č. 4-25 Objem finančných prostriedkov čerpaných prostredníctvom MSP v roku 2015 podľa zdroja, z ktorého pochádzajú.....	86
Tab. č. 4-26 Hodnotenie financovania podnikania na Slovensku z pohľadu GEM NES v rokoch 2012 - 2015.....	88

Tab. č. 4-27 Prehľad poskytnutých mikropôžičiek podľa centier	90
Tab. č. 4-28 Vybrané ukazovatele realizácie Mikropôžičkového programu v rokoch 2014 - 2015	91
Tab. č. 4-29 Počet a výška schválených investícií za jednotlivé fondy	92
Tab. č. 4-30 Počet a výška realizovaných investícií za jednotlivé fondy	92
Tab. č. 4-31 Štádium životného cyklu spoločností pri realizovaní investičných návrhov	93
Tab. č. 4-32 Prehľad počtu a výšky čiastkových a úplných divestícií v roku 2015	93
Tab. č. 4-33 Investície rizikového kapitálu na Slovensku v rokoch 2014 – 2015	96
Tab. č. 4-34 Priame úvery v období rokov 2012 – 2015 (údaje len za MSP)	98
Tab. č. 4-35 Bankové záruky v období rokov 2012 – 2015 (údaje len za MSP)	100
Tab. č. 4-36 Vývoj majetkovej angažovanosti EXIMBANKY SR v rokoch 2014 - 2015 (v tis. eur)	101
Tab. č. 4-37 Vývoj poistnej angažovanosti EXIMBANKY SR v rokoch 2014 - 2015 (v tis. eur)	101
Tab. č. 4-38 Prehľad financovania komerčných bánk zo zdrojov EIB v rokoch 2014 - 2015	103
Tab. č. 4-39 Podiel MSP na podpore exportu poisťovacími činnosťami za roky 2011 – 2015	109
Tab. č. 4-40 Poskytnutá podpora zo Schémy pomoci na podporu priemyselných klastrov (schéma de minimis) v roku 2015	117
Tab. č. 4-41 Čerpanie prostriedkov prioritnej osi za OP KaHR k 31. 12. 2015 v eur (MSP a veľké podniky, s odpočítaním nezrovnalostí a vratiek)	119
Tab. č. 4-42 Prehľad vyplatených NFP v rámci Prioritnej osi 1 OP KaHR, Opatrenie 1.1, v roku 2015 (údaj predstavujúci skutočne vyplatené prostriedky prijímateľom až po schválení súhrnných žiadostí o platbu certifikačným orgánom) (MSP a veľké podniky, so zahrnutím nezrovnalostí a vratiek)	121
Tab. č. 4-43 Prehľad vyplatených NFP v rámci Prioritnej osi 1 OP KaHR, Opatrenie 1.3, v roku 2015 (údaj predstavujúci skutočne vyplatené prostriedky prijímateľom až po schválení súhrnných žiadostí o platbu certifikačným orgánom) (MSP a veľké podniky, so zahrnutím nezrovnalostí a vratiek)	121
Tab. č. 4-44 Prehľad čerpania NFP v rámci výziev OP VaV v roku 2015	123
Tab. č. 4-45 Prehľad zmluvného viazania a čerpania prostriedkov MSP v rámci OP VaV ..	125
Tab. č. 4-46 Prehľad poskytnutej podpory pre MSP v rámci OP VaV (eur) z hľadiska NUTS III v roku 2015	125
Tab. č. 4-47 Aktivity/Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele	130
Tab. č. 4-48 Celkový objem poskytnutej pomoci v relevantných výzvach OP V podľa uzatvorených zmlúv o poskytnutí NFP k 31.12.2015 v eur	134
Tab. č. 4-49 Poskytnutá pomoc podľa uzavretých zmlúv o poskytnutí NFP v rámci OP V k 31. 12. 2015 podľa krajov (eur)	135
Tab. č. 4-50 Naplnenie vybraných indikátorov OP ŽP týkajúcich sa podpory MSP (aktuálny stav k 31. 12. 2015)	143
Tab. č. 4-51 Finančné vyjadrenie podpory v rámci OP ŽP za rok 2015 (eur)	144
Tab. č. 4-52 Prehľad implementovaných projektov v rámci programu SK07 Zelené inovácie v priemysle	145
Tab. č. 4-53 Čerpanie prostriedkov prioritnej osi 2 k 31. 12. 2015 v eurách	146

Tab. č. 4-54 Percentuálne vyjadrenie podpory exportu bankovými produktmi do krajín EÚ a ostatných krajín v členení podľa veľkosti klientov	153
Tab. č. 4-55 Percentuálne vyjadrenie podpory exportu poisťovacími produktmi do krajín EÚ a ostatných krajín v členení podľa veľkosti klientov	154

Zoznam grafov

Graf č. 3-1 Podiel MSP na vybraných ukazovateľoch	22
Graf č. 4-1 Vybrané postoje obyvateľov Slovenska k podnikaniu – prieskum GEM.....	24
Graf č. 4-2 Početnosť vyhlásených konkurzov a povolených reštrukturalizácií v MSP v rokoch 2011 - 2015.....	42
Graf č. 4-3 Počet podnikateľských subjektov, ktoré využili služby JKM za obdobie rokov 2013 až 2015	53
Graf č. 4-4 Vývoj počtu vzniknutých MSP v členení na FO a PO v období r. 2013 - 2015	53
Graf č. 4-5 Využitie verejnej podpory v predchádzajúcich dvoch rokoch.....	63
Graf č. 4-6 Podiel MSP na celkovej výške poskytnutej štátnej pomoci v roku 2015	64
Graf č. 4-7 Čo by pomohlo k efektívnejšiemu čerpaniu pomoci z podporných programov?	64
Graf č. 4-8 Počet podporených projektov na pomoc MSP v rámci prioritnej osi 1 OP KaHR v období 2009 až 2015 (vrátane údajov za JEREMIE)	119
Graf č. 4-9 Štruktúra foriem financovania MSP v roku 2015	86
Graf č. 4-10 Zdroje externého financovania využité v predchádzajúcich 12 mesiacoch.....	87
Graf č. 4-11 Poskytnuté zdroje pre mikropôžičky podľa odvetví v roku 2015.....	91
Graf č. 4-12 Odvetvová štruktúra realizovaných investícií v roku 2015	93
Graf č. 4-13 Prehľad rozdelenia alokácie FLGP v roku 2015.....	95
Graf č. 4-14 Prehľad rozdelenia alokácie PRSL v roku 2015.....	95
Graf č. 4-15 Podiel na investíciách rizikového kapitálu na Slovensku v rokoch 2014 – 2015	97
Graf č. 4-16 Podiel vývozu MSP na jednotný trh v rokoch 2014 a 2015	105
Graf č. 4-17 Percentuálny podiel produktov bankovej divízie na financovaní MSP k 31. 12. 2015	108
Graf č. 4-18 Podiel MSP v rámci podporných nástrojov vývozu EXIMBANKY SR v rokoch 2014 a 2015	109
Graf č. 4-19 Využitie verejnej podpory špecificky zameranej na realizáciu inovačných aktivít v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov	115
Graf č. 4-20 Schéma inovačných voucherov - Zameranie riešených projektov podľa jednotlivých sektorov (pomerné vyjadrenie zo 68 realizovaných projektov)	117
Graf č. 4-21 Podpora zo Schémy pomoci na podporu priemyselných klastrov (schéma de minimis) podľa krajov za obdobie 2013 - 2015.....	118
Graf č. 4-22 Medziročné porovnanie čerpanie prostriedkov prioritnej osi 1 za OP KaHR v eur	120
Graf č. 4-23 Počet podporených podnikov v rámci prioritnej osi 1 OP KaHR v rokoch 2014 a 2015	122
Graf č. 4-24 Prehľad čerpania NFP v rámci výziev OP VaV podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015	124
Graf č. 4-25 Poskytnutá podpora pre MSP v rámci OP VaV podľa krajov v roku 2015	126
Graf č. 4-26 Prehľad prijímateľov pomoci v rámci OP V podľa veľkostných kategórií podnikov, stav k 31. 12. 2015.....	135

Graf č. 4-27 Spokojnosť s úrovňou verejnej podpory na posudzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov (medzi tými, ktorí využili túto podporu)	139
Graf č. 4-28 Prehľad podpory pre MSP v rámci OP ŽP podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015.....	144
Graf č. 4-29 Podiel vývozu MSP do krajín mimo EÚ v roku 2015	150
Graf č. 4-30 Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ, v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2013.....	150
Graf č. 4-31 Počet podporených subjektov MSP v rámci aktivít siete EEN v roku 2015	152
Graf č. 4-32 Medziročné porovnanie podpory exportu bankovými produktmi EXIMBANKY SR do krajín mimo EÚ v členení podľa veľkosti klientov v rokoch 2014 a 2015	154
Graf č. 4-33 Prehľad aktivít POCE	155
Graf č. 5-1 Hodnotenie uplatňovania SBA na Slovensku v r. 2015.....	162

1 Úvod

Predkladáme Vám reprezentatívny dokument venovaný postaveniu a trendom prebiehajúcim v prostredí malých a stredných podnikov na Slovensku. Jeho cieľom je poskytnúť informáciu o vývoji, legislatívnom prostredí, opatreniach a iniciatívach zamerané na podporu malých a stredných podnikov (ďalej „MSP“) na Slovensku v roku 2015. Keďže rok 2015 bol rokom ekonomického rastu v podnikateľskom prostredí SR sa prejavili viaceré pozitívne trendy, ktoré sa odrazili na podmienkach podnikania MSP. Tieto zmeny v kombinácii s realizovanými podpornými opatreniami mali vplyv na vývoj a postavenie MSP. Napriek významnej úlohe, ktorú sektor MSP zastáva v niektorých ekonomických ukazovateľoch, ako napr. tvorba pracovných miest, podpora miestnej ekonomiky, vyrovňovanie disparít regionálneho rozvoja, naďalej sa nedarí zlepšiť postavenie MSP v oblasti zahraničného obchodu, tvorby zisku a zavádzania inovácií do hospodárskej praxe. Tieto systémové problémy MSP môžu výrazným spôsobom ovplyvniť budúci rozvoj ekonomiky Slovenska, napĺňanie národných stratégií a politík (ako napr. stratégia RIS3), ako aj efektívnosť čerpania zdrojov štrukturálnych fondov EÚ v aktuálne sa rozbiehajúcim programom období.

Správa o stave MSP v SR v roku 2015 (ďalej „Správa“) je rozdelená do niekoľkých tematických blokov. Popri Správe bol spracovaný osobitný štatistický dokument „MSP v číslach v r.2015“, v ktorom sú prezentované výsledky štatistických ukazovateľov MSP zahrňujúce demografiu (početnosť), vznik a zánik, odvetvovú a regionálnu štruktúru, zamestnanosť, postavenie MSP v ekonomike a v zahraničnom obchode. Správa sa tak zameriava na hodnotenie situácie, vývoja legislatívneho prostredia, mapovanie podporných opatrení a identifikovanie odporúčaní v nadväznosti na jednotlivé princípy iniciatívy Small Business Act for Europe (SBAfE). V prvej časti Správy je navyše prezentovaný vývoj ekonomického prostredia z pohľadu MSP. Správa obsahuje aj výsledky prieskumov v oblasti podnikania a MSP, vrátane prezentácie výsledkov prieskumu Global Entrepreneurship Monitor (GEM), ktorý predstavuje významnú globálnu štúdiu o dynamike podnikania.

Vďaka tejto štruktúre je Správa nástrojom monitorovania iniciatívy SBAfE, ako kľúčovej stratégie Európskej komisie pre rozvoj konkurencieschopnosti MSP do r.2020. Správa preto slúži ako podklad pre činnosť Vyslanca pre MSP (SME Envoy), ktorým je na Slovensku generálny riaditeľ SBA. Ďalšia časť je preto venovaná hodnoteniu uplatňovania iniciatívy Small Business Act v podmienkach SR. Každý z 10 princípov SBAfE je osobitne vyhodnotený z rôznych hľadísk: z hľadiska legislatívneho rámca, inštitucionálnych podmienok a realizovaných podporných programov a opatrení. Súčasťou hodnotenia je aj návrh odporúčaní na jeho efektívnejšie uplatňovanie v prospech zlepšenia podmienok MSP. Súčasťou správy je aj hodnotenie implementácie iniciatívy Small Business Act na Slovensku z pohľadu EÚ.

Správu dopĺňajú viaceré tabuľky a grafy, ktoré sú zaradené priebežne v textovej časti, ich úlohou je priblíženie a dokladovanie prezentovaných informácií a trendov. Údaje prezentované v Správe pritom predstavujú výber z podrobnejších hodnotení jednotlivých aspektov MSP, ktoré sú prezentované v rámci osobitných tematických analýz a štúdií vydávaných SBA.

Hodnotenie stavu a trendov rozvoja malého a stredného podnikania je podkladom pre analýzu stavu podnikateľského prostredia v SR, ktorá sa každoročne predkladá vláde SR ako súčasť Správy o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike v zmysle uznesenia vlády SR č. 792 zo 17. júla 2002. Dokument je taktiež využívaný ako údajová báza pre informovanie inštitúcií Európskej únie, OECD, a ďalších subjektov a pri spracovaní analýz a štúdií podnikateľského prostredia na Slovensku.

Správa o stave malého a stredného podnikania v SR v roku 2015 je prístupná verejnosti prostredníctvom webstránky SBA.

Tvorcovia dokumentu ďakujú spolupracovníkom z organizácií štátnej správy, verejnej správy, podnikateľských zväzov a združení, ako aj z mimovládneho sektora za dodané podklady, ako aj cenné podnety a príspevky, bez ktorých by nebolo možné pripraviť dokument v požadovanom rozsahu a kvalite.

2 Manažérske zhrnutie

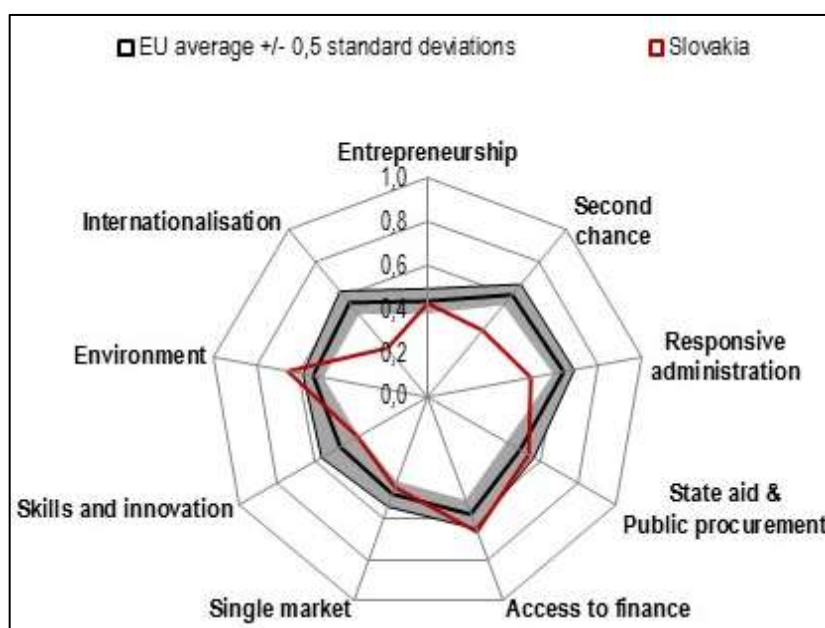
Malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“) sú dôležitou zložkou slovenskej ekonomiky. Tvoria V roku 2015 tvorili 99,9 % podiel z celkového počtu podnikateľských subjektov, poskytovali pracovné príležitosti takmer trom štvrtinám (73,6 %) aktívnej pracovnej sily v podnikovej ekonomike a podieľali sa viac ako polovicou (52,8 %) na tvorbe pridanej hodnoty. V roku 2015 sa sektor malých a stredných podnikov vyvíjal v podmienkach rastúcej výkonnosti slovenského hospodárstva. Pozitívny vývoj zaznamenali takmer všetky hlavné ukazovatele charakterizujúce vývoj MSP. Oproti roku 2014 sa v sektore MSP zvýšila zamestnanosť (o 0,7 %), pridaná hodnota (o 4,4 %), vytvorený zisk (o 8,8 %), nárast zaznamenal aj vývoz tovarov (o 5,7 %).

Podľa údajov Štatistického úradu SR bolo v roku 2015 na Slovensku evidovaných 531 729 aktívnych podnikateľských subjektov, z toho 531 063 malých a stredných podnikov. V medziročnom porovnaní sa celkový počet aktívnych malých a stredných podnikov znížil o 6,0 %, čo však môže byť do veľkej miery spôsobené vplyvom zavedenia novej metodiky ŠÚ SR pre stanovenie aktivity subjektu¹. Z celkového počtu podnikov bolo 96,9 % mikropodnikov (515 236), 2,4 % (12 984) malých podnikov a 0,5 % (2 843) stredných podnikov. V krajine pôsobilo 666 veľkých podnikov, ktoré tvorili podiel 0,1 %.

Konsolidáciu sektora potvrdzuje celková početnosť MSP, ktorá v porovnaní s predkrízovým r.2008 predstavovala nárast iba 3,7%, v prípade mikropodnikov bol nárast 7,4%, počet stredných podnikov dosiahol 92% ich počtu v r.2008. Naďalej sa však nedarí eliminovať prepád v kategórii malých podnikov, ktorej početnosť sa po r.2008 znížila o vyše 50% a aj v r.2015 dosahoval ich počet len 44% úrovne r.2008. Potvrdzuje to trend stratifikácie v rámci MSP. Ďalším prebiehajúcim trendom je znižovanie počtu vzniknutých podnikov, v r.2015 bolo zaregistrovaných 45 657 nových podnikov, čo predstavuje medziročný pokles o 21%. Znižovanie počtu novovzniknutých podnikov sa prejavilo aj na znižovaní rozsahu využívania služieb JKM, ktoré zaznamenali medziročný pokles počtu klientov z prostredia podnikateľov o 4%.

Vhodným nástrojom na hodnotenie podnikateľského prostredia z pohľadu MSP je Európska iniciatíva Zákon o malých podnikoch – Small Business Act (ďalej len „SBA“), ktorá je implementovaná od roku 2008. Jedná sa o pokračovanie Európskej charty pre malé podniky z roku 2000. Cieľom SBA je zabezpečiť, aby MSP v EÚ dosahovali rast tržieb a konkurencieschopnosti a dokázali sa úspešne presadiť na globálnom trhu. Tým bude podporený celkový ekonomický rozvoj EÚ, čo prispeje k naplneniu cieľov Stratégie Európa 2020. Európska komisia vykonáva každoročné hodnotenie uplatňovania princípov SBA v rámci členských krajín prostredníctvom spracovania tzv. profilov krajín.

¹ Za ekonomicky aktívny subjekt sa považuje ŠÚ SR subjekt, ktorý mal v sledovanom referenčnom období zamestnancov, tržby alebo investície. K stanoveniu aktivity využil ŠÚ SR aj údaje z administratívnych zdrojov o platiteľoch zdravotného poistenia.

Profil hodnotenia princípov SBA na Slovensku v r.2015

Zdroj: Európska Komisia/ SBA Factsheet

Na základe profilu SBA spracovaného pre rok 2015 hodnotila Európska komisia na Slovensku ako silné stránky uplatňovanie princípov 6 (prístup k financovaniu) a 9 (životné prostredie), najvýznamnejšie nedostatky boli zistené v uplatňovaní princípu 2 (druhá šanca), princípu 10 (internacionalizácia) a princípu 4 (ústretová správa). V prípade ostatných princípov sa Slovensko zaradilo medzi priemer EÚ. V porovnaní s minulým rokom došlo k zlepšeniu v oblasti prístupu k financovaniu (princíp 6), v oblasti internacionalizácie podnikania (princíp 10), napriek tomu je to naďalej jeden z najhoršie hodnotených princípov, a čiastočne aj v oblasti prístupu k podnikaniu (princíp 1), naopak zhoršenie hodnotenia bolo zaznamenané v oblasti zručností a inovácií (princíp 8) a v oblasti „ústretová správa“ (princíp 4).

Nižšie je uvedené hodnotenie situácie na Slovensku vo vzťahu k jednotlivým princípom:

Princíp 1 Prístup k podnikaniu

V júni 2015 schválila vláda SR koncepciu pre podporu startupov a rozvoj startupového ekosystému v SR, v zmysle ktorej sú startupy, ako začínajúce podniky, zdrojom inovatívnych riešení s významným rastovým potenciálom. Snahou tejto koncepcie je podporiť startupový ekosystém v SR vytvorením podnikateľského prostredia a systému štátnej podpory, ktoré by dokázali aktivovať slovenské subjekty a jednotlivcov s unikátnymi myšlienkami, prilákať zahraničné subjekty s inovatívnymi nápadmi, zatriktívniť investovanie do startupov a vytvoriť výnimočný imidž krajiny. Koncepcia obsahuje 17 opatrení v rámci 3 strategických cieľov, naplánovaných na r.2015 a 2016.

V rámci podporných opatrení bol najvýznamnejšou iniciatívou projekt prípravy Národného podnikateľského centra, ktorý prebiehal v rokoch 2014 a 2015. Cieľom projektu bolo vytvorenie komplexného centra podporných služieb pre podnikateľov na 1 mieste (one-stop-shop), ktoré vytvorí podmienky pre uplatnenie nielen mladých ľudí, absolventov, ale aj zamestnancov a seniorov zamýšľajúcich sa nad vstupom do podnikania, ako aj poradenstvo a podporu pre etablovaných podnikateľov. Služby centra budú prístupné aj pre podnikateľov z marginalizovaných skupín obyvateľstva. V pilotnej fáze bolo vytvorené Národné

podnikateľské centrum v Bratislave, ktoré sídli v priestoroch Business Centra Twin City na Karadžičovej ulici.

Princíp 2 Druhá šanca

V roku 2015 bolo na Slovensku vyhlásených 350 konkurzov malých a stredných podnikov. V medziročnom porovnaní sa znížil počet vyhlásených konkurzov MSP o 14,4%. Z celkového počtu konkurzov bolo 84,0 % vyhlásených v mikropodnikoch. V tomto roku bolo na Slovensku povolených 91 reštrukturalizácií MSP, čo predstavuje zníženie oproti roku 2014 o 20,2 %. Z celkového počtu povolených reštrukturalizácií MSP bolo 58,2 % v kategórii mikropodnikov, z hľadiska sektorov bolo najviac povolených reštrukturalizácií v odvetví obchodu (30,8%).

Novelizáciami zákona o konkurze a reštrukturalizácii v r.2015 (osobitne zákon č. 87/2015 Z. z.) síce došlo k určitým úpravám podmienok s cieľom zamedziť poškodzovaniu veriteľov v rámci konkurzného a reštrukturalizačného konania a posilnenia a zodpovednosti za podnikanie (napr. povinnosť dlžníka uspokojovať veriteľov nezabezpečených pohľadávok zo svojich budúcich ziskov až do výšky 100 %), napriek tomu pretrváva nepriaznivé postavenie malých veriteľov (z prostredia MSP) oproti zabezpečeným veriteľom v konkurznom a reštrukturalizačnom konaní. V dôsledku preťaženia súdov zostáva čas potrebný na vyriešenie platobnej neschopnosti neprimerane dlhý.

Princíp 3 Najskôr myslí v malom

Významnou zmenou bolo zavedenie nových veľkostných kategórií podnikov do legislatívnej praxe SR. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“) bol s účinnosťou od 1. januára 2015 novelizovaný zákonom č. 333/2014 Z. z., ktorý zaviedol nové kategórie účtovných jednotiek:

- *mikro účtovná jednotka* – celková suma majetku najviac 350 tis. eur, čistý obrat najviac 700 tis. eur, najviac 10 zamestnancov,
- *malá účtovná jednotka* - celková suma majetku viac ako 350 tis. eur a najviac 4 mil. eur, čistý obrat viac ako 700 tis. eur a najviac 8 mil. eur, počet zamestnancov viac ako 10 a najviac 50,
- *veľká účtovná jednotka* - celková suma majetku viac ako 4 mil. eur, čistý obrat viac ako 8 mil. eur, viac ako 50 zamestnancov.

Zatriedenie účtovných jednotiek do veľkostných kategórií sa týka len nasledujúcich právnych foriem subjektov: obchodná spoločnosť, družstvo, podnikateľov – fyzických osôb, ktorí vedú podvojné účtovníctvo, podnikateľov - fyzických osôb zapísaných do Obchodného registra, pozemkové spoločenstvo. Každá veľkostná kategória účtovných jednotiek zostavuje účtovnú závierku podľa osobitných požiadaviek, osobitne zjednodušený je najmä formulár účtovnej závierky mikro účtovných jednotiek. Aj keď dané opatrenie zjednodušuje podmienky a znižuje záťaž pre časť MSP, teda je v súlade s princípom 3 SBA najskôr myslí v malom, jedná sa o nesystémové definovanie veľkostných kategórií v protiklade s definíciou MSP aplikovanou v EÚ, čo môže predstavovať prekážku pri vytváraní synergií s inými opatreniami na podporu MSP.

Princíp 4 Ústretová správa

V legislatívnom prostredí najvýznamnejšou zmenou v r. 2015 bolo prijatie Zákona o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 61/2015 Z. z.), ktorým sa spustil systém duálneho vzdelávania na stredných odborných školách. Zákon

nadobudol účinnosť 1. apríla 2015. V decembri 2015 vstúpil do platnosti zákon č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V nadväznosti na uvedený zákon bol novelizovaný aj zákon o investičnej pomoci (č. 561/2007 Z. z.), v ktorom sa podmienky pre poskytnutie investičnej pomoci pre investičné zámery z oblasti priemyselnej výroby v najmenej rozvinutých okresoch zásadne znížili, a to až na min. investíciu 200 tis. eur a min. počet nových pracovných miest 10. V prípade žiadateľa z kategórie MSP sa podmienka min. investície znižuje na 100 tis. eur. Legislatívne prostredie sa vyznačovalo častými zmenami, v rámci 15 podnikateľsky relevantných zákonov bolo v r.2015 prijatých až 84 rôznych novelizácií.

V oblasti lepšej regulácie došlo úpravou Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov (ďalej Jednotná metodika) k zavedeniu posudzovania vplyvov pripravovaných legislatívnych a nelegislatívnych návrhov na MSP, tzv. MSP testu, do procesu prípravy materiálov predkladaných do legislatívneho procesu, čím bola čiastočne naplnená ex ante kondicionalita pre čerpanie zdrojov Operačného programu Výskum a inovácie 2014 – 2020 na podporu MSP. Na vykonávanie MSP testu bolo v rámci Slovak Business Agency vytvorené Centrum lepšej regulácie, ktoré po nadobudnutí účinnosti upravenej Jednotnej metodiky (od 1.10.2015) do konca r.2015 posúdilo viac ako štyri desiatky materiálov, z čoho v polovici identifikovalo vplyv na podnikateľské prostredie a v priemernej lehote siedmich dní poskytlo Stálej pracovnej komisii na posudzovanie vybraných vplyvov čiastkové stanovisko k doložke a analýze vplyvov na podnikateľské prostredie a ku kvalite procesu posudzovania.

Princíp 5 Štátna pomoc a verejné obstarávanie

Hlavným podporným nástrojom MSP bola aj v r.2015 pomoc zo štrukturálnych fondov EÚ, implementovaná prostredníctvom Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast 2007 – 2013 (ďalej OP KaHR). Do konca r.2015 bola v rámci tohto operačného programu poskytnutá pomoc formou nenávratného finančného príspevku (grantu) na celkovo 1 600 projektov realizovaných MSP, čo predstavuje 69 % všetkých projektov tohto programu. V samotnom roku 2015 bolo na základe uzavretých zmlúv o NFP vyplatených MSP 181,2 mil. Eur, čo predstavuje medziročný nárast o vyše 630%, pričom podiel MSP na celkovom čerpaní v tomto roku dosiahol 75,3 %.

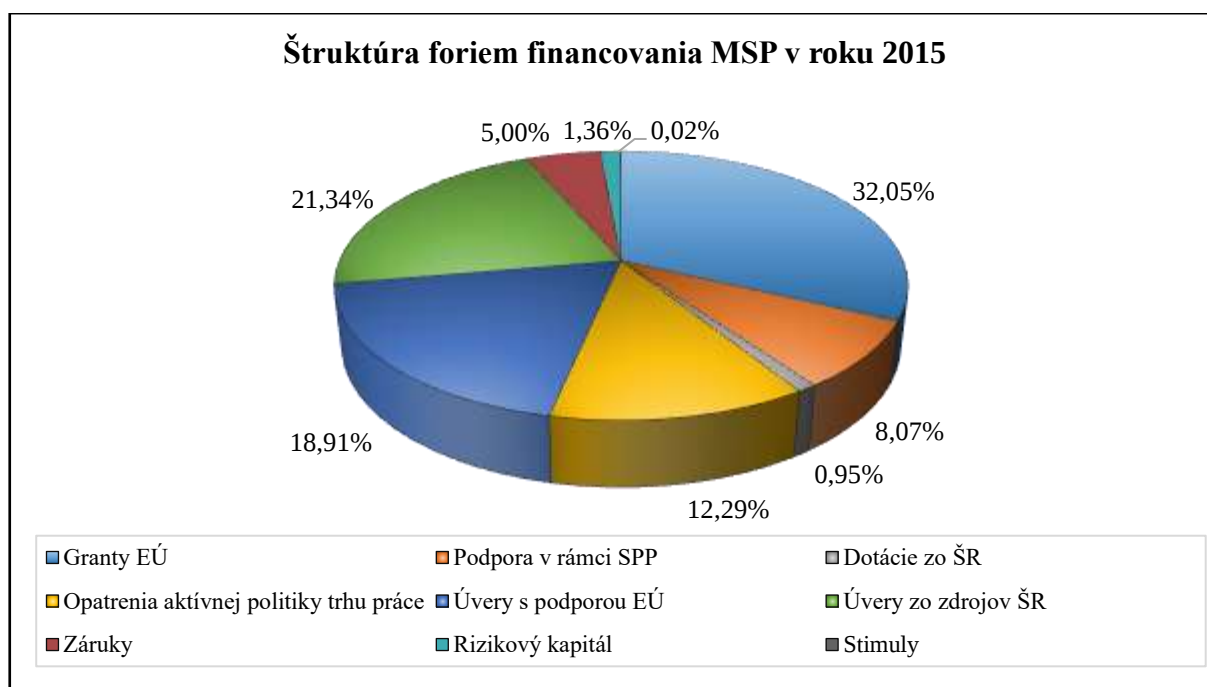
V roku 2015 došlo k výraznému rozvoju finančných nástrojov realizovaných v rámci iniciatívy JEREMIE. Podpora MSP prostredníctvom úverového nástroja PRSL vzrástla medziročne o 185,40 % (5,75 mil. eur), na hodnotu 8,8 mil. eur. Rovnaký trend bol zaznamenaný aj pri nástroji FLPG, kde došlo k nárastu o 118,93 % (55,46 mil. eur), na hodnotu 102,1 mil. eur. Investície rizikového kapitálu podporené v rámci iniciatívy JEREMIE sa pri medziročnom porovnaní zvýšili o 98,31 % (3 mil. eur). Zároveň bol spustený nový finančný nástroj Portfóliový úver zdieľaného rizika (PRSL II) s dodatočnou alokáciou z OP KaHR a z presunu časti nevyužitej alokácie iných nástrojov, alokovaný objem zdrojov sa tak zvýšil na 91,28 mil. eur, z čoho samotná alokácia JEREMIE predstavuje 58,87 mil. eur. Súčasne bolo upravené zdieľanie rizika z pomeru 1:1 na 7:3, čo zvýšilo atraktivitu finančných nástrojov pre komerčných sprostredkovateľov.

Podľa prieskumu využívania podporných nástrojov zo strany MSP, realizovaného na jeseň 2015, viac ako 16 % respondentov uviedlo, že v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov využili nejaký druh verejnej podpory. 7 % podnikateľov sa o takúto podporu síce pokúsili, ale neboli úspešní. 21,8% podnikateľov uviedlo, že síce takúto podporu nevyužili, ale uvažujú o jej využití. Viac ako polovica (54,7%) respondentov uviedla, že takúto podporu nevyužili a ani o nej neuvažujú.

V oblasti verejného obstarávania bolo najvýznamnejšou zmenou spustenie ostrej prevádzky Elektronického kontraktachného systému (EKS), ktorého súčasťou je aj Elektronické trhovisko, od 1. februára 2015. Ide o systém plne elektronizovaného zadávania ponúk a nákupov tovarov, stavebných prác alebo služieb, ktoré sú bežne dostupné na trhu. Cieľom je vytvoriť transparentnejšie a jednoduchšie podmienky pre podnikateľov, osobitne MSP, pre zapojenie sa do verejného obstarávania. Napriek nestabilite legislatívneho rámca v oblasti verejného obstarávania (v roku 2015 bolo prijatých celkovo 6 novelizácií Zákona o verejnom obstarávaní) sa podiel MSP na celkovej hodnote uzavretých zmlúv v rámci verejného obstarávania v medziročnom porovnaní zvýšil (o 1,8 p. b.) na 82,1 %. Podiel malých a stredných podnikov na celkovej výške poskytnutej štátnej pomoci v roku 2015 medziročne vzrástol (o 5,9 p. b.) na 60,8 %.

Princíp 6 Prístup k financovaniu

Z hľadiska prístupu MSP k financovaniu z verejných zdrojov v roku 2015 naďalej prevažovala podpora prostredníctvom grantov EÚ (32,05 %), pričom ich vyplatený objem sa medziročne zvýšil až o 103,61 mil. eur, čo predstavuje nárast až o 73,4%. Bolo to spôsobené najmä v dôsledku zvýšeného čerpania prostriedkov v rámci OP KaHR. Druhý najvýznamnejší podiel dosiahli úvery zo zdrojov ŠR (21,34 %), nasledované úvermi s podporou EÚ (18,91 %). Obidve tieto formy zaznamenávajú v posledných rokoch rastúci trend, pričom v prípade úverov s podporou EÚ došlo k medziročnému nárastu až o 88,24 % (v dôsledku rozbehu iniciatívy JEREMIE). Významný medziročný nárast bol zaznamenaný pri podpore v programov rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky, a to až o 100,97 %. V rámci opatrení aktívnej politiky trhu práce, ktoré dosiahli podiel 12,29%, došlo medziročne k výraznému navýšeniu zdrojov pri 2 opatreniach: Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť /§ 49/ (o 41,3%) a Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie /§ 50/ (o 49,08%), zároveň bolo v tomto roku zavedené nové opatrenie Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní (§ 51a) s celkovým objemom čerpaných prostriedkov vo výške 4,22 mil. eur. Z medziročného porovnania sumárneho objemu finančných prostriedkov čerpaných MSP z verejných finančných nástrojov možno konštatovať nárast čerpania prostriedkov v roku 2015 o 39,05 % na úroveň 763,70 mil. eur.

Zdroj: SBA

Princíp 7 Jednotný trh

V r.2015 tvoril vývoz do krajín EÚ 88,8% podiel z celkového vývozu MSP. V porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ je Slovensko na druhom mieste od konca v podiele MSP na vývoze do krajín EÚ, ktorý dosahuje len 31,5 % (2013).

Prostredníctvom siete Enetrprise Europe Network (ďalej EEN), Eximbanky, Agentúry Sario, obchodných komôr a ďalších inštitúcií boli realizované rôzne podujatia zamerané na podporu expanzie MSP na jednotný trh (najmä semináre a obchodné misie). Významnou pomocou v tomto smere je sieť SOLVIT (koordinovaná Európskou komisiou), ktorá sa zameriava na riešenie problémov, ktorým čelia občania alebo podnikatelia pri uplatňovaní svojich práv na vnútornom trhu EÚ. Zo 170 zaevidovaných prípadov v databáze SOLVIT (vo vzťahu k SR) v roku 2015 sa podnikateľov týkalo približne 2,9 % prípadov. Národné kontaktné miesto, zriadené Úradom normalizácie, metrológie a skúšobníctva SR, poskytuje informácie o technických predpisoch a požiadavkách na výrobky v SR a jednotlivých členských krajinách EÚ, vrátane predpisov upravujúcich požiadavky predchádzajúceho schvaľovania. V r. 2015 poskytlo služby v 37 prípadoch, väčšinou pre klientov z prostredia MSP.

Princíp 8 Zručnosti a inovácie

Novela zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, prijatá s účinnosťou od 1. januára 2015, ktorá zaviedla odpočet výdavkov (nákladov) na výskum a vývoj od základu dane (tzv. super odpočet), predstavuje ústretový krok vlády s cieľom stimulovať rozvoj výskumu, vývoja a inovácií v podnikateľskom prostredí.

V rámci Schémy na podporu spolupráce podnikateľských subjektov a vedecko – výskumných pracovísk formou Inovačných voucherov bolo v r.2015 podporených 66 inovačných projektov MSP v celkovom objeme 327,7 tis. eur. V rámci Schémy pomoci na podporu priemyselných klastrov bolo podporených 7 klastrových organizácií v celkovej výške 130 tis. eur. Prostredníctvom Inovačného fondu bola poskytnutá návratná finančná pomoc 5

podnikateľským subjektom v celkovej výške 750 tis. eur, čo predstavuje 60% nárast oproti predchádzajúcemu roku. V rámci Prioritnej osi 1 Inovácie a rast konkurencieschopnosti OP KaHR bolo podporených 214 MSP, čo predstavuje pokles oproti predchádzajúcemu roku o 71%, na druhej strane čerpanie prostriedkov tejto prioritnej osi na projekty MSP vzrástlo v porovnaní s r.2014 viac ako 6-násobne.

Zaujímavou aktivitou v oblasti prepájania oblasti výskumu a vývoja s podnikateľskou praxou, najmä vo vzťahu k MSP, je Univerzitné centrum inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva (UCITT) Technickej univerzity v Košiciach. Centrum zriadené v r.2014 poskytovalo MSP poradenské služby v oblasti ochrany autorských práv, priemyselno-právnej ochrany, ako aj spoluprácu pri príprave zmlúv o vytvorení diela, licenčných zmlúv, podávaní prihlášok a zastupovanie v správnom konaní pred Úradom priemyselného vlastníctva SR (ÚPV SR). V r.2015 ÚPV SR centru zaregistroval 32 patentových prihlášok, 56 prihlášok úžitkových vzorov a 1 prihlášku dizajnu, zároveň udelil 7 patentov a zapísal 24 úžitkových vzorov.

Princíp 9 Životné prostredie

V oblasti opatrení na podporu obehovej ekonomiky, efektívneho využívania zdrojov a znižovania uhlíkovej stopy možno spomenúť aktivity Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBRD). Tá v roku 2015 a pokračovala v podpore investícií do udržateľnej energie v Slovenskej republike treťou fázou úspešného programu SLOVSEFF. Pokračovanie programu je príspevkom k uspokojeniu vysokého záujmu o projekty energetickej efektívnosti medzi menšími firmami a domácnosťami. Dopyt po takomto type investícií je podložený významným úspechom prvých dvoch fáz programu SLOVSEFF a pokračujúcim záujmom slovenských bánk o účasť v tomto programe. V oblasti podpory zo štrukturálnych fondov MSP neboli úspešné. Napriek medziročnému nárastu pomoci poskytnutej v r.2015 z Operačného programu Životné prostredie o 302,6% dosiahol podiel pomoci poskytnutej MSP iba 5%.

Princíp 10 Internacionalizácia podnikania

V roku 2015 vzrástol medziročne celkový vývoz MSP o 5,7 % (v absolútnom vyjadrení o 977,8 mil. Eur) na hodnotu 18 170,5 mil. Eur² (do údajov neboli započítané operácie vykonávané zahraničnými osobami). Podiel MSP na celkovom vývoze sa nezmenil, podobne ako v predchádzajúcom roku dosiahol 29,3 %. Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ dosahuje len 18,1% (2013), čo zaraďuje Slovensko na poslednú priečku v rámci krajín EÚ.

V oblasti opatrení zaujímavé výsledky boli zaznamenané v prípade Podnikateľského centra MZVaEZ SR. Centrum v roku 2015 spracovalo kvalifikovanú ekonometrickú analýzu krajín sveta, ktorá umožnila zistenie komparatívnych výhod SR v jednotlivých komoditách v porovnaní s inými krajinami a vyhodnotenie odbytového potenciálu pre slovenské vývozné tovary podľa teritórií. V rámci finančných nástrojov EXIMBANKY SR dosiahol podiel úverov poskytnutých klientom segmentu MSP 25,85 % z celkovej úverovej angažovanosti, čo je stále pomerne nízky podiel, avšak v medziročnom porovnaní sa daný podiel zvýšil o 16,66 % (7,29 mil. eur). Podiel vystavených záruk pre segment MSP predstavoval len 2,10 % z celkového

² Medziročné porovnanie je spracované na základe definitívnych výsledkov štatistiky zahraničného obchodu za rok 2014 a predbežných výsledkov za rok 2015.

objemu vystavených záruk, napriek tomu to v porovnaní s rokom 2014 reprezentuje zvýšenie až o 228,96 % (2,29 mil. eur).

Na internacionalizáciu podnikania sa zameriava aj činnosť siete EEN. V r.2015 došlo k výraznému rozvoju aktivít a poskytovania informačných služieb oproti predchádzajúcemu roku. V porovnaní s r.2014 bolo realizovaných o 478 viac seminárov a regionálnych podujatí, v prípade spätnej väzby k pripomienkovaniu legislatívy EÚ bol zaznamenaná zvýšená aktivita (nárast o 22 zapojených subjektov). Niektoré iné poskytované služby (poradenstvo - odpovede na otázky, registrácia subjektov pre elektronické služby, účasť na medzinárodných partnerských podujatiach či príprava kooperačných profilov) naopak zaznamenali určitý pokles.

3 Vývoj ekonomického prostredia SR v roku 2015

Podnikateľský sektor sa v roku 2015 vyvíjal v podmienkach rastúcej výkonnosti slovenského hospodárstva. Trend zrýchľovania ekonomického rastu Slovenska korešpondoval s rastom ekonomickej aktivity u väčšiny našich hlavných obchodných partnerov. Slovensko si aj v roku 2015 udržalo svoje umiestnenie v skupine najrýchlejšie rastúcich krajín EÚ.

Podľa predbežných údajov ŠÚ SR hrubý domáci produkt Slovenska v roku 2015 medziročne vzrástol o 3,6 %, pričom dosiahnutý rast bol najvyšší za posledných 5 rokov. Z pohľadu jednotlivých štvrťrokov dochádzalo k zrýchľovaniu dynamiky ekonomického rastu z úrovne 2,9 % v 1. štvrťroku na úroveň 4,3 % v 4. štvrťroku 2015. Akceleráciu HDP v roku 2015 vo všeobecnosti podporilo dočerpávanie EÚ fondov, nízke ceny ropy, či pretrvávajúce deflačné prostredie.

Na dosiahnutú dynamiku ekonomického rastu pozitívne vplývalo zrýchľovanie vonkajšieho aj domáceho dopytu. Rast objemu vývozu tovarov a služieb sa medziročne zvýšil na 7,0 % hlavne vplyvom výraznejšieho externého dopytu po motorových vozidlách (nárast vývozu o 14,7 %). Celkové saldo zahraničného obchodu tovarov a služieb sa v medziročnom porovnaní vplyvom výraznejšieho rastu dovozu (8,2 %) ako vývozu (7,0 %) medziročne znížilo na úroveň 1 894,3 mil. Eur.

Exportná výkonnosť ekonomiky vyjadrujúca podiel vývozu výrobkov a služieb na HDP dosiahla 93,8 %. Otvorenosť slovenskej ekonomiky vyjadrujúca podiel vývozu a dovozu tovarov a služieb na HDP sa medziročne zvýšila na 185,2 %.

Nárast domáceho dopytu o 4,9 % bol najvyšší od predkrízového roku 2008. Vysoká úroveň investícií vytvára priaznivé predpoklady na ďalší rast ekonomickej aktivity v budúcnosti, hlavne v odvetví priemyslu a v službách. K nárastu domáceho dopytu prispeli aj ostatné jeho zložky. Konečná spotreba domácností vzrástla o 2,4 % a konečná spotreba verejnej správy o 3,4 %.

Dosiahnutý ekonomický rast pozitívne vplýval na situáciu na trhu práce. Počas minulého roka dokázalo hospodárstvo SR vygenerovať 47 tisíc nových pracovných miest (podľa štvrťročného podnikového výkazníctva ŠÚ SR). Prírastok nových pracovných miest v segmente malých a stredných podnikov bol však len na úrovni 9 tisíc osôb. Celková zamestnanosť sa medziročne zvýšila o 2,1 %. Miera zamestnanosti na konci roka 2015 medziročne vzrástla o 1,8 p. b. na 68,4 %, čo bola najvyššia hodnota za posledných sedem rokov.

Nárast zamestnanosti sa prirodzene odrazil na poklese miery nezamestnanosti, ktorá sa znížila o 1,7 p. b. na 11,5 % (podľa metodiky VZPS ŠÚ SR). Počet nezamestnaných medziročne poklesol o 12,4 % na 314,3 tis. osôb.

Ako vyplýva z údajov Národnej banky Slovenska v roku 2015 došlo k zlepšeniu dostupnosti podnikových úverov. Od konca roka 2014 dochádza zo strany bánk k postupnému uvoľňovaniu úverových štandardov hlavne vplyvom rastúcej konkurencii zo strany bánk, ako aj vplyvom pozitívnejšieho vnímania situácie v podnikovom sektore.

3.1 Postavenie a vývoj MSP v roku 2015

V tejto Správe sú prezentované vybrané ukazovatele MSP za rok 2015. Podrobnejšie štatistické údaje možno nájsť v dokumente *SBA MSP v číslach v roku 2015*, ktorý je dostupný na adrese (http://www.sbagency.sk/sites/default/files/msp_v_cislach_v_roku_2015_0.pdf).

Podľa údajov Štatistického úradu SR bolo v roku 2015 na Slovensku evidovaných 531 729 aktívnych podnikateľských subjektov, z toho 531 063 malých a stredných podnikov. Najväčší podiel v tejto kategórii tvorili mikropodniky (96,9 %), malé podniky (2,4 %) a najmenšie zastúpenie mali stredné podniky (0,5 %). Fyzické osoby – podnikatelia tvoria takmer dve tretiny (63,7 %) z celkového počtu aktívnych MSP na Slovensku.

Tab. č. 3-1 Počet aktívnych podnikateľských subjektov podľa jednotlivých právnych foriem a veľkostných kategórií podnikov k 31. 12. 2015 (podľa novej metodiky ŠÚ SR pre definovanie aktivity subjektu)

Veľkostné kategórie/ právne formy	Podniky	Živnostníci	Slobodné povolania	SHR	Spolu	
					abs.	v %
Mikropodniky (0 – 9)	178 095	315 182	17 657	4 302	515 236	96,9%
Malé podniky (10 – 49)	11 721	1 215	39	9	12 984	2,4%
Stredné podniky (50 – 249)	2 780	63	0	0	2 843	0,5%
Veľké podniky (250 a viac)	666	0	0	0	666	0,1%
Spolu MSP (0 – 249)	192 596	316 460	17 696	4 311	531 063	99,9%
Spolu podnikateľské subjekty	193 262	316 460	17 696	4 311	531 729	100,0%

Zdroj: Štatistický úrad SR, spracované SBA. V údajoch ŠÚ SR nie sú započítané všetky vzniknuté a zaniknuté subjekty za druhý polrok 2015.

Takmer polovica (46,6 %) aktívnych podnikateľských subjektov v MSP vykonávala svoju hlavnú podnikateľskú činnosť v obchode a v obchodných službách. Najmenšie zastúpenie mali MSP v oblasti pôdohospodárstva (4,4 %) a v ubytovaní a stravovaní (3,7 %). Ku koncu roka 2015 viac ako pätina aktívnych FO – podnikateľov vykonávala svoju hlavnú činnosť v oblasti obchodu (22,2%) a podobné zastúpenie bolo aj v oblasti stavebníctva (21,7%). Najnižšie zastúpenie FO – podnikateľov iba 3,6 % pôsobilo v ubytovaní a stravovaní. Najväčšie zastúpenie MSP – právnických osôb bolo pôsobiach v oblasti obchodných služieb (33,5 %) a obchodu (24,4 %). Najnižšie v pôdohospodárstve 3,4 %.

Ženy na Slovensku sa podieľajú viac ako polovicou na celkovom počte obyvateľov, vo vykonávaní podnikateľskej aktivity však pretrvávajú dominantné postavenie mužov. V roku 2015 bolo z celkového počtu aktívnych fyzických osôb – podnikateľov 71,6 % mužov a 28,4 % žien. Zastúpenie žien sa medziročne znížilo (o 0,7 p. b.) po prvý krát od roku 2010. Podľa údajov spracovaných z Registra organizácií Štatistického úradu SR mala najväčšie zastúpenie veková kategória 40 až 49-ročných (28,5 %) fyzických osôb - podnikateľov. Druhou najpočetnejšou skupinou z pohľadu veku boli FO - podnikatelia vo vekovej kategórii 30 až 39-ročných (26,3 %) a následne vo vekovej kategórii 50 až 59-ročných (23,7 %). V kategórii menej ako 30 rokov bolo aktívnych 13,1 % podnikateľov a vo vekovej kategórii 60 a viac ročných 9,45 % podnikateľov.

Najaktuálnejšie údaje o vzniknutých a zaniknutých subjektoch podľa metodiky pre demografiu podnikov ŠÚ SR sú publikované za rok 2013. Podľa týchto údajov dosiahol podiel novovzniknutých subjektov na celkovom počte aktívnych subjektov 9,9 %. Miera prežitia po dvoch rokoch je 64,6 % vo vybraných odvetviach v SR. V rámci porovnania s ostatnými krajinami EÚ je Slovensko na 12. mieste z 20 krajín. Podľa predbežných údajov (uvedené údaje budú spresnené smerom nahor) spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR vzniklo v roku 2015 celkom 45 657 a zaniklo 29 431 malých a stredných podnikov.

Z regionálneho hľadiska každý tretí aktívny MSP – právnická osoba pôsobí na území Bratislavského kraja (64 441). Najvyššia miera podnikateľskej aktivity v rámci okresov MSP – PO bola zaznamenaná v okrese Bratislava a Košice. Naopak najnižšia v okresoch Gelnica, Revúca a Sobrance. Najvyššia dynamika rastu miery podnikateľskej aktivity MSP – PO v období rokov 2010 – 2015 bola dosiahnutá v okresoch Bratislava I a Bratislava III. Najnižšia dynamika rastu miery podnikateľskej aktivity Sobrance, Gelnica a Veľký Krtíš. Najviac fyzických osôb – podnikateľov pôsobilo v roku 2015 v Žilinskom kraji (51 731), a v Bratislavskom kraji (49 612), najmenej v Košickom kraji (33 800). Najvyššia miera podnikateľskej aktivity v rámci FO – podnikateľov bola v roku 2015 zaznamenaná v okresoch Námestovo, Bratislava I, Stará Ľubovňa a Tvrdošín. Nárast miery podnikateľskej aktivity vo vzťahu k ekonomickému obyvateľstvu v období rokov 2010 – 2015 bol dosiahnutý iba v okrese Námestovo. V ostatných okresoch podnikateľská aktivita FO – podnikateľov poklesla, pričom najvýraznejšie v okresoch Senec, Kysucké Nové Mesto a Veľký Krtíš.

Pozitívne tendencie na trhu práce pretrvávali v roku 2015 aj v sektore malých a stredných podnikov. Zamestnanosť MSP sa v medziročnom porovnaní zvýšila o 0,7 %. Podiel malých a stredných podnikov na zamestnanosti v podnikovej ekonomike dosiahol 73,6 % a na celkovej zamestnanosti v hospodárstve SR 58,7 %. Priemerný počet zamestnaných osôb v malých a stredných podnikoch bol však v porovnaní s rokom 2008 nižší o 27 tisíc osôb. Z pohľadu jednotlivých veľkostných kategórií a právnych foriem sa na celkovej zamestnanosti v podnikovom sektore v roku 2015 podieľali FO – podnikatelia (FO – podnikatelia a nimi zamestnávané osoby) 35,3 %, mikropodniky 11,5 %, malé podniky 11,8 %, stredné podniky 15,0 % a veľké podniky 26,4 %. V rámci porovnania s ostatnými krajinami EÚ sa Slovensko vyznačuje nadpriemerným podielom MSP na zamestnanosti.

Hlavné ekonomické ukazovatele charakterizujúce vývoj MSP medziročne vzrástli. Dosiahnutý rast pridanej hodnoty MSP (o 4,4 %) bol najvyšší za posledných 5 rokov. Viac ako polovica vytvorenej pridanej hodnoty je výsledkom činnosti MSP pôsobiacich v sektore priemyslu a obchodu. Vplyvom vyššieho rastu pridanej hodnoty veľkých podnikov ako MSP, však podiel MSP na celkovej vytvorenej pridanej hodnote medziročne opätovne poklesol na úroveň 52,8 %. Podiel mikropodnikov (0-9) na pridanej hodnote predstavoval 15,8 %, malých podnikov dosiahol 16,0 % a podiel stredných podnikov 20,9 %. V absolútnej hodnote sa MSP medziročne zvýšila aj hrubá produkcia (6,3 %) a zisk pred zdanením MSP (o 8,3 %). Podiel MSP na hrubej produkcii sa medziročne zvýšil na 43,4 % a podiel na zisku pred zdanením naopak medziročne poklesol na 43,5 %.

Z odvetvového hľadiska zaznamenali MSP v najvýznamnejších odvetviach hospodárstva medziročný nárast tržieb, pričom najpozitívnejší vývoj dosiahli v stavebníctve, kde po dlhoročnom poklese vzrástla stavebná produkcia MSP o viac ako 10 %. Podiel malých a stredných podnikov na celkovom objeme tržieb vo vybraných odvetviach v roku 2015 dosahoval od 33,9 % v priemysle do 84,8 % vo vybraných trhových službách.

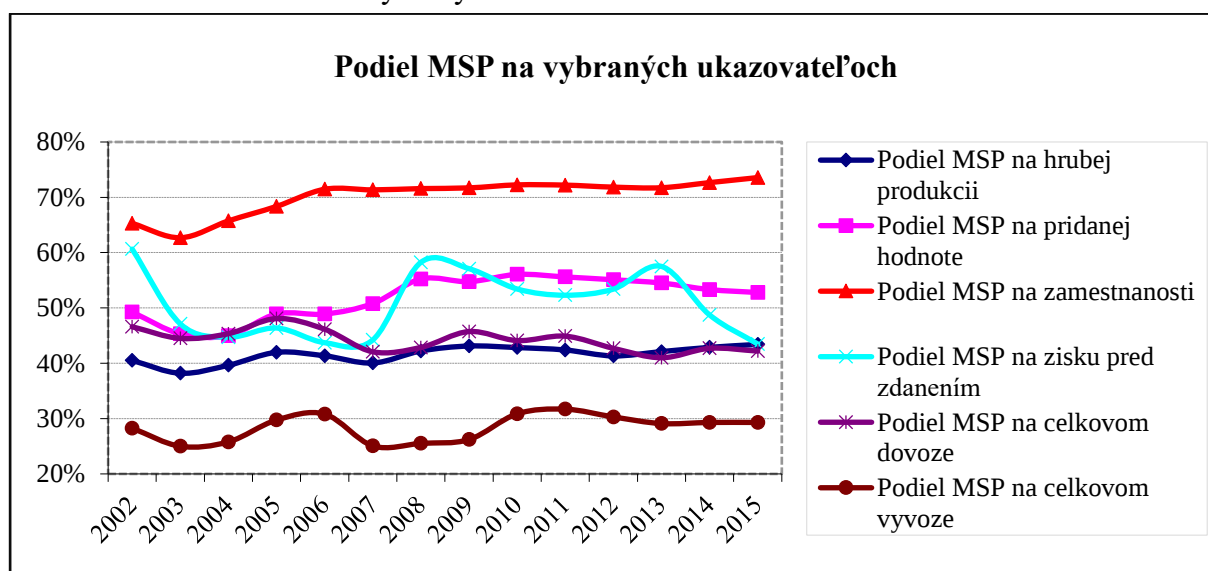
V zahranično-obchodnej výmene tovarov si dominantné postavenie udržiavajú veľké podniky. Podľa predbežných výsledkov ŠÚ SR v roku 2015 vzrástol celkový vývoz malých a stredných podnikov o 5,7 %, pričom podiel MSP na celkovom vývoze (29,3 %) sa medziročne nezmenil.

Z celkového počtu aktívnych malých a stredných podnikov vykonával vývoz tovaru len každý dvadsiaty subjekt. Z teritoriálneho hľadiska sa malým a stredným podnikom nedarí znížiť závislosť na dopyte zo strany EÚ. Vývoz MSP do krajín mimo EÚ predstavuje len 11,2 % z celkového vývozu MSP a v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ sa slovenské MSP vyznačujú najnižšou intenzitou vývozu na trhy tretích krajín.

Podľa údajov spracovaných z Registra organizácií ŠÚ SR bolo na konci roka 2015 evidovaných v high-tech sektoroch (ekonomické činnosti s vysokou intenzitou výskumu a vývoja) 17 976 aktívnych malých a stredných podnikateľov, pričom z celkového počtu MSP tvorili podiel 4,3 %. Z dlhodobého hľadiska sa vývoj početnosti malých a stredných podnikov v high-tech odvetviach vyznačuje rastúcou dynamikou. MSP dosiahli v roku 2015 podiel takmer jednu tretinu (29,6 %) na celkových tržbách a viac ako polovicu (50,8 %) na celkovej zamestnanosti v high-tech sektoroch.

V rámci využívania informačných a komunikačných technológií v sektora MSP platí pravidlo, čím väčší podnik, tým je vyššia miera využívania PC a internetu. V porovnaní s ostatnými krajinami EÚ sa slovenské MSP s dosiahnutým 12 % podielom tržieb realizovaného on-line predaja na celkových tržbách podniku umiestňujú medzi krajinami s podpriemernými výsledkami v tejto oblasti.

Graf č. 3-1 Podiel MSP na vybraných ukazovateľoch

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov ŠÚ SR

4 Hodnotenie postavenia MSP z hľadiska implementácie jednotlivých princípov iniciatívy SBAfE

4.1 Princíp 1 SBAfE Vytvoriť prostredie, v ktorom môžu podnikatelia a rodinné podniky rásť a byť odmeňovaní za svoje podnikateľské úsilie

4.1.1 Hodnotenie situácie

❖ Postoje obyvateľov k podnikaniu - Globálny monitor podnikania (GEM)

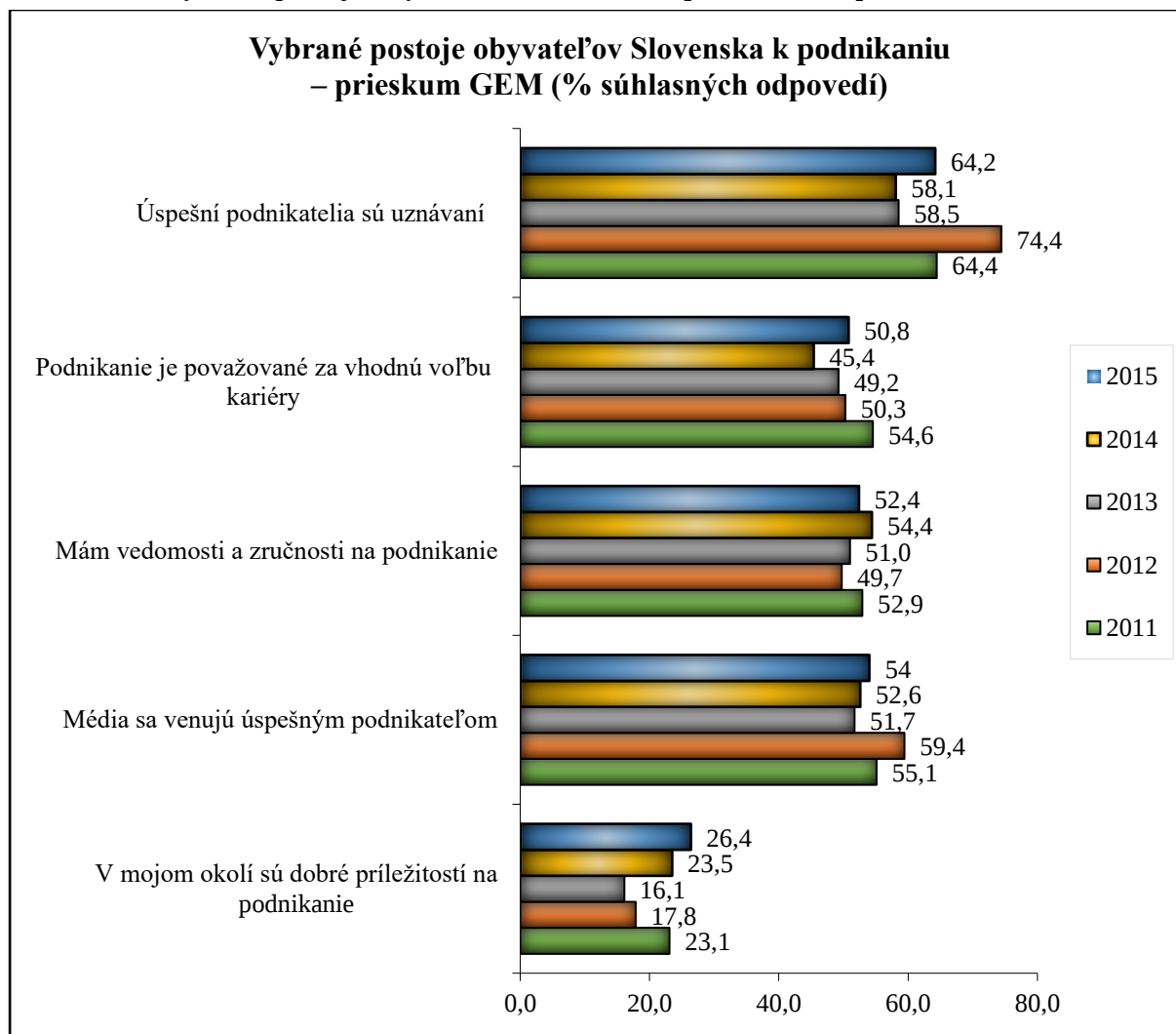
Globálny monitor podnikania - Global Entrepreneurship Monitor (ďalej len „GEM“) je najväčšia svetová akademická štúdia o podnikaní. Slovensko sa do neho po prvýkrát zapojilo v roku 2011. Snahou výskumu GEM je skúmať úlohu podnikania v národnom ekonomickom raste prostredníctvom odhaľovania črt a charakteristík podnikateľskej aktivity. Na druhej strane tiež skúma, aké je samotné podnikateľské prostredie a poskytuje informácie o uplatňovaní princípu SBA č. 1 „Vytvoriť priaznivé a motivujúce prostredie pre podnikateľov.“ Hlavnými cieľmi výskumu GEM je odmerať rozdiely v úrovni podnikateľských aktivít medzi krajinami, odhaliť faktory, ktoré odlišujú národné úrovne podnikateľskej aktivity a identifikovať politiky, ktoré môžu zlepšiť národnú úroveň podnikateľskej aktivity. Dáta výskumu sú každoročne zozbierané na dvoch úrovniach. Jeden zo základných prvkov výskumu GEM tvorí **prieskum na dospeljej populácii (APS)**. Národné tímy GEM uskutočňujú prieskum na reprezentatívnej vzorke minimálne 2000 respondentov.

Najdôležitejšie zistenia z prieskumu dospeljej populácie sú nasledovné:

- Sebedomie:
 - Vnímanie **vhodných príležitostí na podnikanie na Slovensku** sa v medziročnom porovnaní opätovne zvýšilo z 23,5 % na 26,4 %, Slovensko však ostáva pod priemerom Európy (36,7 %),
 - **vnímanie schopností začať** podnikat' na Slovensku aj napriek miernemu poklesu **zostáva pomerne vysoké** (52,4 %),
 - **strach zo zlyhania podnikania sa v porovnaní s rokom 2014 mierne znížil** na úroveň 33,7 %.
- Spoločenské postoje k podnikaniu:
 - **Trend poklesu vnímania podnikania ako vhodnej kariérnej sa v roku 2015 zastavil.** Oproti roku 2014 sa zvýšilo zastúpenie obyvateľov, ktorí vnímajú podnikanie ako vhodnú kariérnu voľbu z úrovne 45,4 % na 50,8 %,
 - **vnímanie úspešných podnikateľov** a ich spoločenský status sa v roku 2015 taktiež zvýšilo. Takmer dve tretiny (64,2 %) obyvateľov si myslí, že podnikatelia sú na Slovensku uznávaní,
 - **pozornosť médií venovaná podnikaniu sa podľa výsledkov prieskumu medziročne taktiež zvýšila** z 52,6 % na 54,0 %.
- Hodnotenie jednotlivých fáz podnikania:
 - **Zámer začať podnikat' v najbližších 3 rokoch sa medziročne mierne zvýšil** z 15,1 % na 15,7 %,
 - v medziročnom porovnaní sa počiatočná podnikateľská aktivita znížila z 10,9 % na 9,6 %,
 - percento nových podnikateľov medziročne pokleslo a dosiahlo najnižšiu hodnotu (3,4 %) od roku 2011,

- **podiel etablovaných podnikateľov medziročne pomerne výrazne poklesol zo 7,8 % na 5,7 %**, čo je pod päťročným priemerom (7 %), ale aj priemerom Európy (6,6 %),
- **zastúpenie obyvateľov, ktorí začali podnikat' lebo nemali inú možnosť ako si zabezpečiť príjem opätovne pokleslo aj v roku 2015, z 32,6 % na 31,1 %**.

Graf č. 4-1 Vybrané postoje obyvateľov Slovenska k podnikaniu – prieskum GEM

Zdroj: Global Entrepreneurship Monitor, spracované SBA

4.1.2 Vývoj legislatívneho prostredia

V záujme podpory rastu MSP prostredníctvom stimulácie podnikateľských ambícií a podnikateľských zručností a podpory úspešných firiem, výrobkov, myšlienok a iniciatív podporujúcich rozvoj podnikateľského myslenia boli v roku 2015 prijaté tieto opatrenia a legislatívne zmeny:

Zákon o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov – Zákon o duálnom vzdelávaní (zákon č. 61/2015 Z. z.)

Cieľom prijatého zákona, ktorým sa nahradila právna úprava - zákon č. 184/2009 Z. z. odbornom vzdelávaní a príprave, bolo poskytnúť novú komplexnú právnu úpravu celej problematiky odborného vzdelávania a prípravy v stredných odborných školách.

Zákon upravil systém odborného vzdelávania a prípravy žiaka strednej odbornej školy, typy stredných odborných škôl, praktické vyučovania žiaka, systém duálneho vzdelávania, overenie spôsobilosti zamestnávateľa poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, úpravu vzájomných práv a povinností žiaka, strednej odbornej školy a zamestnávateľa pri praktickom vyučovaní, hmotné zabezpečenie žiaka a finančné zabezpečenie žiaka a koordináciu odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce. Zákon nadobudol účinnosť **1. apríla 2015**.

Hmotné zabezpečenie žiaka, finančné zabezpečenie žiaka a výdavky na poskytovanie praktického vyučovania na pracovisku praktického vyučovania sa považujú za daňovo uplatniteľné výdavky. Zmeny v zákone o dani z príjmu nadobudli účinnosť **1. septembra 2015**.

Novelizácia zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (zákon č. 154/2015 Z. z.)

Cieľom zákona je zabezpečiť podmienky na efektívne využitie rozľahlých nevyužitých územných celkov na realizáciu ucelených hospodárskych činností, a to najmä v oblasti priemyslu, služieb, výskumu a vývoja. Základným predpokladom procesu prípravy vhodného územia na implementáciu priemyselnej výroby, služieb, výskumu alebo vývoja je urýchlenie a zefektívnenie procesov usporiadania majetkovo právnych vzťahov, územného konania, ako aj stavebného konania. Zákon rozširuje definíciu významnej investície. Zákonná úprava umožňuje vydanie osvedčenia o významnej investícii aj podnikom v 100 % vlastníctve štátu za účelom efektívneho využitia rozľahlých doteraz nevyužitých území na budovanie strategických parkov určených na umiestnenie investícií v oblasti priemyselnej výroby, služieb a výskumu a vývoja. **Novela nadobudla účinnosť 7. júla 2015.**

Novelizácia zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) (zákon č. 254/2015 Z. z.)

Cieľom novely bolo najmä zefektívniť proces povoľovania stavieb významných investícií tak, aby bolo možné realizovať povoľovanie takýchto stavieb v čo najkratšom časovom horizonte. Na zefektívnenie územného a stavebného konania o odňatí pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu (Novela zmenila a doplnila aj ustanovenia zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy). Novela spresňuje niektoré ustanovenia stavebného zákona a odstraňuje duplicitu v konaniach, čím dochádza k skráteniu v praxi nevyhovujúceho zdĺhavého procesu. Zároveň posilňuje postavenie obce ako orgánu územného plánovania. Obec ako dotknutý orgán v zmysle stavebného zákona má právo vyjadrovať sa k návrhom na uskutočňovanie stavieb s cieľom ochrániť záujmy v území (v súvislosti s priestorovým usporiadaním a funkčným využívaním územia) alebo s cieľom uplatniť ďalšie záujmy, ak jej tieto kompetencie vyplývajú zo stavebného zákona alebo z osobitných predpisov. V prípadoch, keď sa v zmysle novely územné rozhodnutie nevyžaduje (napr. v prípade stavieb významnej investície), stavebné úrady povolia stavbu alebo jej zmenu len na základe záväzného stanoviska miestne príslušného orgánu územného plánovania (obce), ktorý overuje dodržanie zastavovacích podmienok určených územným plánom zóny, resp. na základe a v súlade s územným plánom obce. Táto novela nadobudla účinnosť **17. októbra 2015**.

4.1.3 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy

❖ Slovak Business Agency

SBA ako špecializovaná inštitúcia na podporu malých a stredných podnikov na Slovensku dlhodobo realizuje komplex podporných programov a projektov:

- **Národný projekt „Podpora zriadenia a rozvoja Národného podnikateľského centra na Slovensku – I. etapa“**

Strategickým cieľom projektu je vytvorenie Národného podnikateľského centra (NPC), ako rozhrania medzi súkromnou/podnikateľskou sférou, výskumno-vývojovou (VaV) a akademickou sférou, ktoré bude naplňať potreby podnikateľov z hľadiska zvýšenia ich konkurencieschopnosti a inovačnej výkonnosti a na strane druhej umožňovať uplatnenie poznatkov VaV na trhu prostredníctvom podnikateľského sektora ako aj v spoločenskej praxi. Úlohou centra bude podchytať a rozvíjať potenciál budúcich a začínajúcich podnikateľov v štádiu seed a start-up, perspektívne pritiahnuť zahraničné, najmä technologické a inovatívne firmy a budovať odborné a špecializované kapacity pre poskytovanie širokého portfólia kvalitných podporných služieb pre potenciálne, začínajúce a existujúce malé a stredné podniky (MSP) z rôznych odvetví hospodárstva, vrátane inovatívnych podnikov.

NPC vytvorí podmienky pre uplatnenie nielen mladých ľudí, absolventov VŠ a SŠ, doktorandov, ale aj generácie 40+ a príslušníkov marginalizovaných skupín obyvateľstva (napr. ženy, cudzí štátni príslušníci žijúci v SR a pod.). Takisto sa vytvoria podmienky pre tvorbu trvalo udržateľných pracovných miest s vyššou pridanou hodnotou.

Účelom projektu je tiež zabezpečenie personálnych a prevádzkových kapacít, realizovanie prieskumov potrieb, spracovanie štúdií a analýz orientovaných na sektorové podmienky MSP a ich prepájanie na nadnárodné spoločnosti, ustanovenie zmluvných strategických partnerstiev, vybudovanie infraštruktúry pre plnenie poslania a úloh NPC.

Strategickým cieľom projektu je vytvorenie Národného podnikateľského centra (NPC), ako rozhrania medzi súkromnou/podnikateľskou sférou, výskumno-vývojovou (VaV) a akademickou sférou. Špecifickými cieľmi je zintenzívnenie spolupráce v oblasti VaV medzi akademickými inštitúciami a hospodárskou praxou a zvýšenie inovačných aktivít technologicky orientovaných firiem a Vybudovanie NPC v Bratislave s cieľom zabezpečiť komplexnú podporu MSP, vrátane systémovej podpory transferu VaV potenciálu do podnikateľskej sféry.

Cieľmi aktivít je dosiahnuť vyššiu intenzitu vzájomných kooperácií v oblasti výskumu, vývoja a inovačného rozvoja medzi akademickými a výskumnými inštitúciami a predovšetkým technologicky orientovanými podnikateľskými subjektmi a vybudovanie NPC v záujme poskytovania širokého portfólia služieb a zabezpečenia komplexnej podpory slovenských malých a stredných podnikov z jedného miesta (tzv. „one-stop-shop“). Súčasťou služieb bude podpora vzniku nových podnikov, vrátane start-up a spin-off firiem prostredníctvom Akceleračného, Stážového, Inkubačného a Rastového programu.

Národný projekt bol realizovaný v rokoch 2014 a 2015, jeho prvá etapa skončila a NPC bolo vytvorené v priestoroch Business Centra Twin City A2 na Karadžičovej ulici.

- **Projekt Rozvoj inkluzivity podnikania vybraných znevýhodnených skupín na Slovensku: pragmatický prístup „INKLUPOD“**

Projekt INKLUPOD (Rozvoj inkluzivity podnikania vybraných znevýhodnených skupín na Slovensku: pragmatický prístup) je financovaný z prostriedkov Agentúry na podporu

výskumu a vývoja so sídlom v Bratislave, pričom je zameraný na rozvoj podnikania ako jednu z ciest riešenia súčasných problémov národných ekonomík, ako sú nezamestnanosť, nízka tvorba nových pracovných miest a stagnujúci ekonomický rast. Projekt bude realizovaný v rozmedzí štyroch rokov (júl 2015 – jún 2019). Vedúcou organizáciou projektu je Univerzita Komenského v Bratislave- Fakulta managementu, pričom Slovak Business Agency vystupuje v pozícii spoluriešiteľskej organizácie. Jednou z oblastí, ktorej sa v tejto súvislosti doposiaľ nevenovala dostatočná pozornosť, a to ako v zahraničí, tak ani na Slovensku, je inkluzivita podnikania. Tá predstavuje zapojenie znevýhodnených skupín (napr. ženy, seniori, mladí, migranti a pod.) do podnikateľských aktivít, čím dochádza k uvoľneniu ich tvorivého potenciálu vedúcemu k ekonomickej sebestačnosti, čo je jednak v ich prospech, ako aj v prospech rozvoja spoločnosti. Reálnosť a aplikovateľnosť projektu, ako aj vysokú úroveň aplikačných výstupov, zabezpečí jednak široké profesionálne zapojenie expertov a partnerov z akademickej oblasti ako aj z inštitúcií, ktoré sú dôležitými aktérmi ovplyvňujúcimi inkluzivitu podnikania, a tiež verifikácia navrhnutých postupov cez pilotné projekty.

Hlavné ciele projektu:

Hlavným cieľom projektu je na základe analýzy súčasného stavu, najnovších teoretických poznatkov ako aj praktických skúseností (najlepších praktík) v Európe a vo svete, vypracovanie komplexnej metodiky rozvoja inkluzivity podnikania na Slovensku na národnej i regionálnej úrovni pre vybrané znevýhodnené skupiny (ženy, mladých, seniorov a migrantov). Súčasne je cieľom verifikácia a testovanie vybraných súčastí metodiky formou pilotných projektov a spracovanie analýzy kvantifikácie potenciálnych dopadov vybraných atribútov metodiky (tzv. dopadová štúdia).

Aktivity projektu:

- analýza inkluzivity podnikania na Slovensku z pohľadu jednotlivých vybraných znevýhodnených skupín (ženy, seniori, mladí, migranti). (7/2015-6/2017)
- vypracovanie komplexnej metodiky pre rozvoj inkluzivity podnikania žien, mladých, seniorov a migrantov na Slovensku na národnej a regionálnej úrovni a spracovanie dopadovej štúdie jej potenciálnych vplyvov. (7/2017-6/2018)
- monitorovanie stavu inkluzivity podnikania na Slovensku z pohľadu jednotlivých znevýhodnených skupín (ženy, seniori, mladí, migranti) metodikou GEM. (7/2017-6/2019)
- návrh, realizácia, podpora a hodnotenie dopadu pilotných projektov v partnerských organizáciách. Verifikácia metodiky. (7/2018-6/2019)

Projekt INKLUPOD sa v roku 2015 nachádzal v I. etape riešenia, ktorej cieľom je realizácia komplexnej analýzy inkluzivity podnikania na Slovensku z pohľadu jednotlivých vybraných znevýhodnených skupín (ženy, seniori, mladí, migranti). Rozsah analýzy má pokryť hodnotenie stavu inkluzivity podnikania uvedených skupín na Slovensku, identifikáciu a zhodnotenie stavu jej bariér, relevantnú medzinárodnú komparáciu ukazovateľov inkluzivity podnikania, identifikáciu rozhodujúcich stakeholderov a ich záujmov, a tiež skúmanie najúspešnejších a najneúspešnejších praktík rozvoja inkluzivity podnikania v zahraničí, ako aj najlepších praktík v oblasti hodnotenia efektívnosti politík, programov a nástrojov rozvoja inkluzivity podnikania. Táto etapa je rozvrhnutá do prvých dvoch rokov riešenia projektu (07/2015 – 06/2017).

V súlade so zameraním I. etapy boli v roku pri riešení projektu uskutočnené nasledovné aktivity:

- a) V rámci koordinácie riešenia projektu bolo zrealizované úvodné projektové stretnutie (s vytýčením cieľov na rok 2015, konkretizácie úloh a zodpovedností), ako aj následné tri priebežné projektové stretnutia, tzv. kontrolné dni. Okrem projektových stretnutí prebiehala koordinácia riešenia projektu na úrovni FM UK a SBA aj v podobe interných ad hoc stretnutí riešiteľov.
- b) analýza stavu inkluzivity podnikania na Slovensku z pohľadu žien, seniorov, mladých a migrantov s využitím dát Global Entrepreneurship Monitor ako aj dát SBA.
- c) zostavený zoznam relevantných domácich stakeholderov k jednotlivým znevýhodneným skupinám - ženy, seniori, mladí a migranti. Vybraní stakeholderi boli oslovení k spolupráci na riešení projektu formou zapojenia do workshopov a spoločného zbierania skúseností a definovania kľúčových tém a bariér.
- d) zrealizovaný jeden z workshopov naplánovaných v rámci aktivít projektu. Workshopu sa zúčastnili stakeholderi z oblastí podpory podnikania jednotlivých znevýhodnených skupín. Predmetom bolo predstavenie projektu a jeho cieľov, prezentácie výsledkov úvodných analýz inkluzivity podnikania na Slovensku, a diskusie k jednotlivým znevýhodneným skupinám. Workshop vytvoril predpoklad pre participáciu stakeholderov na budúcich aktivitách projektu.
- e) identifikované sekundárne zdroje dát a informácií z domácich a zahraničných zdrojov (prieskumy, štatistiky, evidencie a pod.) relevantných k problematike podnikania príslušných znevýhodnených skupín (ženy, seniori, mladí, migranti).
- f) identifikované zdroje best/worst practices v oblasti inkluzivity podnikania na Slovensku a v zahraničí ako aj top tvorcovia politík a poskytovatelia podpory v oblasti inkluzivity podnikania na Slovensku a v zahraničí.
- g) zrealizovaný externý kvalitatívny expertný prieskum zameraný na tému inkluzivity podnikania žien.
- h) Členovia riešiteľského kolektívu za FM UK aj SBA sa zúčastnili celkom piatich aktivít medzinárodnej spolupráce pri riešení projektu.

Na základe výsledkov projektu bude vypracovaná komplexná metodika zameraná na rozvoj inkluzivity podnikania znevýhodnených skupín, t.j. žien, mladých, seniorov a migrantov. Inklúzia uvedených skupín obyvateľstva do podnikateľského prostredia na Slovensku bude predstavovať prínos z dôvodu prílevu nových podnikateľských nápadov a myšlienok prameniacych z odlišného kultúrneho a spoločenského prostredia z ktorého tieto skupiny obyvateľstva pochádzajú, čo povedie k väčšej rozmanitosti a teda aj konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia. To bude mať za následok celkové posilnenie podnikateľskej sféry na Slovensku, čo zákonite povedie k zlepšeniu situácie v oblasti zamestnanosti, nakoľko fungujúce a rastúce podniky budú mať väčší potenciál zamestnávať ďalších občanov. Taktiež v konečnom dôsledku to bude mať priaznivý vplyv ekonomickú situáciu na Slovensku, resp. na rast HDP, nakoľko čím je podnik úspešnejší a generuje vyšší zisk, tým vyššie dane odvádza do štátneho rozpočtu.

• **Projekt Slovak-Austrian-German-Alliance for Vocational Education and Training „SAGA for VET“**

Projekt SAGA for VET, ktorý je financovaný z fondov EÚ, programu ERASMUS +, je inovatívnym projektom, ktorý pomáha pri systematickej a programovej prestavbe slovenského vzdelávacieho prostredia pri využívaní priamych poznatkov a osvedčených

učebných programov z nemecky hovoriacich krajín (Nemecko a Rakúsko). Jedná sa o 2-ročný projekt (október 2015 – september 2017), idea projektu vznikla na základe analýzy situácie v SR, ktoré čelí dlhodobému problému pri výchove mladých ľudí potrebných pre trh práce. Slovenský systém školstva prechádza radom zmien od legislatívy (nový zákon o odbornom vzdelávaní a príprave), cez iniciatívy priemyslu, zamestnávateľských združení, cechov a zahraničných odborných komôr až po pilotné aktivity slovenských národných inštitúcií.

Hlavné ciele projektu:

- Uspokojovanie potrieb MSP a priemyslu v oblastiach, resp. povolaniach, ktoré sú podľa analýz ÚPSVaR nedostatkové.
- Rýchle a efektívne prekonanie medzery v odbornom vzdelávaní v tých odboroch, kde nie je za súčasného stavu možné v krátkodobom horizonte očakávať zlepšenie.
- Výmena a overovanie získaných poznatkov vo všetkých fázach realizácie projektu

Aktivity projektu:

- Komparatívna analýza vzdelávacích programov
- Príprava Vzdelávacích kurzov pre Tréning trénerov v každom zo zadefinovaných odborov t.j. pre pracovníkov vo Vdohospodárskom podniku, zámočníkov, šičky, murárov, pracovníkov vo veľkoobchode a v maloobchode
- Tréningy trénerov pre vzdelávacie odbory
- Vypracovanie podkladov k akreditácii vzdelávacích kurzov určených pre každý zadefinovaný Vzdelávací program
- Pilotné testovanie
- Vytvorenie Metodiky prenosu elementov duálneho vzdelávania z AT a DE na SK ako príkladu dobrej praxe
- Návrh odporúčaní pre slovenské, rakúske a nemecké národné authority

Na základe meraní výsledkov vzdelávacieho procesu partneri vyhodnotia poznatky a závery z prenosu elementov duálneho vzdelávania a pripraví odporúčania pre prijatie opatrení pre trh práce, ktoré budú prostredníctvom hlavných aktérov smerované a komunikované s vládou SR. Poznatky a závery z prenosu elementov duálneho vzdelávania budú zároveň aplikovateľné aj v budúcnosti pri podobných projektoch, čím sa zefektívni celý proces zavádzania týchto systémových zmien. Projekt zároveň propaguje národnú reformu v oblasti odborného vzdelávania a napomáha bojovať s nezamestnanosťou špecifických cieľových skupín. Je doplnujúcim k aktivitám rezortu školstva a taktiež mobilizuje MSP pre podporu duálneho vzdelávania.

• Program Poradenstvo a vzdelávania pre vybrané skupiny záujemcov o podnikanie

Podporu budúcich podnikateľov realizovala SBA v roku 2015 aj formou poskytovania dotovaných vzdelávacích služieb prostredníctvom piatich spolupracujúcich organizácií.

Cieľom štátneho programu *Poradenstvo a vzdelávanie pre vybrané skupiny záujemcov o podnikanie* bolo podporiť záujem o podnikanie, zakladanie nových MSP a pripraviť záujemcov o podnikanie na naštartovanie, úspešné fungovanie a riadenie vlastného nového, najmä mikro a malého podniku, vrátane živnostenského oprávnenia.

V roku 2015 bolo zrealizovaných 15 troj až päťdňových vzdelávacích kurzov, na ktorých sa zúčastnilo celkom 223 príjemcov pomoci. Vzdelávacie kurzy boli zamerané na základné kompetencie a zručnosti podnikateľského minima, vrátane legislatívneho rámca

podnikateľského prostredia, zmapovania podmienok podnikania v danej lokalite a regióne, obsahu a metodiky tvorby podnikateľského plánu a možnosti jeho financovania, základov manažmentu, marketingu, starostlivosti o zákazníka a administratívne postupy a povinnosti súvisiace so založením a rozbehom podnikateľskej činnosti. Pre účely založenia MSP a získania finančných zdrojov na samostatnú zárobkovú činnosť regionálni poradcovia asistovali pri vypracovaní 110 podnikateľských plánov. Služby boli financované zo zdrojov štátneho rozpočtu ŠR2014 kap. MH SR vo výške 14 764,85 eur.

Prijímateľmi pomoci boli prevažne registrovaní nezamestnaní, ktorí nedostatok pracovných príležitostí na regionálnom a lokálnom trhu práce riešili samo zamestnaním sa v budúcom vlastnom podniku (61 % všetkých prijímateľov pomoci). Početnou cieľovou skupinou boli mladí ľudia vo veku od 18 do 35 rokov (58,3 %), vrátane absolventov stredných a vysokých škôl, ale aj ženy a matky na a po materskej dovolenke (45,3 %) a na trhu ohrozená generácia 50+ (12,1 %).

Tab. č. 4-1 Dotované vzdelávacie služby pre záujemcov o podnikanie financované zo štátneho rozpočtu a realizované v regiónoch spolupracujúcimi organizáciami v roku 2015

Spolupracujúca organizácia	Vzdelávacie kurzy		Podnikateľské plány
	počet	účastníci	počet
BIC-TI Prievidza	4	63	19
RPIC Komárno	3	37	13
RPIC Poprad	3	39	37
RPIC Prešov	2	27	27
VTP Žilina	3	57	14
Spolu	15	223	110

Zdroj: SBA

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

- **Program zameraný na zintenzívnenie podpory malých a stredných podnikov a na podporu zamestnávania mladých ľudí³**

V rámci programu zameraného na zintenzívnenie podpory malých a stredných podnikov a na podporu **zamestnávania** mladých ľudí boli v rámci Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast v priebehu rokov 2012 – 2013 vyhlásené 3 výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok. V rámci nich bolo pôvodne schválených 665 projektov v sume schváleného NFP 291,8 mil. € so záväzkom vytvoriť viac než 3000 pracovných miest (z nich takmer 1900 určených pre mladých do 29 rokov). Aktuálne (vplyvom mimoriadneho ukončenia niektorých schválených projektov) je uzatvorených 580 zmlúv o poskytnutí NFP v celkovej výške zmluvne viazaného NFP 242,3 mil. eur. Ich realizáciou sa očakáva vytvoriť celkovo 2 716 nových pracovných miest, z čoho viac ako 60% (1 707) pracovných miest bude určených pre mladých nezamestnaných ľudí do 29 rokov. Doposiaľ sa prijímateľom podarilo vytvoriť celkovo 1 439 nových pracovných miest, čo predstavuje plnenie na 52,98%. Z celkového počtu vytvorených pracovných miest bola viac ako polovica (832) obsadená mladými nezamestnanými.

³**Zdroj:** Priebežná správa k 15.novembru 2015 o plnení programu zameraného na zintenzívnenie podpory malých a stredných podnikov a na podporu zamestnávania mladých ľudí
(http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-194662?prefixFile=m_)

Tab. č. 4-2 Celkový prehľad schválených finančných prostriedkov a pracovných miest vo výzvach určených na podporu MSP a tvorby prac. miest pre mladých ľudí

Výzva	Počet schválených projektov	Výška schváleného NFP na výzvu v Eur	Plánované nové pracovné miesta	
			ukazovateľ výsledku	
			všetky	pre mladých do 29 rokov
KaHR-111SP-1201	163	149 700 505,79	1725	975
KaHR-31SP-1201	73	43 476 187,99	458	270
KaHR-111DM-1301	401	60 174 261,37	893	642
Spolu	637	253 350 955,15	3 076	1 887

Zdroj: MH SR

V súčasnosti pri výzvach KaHR-111SP-1201, KaHR-31SP-1201 a KaHR-111DM-1301 v plnej miere prebieha implementácia kontrahovaných projektov. Realizáciou verejných obstarávaní došlo prostredníctvom dosahovaných úspor k miernemu poklesu zmluvne viazanej výšky finančných prostriedkov pri jednotlivých projektoch oproti schválenej sume. Z dôvodu lepšieho prehľadu zmluvne viazaných finančných prostriedkov a zmluvne viazaného počtu pracovných miest, ktoré sa prijímatelia zaviazali vytvoriť úspešnou realizáciou týchto projektov, je stav kontrahovania a čerpania zmluvne viazaných finančných prostriedkov ako aj záväzok prijímateľov vytvoriť nové pracovné miesta rozdelený podľa jednotlivých výziev.

Vzhľadom na skutočnosť, že počas implementácie projektov dochádza k mimoriadnemu ukončovaniu niektorých z nich, t.j. prijímatelia odstupujú z rôznych dôvodov od Zmlúv o poskytnutí NFP, zmluvne viazaná suma, počet projektov ako aj plánovaný počet vytvorených pracovných miest v porovnaní so stavom vykázaným v momente schválenia postupne klesá. Zároveň je potrebné poukázať na skutočnosť, že pracovné miesta sú vytvárané najmä vo fáze ukončenia fyzickej realizácie projektu. Aktuálne zaznamenávame najdynamickejší nárast hodnôt ukazovateľov pracovných miest, avšak finálny počet vytvorených pracovných miest bude môcť byť vyhodnotený až v 1. polovici roku 2016.

V rámci všetkých troch výziev zameraných na zintenzívnenie zamestnávania mladých nezamestnaných ľudí vo veku do 29 rokov je aktuálne uzatvorených 580 zmlúv o poskytnutí NFP v celkovej výške zmluvne viazaného NFP 242 308 877,04 eur. Ich uzatvorením sa prijímatelia zaviazali vytvoriť celkovo 2 716 nových pracovných miest, z čoho viac ako 60% (1 707) pracovných miest bude určených pre mladých nezamestnaných ľudí do 29 rokov.

Vývoj počtu a zmluvne viazanej sumy kontrahovaných projektov a tým aj záväzok vytvoriť nové pracovné miesta, rovnako ako to preukázali skúsenosti riadiaceho orgánu z implementácie projektov predchádzajúcich výziev, bude mať postupne klesajúcu tendenciu a to z dôvodu, že na strane prijímateľov dochádza k mimoriadnemu ukončovaniu zmlúv o poskytnutí NFP. Najčastejšími príčinami sú vo všeobecnosti najmä neschopnosť plniť podmienky zmluvy o poskytnutí NFP, strata schopnosti spolufinancovať projekt, strata odbytu na trhu, resp. celková zlá finančná kondícia prijímateľa častokrát smerujúca k zániku subjektu. Zároveň pri určitej časti projektov je otázna schopnosť prijímateľov dodržať zmluvne viazaný termín ukončenia realizácie projektu.

V rámci výziev KaHR-111SP-1201, KaHR-111DM-1301 a KaHR-31SP-1201 doteraz došlo k mimoriadnemu ukončeniu 85-tich projektov, čo spôsobilo pokles kontrahovaného NFP v sume 49,5 mil. eur a úbytok záväzku tvorby pracovných miest o 513, z toho v počte 279 tvorili pracovné miesta pre mladých ľudí.

Tab. č. 4-3 Prehľad zmluvne viazaných a skutočne naplnených hodnôt (vytvorených pracovných miest) projektov v rozdelení podľa krajov za predmetné výzvy spolu

Kraj	Aktuálne zmluvne viazaný NFP (€)	Plánované nové pracovné miesta		Vytvorené pracovné miesta		% plnenia pracovných miest		Počet aktuálne zmluvne viazaných projektov
		všetky	mladí	všetky	mladí	všetky	mladí	
Banskobystrický kraj	43 791 475,35	428	250	196	122	45,79	54,71	94
Košický kraj	16 415 605,37	220	149	117	96	53,18	64,43	57
Nitriansky kraj	20 462 174,62	243	167	159	100	65,43	59,88	63
Prešovský kraj	68 506 510,75	686	419	336	157	48,98	37,47	120
Trenčiansky kraj	27 476 775,46	338	216	197	112	58,28	51,85	69
Trnavský kraj	21 361 065,69	330	187	114	46	34,55	24,60	57
Žilinský kraj	44 295 269,80	471	319	320	199	67,94	62,38	120
SPOLU	242 308 877,04	2 716	1 707	1 439	832	52,98	48,74	580

Zdroj: MH SR

❖ Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

V oblasti podpory rozvoja podnikateľských zručností a osvojenia si základných poznatkov o podnikaní a ekonomike na úrovni stredných škôl v rámci implementácie Európskej charty pre malé podniky prijalo Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky nasledujúce opatrenia.

• Štátne vzdelávacie programy

Podnikavosť ako kľúčová kompetencia je zapracovaná v štátnych vzdelávacích programoch všetkých učebných a študijných odborov stredných škôl vo vzdelávacej oblasti človek a spoločnosť v predmete občianska náuka, kde žiaci získavajú vedomosti a zručnosti z oblasti samostatnej zárobkovej činnosti, živnostenského podnikania a zakladania živnosti.

S účinnosťou od 1. 9. 2015 schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky 11 dodatkov so vzorovými učebnými plánmi a vzorovými učebnými osnovami k revidovaným štátnym vzdelávacím programom pre odborné vzdelávanie a prípravu pre skupiny odborov vzdelávania (ďalej iba „ŠVP OVP“) zapojených do systému duálneho vzdelávania. Základným cieľom odborného vzdelávania je naďalej osvojenie si teoretických vedomostí a získanie praktických zručností potrebných pre zvládnutie budúceho povolania. Ďalšie ciele výchovy a vzdelávania v ŠVP OVP sú zamerané na to, aby si žiaci vytvorili zodpovedajúce schopnosti nevyhnutné pre cieľavedomé a zodpovedné riadenie a organizovanie svojho osobného, spoločenského a pracovného života.

Pomôcť prepojiť potreby trhu práce s tým, čo sa učí na slovenských školách, by malo duálne vzdelávanie. Pre podporu bol vytvorený národný projekt Rozvoj stredného odborného vzdelania, ktorý sa sústreďuje na tri kľúčové oblasti: obsahová prestavba vzdelávania na SOŠ s využitím inovatívnych metód a výučby, prepojenie vzdelávania na SOŠ s potrebami praxe za účasti zástupcov profesijných a stavovských organizácií a podpora kariérneho poradenstva na SOŠ za účelom orientácie žiaka na potreby praxe. Strategickým cieľom projektu je zvýšenie kvality OVP na stredných odborných školách vo vybraných skupinách odborov a tiež zvýšenie kvality OVP vo všetkých skupinách odborov, ktoré sú v kompetencii Štátneho inštitútu

odborného vzdelávania. V školskom roku 2015/2016 v rámci pilotného projektu duálneho vzdelávania dostalo možnosť praxovať v 87 podnikoch 444 žiakov. Zatiaľ o program prejavili najväčší záujem spoločnosti, ktoré zamestnávajú od 20 do 100 zamestnancov a pôsobia v maloobchode a cestovnom ruchu, automobilovom priemysle a elektrotechnike. Najpružnejšie na vstup do duálnej prípravy zareagovali zahraničné firmy, najmä rakúske a nemecké, ktoré s ňou majú pozitívne skúsenosti zo svojich krajín. V budúcnosti by sa touto formou malo na konkrétne povolanie pripravovať až tridsať percent žiakov v stredných odborných školách. Zákom sa zaviedli aj stimuly pre podniky na poskytovanie odbornej prípravy umožnením odpočítania nákladov na zabezpečenie praktickej odbornej prípravy z daňového základu. Okrem toho je k dispozícii ďalší stimul vo forme odpočtu z daňového základu založený na zásade „per capita“ podľa počtu poskytnutých hodín praktickej odbornej prípravy.

• Rozvojové projekty

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR v spolupráci s Ministerstvom financií SR pridelo účelové finančné prostriedky na financovanie rozvojových projektov podpory organizačného zabezpečenia vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti finančnej gramotnosti a výchovy k podnikaniu na rok 2015 vo výške 87 303 eur.

V tejto súvislosti minister školstva, vedy, výskumu a športu:

- dňa 9. 6. 2015 v rámci Výzvy na podanie žiadosti o financovanie rozvojového projektu Podpora organizačného zabezpečenia vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti finančnej gramotnosti, schválil návrh na poskytnutie finančných prostriedkov na realizáciu rozvojových projektov pre 10 základných škôl a 12 stredných škôl v celkovej výške 37 951 eur,
- dňa 6. 10. 2015 v rámci Výzvy na podanie žiadosti o financovanie rozvojového projektu Podpora organizačného zabezpečenia vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti finančnej gramotnosti a výchovy k podnikaniu, schválil návrh na poskytnutie finančných prostriedkov na realizáciu rozvojových projektov pre 10 základných škôl a 10 stredných škôl v celkovej výške 49 352 eur.

• Kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov

V rámci kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov je akreditovaných viacero programov kontinuálneho vzdelávania pre pedagogických a odborných zamestnancov napr.:

- ✓ Vidiecky cestovný ruch, ktoré je určené učiteľom stredných odborných škôl a majstrom odbornej výchovy,
- ✓ Podpora podnikavosti a tvorba podnikateľských projektov vo výučbe na stredných školách,
- ✓ Nové trendy podnikateľského vzdelávania cestou cvičných firiem,
- ✓ Podnikanie v cestovnom ruchu a tvorba podnikateľského plánu,
- ✓ Malé a stredné podnikanie na Slovensku v rámci ekonomických predmetov.

• Cvičná firma

Na podporu podnikateľského, ekonomického a finančného vzdelávania na všetkých stredných odborných školách je možné vyučovanie odborných predmetov Ekonomické cvičenia v cvičnej firme, Cvičná firma a Cvičná firma – praktikum.

Cvičná firma, alebo jej variácie, je voliteľným odborným predmetom, ktorý má v sústave odborných predmetov špecifické postavenie. Cvičná firma je mostom medzi teóriou a praxou. Využíva predovšetkým metódu simulácie a „learning by doing“ teda učenie sa prácou.

Sieť cvičných firiem v každom štáte spravuje národná centrála cvičných firiem, ktorá pre cvičné firmy simuluje orgány štátnej správy.

Tieto činnosti na Slovensku zabezpečuje Slovenské centrum cvičných firiem (ďalej len „SCCF“), ktoré je oddelením Štátneho inštitútu odborného vzdelávania (ďalej ŠIOV), a simuluje pre cvičné firmy činnosť úradov štátnej správy – obchodný súd, živnostenský úrad, daňový a colný úrad, sociálnu a zdravotnú poisťovňu, poštový úrad a banku pre domáci a zahraničný platobný styk. Centrobanka pri SCCF vedie aj personálne účty cvičných firiem, ako aj účty poisťovní a daňového úradu, čím simuluje tok financií cvičných firiem.

Cvičná firma pracuje s fiktívnymi peniazmi a tovarom, ale reálnymi dokladmi hospodárskej praxe. Pri správnom vedení sa cvičná firma ako forma odborného vzdelávania a prípravy flexibilne prispôsobuje neustálym zmenám v oblasti legislatívy. Cvičné firmy sa zakladajú predovšetkým ako náhrada reálnej praxe. Vyučujú sa ako predmet na slovenských stredných školách od roku 1992. Od založenia SCCF na ŠIOV v januári 1998 sa ich počet zvýšil z 35 na cca 700.

SCCF spustilo 2. septembra 2013 on-line prevádzku na www.sccf.sk, reprezentuje Slovensko aj na medzinárodnej úrovni a zabezpečuje spoluprácu so zahraničnými centrálnymi a cvičnými firmami v cca 50 krajinách sveta. SCCF bolo od roku 2001 pridruženým a od roku 2008 je riadnym členom svetového združenia cvičných firiem EUROPEAN PEN International, čo umožňuje cvičným firmám využívať internetbanking, zlaté stránky, e-shopy a ďalšie aplikácie združenia. Cvičné firmy môžu vykonávať zmeny údajov v živnostenskom alebo obchodnom registri, pozastaviť činnosť cvičnej firmy na zvolené obdobie alebo požiadať o výmaz. Súčasťou on-line systému je Internet banking.

Aktivity Slovenského centra cvičných firiem v roku 2015:

- ✓ Vzdelávanie na diaľku... Cvičné firmy v Keni mentoruje SCCF
- ✓ Kontraktačné dni cvičných firiem 2015
- ✓ Finále 5. ročníka celoslovenskej súťaže Najlepší podnikateľský zámer
- ✓ 18. Medzinárodný veľtrh cvičných firiem v priestoroch Incheby v Bratislave ako súčasť Bibliotéky

❖ Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

• Nástroje aktívnych opatrení trhu práce

Na trhu práce v roku 2015 pôsobili aktívne opatrenia s cieľom podporiť motiváciu zamestnávateľov pri vytváraní nových pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie (UoZ), podporiť vytváranie reálnych pracovných miest na miestnej a regionálnej úrovni a podporiť udržanie zamestnanosti v malých podnikoch alebo stredných podnikoch. V roku 2015 sa zaviedli do praxe viaceré nové alebo modifikované opatrenia aktívnej politiky trhu práce financované z ESF na podporu širšej skupiny znevýhodnených UoZ, ale aj špecifických skupín mladých do 29 rokov, dlhodobo nezamestnaných a starších nad 50 rokov.

Aktívna politika trhu práce sa v roku 2015 realizovala predovšetkým prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce v zmysle zákona o službách zamestnanosti. Úlohou APTP je predovšetkým uľahčiť a urýchliť prechod nezamestnaných občanov do práce a prostredníctvom špecifických programov udržiavať schopnosť ľudí pracovať a nájsť si miesto na trhu práce.

V rámci APTP sa realizujú a podporujú opatrenia, programy, projekty a aktivity, ktoré uľahčujú integráciu a reintegráciu UoZ, najmä skupín osôb znevýhodnených na trhu práce,

prostredníctvom nástrojov AOTP. Okrem toho nástroje AOTP napomáhajú aj rozvoju podnikania podporou vytvárania nových PM a udržiavania existujúcich PM a zamestnancov zamestnaných na týchto podporovaných miestach.

Tab. č. 4-4 Realizácia vybraných nástrojov AOTP v roku 2015

Nástroj APTP	Rok 2014		Rok 2015	
	Počet zaradených UoZ/osôb, resp. počet podporených PM/UoZ/osôb	Čerpanie finančných prostriedkov (v eur)	Počet zaradených UoZ/osôb, resp. počet podporených PM/UoZ/osôb	Čerpanie finančných prostriedkov (v eur)
Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 49)	2 715	6 908 844	2 656	9 759 184
Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie (§ 50)	3 178	5 359 649	3 396	7 990 141
Príspevok na podporu vytvárania a udržiavania pracovných miest v sociálnom podniku (§ 50c)	6	281 527	0	42 025
Príspevok na podporu vytvorenia pracovného miesta v prvom pravidelne platenom zamestnaní (§ 51a)	0	0	3 315	4 223 827
Príspevok na vytvorenie nového pracovného miesta (§ 53d)	451	2 672 310	1 086	5 841 780
Projekty a programy (§ 54)	17 188	39 863 208	16 693	35 165 205
Príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska (§ 56)	994	12 640 458	545	2 929 705
Príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 57)	96	431 095	90	390 473
Vybrané nástroje na zvyšovanie zamestnanosti	24 628	68 157 091	27 781	66 342 340
Príspevok na vzdelávanie a prípravu zamestnanca pre trh práce (§ 47)	1 609	563 679	103	193 388
Príspevok na podporu udržiavania v zamestnaní zamestnancov s nízkymi mzdami (§ 50a)	370	5 513 613	20	412 939
Príspevok na podporu udržiavania pracovných miest (§ 50k)	0	44 050	126	10 248
Príspevok na udržanie občana so zdravotným postihnutím v zamestnaní (§ 56a)	31	169 643	29	33 050
Príspevok na činnosť pracovného asistenta (§ 59)	770	3 220 722	831	3 255 676
Príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov (§ 60)	9 728	20 258 100	9 808	23 614 157
Vybrané nástroje na udržanie existujúcich PM	12 508	29 769 807	10 917	27 519 458
Spolu	37 136	97 926 898	38 698	93 861 798

Zdroj: ÚPSVaR

Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť podľa § 49 zákona o službách zamestnanosti

Príspevok sa poskytuje na čiastočnú úhradu nákladov súvisiacich s vytvorením pracovného miesta na samozamestnanie s následným najmenej trojročným prevádzkovaním samostatnej zárobkovej činnosti (SZČ).

V roku 2015 bolo prostredníctvom tohto príspevku podporených **2 656 UoZ**, ktorí vytvorili PM na SZČ čo je o 56 **UoZ** menej ako v roku 2014, kedy bolo **podporených 2 715 UoZ** na samozamestnanie. Celková čerpaná suma v roku 2014 bola 6 908 844 Eur, celková čerpaná suma v roku 2015 je **9 759 184,27 eur**, čo je o **2 850 340 eur** viac ako v roku 2014 pri nižšom počte podporených UoZ, vytvorených PM. Predpokladáme, že uvedené môže byť spôsobené vyšším počtom vytvorených PM v okresoch s vyššou mierou nezamestnanosti, kde bol príspevok na rok 2015 vyšší temer o 1 699 Eur oproti výške príspevku v okresoch v bratislavskom kraji, resp. uvedené čerpanie môže byť spôsobené naakumulovaním finančných prostriedkov tým, že k prostriedkom vyplácaným z I. fázy poskytnutého príspevku sa započítavajú finančné prostriedky vyplácané v II. fáze vyplácania príspevku, keďže príspevok sa od 1.5.2013 vypláca vo dvoch fázach.

• **Poskytnutá pomoc mikro, malým a stredným podnikom (MSP) v roku 2015**

Štátna pomoc poskytovaná mikro, malým a stredným podnikom bola v roku 2015 zo strany Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „MPSVR SR“) ako riadiaceho orgánu pre Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia pre programové obdobie 2007-2013 a riadiaceho orgánu pre Operačný program Ľudské zdroje pre programové obdobie 2014-2020 poskytovaná Ústredím a úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVR“) prostredníctvom národných projektov ÚPSVR a zahraničným investorom, a prostredníctvom dopytovo – orientovaných projektov sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom, ktorým bola Implementačná agentúra MPSVR SR.

MPSVR SR poskytlo v roku 2015 štátnu pomoc v celkovej výške **11,52 mil. eur**. Zo zdrojov Európskej únie bolo poskytnutých **0,79 mil. eur**, čo predstavuje 6,68 % z celkového objemu štátnej pomoci poskytnutej rezortom. Objem pomoci poskytnutej z vlastných zdrojov (štátneho rozpočtu) bol v celkovej výške **10,73 mil. eur**, čo predstavovalo približne 93,32% z celkového objemu poskytnutej pomoci.

Tab. č. 4-5 Výška pomoci

Výška pomoci podľa druhu	Zdroje celkom		11,52 mil. eur	%	
	Vzdelávanie		5,15 mil. eur	44,70 %	
		Zamestnanosť	Pomoc na zamestnanosť	0,53 mil. eur	4,60 %
			Pomoc investorom	5,84 mil. eur	50,70 %

Zdroj: MPSVR

Celkový podiel štátnej pomoci poskytnutej v roku 2015 MSP tvoril 12,68 % z celkovej poskytnutej štátnej pomoci poskytnutej rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Pomoc podnikom bola poskytovaná ako investičná štátna pomoc a ako štátna pomoc v rámci príslušných schém štátnej pomoci:

- Schémy štátnej pomoci na podporu vzdelávania (X 530/2009),
- Schémy štátnej pomoci na podporu vzdelávania a adaptability zamestnancov (X 531/2009),
- Schémy štátnej pomoci na podporu zamestnanosti (X 754/2009).

Tab. č. 4-6 Rozdelenie štátnej pomoci poskytnutej rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny podľa veľkostných kategórií podnikov

Pomoc podnikom	Celková štátna pomoc				11,52 mil. eur	100,00 %
	z toho MSP	Pomoc pre mikropodniky	13	1,46 mil. eur	0,14 mil. eur	1,22 %
		Pomoc pre malé podniky	26		0,37 mil. eur	3,21 %
		Pomoc pre stredné podniky	20		0,95 mil. eur	8,25 %
	Pomoc pre veľké podniky		16		10,06 mil. eur	87,32 %

Zdroj: MPSVR**Projekty a programy v zmysle § 54 zákona o službách zamestnanosti**

Služby zamestnanosti v zmysle tohto zákona sú systém inštitúcií a nástrojov podpory a pomoci účastníkom trhu práce pri hľadaní zamestnania, jeho zmene, obsadzovaní voľných pracovných miest a uplatňovaní aktívnych opatrení na trhu práce.

V roku 2015 v rámci projektov a programov na zvyšovanie zamestnanosti spadajúcich pod § 54 (bez NP RE-PAS) bolo zaradených **16 693** osôb a finančné prostriedky boli využité v celkovej výške **35 165 205 Eur**.

NP XXI Podpora vytvárania pracovných miest

NP XXI bol schválený v roku 2012 ako jeden z projektov podpory vytvárania pracovných miest pre UoZ do 29 rokov z dôvodu riešenia vysokej miery nezamestnanosti mladých ľudí a zároveň ako podpora malých a stredných podnikov, ktoré sú hlavným zdrojom nových pracovných miest. Hlavnými aktivitami projektu je podpora vytvárania pracovných miest vybraných zamestnávateľov vrátane zamestnávateľov pôsobiacich v oblasti nákladnej cestnej, osobnej a ostatnej pozemnej dopravy. Pôvodne schválený rozpočet národného projektu vo výške 50 000 000 bol v roku 2014 z dôvodu nezáujmu zamestnávateľov o príspevok na vytvorenie pracovného miesta v rámci Aktivitu č. 2 znížený o výšku 296 781,75 eur a konečný rozpočet národného projektu je vo výške 49 696 540,66 eur. Na hlavné aktivity tohto AOTP v roku 2015 bolo vyčerpaných **976 261,58 eur**, čo tvorí spolu s čerpaním za celé obdobie implementácie NP **91,81 % z celkového rozpočtu**.

Národný projekt NP XXI/A Podpora vytvárania pracovných miest – 2

V roku 2015 prebiehala implementácia NP XXI/A „Podpora vytvárania pracovných miest – 2“, na ktorého rozpočet boli použité nevyužité finančné prostriedky z projektu „Podpora zamestnávania nezamestnaných v samospráve“. NP bol schválený v roku 2013 ako pokračovanie NP XXI „Podpora vytvárania pracovných miest“. Realizácia NP začala v septembri roku 2013 a v období implementácie NP bolo celkovo vytvorených **2 078 pracovných miest**. Z celkového rozpočtu vo výške **11 884 125,38 eur** bolo na hlavnú aktivitu tohto AOTP v roku 2015 vyčerpaných **1 031 370,42 eur**, čo tvorí spolu s čerpaním za celé obdobie implementácie NP **88,03 % z celkového rozpočtu**.

Národný projekt XXI/B Podpora vytvárania pracovných miest – 3

NP XXI/B „Podpora vytvárania pracovných miest – 3“ bol schválený v roku 2014 a na jeho financovanie boli použité nevyužité finančné prostriedky z projektu „Podpora zamestnávania nezamestnaných v samospráve“ vo výške 5 000 000 eur ako to bolo aj v prípade NP XXI/A „Podpora vytvárania pracovných miest – 2“. Realizácia NP začala v júni 2014 a v období implementácie NP bolo celkovo vytvorených **847 pracovných miest**. Z celkového rozpočtu vo

výške **5 000 000 eur** bolo na hlavnú aktivitu tohto AOTP v roku 2015 vyčerpaných **3 574 552,58 eur**, čo tvorí spolu s čerpaním za celé obdobie implementácie NP **88,17 % z celkového rozpočtu**.

Národný projekt XXXVII Podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ do 29 rokov BSK

V rámci tohto NP bolo možné poskytnúť finančný príspevok na podporu vytvárania pracovných miest len v Bratislavskom samosprávnom kraji. Realizácia NP začala v júni 2014 a v období implementácie NP bolo celkovo vytvorených **111 pracovných miest v BSK**. Pôvodne schválený rozpočet vo výške 1 000 000 eur bol v roku 2015 znížený o sumu 452 153,57 eur a konečný rozpočet národného projektu je vo výške 574 846,43 eur. Na hlavnú aktivitu tohto AOTP v roku 2015 bolo vyčerpaných **474 523,98 eur**, čo tvorí spolu za celé obdobie implementácie NP **90,32 % z celkového rozpočtu**.

Národný projekt NP XXXIV-2 Podpora rozvoja regionálnej zamestnanosti bez BSK

Národný projekt NP XXXIV-2 je zameraný na znižovanie dlhodobej nezamestnanosti v jednotlivých krajoch Slovenska okrem Bratislavského samosprávneho kraja. Hlavnými aktivitami NP je poskytovanie príspevkov na podporu vytvárania pracovných miest a podporu vzdelávania zamestnancov na takto vytvorených pracovných miestach. V roku 2015 bolo prostredníctvom tohto nástroja zaradených **904 UoZ** čo je o 368 UoZ menej ako v roku 2014. V sledovanom období boli na tento nástroj vyčerpané finančné prostriedky vo výške 4 612 983,50 eur.

❖ Top centrum podnikateliek

Občianske združenie Top centrum podnikateliek sa už 15 rokov zameriava na aktivity, ktorých cieľom je podnecovať účasť žien v hospodárskom živote spoločnosti.

Svoju činnosť realizuje prostredníctvom pravidelne organizovaných klubov v regionálnych strediskách (Prešov-Východ, Lučenec, Banská Bystrica, Žilina, Levice, Bratislava). Obsahom klubov sú témy zamerané na podnikanie, riadenie firiem, legislatívu, podnikateľské prostredie a tiež na výmenu skúseností, nadviazanie obchodných kontaktov a spoluprácu. Svoju činnosť realizuje aj v zahraničí (Česká republika, Švajčiarsko, Taliansko) a súčasťou aktivít sú aj medzinárodné Podnikateľské fóra a prezentácia slovenských podnikateliek v zahraničí. V roku 2015 sa uskutočnili Podnikateľské fóra v Ríme, Monaku, v Prahe a v New Yorku. V auguste 2015 OZ TCP v rámci oficiálneho programu Women for Women reprezentovalo slovenské podnikateľky na Svetovej výstave v Miláne. Dôležitou súčasťou činnosti OZ TCP je vzdelávanie, organizovanie motivačných workshopov a celoslovenských biznis networkingových stretnutí (Žilina).

Vzdelávacie aktivity organizuje OZ TCP prostredníctvom:

- Akadémie pre malé firmy (8 modulový program prezenčnou a dištančnou formou – Biznis plán I.- II., Marketing I. – II., Finančný manažment, Personálny manažment, Tvorba ceny a predaj, Budovanie značky).
- Akadémie pre začínajúce podnikateľky (Vízia a ciele podnikania, Marketing a biznis model, Financie, Networking a budovanie kontaktov).
- Odborných seminárov a školení (IT školenia, Ochranná známka, Legislatíva súvisiaca s podnikaním, Obchodné zmluvy, On-line marketing).

Všetky aktivity sú realizované vo vlastnej réžii OZ TCP, v spolupráci so Samosprávnymi krajinami (Žilina, Prešov) a slovenskými zastupiteľskými úradmi a partnerskými zväzmi v zahraničí.

❖ Združenie mladých podnikateľov Slovenska

Združenie mladých podnikateľov Slovenska (ZMPS) bolo založené v roku 2010 ako organizácia združujúca slovenských podnikateľov do 40 rokov. Poslaním ZMPS je aktivizovať mladých ľudí, predstaviť im podnikanie ako životný štýl a zároveň pomôcť pri realizácii ich originálnych a inovatívnych podnikateľských nápadov.

Nosnou aktivitou v roku 2015 boli najmä podujatia v rámci **Globálneho týždňa podnikania**. Ide o iniciatívu, ktorá sa každý rok deje 3. novembrový týždeň vo viac ako 160 krajinách celého sveta a jej **cieľom je propagovať podnikanie**. ZMPS sa v roku 2015 stalo oficiálnym koordinátorom tejto aktivity pre Slovenskú republiku. Prípravy na prvý ročník Globálneho týždňa podnikania pod taktovkou ZMPS začali na **Global Entrepreneurship Congress**, ktorý sa uskutočnil 15. - 19.3.2015 v talianskom Miláne. Samotný Globálny týždeň podnikania sa na Slovensku odohral v dňoch 18. - 23.11.2015. Jeho súčasťou bol bohatý program, ktorý čiastočne nadväzoval na predchádzajúce aktivity ZMPS a priniesol takisto mnohé nové formáty. Iniciatíva mala na Slovensku podobu podnikateľskej roadshow – 4 podnikateľských dní v 4 slovenských mestách. Prvou zastávkou bola dňa **Žilina**, kde sa na pôde Žilinskej univerzity účastníci venovali téme online podnikanie. Druhou zastávkou bola **Banská Bystrica**, kde sa na Ekonomickej fakulte UMB pre zmenu rozoberalo offline podnikanie. Tretia zastávka bola v piatok na východe v meste **Košice**. Poslednou zastávkou roadshow bola **Bratislava**. Podnikateľský deň na Ekonomickej univerzite v Bratislave otvorila moderovaná diskusia na tému *Aký je recept na úspech v biznise*. **Dohromady sa inšpiratívnych panelových diskusií a workshopov v rámci Globálneho týždňa podnikania 2015 na Slovensku zúčastnilo takmer 500 mladých ľudí.**

V roku 2015 ZMPS pokračovalo aj so sériou vzdelávacích **seminárov** pod názvom **BMB Leitner akadémia pre mladých podnikateľov**. V rámci nej sa v Bratislave konali semináre na témy Daňové kontroly a Zmeny v podnikateľskej legislatíve od roku 2016. V rámci vzdelávania mladých podnikateľov sa ZMPS v roku 2015 zameralo aj na tému marketing **30. 09. 2015 sa v Bratislave konal seminár s názvom Ako tvoriť obsah na internete** (Content marketing a jeho využitie pri medzinárodnej expanzii). Podnikanie ako kariérnu cestu ZMPS v roku 2015 mladým ľuďom predstavovalo už štvrtýkrát, a to na veľtrhu práce **JobExpo v Nitre**. V dňoch 29. a 30. 04. 2015 ZMPS na veľtrhu fungovalo ako odborný partner a vystavovateľ v spoločnom stánku so Slovak Business Agency. Počas týchto dvoch dní sme sa stretli s viac ako 300 záujemcami o podnikanie.

V roku 2015 ZMPS intenzívne inšpirovalo mladých ľudí k podnikaniu najmä na pôde univerzít. Intenzívna spolupráca bola nadviazaná **s Fakultou podnikového manažmentu Ekonomickej univerzity v Bratislave**, pre ktorú sa ZMPS stalo „partner v pedagogickom procese“.

❖ Združenie podnikateľov Slovenska

Združenie podnikateľov Slovenska (ZPS) je prvým záujmovým združením súkromných podnikateľov Slovenskej republiky založeným po „nežnej revolúcii“ v novembri roku 1989. Združenie podnikateľov Slovenska chráni podnikateľský stav pred obmedzovaním

podnikateľských práv a slobôd a zabraňuje všetkým politickým a ekonomickým opatreniam vedúcim k zhoršovaniu rovnoprávneho trhového podnikateľského prostredia.

ZPS spolu so Združením mladých podnikateľov Slovenska dňa 30. 03. 2015 zorganizovali **Entrepreneurship forum 2015** na tému „Mýty a realita podnikateľského života“. Entrepreneurship forum je podujatie, ktorého cieľom je prezentovanie a zdieľanie skúseností úspešných a začínajúcich mladých podnikateľov a propagácia podnikania medzi mladými ľuďmi.

ZPS sa v spolupráci s Junior Chamber International už niekoľko rokov podieľa na organizovaní a vyhlasovaní výsledkov súťaží, ktorých cieľom je vyhľadávať a oceňovať mladých podnikateľov. Jednou z nich je súťaž **Mladý inovatívny podnikateľ**. ZPS ako odborný garant spoluorganizuje s Junior Chamber International aj projekt **Študentská firma roka**. Projekt je súčasťou celosvetovej súťaže Global Student Entrepreneur Awards. Cieľom projektu je podporiť súťaživosť, nezávislosť, kreativitu, vzdelávanie a prípravu študentov na svoje budúce povolania.

4.1.4 Odporúčania

- Preorientovať výchovno-vzdelávací systém na systém podnecujúci mladých ľudí k prevzatiu väčšej zodpovednosti za seba a ekonomickú sebarealizáciu.
- Podporovať rozvoj podnikateľského myslenia, podnikateľskej kultúry a podnikateľských zručností na všetkých stupňoch škôl, pričom je potrebné kombinovať formálny prístup (úprava existujúcich učebných osnov), ako aj neformálny prístup spočívajúci v úzkom kontakte s podnikateľskou praxou.
- Sprísnenie systému akreditácie vysokých škôl, ktorý umožní dosiahnuť zvýšenie kvality vzdelávania pre potreby trhu práce.
- Otázky výchovy a vzdelávania budúcich generácií živnostníkov musia tvoriť sústavu celoživotného vzdelávania. V školskom systéme je potrebné vytvárať základy pre zmenu filozofie prechodu od zamestnaneckej k zamestnávateľskej spoločnosti. Vychovávať absolventov stredných a vysokých škôl pripravených na samozamestnávanie prostredníctvom zvýšenia vedomostí v oblasti podnikateľskej ekonomiky, finančného trhu, práva a v oblasti informatiky a komunikácie. Dôležité je, aby budúci zamestnanci ovládali moderné svetové technológie, metódy/techniky a dokázali ich pružne využívať a zdokonaľovať v globálnej konkurencieschopnosti. Vhodným riešením by bolo napr. zaradenie predmetu podnikania do učebných osnov vysokých škôl a univerzít s pedagogickým zameraním, čím by mal byť zabezpečený prenos poznatkov o podnikaní aj na nižšie stupne vzdelávacieho systému.
- Zvýšiť investície do vzdelávania pomocou osobitných programov pre MSP a ich poradcov v podporných štruktúrach a organizáciách zastupujúcich záujmy MSP.
- Zásadné zmeny v systéme vzdelávania a v prístupe k partnerskej spolupráci medzi privátnym sektorom, verejnou správou, vzdelávacími inštitúciami a vedecko-výskumnými pracoviskami.
- Odporúčať samosprávnym krajom a subjektom miestnej samosprávy, aby do svojich stratégií a politík zapracúvali opatrenia zákona o malých podnikoch (SBA).
- Vytvoriť motivačný systém na investovanie do vzdelávania, vo zvýšenej miere podporovať školy, o absolventov ktorých je dopyt na trhu práce.

- Prijat' Národnú stratégiu podpory spoločensky zodpovedného podnikania (CSR) v SR a Akčný plán pre aplikáciu CSR na národnej úrovni, presadzovať princípy zodpovednosti v podnikaní. Tým sa posilní udržateľnosť a konkurencieschopnosť sektora MSP.
- Upraviť rodinné podnikanie osobitným legislatívnym predpisom. Nakoľko je rodinné podnikanie špecifická forma podnikania, bolo by vhodné ho upraviť formou špeciálneho zákona, ktorý by upravoval ako majetkové, tak pracovno-právne vzťahy, ako aj prípadné dedenie a medzigeneračný transfer podnikania. V tejto súvislosti navrhujeme zvažiť zavedenie systému rodinného zdaňovania, v rámci ktorého by sa rodina stala subjektom daňového práva ako celok.
- Využiť doterajšiu organizačnú bázu poskytujúcu podporu podnikateľom a dobudovať ju tak, aby zabezpečovala aj podporu rodinného podnikania so všetkými jeho potrebami a špecifikami.
- Vypracovať metodickú pomôcku – manuál pre podnikateľov, ktorá sa bude zaoberať účtovno-psychologicko-právnymi aspektmi generačnej výmeny v rodinných podnikoch, po vzore Holandska odporúčame distribuovať túto príručku všetkým podnikateľom v rodinných podnikoch starším ako 55 rokov.
- V oblasti živnostenského podnikania navrhujeme rozšíriť osoby, ktoré môžu podnikat' na základe živnostenského podnikania zomrelého o ďalšie osoby v zmysle definície rodiny, tak aby smrťou zakladateľa nedošlo k zániku živnosti z úradnej moci, napriek záujmu rodiny pokračovať v podnikaní.
- Informačná kampaň zameraná na podporenie záujmu žien o podnikanie, zvýšenie informovanosti ďalších potenciálnych skupín podnikateľov, ktorí doposiaľ nevyužili svoj potenciál (absolventi škôl, imigranti, seniori, osoby so zdravotným postihnutím, ...).

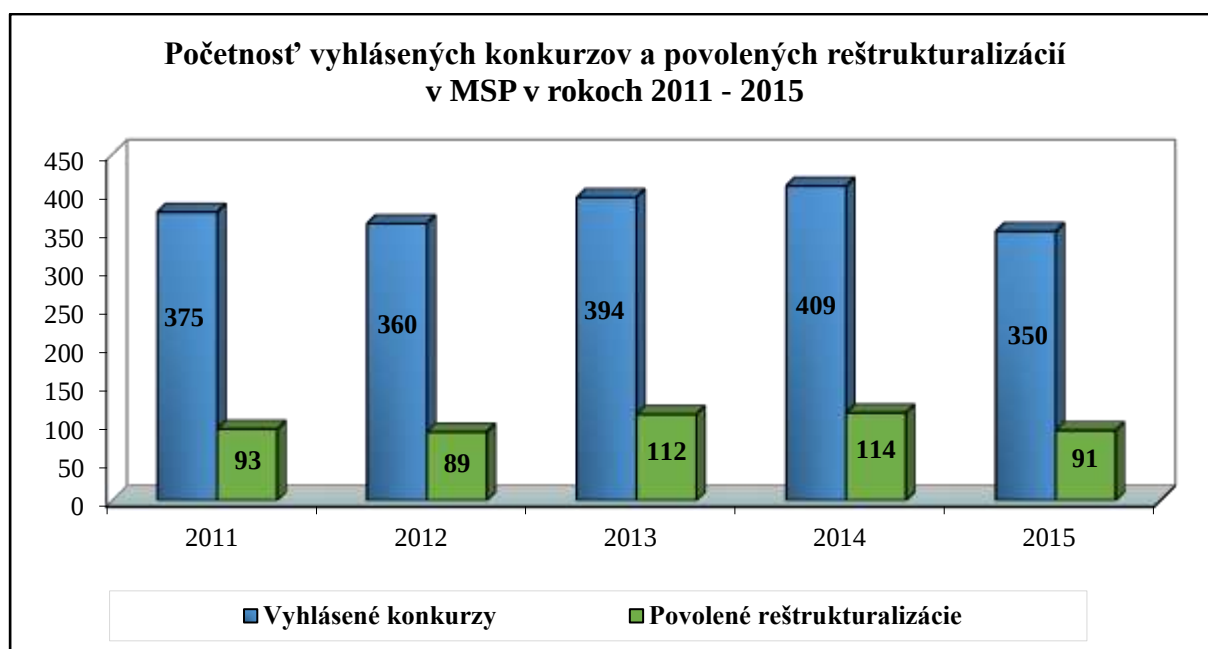
4.2 Princíp 2 SBAfE Zabezpečiť, aby čestní podnikatelia, ktorí zbankrotovali, mohli rýchlo dostať druhú šancu

4.2.1 Hodnotenie situácie

❖ Vývoj konkurzov a reštrukturalizácií

V roku 2015 bolo na Slovensku vyhlásených 350 konkurzov malých a stredných podnikov (na základe údajov CRIF - Slovak Credit Bureau, s.r.o.). V medziročnom porovnaní sa znížil počet vyhlásených konkurzov MSP o 14,4% čo predstavuje 59 konkurzov. Z celkového počtu konkurzov bolo 84,0 % vyhlásených v mikropodnikoch, pričom ich počet sa medziročne znížil o 14,8 %. V malých podnikoch bolo v roku 2015 o 9,4 % menej vyhlásených konkurzov ako v prechádzajúcom roku. Najväčší medziročný pokles bol zaznamenaný v kategórii stredných podnikov, kde došlo k medziročnému poklesu o 27,3% vyhlásených konkurzov

Graf č. 4-2 Početnosť vyhlásených konkurzov a povolených reštrukturalizácií v MSP v rokoch 2011 - 2015

Zdroj: SBA, na základe údajov CRIF - Slovak Credit Bureau, s.r.o. (do početnosti MSP sú započítaní podnikatelia - fyzické osoby a podniky s neznámym počtom zamestnancov)

V roku 2015 bolo na Slovensku povolených 91 reštrukturalizácií MSP. Oproti roku 2014 sa ich počet znížil o 20,2 % čo predstavuje 23 povolených reštrukturalizácií. Medziročne sa znížil počet povolených reštrukturalizácií vo všetkých kategóriách MSP. Z celkového počtu povolených reštrukturalizácií MSP bolo 58,2 % v kategórii mikropodnikov, 33,0 % v kategórii malých podnikov a 8,8 % v kategórii stredných podnikov.

V roku 2015 bolo najviac reštrukturalizácií MSP povolených v odvetví obchodu (28; 30,8 %). Na druhej strane najmenej reštrukturalizácií bolo v odvetví pôdohospodárstva (8; 8,8 %). V medziročnom porovnaní sa ale počet reštrukturalizácií zvýšil v odvetví pôdohospodárstva, v odvetví obchodu bol počet reštrukturalizácií rovnaký v ostatných odvetviach sa počet v medziročnom porovnaní znížil.

V roku 2015 bolo zaznamenaných najviac reštrukturalizácií MSP v Bratislavskom (21; 23,1 %) a v Banskobystrickom kraji (19; 20,9 %). Na druhej strane najmenej reštrukturalizácií bolo povolených v Košickom kraji (6; 6,6 %). Oproti roku 2014 sa ich počet zvýšil iba v Bratislavskom, v Trenčianskom a v Banskobystrickom kraji. V ostatných krajoch sa počet povolených reštrukturalizácií znížil.

Tab. č. 4-7 Vývoj početnosti povolených reštrukturalizácií MSP v rokoch 2013 až 2015

Veľkostné kategórie/druh právnej formy	Povolené reštrukturalizácie			Index 2015/2014
	2013	2014	2015	
Mikropodniky*	62	70	53	75,7
Malé podniky	37	33	30	90,9
Stredné podniky	13	11	8	72,7
Spolu	112	114	91	79,8
Odvetvie	Povolené reštrukturalizácie			Index 2015/2014
	2013	2014	2015	
Pôdohospodárstvo	4	5	8	160,0
Priemysel	36	31	22	71,0
Stavebníctvo	22	24	12	50,0
Obchod	24	28	28	100,0
Služby	26	26	20	76,9
Nezadané	0	0	1	
Spolu	112	114	91	79,8
Kraj SR	Povolené reštrukturalizácie			Index 2015/2014
	2013	2014	2015	
Bratislavský kraj	28	19	21	110,5
Trnavský kraj	13	21	9	42,9
Trenčiansky kraj	13	9	11	122,2
Nitriansky kraj	11	11	7	63,6
Žilinský kraj	10	13	10	76,9
Banskobystrický kraj	12	18	19	105,6
Prešovský kraj	19	15	8	53,3
Košický kraj	6	8	6	75,0
Spolu	112	114	91	79,8

Zdroj: spracované SBA, na základe údajov CRIF - Slovak Credit Bureau, s.r.o. (* do početnosti mikropodnikov sú započítané fyzické osoby a podniky bez zadaného intervalu počtu zamestnancov)

Z odvetvového hľadiska bolo v roku 2015 najviac vyhlásených konkurzov MSP v službách (111; 31,7%) a v obchode (110; 31,4 %). Na druhej strane najmenej konkurzov bolo v odvetví pôdohospodárstva (13; 3,7 %). Obdobne ako v predchádzajúcom období, aj v roku 2015 bol najvyšší počet konkurzov zaznamenaný v Bratislavskom kraji (82; 23,4 %). Na druhej strane najmenej konkurzov bolo vyhlásených v Nitrianskom kraji (30; 8,6 %) a v Trenčianskom (28; 8,0 %).

Tab. č. 4-8 Vývoj početnosti vyhlásených konkurzov MSP v rokoch 2013 až 2015

Veľkostné kategórie/druh právnej formy	Vyhlásené konkurzy			Index 2015/2014
	2013	2014	2015	
Mikropodniky*	332	345	294	85,2
Malé podniky	50	53	48	90,6
Stredné podniky	12	11	8	72,7
Spolu	394	409	350	85,6
Odvetvie	Vyhlásené konkurzy			Index 2015/2014
	2013	2014	2015	
Pôdohospodárstvo	9	12	13	108,3
Priemysel	92	68	60	88,2
Stavebníctvo	50	58	54	93,1
Obchod	106	137	110	80,3
Služby	137	134	111	82,8
Nezadané	0	0	2	
Spolu	394	409	350	85,6
Kraj SR	Vyhlásené konkurzy			Index 2015/2014
	2013	2014	2015	
Bratislavský kraj	113	122	82	67,2
Trnavský kraj	29	25	46	184,0
Trenčiansky kraj	42	20	28	140,0
Nitriansky kraj	38	29	30	103,4
Žilinský kraj	49	51	37	72,5
Banskobystrický kraj	40	52	40	76,9
Prešovský kraj	47	52	38	73,1
Košický kraj	36	58	49	84,5
Spolu	394	409	350	85,6

Zdroj: spracované SBA, na základe údajov CRIF - Slovak Credit Bureau, s.r.o. (* do početnosti mikropodnikov sú započítané fyzické osoby a podniky bez zadaného intervalu počtu zamestnancov)

4.2.2 Vývoj legislatívneho prostredia

Novelizácia zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (zákon č. 87/2015 Z. z.)

Novela zákona bola vypracovaná na základe potreby reagovať na aktuálne problémy súvisiace s procesom konkurzu a reštrukturalizácie v SR a súvisiace otázky v obchodných vzťahoch a s tým súvisiacich sociálnych dopadoch (ide o tzv. „lex Váhostav“).

Novela okrem obchodného zákonníka upravuje aj nasledovné právne predpisy:

- Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v z. n. p.
- Zákon SNR č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v z. n. p.
- Zákon č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.

- Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v z. n. p.
- Zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky v z. n. p.
- Zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.
- Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.
- Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.
- Zákon č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií a o doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Novela zákona nadobudla účinnosť dňom jej vyhlásenia v Zbierke zákonov SR, t. j. **29. apríla 2015**. Oddialená účinnosť (1. január 2016) sa týkala len tých častí zákona, ktorých úspešná implementácia v praxi vyžadovala prípravu, ako na strane podnikateľského sektora, tak na strane štátnych orgánov (kríza spoločnosti, register diskvalifikácií).

Nariadenie vlády SR o zániku daňového nedoplatku zodpovedajúceho nezaplatenej sankcii prislúchajúcej k zaplatenej dani z pridanej hodnoty (nariadenie vlády SR č. 90/2015 Z. z.)

Vláda SR v súvislosti so zákonom č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov prijala nariadenie, podľa ktorého ak veriteľ firmy v reštrukturalizácii, najneskôr do 31. marca 2016 zaplatí prislúchajúcu DPH, **prípadná nezaplatená sankcia zanikne** ako daňový nedoplatok ku dňu 1. októbra 2016.

Podnetom pre prijatie tohto opatrenia bola potreba riešenia aktuálnych problémov súvisiacich s reštrukturalizáciou v SR, najmä s ohľadom na **situáciu veriteľov firiem v reštrukturalizácii**, ktorí sa v dôsledku neuhradenia ich pohľadávok môžu ocitnúť v postavení, kedy nemajú dostatok finančných prostriedkov na riadnu a včasnú úhradu DPH.

Nariadenie vlády SR na vykonanie § 4 ods. 5 zákona č. 384/2011 Z. z. o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií a o doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 87/2015 Z. z. (nariadenie vlády SR č. 165/2015 Z. z.)

Nariadenie bolo prijaté za účelom určenia subjektu a stanovením bližších podmienok na **odkupovanie nezabezpečených pohľadávok z reštrukturalizácie od veriteľov** vo väzbe na prijatú novelu Obchodného zákonníka, publikovanú pod č. 87/2015 Z. z. súvisiacu s reštrukturalizáciou spoločnosti Váhostav.

Cieľom jeho prijatia bolo zlepšenie finančnej situácie pôvodných veriteľov skupiny pre nezabezpečené pohľadávky z reštrukturalizácie odkúpením všetkých ich zistených pohľadávok uvedených v reštrukturalizačnom pláne za odplatu neprevyšujúcu 50 % celkovej sumy takýchto pohľadávok, najviac však za odplatu vo výške pomoci de minimis, tzn. 200 tis. eur. Predmetnou právnickou osobou je spoločnosť s ručením obmedzeným založená Ministerstvom financií SR, pričom jej posilnené vlastné zdroje financovania sú vo výške 20 miliónov eur. Odkupovanie pohľadávok sa uskutočňuje na základe verejnej výzvy. Nariadenie nadobudlo účinnosť **1. augusta 2015**.

4.2.3 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy

V rámci princípu 2 neboli identifikované žiadne podporné programy, opatrenia a iniciatívy pre MSP.

4.2.4 Odporúčania

- Zrealizovať analýzu systému riešenia úpadku podnikov na Slovensku a navrhnúť opatrenia, ktoré povedú k rýchlemu konaniu spojenému s ukončením podnikania a vysporiadaním finančných a majetkových vzťahov v súlade s odporúčaním navrhnutým v akčnom pláne SBA pre propagovanie „druhej šance“ pre podnikateľov.
- Umožniť v prípade insolventnosti podávanie podnetu na rušenie firmy, na vlastnú spoločnosť, na seba ex offo.
- Odstrániť dlhé lehoty v rozhodovaní súdnych sporov v obchodných veciach.
- Realizovať dlhodobú informačnú kampaň zameranú na odstránenie predsudkov voči bankrotu, v rámci ktorej sa podporí právo na nový začiatok pre čestných podnikateľov a verejnosti sa bankrot priblíži ako právo zlyhať („right to fail“) a nie ako doživotná stigma neúspechu.

4.3 Princíp 3 SBAfE Vytvárať pravidlá podľa zásady „najskôr myslieť v malom“

4.3.1 Hodnotenie situácie

Vláda SR si za jednu zo svojich kľúčových úloh stanovila priaznivé a stabilné podnikateľské prostredie vytvárajúce podmienky pre hospodársky rast. Vo svojom Programovom vyhlásení sa zaviazala, že stabilita podnikateľského prostredia bude založená najmä na jeho nízkej administratívnej záťažnosti a jeho komplexnej previazanosti na iné právne normy. V kontexte tohto vládneho cieľa MH SR zadefinovalo úlohu realizovať projekt 3. etapy znižovania administratívneho zaťaženia podnikania s cieľom získania komplexného prehľadu o administratívnych nákladoch informačných povinností vyplývajúcich z právnych predpisov pre podnikateľov. Meranie administratívnych nákladov je súčasťou agendy lepšej regulácie, ktorá sa zameriava aj na zlepšenie podnikateľského prostredia prostredníctvom zjednodušovania legislatívy. Materiál nadväzuje na 1. a 2. etapu merania administratívnych nákladov. Cieľom 3. etapy je v spolupráci s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy pokryť všetky právne predpisy ukládajúce podnikateľom informačné povinnosti. Výsledkom uskutočneného merania je správa Návrh opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia a zníženie administratívnej záťaže podnikateľov a Správa o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike s návrhmi na jeho zlepšenie. Opatrenia sa zameriavajú na povinnosti, ktoré podnikatelia označili za zbytočné, resp. nadmerne finančne alebo časovo zaťažujúce, ale ktorých odstránenie či zjednodušenie plnenia nebude mať negatívny vplyv na štátny rozpočet z dôvodu pokračujúcej konsolidácie verejných financií.

Tab. č. 4-9 Prehľad opatrení na zníženie administratívnej záťaže podnikateľov a odhadovaných finančných a časových úspor

Zodpovedný orgán štátnej správy	Počet opatrení	Finančná úspora PP za rok (eur)	Časová úspora pri jednom plnení (min.)
MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR	2	2 255 615,06	2 373
MINISTERSTVO FINANCIÍ SR	13	3 514 641,14	163
MINISTERSTVO PÔDOHOSPODÁRSTVA A ROZVOJA VIDIEKA SR	1	92 292,80	127
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR	2	3 990 650,09	300
MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SR	2	179 344,68	102
MINISTERSTVO VNÚTRA SR	1	-	-
MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SR	2	-	-
ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR	1	4 838 017,02	90
ÚRAD GEODÉZIE, KARTOGRAFIE A KATASTRA SR	2	944 940,73	73
ÚRAD NA OCHRANU OSOBNÝCH ÚDAJOV	6	330 925,61	262
Spolu	32	16 146 427,13	3 490

Zdroj: MH SR, spracované SBA (odhadovaná výška potenciálnych finančných a časových úspor nie je vyčíslená pre všetky opatrenia)

4.3.2 Vývoj legislatívneho prostredia

Novelizácia zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (zákon č. 253/2015 Z. z.)

Prehľad najvýznamnejších zmien, ktoré novela zákona obsahuje:

Zníženie poplatkov za registráciu spoločností do obchodného registra: od 1.1.2016 došlo k zníženiu väčšiny poplatkov vo veciach obchodného registra.

Novelizácia zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (zákon č. 268/2015 Z. z.)

Zámerom novely zákona o DPH je zlepšiť podmienky uplatňovania dane z pridanej hodnoty pre malé a stredné podniky a uľahčiť plnenie daňových povinností zavedením možnosti posunúť daňovú povinnosť za dodané tovary a služby až na moment prijatia platby od odberateľa. Z tohto dôvodu sa novelou zákona o DPH zavádza osobitná úprava uplatňovania dane na základe prijatia platby za dodanie tovaru alebo služby. Môže ju **dobrovoľne** uplatniť platiteľ, ak za predchádzajúci rok nedosiahol obrat 100 000 eur a odôvodnene predpokladá podobný obrat v prebiehajúcom kalendárnom roku a nebol naňho vyhlásený konkurz alebo nevstúpil do likvidácie. Z dôvodu nárokov účinnosť tohto opatrenia nadobúda účinnosť **od 1. apríla 2016**.

Novelizácia zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (zákon č. 389/2015 Z. z.)

Novelou sa zaviedla úplne nová právna forma kapitálovej obchodnej spoločnosti – jednoduchá spoločnosť na akcie, ktorá ponúka komplexné riešenie pre rizikové investovanie do obchodných spoločností (napr. investície do startupov). Novela nadobúda účinnosť **od 1. januára 2017**.

4.3.3 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy

❖ Slovak Business Agency

• Centrum lepšej regulácie

Centrum lepšej regulácie bolo vytvorené v nadväznosti na plnenie cieľov, ktoré predpokladá iniciatíva Európskej únie na podporu malého a stredného podnikania s názvom Small Business Act. Poslaním je znižovanie neprimeranej regulačnej záťaže podnikov a zlepšovanie podnikateľského prostredia v Slovenskej republike. Gestorom je Ministerstvo hospodárstva SR. Hlavnou úlohou centra je posudzovanie vplyvov pripravovaných legislatívnych a nelegislatívnych návrhov na MSP (Test MSP).

Centrum lepšej regulácie komunikuje s orgánmi štátnej správy zúčastnenými na legislatívnom procese a spolupracuje s viacerými podnikateľskými organizáciami, ktoré presadzujú záujmy malých a stredných podnikov na slovenskom trhu. Podpora je nefinančného charakteru. Spočíva v právnej analýze a kvantifikácii vplyvov existujúcich a navrhovaných legislatívnych a nelegislatívnych materiálov vo forme finančných nákladov podnikov a predkladaní alternatívnych riešení k návrhom s vysokým zaťažením alebo zvyšujúcim zaťaženie MSP vyplývajúce z právnych predpisov SR.

Uplatnenie Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov v praxi viedlo v priebehu prvých troch mesiacov k úprave znenia, ktoré prispeli k zefektívneniu procesu posudzovania vplyvov, vrátane vplyvov na podnikateľské prostredie pripravovaných právnych predpisov. Popri aktivitách venovaných internému nastavovaniu procesov Centrum lepšej regulácie posúdilo v roku 2015 od účinnosti Jednotnej metodiky (1.10.2015) viac ako štyri desiatky materiálov, z čoho v polovici identifikovalo vplyv na podnikateľské prostredie a v priemernej lehote siedmich dní poskytlo Stálej pracovnej komisii na posudzovanie vybraných vplyvov čiastkové stanovisko k doložke a analýze vplyvov na podnikateľské prostredie a ku kvalite procesu posudzovania.

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

• Agenda lepšej regulácie, program znižovania administratívneho zaťaženia podnikania a politika vlády SR na zlepšenie podnikateľského prostredia

Uznesením vlády SR č. 14/2015 k Správe o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike s návrhmi na jeho zlepšovanie bolo ministrom hospodárstva SR uložené v termíne do 31. decembra 2015 „prerokovať v spolupráci s členmi vlády návrhy na zníženie administratívneho zaťaženia zmapovaného v tretej etape meraní a predložiť návrhy na zníženie administratívneho zaťaženia na rokovaní vlády“. Ministerstvo hospodárstva SR na základe uvedeného uznesenia vlády SR pripravilo v prvej polovici roka 2015 materiál s názvom „Návrh opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia a zníženie administratívnej záťaže podnikateľov“ (ďalej len „návrh opatrení“). Následne boli opatrenia z materiálu predmetom rokovaní medzi MH SR, zainteresovanými ministerstvami a ďalšími orgánmi ústrednej štátnej správy. Z bilaterálnych konzultácií vyplynulo, že viaceré navrhnuté opatrenia boli splnené, schválené vládou SR alebo splnené napr. zavedením nových elektronických systémov. Pri opatreniach, ktoré boli v priebehu roka 2015 schválené je v prvom rade potrebná ich implementácia do ekonomického a právneho prostredia SR a až následne, v prípade, že budú zistené ďalšie nedostatky, prijatie ďalších regulačno-legislatívnych opatrení.

Rokovania prebehli so 7 ministerstvami a 3 ostatnými úradmi štátnej správy. Podľa odpočtu v Správe o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike s návrhmi na jeho zlepšovanie (UV-43013/2015) z 32 navrhnutých opatrení sa 7 priebežne plní, 5 bolo čiastočne splnených a 18 bolo splnených.

Súbežne s tým MH SR v spolupráci s externým dodávateľom vytvorilo databázu informačných povinností, ktorá umožní sledovať kontinuálny vývoj administratívneho zaťaženia na Slovensku a pristupovať k jeho znižovaniu systematicky. Databáza by mala byť zverejnená v priebehu roka 2016 na webovom sídle MH SR. Z databázy sa kontinuálne bude pripravovať návrh opatrení na zníženie administratívneho zaťaženia podnikania v SR. Plánovaný rozpočet na databázu je 86,4 tis. eur.

Výsledkom projektu by mal byť balík opatrení na zníženie administratívneho zaťaženia podnikania v SR, čo si bude s najväčšou pravdepodobnosťou vyžadovať aj viaceré legislatívne zmeny. Vytvorenie databázy informačných povinností, ktorá umožní sledovať kontinuálny vývoj administratívneho zaťaženia na Slovensku a pristupovať k jeho znižovaniu systematicky.

❖ Slovenská obchodná a priemyselná komora

Slovenská obchodná a priemyselná komora (ďalej „SOPK“) bola zriadená zákonom SNR č. 9/1992 Zb. o obchodných a priemyselných komorách v znení neskorších predpisov

ako verejnoprávna inštitúcia. Členmi komory sa môžu stať právnické a fyzické osoby, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť v hospodárskych odvetviach okrem odvetvia poľnohospodárstva a potravinárstva.

SOPK od roku 1998 uskutočňuje **ekonomický prieskum očakávaní podnikateľskej sféry. Cieľom prieskumu je získať pohľad a názory členov SOPK na podnikateľské prostredie v SR.** V roku 2015 bol podľa výsledkov prieskumu pri hodnotení podnikateľského prostredia podiel negatívnych odpovedí 37 %, čo je takmer päťnásobne viac ako 7 % priaznivých hodnotení. V medziročnom porovnaní to predstavuje určité zlepšenie, keďže v roku 2014 priaznivo hodnotili podnikateľské prostredie len 4 % respondentov a negatívne až 53 %. Pozitívne hodnotilo hospodársku politiku štátu len 6 % respondentov, došlo však k zastaveniu trendu stále negatívnejších hodnotení od roku 2011. V roku 2014 bola pozitívne hodnotená úloha štátu len u 3 % odpovedí. V roku 2015 tiež klesol počet negatívnych odpovedí z 54% (2014) na 50%.

Komunikáciu vlády SR s inštitúciami podnikateľského sektora považuje podľa výsledkov prieskumu 10 % respondentov za pozitívnu, 38 % za neutrálnu, 40 % za negatívnu a 12 % nevedelo posúdiť uvedenú otázku. Obdobne ako pri hodnotení hospodárskej politiky vlády je oblasť komunikácie hodnotená pozitívnejšie ako v roku 2014, ale celkovo zostáva hodnotenie stále negatívne⁴.

❖ Združenie mladých podnikateľov Slovenska

Združenie mladých podnikateľov Slovenska (ZMPS) od svojho vzniku aktívne zberá podnety na zlepšenie podnikateľského prostredia nielen od svojich členov, sympatizantov, ale aj širšej skupiny mladých ľudí. Keďže podnikateľské prostredie sa dynamicky mení a najmä v ostatnom období prichádzajú tvorcovia politík pravidelne s opatreniami dotýkajúcimi sa mladých podnikateľov vytvorilo ZMPS v roku 2015 **Index prekážok v podnikaní mladých ľudí**. Index na jednej strane hodnotí stav podnikateľského prostredia na Slovensku a na druhej strane vplyv konkrétnych prekážok na firmy mladých podnikateľov a bariéry, ktoré mladých ľudí od podnikania odrádzajú.

Do prieskumu, z ktorého je index zostavený, sa v roku 2015 zapojilo 1145 respondentov. 73 % podnikateľov bolo vo veku do 35 rokov a 91 % firiem zapojených do prieskumu predstavovali mikropodniky. Cieľom ZMPS je zostavovať tento Index v pravidelných intervaloch a sledovať tak vývoj zmien podnikateľského prostredia v SR z pohľadu mladých ľudí.

❖ Združenie podnikateľov Slovenska

Združenie podnikateľov Slovenska (ZPS) je prvým záujmovým združením súkromných podnikateľov Slovenskej republiky založeným po „nežnej revolúcii“ v novembri roku 1989. Združenie podnikateľov Slovenska chráni podnikateľský stav pred obmedzovaním podnikateľských práv a slobôd a zabráňuje všetkým politickým a ekonomickým opatreniam vedúcim k zhoršovaniu rovnoprávneho trhového podnikateľského prostredia.

⁴ Celkové výsledky prieskumu sú zverejnené na stránke:
<http://web.sopk.sk/download.php?sekcia=480>

Odborné aktivity ZPS v roku 2015

ZPS bolo opäť odborným garantom projektu **Byrokratický nezmysel roka**, ktorého cieľom je identifikovať legislatívne opatrenia alebo byrokratické povinnosti, ktoré podnikateľom najviac strpčujú život. Zmyslom súťaže je pokúsiť sa odstrániť „víťaza“ súťaže z legislatívy a pomôcť tak vylepšovať podnikateľské prostredie na Slovensku. Byrokratickým nezmyslom roka 2014 sa stalo na základe on-line hlasovania opatrenie nariaďujúce podnikateľom uhradiť pomerne vysoký poplatok súdu pri úpadku firmy, ktorá krachuje práve preto, že nemá dostatok peňazí. V internetovom hlasovaní získalo 20 % hlasov. Len s tesným odstupom sa na druhé miesto s 19 % dostalo ustanovenie o rozšírení povinnosti zabezpečiť zdravotný dohľad prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby pre všetkých zamestnávateľov. Tretiu priečku v pomyselnom rebríčku byrokratických absurdít obsadilo s 18 % vydávanie povolení pri prevádzkovaní prepravy osôb. V októbri 2015 prebiehala prvá etapa už v poradí 4. ročníka súťaže Byrokratický nezmysel roka, v ktorej mohli podnikatelia a odborná verejnosť nominovať svojich kandidátov. Celkovo bolo zaslaných 47 nominácií.

Dňa 06. 05. 2015 zorganizovalo Združenie podnikateľov Slovenska spolu s Nadáciou F. A. Hayeka a Republikovou úniou zamestnávateľov **medzinárodný seminár „Gold plating – Národné problémy vs. Európska legislatíva“** ktorým chcelo poukázať na problém takzvanej nadpráce pri preberaní legislatívy EÚ.

4.3.4 Odporúčania

- Pripravovať návrhy zákonov na základe princípov jednoduchosti, čitateľnosti, stručnosti a zrozumiteľnosti.
- Zaviesť povinnosť predkladateľa právnej normy spracovať spolu s návrhom aj jednoduché, stručné a ľahko zrozumiteľné výklady pravidiel a povinností, ktoré z nej vyplývajú. Zároveň zaviesť povinnosť vecne príslušného rezortu vyhodnocovať skutočné dopady prijatých predpisov s určitým časovým odstupom od ich prijatia a v prípade identifikácie nežiaducich negatívnych vplyvov na podnikateľské prostredie vykonať potrebné úpravy.
- Legislatívnou úpravou sa môže zaviesť aj povinné včleňovanie tzv. „sunset clauses“⁵ do novoprijímaných predpisov, v rámci ktorých sa vopred stanoví termín ukončenia platnosti danej právnej normy a spôsob jej prehodnotenia. Alternatívne sa môže prijať zásada, podľa ktorej sa budú môcť novelizovať všetky daňovo-odvodové zákony a iné predpisy len raz ročne, napr. k 1. januáru b. r.
- Prehodnotiť zásady činnosti profesijných komôr, ktoré sú zriadené zákonom a na ktoré je prenesený výkon verejnej moci, regulácia ich počtu a prehodnotenie povinného členstva v komorách pre podnikateľské subjekty.
- Znížiť administratívnu náročnosť, skrátiť a zjednodušiť procedúry pri získavaní a využívaní podpory pre MSP, ktoré sú najmä pri programoch financovaných zo štrukturálnych fondov neúmerne zdĺhavé a administratívne náročné. Uľahčiť prefinancovanie projektov uplatňovaním zálohových platieb pre MSP. Vylúčiť zmeny pravidiel od vyhlásenia výzvy po ukončenie projektov.

⁵ Pravidlo o periodickom hodnotení nových regulácií a zákonov, ich účinnosti, efektívnosti, dopadov a automatickom zrušení v prípade a) zániku existencie problému, ktorý má riešiť, b) preukázania nepotrebnosti, neúčinnosti na základe vopred stanovených kritérií.

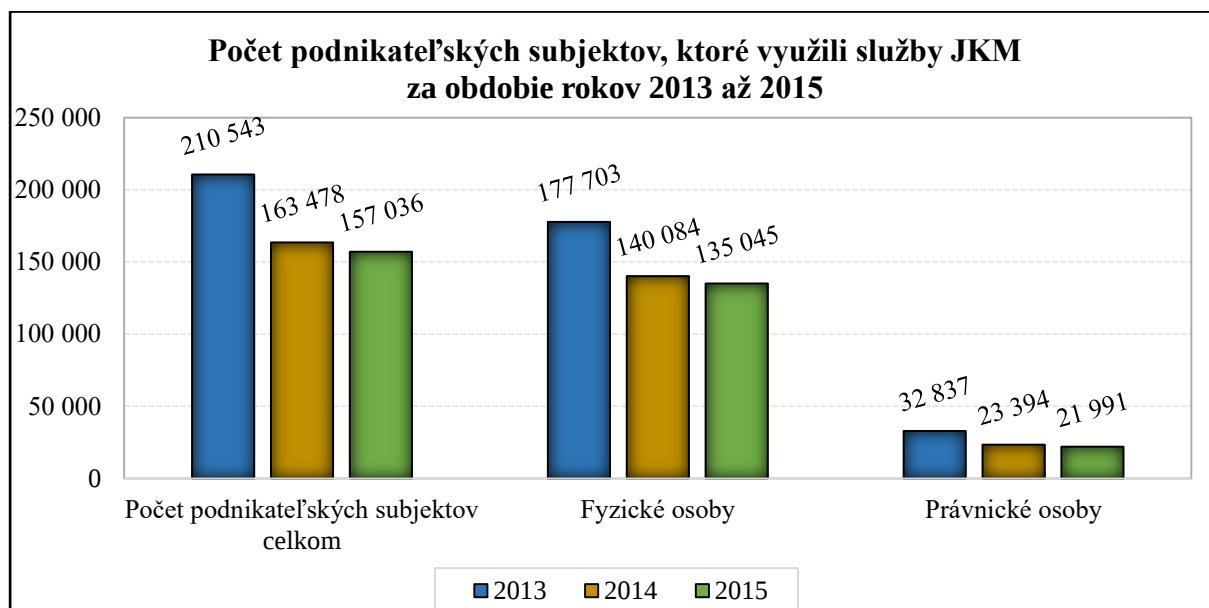
- Nezaplatenie faktúr v termíne splatnosti podnikateľskými subjektmi by malo byť v určitých prípadoch klasifikované ako trestný čin, pretože neplatenie faktúr môže byť pre poctivých podnikateľov likvidačné.
- Neodkladanie účinnosti alternatívnych možností platby DPH, najmä v prípade tzv. samozdanenia pri dovoze tovaru z tretích krajín (daň sa platí prostredníctvom daňového priznania a nie hneď pri prepustení do colného režimu).
- Zvážiť zavedenie pre spoločnosti v skupine DPH možnosti výpočtu dane z príjmov za skupinu ako celok, ak vzájomné podnikateľské činnosti medzi členmi skupiny presahujú 80 % z príjmov od členov skupiny. Opatrenie má za cieľ zefektívniť riadenie finančných tokov, znížiť administratívnu záťaž, ale zároveň aj zvýšiť výber daní.
- Prostredníctvom daňových úradov viesť jednotný informačný systém, ktorému by sa zasielali všetky prihlášky, odhlášky a výkazy o zamestnancoch tak, aby sa zamedzilo dvojitému plneniu týchto povinností. Sociálna poisťovňa a zdravotné poisťovne by čerpali informácie z tohto systému.
- Zvážiť zavedenie alternatívneho daňového režimu pre živnostníkov – tzv. živnostenské licencie ako preddavok na úhradu dane z príjmov a odvodov živnostníka bez následnej povinnosti vedenia účtovníctva (návrh: zavedenie fixnej výšky licencie pre živnostníkov so ziskom do istej hranice, napr. 30 000 eur, daň by sa platila vo forme nenávratného preddavku). Opatrenie má za cieľ riešiť zníženie administratívnej záťaže živnostníkov.
- Znížiť administratívnu záťaž spojenú s vedením cenovej evidencie pre skupinu podnikateľov, ktorá spadá do kategórie malých a stredných podnikov.
- Zabezpečiť podporu zamestnávania nízkokvalifikovaných pracovníkov v MSP prostredníctvom zníženia daňového zaťaženia, zlepšenia aktívnej politiky na trhu práce a zamerania sa na mladých a dlhodobo nezamestnaných uchádzačov o prácu.
- Prijatť opatrenia na zníženie administratívnej náročnosti súvisiacej so zamestnávaním zamestnancov (prijímanie zamestnanca, systém odvodov do fondov) a opatrenia na zníženie celkovej ceny práce znížením odvodov do fondov na základe komplexnej a objektívnej analýzy potrieb a možností ďalšieho znižovania odvodového zaťaženia v SR.
- V oblasti obchodného práva aktívne podporovať využívanie alternatívnych metód riešenia sporov, najmä mediáciu a rozhodcovské konanie, a zvýšiť informovanosť podnikateľských subjektov v tejto oblasti.
- Zaradenie kontroly elektronického podnikania do programov dohľadu nad trhom kompetentných orgánov, kontrola a postihovanie nepoctivých praktík pri elektronickom podnikaní (osoby nedodržiavajúce predpisy získavajú konkurenčnú výhodu oproti čestným podnikateľom).
- Znížiť administratívnu náročnosť, skrátiť a zjednodušiť procedúry pri získavaní a využívaní podpory pre MSP.

4.4 Princíp 4 SBAfE Zariadiť, aby orgány verejnej správy reagovali na potreby MSP

4.4.1 Hodnotenie situácie

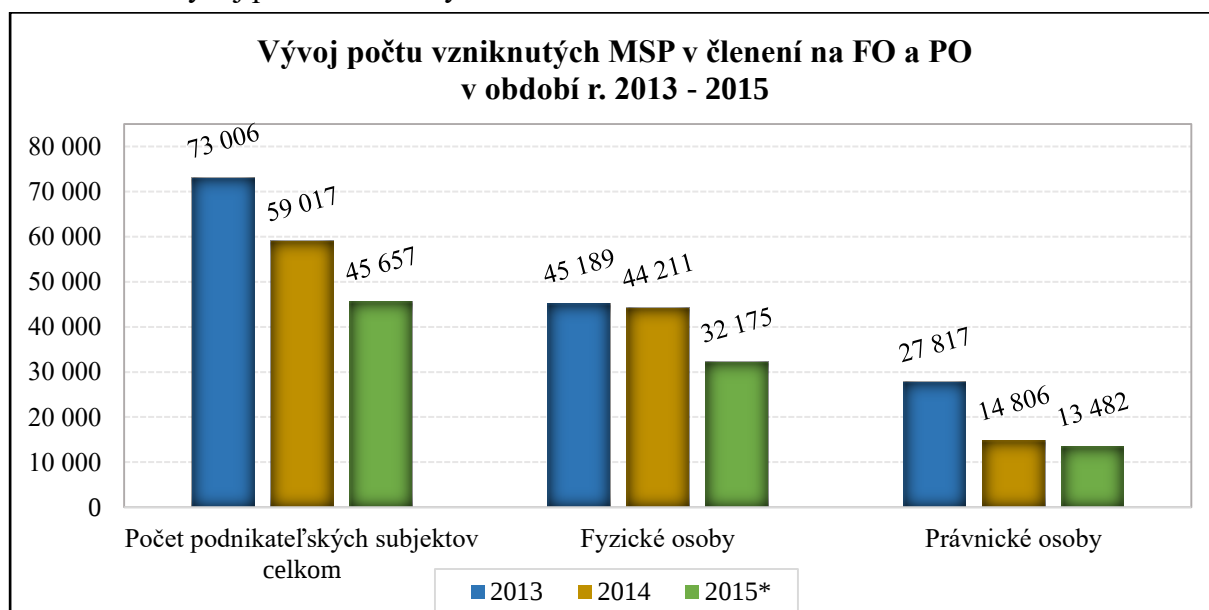
V roku 2015 využilo služby jednotných kontaktných miest celkovo viac ako 157 tisíc podnikateľských subjektov, z toho bolo 135 tisíc fyzických osôb a takmer 22 tisíc právnických osôb. V medziročnom porovnaní sa celkový počet podnikateľských subjektov, ktoré využili služby JKM znížil o 3,9 % (graf 4-3), čo korešponduje s trendom znižujúceho sa počtu vznikajúcich podnikov (graf 4-4).

Graf č. 4-3 Počet podnikateľských subjektov, ktoré využili služby JKM za obdobie rokov 2013 až 2015

Zdroj: MV SR, spracované SBA

Graf č. 4-4 Vývoj počtu vzniknutých MSP v členení na FO a PO v období r. 2013 - 2015

Zdroj: SBA, spracované na základe údajov Registra organizácií ŠÚ SR. *Údaje sú predbežné.

V období rokov 2013 – 2015 mal vývoj počtu vzniknutých MSP klesajúcu tendenciu, čo sa mohlo prejavovať aj znížením počtu podnikateľských subjektov, ktoré využili služby JKM. Zatiaľ čo v roku 2013 bolo zaznamenaných 73 006 vzniknutých podnikateľských subjektov, v roku 2015 bolo podľa predbežných údajov zaevidovaných iba 45 657 vzniknutých podnikateľských subjektov.

4.4.2 Vývoj legislatívneho prostredia

Novelizácia zákona č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice (zákon č. 333/2014 Z. z.)

Neprehliadnuteľnou zmenou v rámci prijatej novelizácie zákona o dani z príjmov boli opatrenia týkajúce sa používania elektronickej registračnej pokladnice. Spolu s **rozšírením okruhu služieb**, na ktoré sa od **1. apríla 2015** vzťahuje povinnosť evidencie tržieb v elektronickej registračnej pokladnici, sa zaviedla aj možnosť využívania virtuálnej registračnej pokladnice.

Novelizácia zákona č. 311/2001 Z. z. - Zákonník práce (Zákon č. 14/2015 Z. z.)

Cieľom prijatia novely Zákonníka práce, publikovanej pod č. 14/2015 Z. z., bola úprava problematiky dočasného pridelenia zamestnancov, ktorá vyplynula z potreby aplikačnej praxe s účinnosťou **od 1. marca 2015**.

Novelizácia zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov (zákon č. 30/2015 Z. z.)

Novela zákona bola vypracovaná s účinnosťou **od 1. apríla 2015**, v nadväznosti na nadobudnutie účinnosti **nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1169/2011** o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom. Novelou zákona sa zároveň zaviedli **nové pravidlá v súvislosti s prebaľovaním potravín**.

Nariadenie vlády SR o podmienkach vydávania povolení na dovoz a vývoz poľnohospodárskych výrobkov a potravinárskych výrobkov, certifikátov s vopred ustanovenou sadzbou náhrady, osvedčení o náhrade a o administrovaní finančných zábezpek (nariadenie vlády SR č. 220/2015 Z. z.)

Nové nariadenie vlády s účinnosťou **od 1. októbra 2015** nahradilo dovtedy účinné nariadenie 80/2007 Z. z. o podmienkach vydávania licencií na dovoz a vývoz poľnohospodárskych výrobkov a potravinárskych výrobkov. Nariadenie upravilo podmienky predkladania žiadostí o vydanie povolenia na dovoz a vývoz poľnohospodárskych výrobkov a potravinárskych výrobkov, certifikátu s vopred ustanovenou sadzbou náhrady a osvedčenia o náhrade, ktoré sa predkladajú Pôdohospodárskej platobnej agentúre. Zároveň upravilo aj určenie formy finančnej zábezpeky za tieto úkony (bankový prevod / banková záruka).

Úpravy v odvodoch podľa zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov

Od 1. januára 2016 sa pre samostatne zárobkovo činné osoby zvýšil minimálny, ako aj maximálny vymeriavací základ na platenie poistného na sociálne a zdravotné poistenie. Súčasne tak vzrastie minimálna aj maximálna suma poistného, ktoré sú SZČO povinné platiť.

Novelizácia zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon č. 241/2015 Z. z.)

Dňom **1. novembra 2015** nadobudol účinnosť zákon č. **241/2015 Z. z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Nariadenie vlády SR, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2016 (nariadenie vlády SR č. 297/2015 Z. z.)

Prijatím nariadenia vlády SR č. 297/2015 Z. z. sa **od 1. januára 2016** zvýšila suma minimálnej mzdy z 380 eur **na sumu 405 eur mesačne**. Oproti predchádzajúcej sume predstavuje zvýšenie o 6,58 %. Od novej sumy minimálnej mzdy je odvodená aj hodinová minimálna mzda, ktorá predstavuje sumu **2,328 eura za hodinu**.

Oznámenie Ministerstva vnútra SR o spustení ostrej prevádzky Elektronického kontraktačného systému 22. januára 2015

Ministerstvo vnútra SR dňa 22. januára 2012 oznámilo, že **od 1. februára 2015 spustilo ostrú prevádzku Elektronický kontraktačného systému (EKS)**. EKS predstavuje nástroj na zefektívnenie procesov verejného obstarávania.

Prvá súčasť EKS, **Elektronické trhovisko**, bola skúšobne spustená už od 1. júla 2014. Ide o systém plne elektronizovaného zadávania ponúk a nákupov tovarov, stavebných prác alebo služieb, ktoré sú bežne dostupné na trhu. Na Elektronickom trhovisku má povinne nakupovať štát, obec, vyšší územný celok, ako aj organizácie, ktoré sú nimi zriadené či majetkovo prepojené, ak hodnota tovaru, služieb či stavebných prác presahuje 1 000 eur a dosahuje 134 000 eur v prípade štátu, respektíve 207 000 eur v prípade ostatných obstarávateľov. Pri stavebných prácach predstavuje horný finančný limit 5 186 000 eur. Od spustenia ostrej prevádzky EKS majú povinné inštitúcie na registráciu mesiac. Odkaz na webstránku EKS: www.eks.sk.

Novela vyhlášky MS SR č. 25/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín, ktoré je potrebné k návrhu na zápis priložiť v znení neskorších predpisov (nariadenie vlády SR č. 91/2015 Z. z.)

Novela vyhlášky sa s účinnosťou **od 7. mája 2015** týka najmä ustanovení §24, §25 a §26, ktoré upravujú náležitosti návrhov na zápis údajov pri **splynutiach, zlúčeníach a rozdeleniach obchodných spoločností**. Nová právna reflektuje okolnosť, že zlúčenie, splynutie a rozdelenie spoločností, voči ktorým pôsobia účinky začatia konkurzného alebo reštrukturalizačného konania nie je možné a po nastúpení účinkov vyhlásenia konkurzu je na zlúčenie splynutie alebo rozdelenie potrebný súhlas správcu. Novela tiež od 1. januára 2016 zaviedla pravidlo, podľa ktorého pri zlúčení, splynutí a rozdelení spoločností bude v prípade krízy vyžadovaná **správa nezávislého experta**.

Zároveň sa pri prvom návrhu na zápis komanditných spoločností, akciových spoločností a spoločností s ručením obmedzeným od 1. januára 2016 **zrušila možnosť predložiť výpis z účtu v banke alebo v pobočke zahraničnej banky preukazujúci splatenie peňažných vkladov alebo ich častí ako alternatívu k písomnému vyhláseniu správcu vkladu**.

Novelizácia zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (zákon č. 120/2015 Z. z.)

Novela zákona s účinnosťou od **1. júla 2015** zaviedla evidenciu expanzných zbraní, ktoré boli upravené zo zbraní kategórie A, kategórie B a kategórie C, z dôvodu ich masívneho rozšírenia a s tým súvisiaceho bezpečnostného rizika. V tejto súvislosti zákon zaviedol aj **zákaz predaja zbraní na diaľku** aj na vybrané zbrane kategórie D, **vrátane expanznej zbrane**.

Novelizácia zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 323/1992 Z. z. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (zákon č. 267/2015 Z. z.)

Novela zmenou ustanovenia § 3 výslovne upravila **oprávnenie notára vydávať elektronické odpisy a výstupy z registrov** informačných systémov verejnej správy. Takto vydané odpisy a výstupy budú **verejnou listinou**. Ak sa notárska zápisnica spisuje s účastníkom, ktorý je zastúpený na základe plnomocenstva, **pravosť podpisu splnomocniteľa musí byť úradne osvedčená**. Úradné osvedčenie pravosti podpisu sa nevyžaduje, ak je splnomocnencom advokát. Splnomocnenie je prílohou notárskej zápisnice. Uvedená zmena bola zavedená doplneným **odsekom 2 v ustanovení § 47**. Novela nadobudla účinnosť **dňa 1. decembra 2015**.

Zákon o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 272/2015 Z. z.)

Dňom 1. 11. 2015 nadobudol účinnosť zákon č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa významne mení postup pridelenia a oznamovania identifikačného čísla pre právnické osoby a podnikateľov. **Identifikačné číslo oznamuje právnickej osobe alebo podnikateľovi povinná osoba**, ktorá o jeho pridelenie predtým požiadala štatistický úrad. Na rozdiel od doterajšieho postupu, kedy s výnimkou subjektov zapísaných do obchodného a živnostenského registra oznamoval identifikačné číslo štatistický úrad prostredníctvom svojich pracovísk, od 1. 11. 2015 **prechádza táto oznamovacia povinnosť na povinné osoby**. **Povinnými osobami** sú orgány verejnej moci, ktoré podľa platných právnych predpisov vedú evidenciu subjektov povinne zapisovaných do registra právnických osôb, resp. vedú konanie vo veci ich registrácie alebo vydania oprávnenia na podnikanie.

Novelizácia zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) (zákon č. 273/2015 Z. z.)

Cieľom novely zákona o e-Governmente je zefektívnenie a zjednodušenie platného právneho stavu v troch hlavných oblastiach:

1. zjednodušenie podmienok identifikácie a autentifikácie, kde sa napríklad vďaka zavedeniu **autentifikačného kvalifikovaného certifikátu** zavádza možnosť prístupu do informačného systému a k elektronickej komunikácii nielen pre oprávnenú fyzickú osobu, ale aj pre orgány verejnej moci a právnické osoby,
2. ďalej sa zjednodušujú procesy týkajúce sa platenia za elektronické služby, kde sa racionalizujú procesy platobného modulu (zjednodušuje sa množstvo úkonov, potrebných na zabezpečenie informácií a evidencií úhrad platieb za služby orgánov verejnej moci) a zefektívňuje sa aj samotný proces výberu akreditovaných platiteľov

(žiadateľ už nebude musieť predkladať veľké množstvo potrebných dokladov pre udelenie oprávnenia na činnosť),

3. zavádza tiež nový **inštitút tzv. zdrojového registra**, slúžiaceho na prvozápis údajov, ktorý sa následne bude preberať do referenčných registrov.

Poslednou oblasťou sú legislatívno-technické zmeny a požiadavky, ktoré vyplynuli z praxe a potrieb orgánov verejnej moci aplikujúcich zákon o e-Governmente. V ďalších novelizačných článkoch sa v nadväznosti na túto novelu upravujú súvisiace procesy. Táto novela nadobudla účinnosť **1. novembra 2015**.

Novelizácia zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (zákon č. 268/2015 Z. z.)

Doplňuje sa príloha č. 7 zákona o **tovary, ktoré sa zdaňujú 10 % sadzbou dane**, sú to najmä – mäso (hovädzie, bravčové, ovčie, kozie, z králikov, hydina, sladkovodné ryby), mlieko, maslo, čerstvý chlieb. Novela je účinná **od 1. januára 2016**.

Novela vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov (vyhláška MV SR č. 202/2015 Z. z.)

Predmetná novela vyhlášky vykonáva niektoré ustanovenia novely zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov, publikovanej pod č. 129/2015 Z. z. Novela upravila **práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov** v súvislosti so spracovaním dokumentácie na úseku ochrany pred požiarmi alebo zriaďovaním protipožiarnych hliadok. Právnická osoba a fyzická osoba-podnikateľ nie sú povinní zriaďovať protipožiarnu hliadku právnickej osoby alebo fyzickej osoby-podnikateľa. V dokumentácii ochrany pred požiarmi sa „Požiarny štatút“ nahrádza „Požiarnou identifikačnou kartou“, ktorej využitie v praxi bude efektívnejšie. Novela upravila **povinnosti vlastníkov stavieb** pri ich prenájme viacerým subjektom v súvislosti so zriaďovaním ohlasovne požiarov. Novela tiež upravila podrobnosti pri overovaní vedomostí a vydávaní osvedčení o odbornej spôsobilosti na úseku ochrany pred požiarmi v nadväznosti na nové podmienky overovania odbornej spôsobilosti. Novela nadobudla účinnosť **1. septembra 2015**.

4.4.3 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy

❖ Ministerstvo vnútra SR

• Aktivity na odbore živnostenského podnikania realizované v roku 2015

Okresné úrady, odbory živnostenského podnikania v postavení jednotného kontaktného miesta (ďalej len „JKM“), sú orgány miestnej štátnej správy príslušné pre správu živnostenského podnikania, ktorých úlohou je uľahčiť podnikateľom vstup do podnikania. Za týmto cieľom integrujú na jednom mieste viacero funkcionalít a ponúkajú začínajúcim, ale aj podnikajúcim podnikateľom rôzne služby. JKM od svojho vzniku (v roku 2010) umožňujú podnikateľom:

- splniť si ohlasovacie/oznamovacie povinnosti na jednom mieste,
- požiadať o vznik oprávnenia na podnikanie podľa osobitného predpisu (iného ako zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon),
- požiadať o registráciu na daňovom úrade,
- prihlásiť sa do systému povinného zdravotného poistenia,
- podať návrh na prvý zápis do obchodného registra.

Podľa programového vyhlásenia vlády SR na roky 2016-2020 je v roku 2016 plánované rozšírenie funkcionalít jednotného kontaktného miesta, na ktorom si môžu začínajúci podnikatelia splniť viacero povinností súvisiacich so začiatkom podnikania.

V roku 2015 aj naďalej prebiehala **reforma verejnej správy – ESO**, ktorej cieľom je zjednodušenie fungovania verejnej správy. Výsledkom týchto reforiem bol **vznik klientskych centier na okresných úradoch**, ktorých súčasťou sú aj odbory živnostenského podnikania. Vďaka tejto reforme je možné využiť viacero služieb verejnej správy na jednom mieste a podnikateľ tak nemusí navštevovať viaceré úrady, čím dochádza k úspore času. V roku 2015 priniesla reforma integráciu niekoľkých jednotných kontaktných miest do klientskych centier zriaďovaných vo vybraných mestách SR. V rámci Bratislavy bolo zriadené jedno klientske centrum na Tomášikovej ulici, ktoré ponúka aj služby jednotných kontaktných miest.

JKM poskytuje podnikateľom aj naďalej možnosť podať návrh na prvý zápis do obchodného registra či požiadať o výstup z registra účtovných závierok. Slovenské jednotné kontaktné miesto je súčasťou európskej siete jednotných kontaktných miest a ako také sa stane súčasťou jednotnej európskej digitálnej „brány“, ktorá bude združovať všetky elektronické služby v rámci vnútorného trhu EÚ.

Tab. č. 4-10 Vybrané aktivity JKM za obdobie rokov 2013 až 2015

Typ úkonu JKM a počet subjektov	rok 2013	rok 2014	rok 2015
Celkový počet úkonov služby JKM pre DR	241 334	205 671	197 451
Celkový počet úkonov služby JKM pre ZP	166 674	145 403	138 864
Celkový počet úkonov služby pre OR	–	183	202
Celkový počet výpisov z registra trestov	–	111 851	120 728

Zdroj: MV SR

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

• Prevádzka portálu Business Friendly Slovakia

V snahe zlepšiť podnikateľské prostredie na Slovensku spustilo Ministerstvo hospodárstva SR spolu s Republikovou úniou zamestnávateľov od 2. apríla 2013 webový **portál Business Friendly Slovakia** (www.businessfriendly.sk), ktorý je určený primárne na nahlasovanie duplicitných informačných povinností podnikateľov. Portál vznikol ako reakcia na čoraz väčšiu administratívnu záťaž v podnikaní. Cieľom tohto portálu je najmä zabezpečiť zlepšenie podnikateľského prostredia s perspektívou vyššej prosperity a tvorby nových pracovných miest.

Prostredníctvom portálu je podnikateľom umožnené zapojiť sa pomocou pripomienok, podnetov a návrhov do verejnej diskusie o právnych predpisoch, ktoré ich obmedzujú, vytvárajú zbytočné náklady alebo sú nerealizovateľné. Podnety zadane na portál postupuje MH SR ústredným orgánom štátnej správy, ktoré majú v gescii legislatívu týkajúcu sa jednotlivých oblastí vyplývajúcich z podnetov.

V priebehu **roku 2015** prispeli podnikatelia na portál www.businessfriendly.sk **2 novými podnetmi**. Za tri roky existencie (2013 – 2015) prišlo na portál 139 podnetov, z ktorých 42 podnetov bolo označených ako neopodstatnené (ak sa zdá byť podnet nelogický, jednostranne zameraný, a pod.), 23 bolo zamietnutých (podnet bol odmietnutý zo strany konkrétnej inštitúcie, ktorej riešenie problému spadá do pôsobnosti) 34 schválených (podnet bude zaslaný konkrétnemu orgánu štátnej správy), 8 je v riešení (podnet čaká na reakciu a odpoveď príslušného orgánu štátnej správy) a 32 podnetov sa podarilo vyriešiť.

- **Zriadenie portálu Podpora podnikania**

V roku 2015 pripravilo MH SR webovú stránku Podpora podnikania (www.podporapodnikania.org), ktorej hlavným cieľom je informovať podnikateľskú verejnosť o všetkých finančných a nefinančných nástrojoch na podporu podnikania v kompetencii všetkých rezortov vlády SR.

- ❖ **Štatistický úrad SR**

Oblasť štátnej štatistiky patrí do kompetencie Štatistického úradu SR, ktorý je ústredným orgánom štátnej správy SR. Právnu základňu činnosti ŠÚ SR predstavuje zákon NR SR č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike.

ŠÚ SR v skupine malých podnikov (do 20 zamestnancov) realizuje **výberové štatistické zisťovania**, v rámci ktorých sú podniky zaradované do výberového súboru v súlade s princípmi rotácie spravodajských jednotiek vo výberovom súbore. Aplikuje sa **náhodný výber s rotáciou**, čo v praxi znamená **každoročnú obmenu jednej tretiny jednotiek**. Periodicita zaradenia jednotky do súboru spravodajských jednotiek je ovplyvnená aj počtom jednotiek v danej stratifikačnej vrstve, v ktorej sa jednotka nachádza. Uplatňovaný spôsob zaradovania spravodajských jednotiek do výberových zisťovaní, v rámci ktorého dochádza ku každoročnej obmene jednej tretiny jednotiek výberového súboru vo vrstvách s dostatočným počtom subjektov, nie je v súlade s odporúčaním SBA nezaraďovať mikropodniky (do 9 zamestnancov) do štatistických zisťovaní častejšie ako raz za tri roky.

- **Prepojenie registrov a informačných systémov jednotlivých rezortov**

Nadobudnutím účinnosti zákona č. 272/2015 Z. z. o registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci (zákon o RPO) postúpil ŠÚ SR do fázy implementácie projektu "Register a identifikátor právnických osôb a podnikateľov" do praxe. Register bol uvedený do prevádzky k 1. 11. 2015. Do 2 rokov od nadobudnutia účinnosti zákona o RPO, t. j. do novembra 2017, bude register jednotným zdrojom základných údajov o všetkých právnych subjektoch, ktoré sú v súčasnosti registrované alebo evidované vo viac ako 70 zdrojových registroch a evidenciách prostredníctvom rôznych informačných systémov. Už k 1. 11. 2015 register poskytoval údaje z obchodného registra a registrov Ministerstva vnútra SR (živnostenský register, register politických strán, združení, neziskových organizácií atď.).

V rámci proaktívnych služieb IS RPO môžu inštitúcie verejnej správy na pravidelnej báze aktualizovať svoje údaje z referenčných údajov registra a konať bez potreby oznamovania zmien registrovaným subjektom. Služby, ktoré sú určené pre občanov a podnikateľov, zahŕňajú napríklad výpis z RPO alebo elektronický odpis z RPO pre orgány verejnej moci. Služby sú poskytované prostredníctvom Ústredného portálu verejnej správy www.slovensko.sk alebo portálu ŠÚ SR <https://rpo.statistics.sk/rpo>. Ďalšou funkcionalitou IS RPO je online pridelenie identifikačných čísel organizácií (IČO) pri vzniku všetkých typov právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci.

- **Zrušenie, doplnenie a predkladanie niektorých štatistických zisťovaní**

V roku 2015 došlo k zrušeniu zisťovania Dop 2-01 "Ročný výkaz o preprave nebezpečného tovaru". Potrebné údaje sa získavajú zo zisťovania Dop VZCD 1-52 "Týždenný výkaz o prevádzke cestného motorového vozidla". V roku 2002 ŠÚ SR vyhovel požiadavke MDVRR SR a zaradil do zisťovania Dop 9-01 "Ročný výkaz v leteckej doprave" Dop 9-01 nové moduly o leteckej doprave. Rezort dopravy prehodnotil opodstatnenosť zaradenia týchto modulov,

a vzhľadom na túto skutočnosť sa formulár v roku 2015 redukoval. V rámci Integrovaného štatistického informačného systému (IŠIS) sa poskytla možnosť predkladať štatistické výkazy elektronickou formou, vrátane ročných výkazov.

❖ Úrad vlády SR

• Implementácia Operačného programu Informatizácia spoločnosti

Aktivity na podporu MSP uskutočnené v roku 2015

Elektronizácia verejnej správy realizovaná prostredníctvom národných projektov OPIS má prínos pre občanov a podnikateľov vo všetkých regiónoch Slovenska. Základnou črtou národných projektov je teda vyrovňovanie regionálnych rozdielov, prostredníctvom všade dostupných elektronických služieb, či už pre fyzickú alebo právnickú osobu, a to bez ohľadu na ich samotnú lokalizáciu v regióne. Koneční užívatelia projektov tak môžu využívať elektronické služby rovnako v každom regióne (pravda s výnimkou súčasných bielych miest). Projekty OPIS podporujú rovnako aj služby pre podnikateľov. Ako napr. Colné vyhlásenia sú riešené v rámci NP Elektronické služby centrálneho el. priečinka. Oblasť Dane z pridanej hodnoty a Dane z príjmu právnických osôb sú podporné v rámci projektu Elektronické služby Finančnej správy – Oblasť daňová. Registrácia právnickej osoby je riešená v rámci projektu Register a identifikátor právnických osôb a podnikateľov. Služba pre podnikateľov za oblasť Verejné obstarávanie je podporená v národnom projekte Elektronické služby verejného obstarávania. Neposlednou oblasťou pre podporu podnikateľov je Vykazovanie štatistických údajov obsiahnutá v rámci NP Elektronické služby Štatistického úradu.

Ďalším príkladom sú projekty s regionálnym dopadom. Medzi ne radíme napr. projekty: Elektronizácia služieb matriky, Elektronické služby MPSVR SR na úseku výkonu správy štátne sociálne dávky, sociálna pomoc a pomoc v hmotnej núdzi, Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva. Výsledky týchto projektov znamenajú prínos občanom a podnikateľom aj vo vzdialenejších regiónoch s menej vybudovanou infraštruktúrou. V týchto regiónoch totiž je časová úspora občanov pri využívaní elektronických služieb podstatne vyššia ako v prípade občanov v regióne, kde sú fyzicky lokalizované inštitúcie verejnej správy.

Elektronické služby Úradu vlády Slovenskej republiky - eDemokracia a otvorená vláda

V roku 2015 projekt úspešne ukončil všetky plánované fázy v rámci stanoveného časového harmonogramu. Z tých najdôležitejších v mesiaci september bola úspešne ukončená fáza testovania IS, ktorá zahŕňala funkčné testovanie, integračné, bezpečnostné a záťažové testovanie a následné v mesiaci október 2015 bola ukončená fáza nasadenia IS, kde prebehli činnosti zamerané na uvedenie riešenia do produkčnej prevádzky. Projekt úspešne zaviedol 79 elektronických služieb dostupných online.

Cieľom projektu bolo vytvorenie integrovaného informačného systému eDemokracie a otvorenej vlády (IIS eDov) a portálu pre poskytovanie transparentných informácií a otvorených dát širokej verejnosti ako aj inštitúcií verejnej správy spolu s vytvorením nových elektronických služieb v zmysle iniciatívy otvoreného vládnutia. Vytvorenie štandardizovanej platformy pre využívanie open data verejnej správy na Slovensku a novej služby Elektronická hromadná žiadosť. Vybudovanie komponentu dotačných schém, ktorý umožní user friendly vyhľadať informácie o dotačných mechanizmoch a ich využití v SR.

4.4.4 Odporúčania

- Znížiť administratívnu záťaž podnikania, odstrániť duplicitu predkladania dokladov pre štátnu správu, zjednodušiť a zmenšiť rozsah požadovaného výkazníctva atď.
- Pri tvorbe každej právnej normy uplatňovať zásadu, podľa ktorej orgány verejnej správy, verejnoprávne inštitúcie nebudú požadovať v správnom alebo inom konaní subjektov dokumenty, listiny, rozhodnutia a pod., ktoré sú vydané iným orgánom štátnej alebo verejnej správy, verejno-právnu inštitúciou (Sociálnom poisťovňou a pod.). V tejto súvislosti podporiť informatizáciu verejnej správy a urýchlené zavádzanie služieb e-governmentu vo všetkých oblastiach, kde dochádza k interakcii verejnej správy s podnikateľskými subjektmi.
- Zdokonaliť prechod na elektronickú komunikáciu, zavádzanie povinných elektronických hlásení. V prípade malých podnikov treba brať ohľad aj na ich technické vybavenie a schopnosti. Preto považujeme za vhodné, ak sa prechodne umožní alternatívna možnosť malým firmám, resp. firmám v regiónoch, aby takéto hlásenia mohli podať aj poštou.
- Pokiaľ niektorá zo štátnych inštitúcií vyžaduje elektronickú komunikáciu s podnikateľom alebo zamestnávateľom, predmetná inštitúcia by mala automaticky doručiť elektronické prístupové údaje a ušetriť tak podnikateľovi náklady a čas na osobné vybavovanie týchto formalít v predmetnej inštitúcii.
- Zasielať aktuálne vzory tlačív – k zníženiu administratívneho zaťaženia malých a stredných podnikateľov by tiež prispelo, keby na príklade opatrenia realizovaného v prípade Devízového zákona č. 202/1995 Z. z. daňové úrady v rámci elektronickej komunikácie podnikateľom dopredu zasielali vzor príslušného tlačiva daňového priznania a aj týmto spôsobom ich upozornili na daňovú povinnosť.
- Vytvoriť stimulujúce podmienky pre široké využívanie elektronického podpisu podnikateľskými subjektmi. V tejto súvislosti je potrebné zjednodušenie slovenskej legislatívy upravujúcej problematiku elektronického podpisu.
- Zjednotenie funkcie živnostenského a obchodného registra do jednej inštitúcie.
- Vytvorenie nových typov obchodných spoločností so zníženými požiadavkami na vytváranie základného imania, pri s. r. o. napr. na 1 euro (tzv. 1-eurové s. r. o.), pri a. s. napr. na polovicu súčasného stavu (aj vo väzbe na jednoduchú akciovú spoločnosť).
- Zrušenie podmienky vyžadovania súhlasu správcu dane so zápisom s. r. o. do OR, resp. s prevodom obchodného majetku. Navrhujeme aby si OR sám a priamo vyžiadaval informácie od správcu dane a odbremenil tak podnikateľov od zbytočnej administratívy.
- Na základe analýzy možností použitia elektronického výpisu z Obchodného registra SR na právne účely prerokovanej vládou SR 7. marca 2012 zabezpečiť, aby elektronický výpis z Obchodného registra bol použiteľný na právne účely.
- Aplikovať súdny poplatok za návrh na zápis zmeny vo výške 66 eur aj na prvozápisy, prípadne by bolo možné zvážiť úplné odstránenie poplatkov pri zakladaní spoločností.
- Systémovo riešiť postavenie živnostníka ako sebazamestnávateľa. Súčasná legislatíva nepriznáva živnostníkovi výhody zamestnanca (samozamestnanca) a chápe ho skôr ako organizáciu, kde živnostník vystupuje len ako majiteľ, pričom sa nezohľadňuje jeho vlastná práca. Jedná sa predovšetkým o možnosť uznať ako výdavky ovplyvňujúce základ dane z príjmu vlastnú prácu živnostníka (najmenej vo výške minimálnej mzdy) a umožniť

tvorbu a čerpanie Sociálneho fondu aj pre živnostníka za rovnakých podmienok ako u zamestnanca.

- Podporiť zachovanie pracovných miest počas zníženej ekonomickej aktivity (rôzne fiškálne výhody pre zamestnávateľov).
- Odporúčame tiež prenesenie povinnosti stavebníka zabezpečiť podklady pre konanie v podobe vyjadrenia dotknutých orgánov na stavebný úrad. Perspektívne by bolo možné uvažovať o vytvorení informačného systému, ktorý by prepájal všetky dotknuté orgány v danom území, ktorý by umožňoval skrátiť stavebné konanie.
- Odporúčame, aby Štatistický úrad SR nezarad'oval mikropodniky do štatistického zisťovania viac ako raz za tri roky s výnimkou, ak si to potreba štatistických a iných druhov informácií vyžaduje inak.
- Navrhujeme „motivovať“ súdy urýchliť vydanie rozhodnutia vo veci samej, napríklad zmenou zákona o súdnych poplatkoch, ktorou by sa prijali nasledujúce opatrenia. V prípade, ak od zaplattenia súdneho poplatku za návrh na začatie konania do 1. termínu pojednávania uplynú napríklad viac ako 3 mesiace, účastníkom konania sa vráti 50 % zo všetkých zaplattených poplatkov. Alternatívne navrhujeme zaviesť väčšie možnosti nenárokovateľného odmeňovania sudcov v závislosti od výsledkov hodnotenia ich práce.
- Prehodnotenie potreby vytvárania rezervného fondu (nedeliteľného fondu) pri podnikoch spadajúcich do kategórie mikropodnikov.
- Prehodnotiť a zvýšiť hranicu na vykonanie povinného overovania účtovnej závierky audítorom.
- Vo väzbe na novoprijatý inštitút záväzného stanoviska finančného riaditeľstva k uplatneniu daňových predpisov v rámci daňového poriadku (nadobudol účinnosť od 1. septembra 2014) navrhujeme prehodnotiť výšku poplatkov za dané stanoviská.
- Skrátenie lehôt na uznanie odbornej praxe a na uznanie odbornej kvalifikácie osôb z členských štátov EÚ, EHP alebo Švajčiarska na účely získania živnostenského oprávnenia.

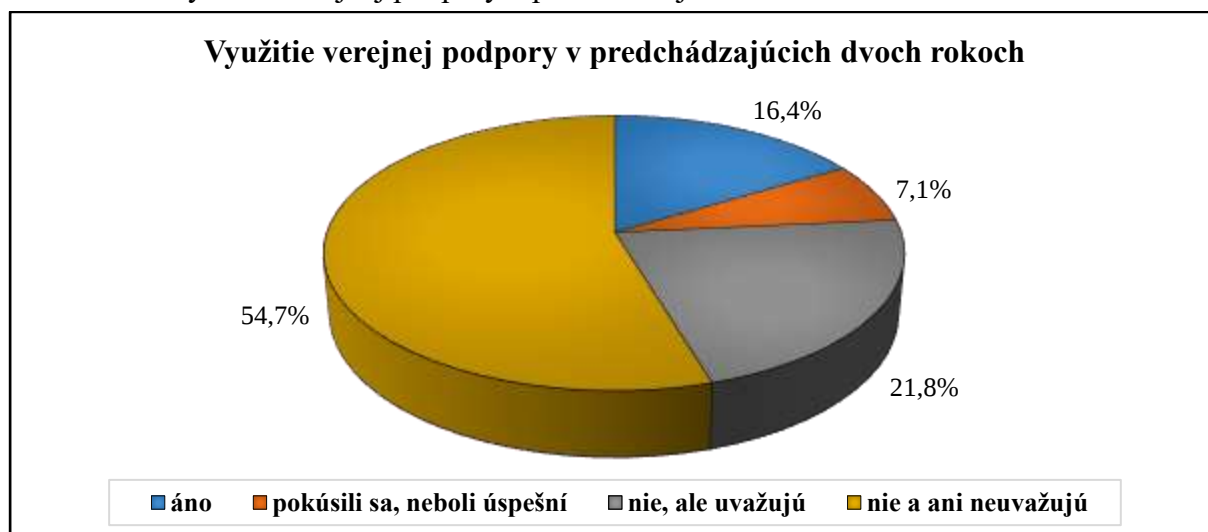
4.5 Princíp 5 SBAfE Prispôbiť nástroje verejnej politiky potrebám MSP: uľahčiť MSP účasť na verejnom obstarávaní a lepšie využiť prostriedky štátnej pomoci pre MSP

4.5.1 Hodnotenie situácie

V podmienkach SR sa dlhodobo prejavuje pomerne veľká fragmentácia a nedostatočná koordinovanosť programov a opatrení zameraných na podporu MSP. Predmetom prieskumu a analýzy SBA bolo zmapovanie rôznych foriem pomoci MSP, realizovanej prostredníctvom podporných programov v SR.⁶

Podľa výsledkov prieskumu viac ako 16 % podnikateľov na Slovensku v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov využili nejaký druh verejnej podpory. 7 % podnikateľov sa o takúto podporu síce pokúsili, ale neboli úspešní. Viac ako pätina podnikateľov uviedla, že síce takúto podporu nevyužili, ale uvažujú o jej využití. Viac ako polovica podnikateľov uviedla, že takúto podporu nevyužili a ani o nej neuvažujú.

Graf č. 4-5 Využitie verejnej podpory v predchádzajúcich dvoch rokoch

Zdroj: SBA, Prieskum využívania podporných nástrojov zo strany MSP

Na základe údajov zverejnených v Správe o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike **za rok 2015 dosiahol podiel MSP na celkovej výške štátnej pomoci 60,8 %** (do údajov nebolo zahrnuté Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR a Úrad vlády SR). V medziročnom porovnaní sa podiel MSP zvýšil o 5,9 p. b. Najvyšší podiel štátnej pomoci pre MSP (vo výške 100 %) poskytli Ministerstvo obrany SR, Audiovizuálny fond a Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Podľa štatistického vyhodnotenia verejného obstarávania na malé a stredné podniky, ktoré uspeli v procese verejného obstarávania a uzavreli zmluvy v roku 2015 pripadlo 82,1 % z celkovej hodnoty uzavretých zmlúv. V medziročnom porovnaní sa podiel malých a stredných podnikov zvýšil o 1,8 p. b. Z hľadiska jednotlivých veľkostných kategórií podnikov pripadlo na veľké podniky (250 a viac zamestnancov) 15,0 % z hodnoty uzavretých zmlúv, na stredné podniky (50 až 249 zamestnancov) 24,4 %, na malé podniky

⁶ Analýza využívania podporných nástrojov zo strany MSP, vrátane prieskumu je dostupná na: <http://www.sbagency.sk/analzy-slovenskeho-podnikatelskeho-prostredia#.V0Re2PmLRaQ>

(0 až 49 zamestnancov) 57,7% a na podnikateľské subjekty so sídlom v zahraničí a iné nezistené subjekty 2,9 %.

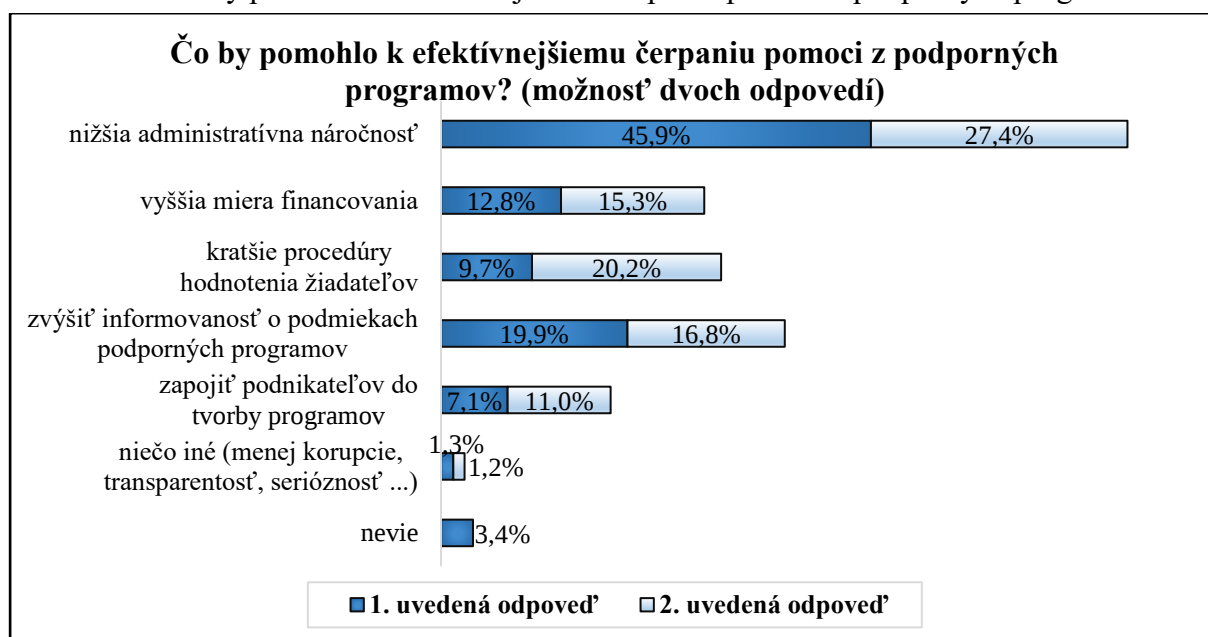
Graf č. 4-6 Podiel MSP na celkovej výške poskytnutej štátnej pomoci v roku 2015

Zdroj: Správa o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2015, spracované SBA. Poznámka: do údajov nebolo zahrnuté Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR a Úrad vlády SR.

Podľa výsledkov zrealizovaného prieskumu nedostatok informácií o možnostiach podporných programov avizuje viac ako polovica opýtaných podnikateľov, rovnaký počet negatívne hodnotí aj možnosti využívania podporných nástrojov poskytovaných zo strany verejného sektora. Oslovený podnikatelia si myslia že k efektívnejšiemu čerpaniu pomoci z podporných programov by pomohla hlavne nižšia administratívna náročnosť, zvýšenie informovanosti o podmienkach, kratšie procedúry hodnotenia žiadateľov a vyššia miera financovania.

Graf č. 4-7 Čo by pomohlo k efektívnejšiemu čerpaniu pomoci z podporných programov?

Zdroj: SBA, Prieskum využívania podporných nástrojov zo strany MSP

Podľa názoru približne polovice oslovených podnikateľov by podpora zo strany verejného sektora mala výraznejšie smerovať do mikropodnikov – s počtom 0 až 9 zamestnancov (51 %) a do rodinných firiem (48 %). Začínajúcich podnikateľov by výraznejšie podporila z verejného sektora viac ako tretina oslovených podnikateľov; inovatívne firmy približne štvrtina a znevýhodnené skupiny (sociálne, zdravotne, vekovo a pod.) 15 % respondentov.

V budúcnosti o využití verejnej podpory prejavilo záujem viac ako polovica opýtaných podnikateľov. Najčastejšie plánujú v budúcnosti žiadať o príspevok/grant zo zdrojov EÚ, príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu o daňové zvýhodnenie alebo zvýhodnenú pôžičku/úver.

Pre zlepšenie využívania podporných nástrojov zo strany MSP je nevyhnutné nielen zvýšiť samotné množstvo vládnych programov, ale aj zvyšovať ich efektivitu a zlepšovať ich dostupnosť pre jednotlivé cieľové skupiny. Spektrum podporných programov by malo poskytovať komplexný rozsah podpory podnikania, od vzdelávania, informačnej podpory a usmerňovania či poradenstva a biznis podpory, až k podpore finančnej.

4.5.2 Vývoj legislatívneho prostredia

Stabilný a predvídateľný legislatívny rámec je určujúcim faktorom kvalitného podnikateľského prostredia. Legislatívny rámec pre podnikanie je z dlhodobého hľadiska hodnotený negatívne, a to najmä pre časté zmeny. Ako vyplýva z nižšie uvedenej tabuľky, kľúčové legislatívne predpisy ovplyvňujúce podnikanie boli v roku 2015 novelizované vo viac ako 80 prípadoch. V prípade Zákona o verejnom obstarávaní, ktorý priamo podmieňuje implementáciu princípu č. 5 SBAfE došlo v samotnom roku 2015 k 6 novelizáciám, čo spôsobuje významné prekážky malým a stredným podnikateľom v prístupe k verejným zákazkám.

Tab. č. 4-11 Prehľad novelizácii kľúčových legislatívnych predpisov pre podnikanie

Názov zákon	Dátum prijatia	Počet novelizácií celkom	Počet novelizácií 2015
Živnostenský zákon (č. 455/1991 Zb.)	1991	123	12
Zákon o súkromnom podnikaní občanov (č. 105/1990 Zb.)	1990	5	0
Zákoník práce (č. 311/2001 Z. z.)	2001	38	5
Zákon o sociálnom poistení (č. 461/2003 Z. z.)	2003	70	12
Zákon o zdravotnom poistení (č. 580/2004 Z. z.)	2004	42	8
Obchodný zákonník (č. 513/1991 Zb.)	1991	43	5
Daňový poriadok (č. 563/2009 Z.z.)	2009	21	6
Zákon o dani z príjmov (č. 595/2003 Z. z.)	2003	66	13
Zákon o dani z pridanej hodnoty (č. 222/2004 Z. z.)	2004	23	2
Zákon o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (č. č. 582/2004 Z. z.)	2004	23	1
Stavebný zákon (č. 50/1976 Zb.)	1976	34	3
Zákon o verejnom obstarávaní (č. 25/2006 Z. z., 343/2015 Z.z.)	2006, 2015	28	6
Zákon o konkurze a reštrukturalizácii (č. 7/2005 Z. z.)	2005	23	6
Zákon o účtovníctve (č. 431/2002 Z.z.)	2002	21	2
Zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (č. 124/2006 Z.z.)	2006	12	3

Zdroj: Zbierka zákonov, spracované SBA

Novelizácia zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní**- zákonom č. 13/2015 Z. z.**

Cieľom novely zákona, publikovanej pod č. 13/2015 Z. z., bolo s účinnosťou od **1. marca 2015 znemožniť tzv. schránkovým firmám uchádzať sa o získavanie zákaziek z verejných zdrojov** ustanovením prísnejších podmienok účasti na verejnom obstarávaní, a to uložením ďalších podmienok účasti na verejnom obstarávaní, týkajúcich sa majetkového postavenia právnických osôb, zúčastňujúcich sa verejného obstarávania. Účelom prijatia zákona teda bola potreba zabezpečenia, aby sa verejného obstarávania mohli zúčastňovať iba právnické osoby so známou vlastníckou štruktúrou. Právnické osoby, ktoré sa uchádzajú o získanie verejnej zákazky, sú v zmysle novely povinné preukázať svoju vlastnícku štruktúru až po úroveň fyzických osôb.

- zákonom č. 31/2015 Z. z.

Novela zákona o EZÚS, publikovaná pod č. 31/2015 Z. z., s účinnosťou od **1. apríla 2015** nepriamo upravila aj zákon o verejnom obstarávaní. Novelou sa do zákona doplnila ďalšia **výnimka z aplikačného rozsahu zákona**. Konkrétne sa týka podlimitných zákaziek a zákaziek podľa § 9 ods. 9, ktorých predmetom je „dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác a poskytnutie služieb, ktorých výsledkom je **dodávka a inštalácia malého zariadenia na výrobu elektriny alebo tepla z obnoviteľných zdrojov energie pre rodinné a bytové domy na účel bývania**; v prípade výroby elektriny je malým zariadením zariadenie s výkonom do 10 kW, v prípade výroby tepla je malým zariadením zariadenie pokrývajúce potrebu energie pre budovu užívanú fyzickou osobou alebo fyzickými osobami na bývanie“.

- zákonom č. 87/2015 Z. z.

S účinnosťou od 29. apríla 2015 **sa zamedzila účasť vo verejnom obstarávaní pre subjekty, u ktorých bola povolená reštrukturalizácia**. To znamená, že v čase od povolenia reštrukturalizácie do jej skončenia sa nebude môcť subjekt zúčastniť verejného obstarávania.

- zákon č. 252/2015 Z. z.

Zásadnou novinkou právnej úpravy verejného obstarávania je zavedenie definície **konečného užívateľa výhod a registra konečných užívateľov výhod**. Cieľom tejto úpravy bolo dosiahnuť efektívnejšie a transparentné nakladanie s verejnými prostriedkami a bojovať proti korupcii vo verejnom obstarávaní. V zmysle novej úpravy verejní obstarávatelia a obstarávatelia nebudú môcť uzatvoriť zmluvu s uchádzačom, ktorý nemá zapísaných konečných užívateľov výhod v registri konečných užívateľov výhod. Novelou dochádza k zvýšeniu spodnej hranice predpokladanej hodnoty (podlimitných) zákaziek na dodanie. K zmenám, ktoré so sebou prináša novela zákona o verejnom obstarávaní patrí aj zavedenie možnosti využiť elektronické trhovisko aj pri nadlimitných zákazkách a úprava procesu dynamických nákupných systémov. Novela nadobudla účinnosť **dňa 1. novembra 2015**.

Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Nový zákon o verejnom obstarávaní bol vydaný v zbierke zákonov dňa 3.12.2015 pod názvom **Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov**. Samotný nový zákon o verejnom obstarávaní nadobudol účinnosť **18.4.2016** s výnimkou niektorých častí týkajúcich sa elektronizácie procesu verejného obstarávania VO, ktoré nadobúdajú účinnosť k **31.3.2017**. Nový ZVO však novelizoval aj v danej dobe platný zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zákon účinný od **3.12.2015 do 31.12.2015** upravil lehoty na predkladanie ponúk vo verejnej súťaži na najmenej 15 dní za splnenia určitých podmienok.

Zákon č. 438/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

V decembri 2015 bol nový zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov nepriamo novelizovaný **zákonom č. 438/2015 Z. z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Zmeny nadobudli platnosť až **18. apríla 2016**.

Zákon o audiovízii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 39/2015 Z. z.)

Cieľom nového zákona bolo najmä komplexná úprava práv a povinností osôb pôsobiacich v oblasti audiovízie. Zákon nadväzuje na doterajšiu právnu úpravu - **zákon č. 343/2007 Z. z.** o podmienkach evidencie, verejného šírenia a uchovávaní audiovizuálnych diel, multimediálnych diel a zvukových záznamov umeleckých výkonov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý zároveň s účinnosťou **od 1. júla 2015 nahrádza**. Vo vzťahu k subjektom pôsobiacim v oblasti audiovízie sa prostredníctvom novely **rušia niektoré povinnosti**, napr. povinnosť výrobcov a distributérov audiovizuálnych diel, multimediálnych diel a zvukových záznamov umeleckých výkonov uvádzať povinné údaje na nosiči, obale a na distribučnom liste audiovizuálneho diela, multimediálneho diela a zvukového záznamu umeleckého výkonu. Novelou sa taktiež **rušia tri druhy správnych poplatkov** (podanie žiadosti o zápis do zoznamu diel, za podanie žiadosti o zápis do registra nezávislých producentov a za podanie žiadosti o zmenu v zápise v registri nezávislých producentov). Zákon taktiež mení výpočet výšky príspevku do **Audiovizuálneho fondu** zriadeného **zákonom č. 516/2008 Z. z.** pre prevádzkovateľov audiovizuálneho technického zariadenia a zavádza povinnosť prispievať do Audiovizuálneho fondu aj pre poskytovateľov audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie.

Novelizácia zákona č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (zákon č. 62/2015 Z. z.)

Cieľom prijatej novely zákona bolo zabezpečiť poskytovanie investičnej pomoci v súlade s nariadením Komisie (EÚ) č. 651/2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy, ktoré je účinné od 1. júla 2014. Výraznou zmenou vyplývajúcou z nariadenia bola **zmena intenzity pomoci z 50 percent na 35 percent**. Ďalšou úpravou **bola zmena 10-percentnej hranice na vytvorenie pracovných miest**. V zmysle novely sa zaviedla podmienka na získanie investičnej pomoci **vytvorenie minimálne 40 pracovných miest**. Novela zároveň zefektívni proces schvaľovania investičnej pomoci, a to jednak zavedením oprávnenia začatia prác na investičnom zámere už podaním investičného zámeru bez povinnosti vydávania potvrdenia o splnení podmienok a jednak skrátením jednotlivých lehôt konania o schválení poskytnutia investičnej pomoci za účelom zvýšenia konkurencieschopnosti SR. Vyššie uvedené zmeny nadobudli účinnosť **1. apríla 2015**.

Novelizácia zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (zákon č. 130/2015 Z. z.)

Novela zákona o účtovníctve s účinnosťou od 1. júla 2015 priniesla viaceré zmeny ako aj nové administratívne povinnosti, ktoré sa dotkli **najmä veľkých podnikov**. Predmetným

návrhom zákona sa zmenili a doplnili niektoré zákony, napr. **zákona č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice**. Novela **zrušila výnimku** z povinnosti evidovať tržbu elektronicou registračnou pokladnicou alebo virtuálnou registračnou pokladnicou na **bezhotovostné prijímanie platieb** z predaja tovaru alebo poskytovania služieb. Zároveň upravuje postupy pri **konaní o certifikácii** a **pridelenie kódu** virtuálnej registračnej pokladnice a začatie používania virtuálnej registračnej pokladnice.

Novela nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 75/2015 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka (nariadenie vlády SR č. 163/2015 Z. z.)

Novela nariadenia bola prijatá za účelom spresnenia určitých otázok, pokiaľ ide o poskytovanie podpory za neprojektové opatrenia Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020. Novelizované sú najmä ustanovenia **upravujúce jednotlivé postupy pri nedodržaní deklarovanej výmery alebo počtu dobytčích jednotiek**, a postupy pri záväzkoch, ktoré vznikli pred účinnosťou nariadenia vlády SR č. 75/2015 Z. z. Novela nadobudla účinnosť **1. augusta 2015**.

Autorský zákon (zákon č. 185/2015 Z. z.)

Nová právna úprava bola komplexnou úpravou autorského práva, práv súvisiacich s autorským právom, práv k databáze a správy práv, ktorá odráža úpravu medzinárodných zmlúv a dohôd a práva Európskej únie v tejto oblasti. S cieľom prehľadnosti a efektívnosti sa zaviedla nová **štruktúra a triedenie výnimiek a obmedzení**. Samostatná pozornosť sa venovala tzv. **osobitným režimom tvorby** (zamestnanecké dielo, dielo na objednávku, spoločné dielo, školské dielo). Zákon zaviedol **nové zmluvné typy**: rozšírenú hromadnú licenčnú zmluvu a multiteritoriálnu licenčnú zmluvu na on-line použitie hudobných diel. Z dôvodu viacerých špecifik sa nový zákon venoval niektorým dielam v osobitnej hlave, a to **audiovizuálnemu dielu** a **počítačovému programu**. Zákon nadobudol účinnosť **1. januára 2016**.

Novela vyhlášky Ministerstva financií SR č. 229/2014 Z. z., ktorou sa ustanovuje rozsah daňových predpisov, ku ktorých uplatneniu možno vydať záväzné stanovisko (vyhláška MF SR č. 214/2015 Z. z.)

Dňa 1. septembra 2014 vstúpila do účinnosti časť novely daňového poriadku, ktorým sa zaviedol **inštitút záväzného stanoviska k uplatneniu daňových predpisov**. Rozsah daňových predpisov, ku ktorých uplatneniu možno vydať záväzné stanovisko ustanovila vyhláška Ministerstva financií SR č. 229/2014 Z. z. Novela tejto vyhlášky, publikovaná pod č. 214/2015 Z. z., **s účinnosťou od 15. septembra 2015 rozšírila rozsah daňových predpisov**, ku ktorých uplatneniu možno vydať záväzné stanovisko **o štyri nové prípady v rámci zákona o dani z príjmov a jeden prípad v rámci zákona o DPH**.

Nariadenie vlády SR, ktorým sa ustanovuje maximálna intenzita investičnej pomoci a výška investičnej pomoci v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky (nariadenie vlády SR č. 219/2015 Z. z.)

Dňa 15. septembra 2015 vstúpilo do účinnosti nové nariadenie vlády, ktorým sa ustanovuje maximálna intenzita investičnej pomoci a výška investičnej pomoci v jednotlivých regiónoch SR. Nariadenia nadväzuje na nariadenie vlády SR č. 481/2011 Z. z., ktoré v plnom rozsahu nahrádza. Nariadením sa vykonávajú ustanovenia zákona č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci. V zmysle nového nariadenia sú na čerpanie investičnej pomoci do 31. decembra 2020

oprávnené tri slovenské regióny NUTS 2: Východné Slovensko, Stredné Slovensko a Západné Slovensko (okrem Bratislavského kraja). Nariadenie vlády zosúladzuje maximálnu intenzitu investičnej pomoci s Mapou regionálnej pomoci na roky 2014 – 2020 a zároveň odstraňuje obmedzenia maximálnej intenzity investičnej pomoci.

Maximálna intenzita investičnej pomoci pre investičný zámer s oprávnenými nákladmi nad 50 miliónov Eur nesmie počas čerpania investičnej pomoci presiahnuť pre časť oprávnených nákladov:

- do 50 miliónov Eur 100 % maximálnej intenzity investičnej pomoci uplatniteľnej v danom regióne podľa nasledujúcej tabuľky,
- prevyšujúcich 50 miliónov eur a dosahujúcich najviac 100 miliónov Eur 50 % maximálnej intenzity investičnej pomoci uplatniteľnej v danom regióne podľa nasledujúcej tabuľky,
- prevyšujúcich 100 miliónov Eur 34 % maximálnej intenzity investičnej pomoci uplatniteľnej v danom regióne podľa nasledujúcej tabuľky.

Tab. č. 4-12 Maximálna intenzita investičnej pomoci v regiónoch SR v zmysle nariadenia vlády SR č. 219/2015 Z. z. (príloha č. 1 nariadenia)

Región	Priemyselná výroba	Technologické centrum	Centrum strategických služieb	Cestovný ruch
Západné Slovensko	25 %	25 %	25 %	25 %
Stredné Slovensko	35 %	35 %	35 %	35 %
Východné Slovensko	35 %	35 %	35 %	35 %

Ak je investičný zámer s oprávnenými nákladmi do 50 miliónov Eur realizovaný **malým podnikom alebo stredným podnikom**, možno intenzitu investičnej pomoci zvýšiť pre malé podniky o 20 % a pre stredné podniky o 10 %.

Novelizácia zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) (zákon č. 269/2015 Z. z.)

Schválená novela Daňového poriadku priniesla zmeny zohľadňujúce časové hľadisko pri dodatočnom priznaní a vyrubení správnej výšky dane, zmeny súvisiace so sankciami za nesplnenie niektorých povinností a dochádza tiež k zavedeniu absorpčnej zásady pri ukladaní pokút. Novela daňového poriadku priniesla **zmeny v podaniach**. Ustanovenie § 13 sa doplnilo odsekom 10, podľa ktorého **osoba povinná doručovať podania elektronickými prostriedkami, ktorá nedoručila podanie elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom alebo v súlade s dohodou uzavretou so správcom dane, bude vyzvaná na správne doručenie podania. Opravné daňové priznanie a dodatočné daňové priznanie upravuje ust. § 16**. Po novom, v zmysle **novelizovaného znenia ust. § 52 ods. 1 písmeno a)** finančné riaditeľstvo vypracúva zoznamy daňových dlžníkov podľa stavu k poslednému dňu kalendárneho mesiaca, u ktorých úhrnná výška daňových **nedoplatkov presiahla 170 Eur**. Za ust. § 155 novela daňového poriadku **vložila ust. § 155a**, ktorý upravuje nový inštitút, tzv. **úhrnnú pokutu, čím sa do daňového poriadku zavádza absorbčná zásada pri ukladaní pokút**. Novelizovaný daňový poriadok nadobudol účinnosť **1. januára 2016**.

Zákon o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 336/2015 Z. z.)

Cieľom nového zákona bolo zmierniť hospodárske rozdiely medzi okresmi a naštartovať v týchto okresoch hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj kombináciou spolupráce medzi vládou Slovenskej republiky, samosprávou a občianskou spoločnosťou, cestou vypracovania päťročného Akčného plánu rozvoja najmenej rozvinutého okresu. Národná rada

SR schválila návrh zákona o podpore najmenej rozvinutým okresom, ktorým sa zároveň novelizoval zákon o investičnej pomoci s účinnosťou od **15. decembra 2015**. Novelizácia zákona o investičnej pomoci znižuje všeobecné podmienky investičnej pomoci v najmenej rozvinutých okresoch Slovenska. Pre investičné zámery v najmenej rozvinutých okresoch v priemyselnej výrobe a cestovnom ruchu sa minimálna výška investície do dlhodobého hmotného a nehmotného majetku zníži na 200 000 eur, pričom najmenej 50 % musí byť krytých vlastným imanom. V prípade cestovného ruchu musí realizovaná investícia vytvoriť aspoň päť nových pracovných miest.

Novelizácia zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorou sa menia niektoré zákony (zákon č. 353/2015 Z. z.)

Od **1. januára 2016** sa na Slovensku zaviedli nové podmienky poskytovania príspevku na podporu mobility za prácou. Ide o príspevok vo výške 80 % preukázaných výdavkov na bývanie, maximálne 250 eur mesačne počas šiestich mesiacov, pričom znevýhodneným uchádzačom o prácu bude štát poskytovať príspevok aj ďalších šesť mesiacov, a to v sume najviac 125 eur mesačne. Zamestnávateľom na účely absolventskej praxe bude podľa schválenej novely zákona aj samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá nemá žiadnych zamestnancov. Aj tieto SZČO tak budú môcť využiť nezamestnaného absolventa a ponúknuť mu absolventskú prax.

4.5.3 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

- **Podpora rozvoja strategických investícií – Investičné stimuly**

V slovenskom právnom poriadku sú podmienky poskytovania investičnej pomoci upravené zákonom č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o investičnej pomoci“).

Zákon o investičnej pomoci zohľadňuje realie MSP tým, že pre túto skupinu podnikateľov výrazne zmierňuje všeobecné podmienky na poskytnutie investičnej pomoci. Podľa § 4 ods. 5 zákona o investičnej pomoci sa minimálna výška na obstaranie dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku v priemyselnej výrobe pre investičný zámer realizovaný malým alebo stredným podnikom znižuje na polovicu.

Podľa § 2 ods. 7 nariadenia vlády SR č. 219/2015 Z. z., ktorým sa ustanovuje maximálna intenzita investičnej pomoci a výška investičnej pomoci v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ak je investičný zámer s oprávnenými nákladmi do 50 mil. eur realizovaný malým alebo stredným podnikom, možno intenzitu investičnej pomoci podľa prílohy č. 1 zvýšiť pre malé podniky o 20 % a pre stredné podniky o 10 %. Podmienky na poskytnutie investičnej pomoci sú zhrnuté v tabuľke č. 3.10.

V roku 2015 schválila vláda SR investičnú pomoc pre jeden investičný zámer realizovaný stredným podnikom so sídlom v Banskobystrickom kraji. Celková výška oprávnených nákladov je naplánovaná na 4 243 360 eur s vytvorením 50 nových pracovných miest. Investičná pomoc bola schválená v celkovej výške 1 510 624 eur, z ktorej nebolo v roku 2015 realizované žiadne čerpanie.

Dotáciu na obstaranie dlhodobého hmotného a dlhodobého nehmotného majetku čerpal v roku 2015 jeden subjekt kvalifikovaný ako MSP, a to vo výške 187 018 eur.

V decembri 2015 vstúpil do platnosti zákon č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V nadväznosti na uvedený zákon bol novelizovaný aj zákon o investičnej pomoci, v ktorom sa podmienky pre poskytnutie investičnej pomoci pre investičné zámery z oblasti priemyselnej výroby v najmenej rozvinutých okresoch zásadne znížili, a to až na min. investíciu 200 tis. eur a min. počet nových pracovných miest 10. Podniky kategórie MSP musia splniť podmienku min. investície 100 tis. eur.

Tab. č. 4-13 Podmienky na poskytnutie investičnej pomoci (k 31.12.2015)

Kategória: Priemyselná výroba	Minimálna výška investície		Podiel nového technologického zariadenia	Min. počet nových pracovných miest	Krytie vlastným imanom	
	Veľký podnik	MSP			Veľký podnik	MSP
MEN nižšia než celoslovenský priemer	10 mil. eur	5,0 mil. eur	60 %	40	min. 50 % z oprávnených nákladov	
MEN vyššia než celoslovenský priemer	5 mil. eur	2,5 mil. eur	50 %	40		
MEN aspoň o 35 % vyššia než celoslovenský priemer	3 mil. eur	1,5 mil. eur	40 %	40		
Najmenej rozvinuté okresy	200 tis. eur	100 tis. eur	30 %	10		

Zdroj: MH SR

V súvislosti s investičnou pomocou MH SR uvažuje o ďalších zmenách, ktoré by obdobne zvýhodnili investičné zámery v oblasti technologických centier v najmenej rozvinutých okresoch. Taktiež sa v súčasnosti pripravuje systém a zázemie pre spoluprácu s koordinátormi akčných plánov a súvisiacich aktivít v najmenej rozvinutých okresoch. Plánovaná spolupráca má viesť k lepšej informovanosti lokálnych podnikateľov o investičnej pomoci, ako aj k ich pripravenosti na podanie a následnú realizáciu investičného zámeru. Od uvedených aktivít očakávame predovšetkým podporu malých a stredných podnikov, nakoľko práve tieto zväčša nedisponujú dostatkom zdrojov na financovanie poradenských služieb v oblasti štátnej pomoci.

• Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast 2007-2013

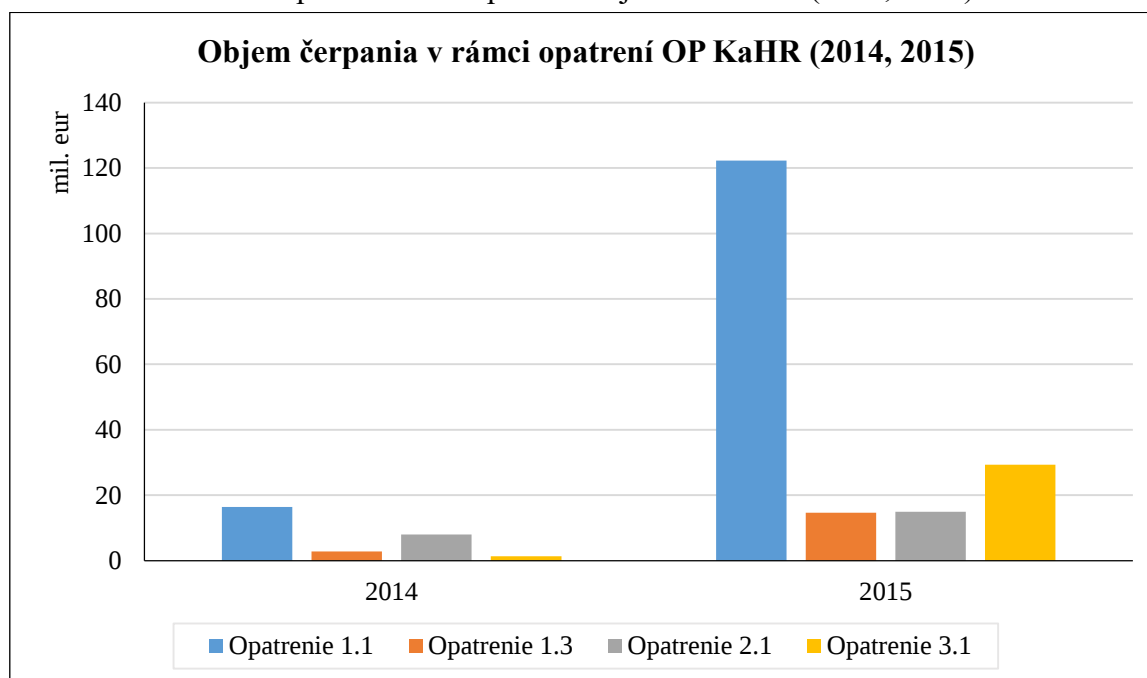
Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MH SR“) podporuje malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“) vo významnej miere aj formou realizácie operačných programov spolufinancovaných zo zdrojov Európskej únie. **V programovom období 2007 – 2013** prebiehala táto podpora formou implementácie **Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast** (ďalej len „OP KaHR“).

Celkovo bolo prostredníctvom OP KaHR podporených formou poskytnutia nenávratného finančného príspevku (ďalej len „NFP“) 1 600 projektov realizovaných MSP, čo predstavuje 69 % všetkých projektov tohto programu. V OP KaHR bola za účelom financovania projektov MSP využitá aj forma podpory z finančných nástrojov, kde k 31. 12. 2015 bolo prostredníctvom iniciatívy JEREMIE podporených 501 projektov. Podpora MSP bola v OP KaHR zabezpečovaná v oblasti inovácií, technologických transferov, výskumu a vývoja, zvyšovania energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie a podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu.

V roku 2015 bolo čerpanie finančných zdrojov zo štrukturálnych fondov EÚ v gescii MH SR zrealizované prostredníctvom OP KaHR.

Tab. č. 4-14 Prehľad čerpania zdrojov OP KaHR (NFP) pre MSP v roku 2014 a 2015 (údaj zo súhrnných žiadostí o platbu, schválených certifikačným orgánom – MF SR)

Opatrenia OP KaHR	2014			2015		
	Čerpanie spolu (eur)	Čerpanie MSP (eur)	Podiel čerpania MSP (%)	Čerpanie spolu (eur)	Čerpanie MSP (eur)	Podiel čerpania MSP (%)
Opatrenie 1.1 Inovácie a technologické transfery	16 825 514	16 395 196	97	122 306 911	122 306 911	100,0
Opatrenie 1.3 Podpora inovačných aktivít v podnikoch	3 223 768	2 816 990	87	15 044 196	14 621 484	97,2
Opatrenie 2.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike	7 996 077	7 996 077	100	73 905 968	14 905 968	20,2
Opatrenie 3.1 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu	1 322 611	1 322 611	100	29 375 202	29 375 202	100,0
Spolu	29 367 970	28 530 873	97	240 632 277	181 209 565	75,3

Zdroj: MH SR**Graf č. 4-8 Medziročné porovnanie čerpania zdrojov OP KaHR (2014, 2015)****Zdroj:** SBA, na základe podkladov SIEA

V roku 2015 bolo na základe uzavretých zmlúv o NFP vyplatených MSP celkovo 181 209 565 eur, pričom čerpanie týchto prostriedkov prostredníctvom MSP predstavovalo 75,3 %. Objem čerpaných zdrojov MSP v hodnotovom vyjadrení sa **medziročne zvýšil o vyše 630%** z 28,5 mil. eur na 181,2 mil. eur. Naopak z pohľadu podielu čerpania MSP na celkovom objeme sa ich podiel medziročne znížil o 21,7 p. b.

Tab. č. 4-15 Prehľad čerpania zdrojov OP KaHR (NFP) pre MSP k 31. 12. 2015

Opatrenia OP KaHR, v rámci ktorých sú oprávneným prijímateľom MSP	Čerpanie spolu (eur)	Čerpanie MSP (eur) ⁷	Podiel čerpania MSP (%)
Opatrenie 1.1 Inovácie a technologické transfery	387 700 221	370 847 670	95,65%
Opatrenie 1.3 Podpora inovačných aktivít v podnikoch	59 818 152	57 652 081	96,38%
Opatrenie 2.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike	160 138 185	85 980 640	53,69%
Opatrenie 3.1 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu	136 938 722	120 658 486	88,11%
SPOLU	744 595 280	635 138 877	85,30%

Zdroj: MH SR

Ku koncu roka 2015 dosiahlo celkové čerpanie zdrojov v rámci OP KaHR pre malé a stredné podniky 635 138 877 eur (vrátane tranží vyplatených prijímateľovi na realizáciu iniciatívy JEREMIE), pričom podiel čerpania MSP na celkovom čerpaní zdrojov predstavoval 85,3 %.

Tab. č. 4-16 Prehľad počtu príjemcov OP KaHR pre MSP v roku 2014 a 2015 (spracované na základe údajov o vyplatení NFP za jednotlivé výzvy OP KaHR)

Opatrenia OP KaHR	Počet príjemcov 2014	Počet príjemcov 2015
Opatrenie 1.1 Inovácie a technologické transfery	39	298
Opatrenie 1.3 Podpora inovačných aktivít v podnikoch	21	39
Opatrenie 2.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike	4	39
Opatrenie 3.1 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu	10	65
Spolu	74	441

Zdroj: spracované SBA na základe údajov SIEA

Počet príjemcov podpory z kategórie MSP v rámci OP KaHR sa v medziročnom porovnaní výrazne zvýšil. Oproti roku 2014 sa počet príjemcov zvýšil z hodnoty 74 na úroveň 441 MSP. Medziročný nárast počtu prijímateľov je zreteľný v rámci všetkých opatrení OP KaHR, ale najvýraznejšie sa zvýšil v rámci opatrenia 1.1 – Inovácie a technologické transfery.

Prioritná os 3 – Cestovný ruch

Prioritná os 3 – Cestovný ruch je zameraná špecificky na oblasť cestovného ruchu. V rámci tejto prioritnej osi sú vytvorené podmienky pre realizáciu dopytovo orientovaných projektov a národného projektu zameraného na podporu propagácie slovenského cestovného ruchu doma i v zahraničí s nepriamym zameraním na MSP pri ich prezentácii na domácom i zahraničnom trhu a na tvorbu imidžu pri podnikaní v cestovnom ruchu. V roku 2015 bolo pre MSP v rámci jednotlivých výziev opatrenia 3.1 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu vyplatený NFP v hodnote 29 375 202 eur.

⁷ Vrátane tranží vyplatených prijímateľovi na realizáciu iniciatívy JEREMIE.

Tab. č. 4-17 Prehľad vyplatených NFP pre MSP v rámci Opatrenia 3.1 OP KaHR v roku 2014

Kód výzvy	Vyplatené NFP pre MSP v 2015 (eur)
KaHR-31DM-0902	146 130
KaHR-31SP-1101	15 714 851
KaHR-31SP-1201	11 928 758
KaHR-31DM-1401	1 585 464
Spolu	29 375 202

Zdroj: spracované SBA na základe údajov SIEA

Na aktivity realizované prostredníctvom Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (ďalej len „OP KaHR“) v programovom období 2007 - 2013 nadväzuje aj **Operačný program Výskum a inovácie** (ďalej len „OP VaI“), ktorý predstavuje spoločný programový dokument Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVaŠ SR“) ako riadiaceho orgánu a MH SR ako sprostredkovateľského orgánu pre poskytovanie podpory z Európskych štrukturálnych a investičných fondov **v programovom období 2014 – 2020.**

OP VaI je zameraný na vytvorenie stabilného prostredia priaznivého pre inovácie pre všetky relevantné subjekty a podporu zvýšenia efektívnosti a výkonnosti systému výskumu, vývoja a inovácií, ako základného piliera pre zvyšovanie konkurencieschopnosti, udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti. Prostredníctvom OP VaI bude v programovom období 2014 – 2020 zabezpečovaná komplexná a širokospektrálna podpora MSP – začínajúcich ako aj existujúcich.

- **Webová stránka www.podporapodnikania.org**

V roku 2015 MH SR pripravilo webovú stránku www.podporapodnikania.org. Jej hlavným cieľom je informovať podnikateľskú verejnosť o všetkých nástrojoch na podporu podnikania (finančných aj nefinančných) v kompetencii všetkých rezortov vlády SR. Pre lepšiu orientáciu MSP na tejto stránke bol zavedený filter, ktorý získanie požadovaných informácií pre MSP výrazne zjednodušuje.

❖ **Štátna pomoc poskytnutá Ministerstvom financií SR**

V zmysle Správy o poskytnutej štátnej pomoci v Slovenskej republike za rok 2015 bola orgánmi finančnej správy poskytnutá štátna pomoc prostredníctvom daňových úradov ako aj colných úradov.

Daňové úrady v roku 2015 poskytli štátnu pomoc v celkovej výške 34,38 mil. eur. V porovnaní s rokom 2014 sa poskytnutá štátna pomoc zvýšila o 3,13 mil. eur, t. j. o 10,02 %.

Štátna pomoc v roku 2015 bola poskytnutá 23 prijímateľom formou:

- úľavy na dani z príjmov podľa § 35a zákona o daniach z príjmov. Štátna pomoc bola poskytnutá 1 prijímateľovi v celkovej výške 0,13 mil. eur, t. j. 0,38 % z celkovej sumy poskytnutej štátnej pomoci,
- úľavy na dani z príjmov podľa § 30a zákona o dani z príjmov formou investičnej pomoci. Štátna pomoc bola poskytnutá 20 prijímateľom v celkovej výške 34,25 mil. eur, t. j. 99,62 % z celkovej sumy poskytnutej štátnej pomoci.

Celkový podiel štátnej pomoci poskytnutej MSP Daňovou správou v roku 2015 tvoril 3,90 % z celkovej poskytnutej štátnej pomoci.

Colné úrady v roku 2015 poskytli štátnu pomoc v celkovej výške 22,26 mil. eur. V porovnaní s rokom 2014 sa poskytnutá štátna pomoc znížila o 0,51 mil. eur, t. j. o 2,24 %.

Hlavným dôvodom medziročného zníženia štátnej pomoci bola najmä skutočnosť, že v roku 2015 nastal pokles štátnej pomoci poskytovanej podľa schémy štátnej pomoci Štátna pomoc NN 63/2009 (ex N 83/2008) – Slovenská republika Daňové zvýhodnenie uplatňované na elektrinu, uhlie a zemný plyn (§ 7 ods. 1 písm. e) a g), § 19 písm. d) a § 31 ods. 1 písm. d) zákona č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov). Štátna pomoc v roku 2015 bola poskytnutá 333 prijímateľom podľa nasledovných schém štátnej pomoci:

- V sektore dopravy (schéma štátnej pomoci Štátna pomoc prípad NN 46B/2006 Slovensko Oslobodenie od spotrebnej dane a zníženie sadzby spotrebnej dane ustanovené v smernici Rady 2003/96/ES) bola poskytnutá štátna pomoc vo výške 0,45 mil. eur, čo v percentuálnom podiele predstavuje 2,02 % z celkovej poskytnutej štátnej pomoci.
- V sektore biopalív (schéma štátnej pomoci Štátna pomoc N 360/2006 – Slovensko Zvýhodnený daňový režim na používanie palív z obnoviteľných zdrojov na základe smernice č. 2003/96/ES) bola poskytnutá štátna pomoc vo výške 2,95 mil. eur, čo v percentuálnom podiele predstavuje 13,25 % z celkovej poskytnutej štátnej pomoci.
- V sektore elektriny, zemného plynu a uhlia (schéma štátnej pomoci Štátna pomoc NN 63/2009 (ex N 83/2008) – Slovenská republika Daňové zvýhodnenie uplatňované na elektrinu, uhlie a zemný plyn) bola poskytnutá štátna pomoc vo výške 18,86 mil. eur, čo v percentuálnom podiele predstavuje 84,73 % z celkovej poskytnutej štátnej pomoci.

Celkový podiel štátnej pomoci poskytnutej MSP colnými orgánmi v roku 2015 tvoril 74,20 % z celkovej poskytnutej štátnej pomoci.

❖ Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

• Dotácie na podporu rozvoja cestovného ruchu

Zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu umožnil, aby zainteresované subjekty, predovšetkým samospráva a podnikatelia, združili prostriedky a s podporou štátu zabezpečili realizáciu projektov, ktoré prispievajú k zvýšeniu záujmu turistov o danú destináciu. Zlepšením destinačného manažmentu sa podporí predĺženie pobytu návštevníkov v danej oblasti, a teda aj ich finančný prínos v prospech miestnych poskytovateľov nielen služieb, ale aj tovarov.

V roku 2015 bolo v zmysle § 29 zákona č. 91/2010 Z. z. **podporených 31 oblastných organizácií cestovného ruchu a 4 krajské organizácie cestovného ruchu**. Výška poskytnutej dotácie v roku 2015 predstavovala **4 327 641,85 eur**. Cieľom dotácie je rozvoj destinačného manažmentu cestovného ruchu zameraného na projekty, ktoré realizujú organizácie cestovného ruchu v zmysle § 29 zákona č. 91/2010 Z. z. Výsledkom podpory je rozvoj cestovného ruchu charakterizovaný rastom výkonov ubytovacích zariadení a prejavujúci sa v platobnej bilancii zahraničného cestovného ruchu. Môžeme konštatovať, že príjmy z aktívneho cestovného ruchu v roku 2015 v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástli o 9,7%.

❖ Slovenská agentúra pre cestovný ruch

Cieľom marketingových aktivít SACR v roku 2015 bol rast aktívneho zahraničného i domáceho cestovného ruchu z hľadiska počtu návštevníkov, príjmov a ďalších ekonomických a spoločensko-sociálnych prínosov. SACR v roku 2015 priamo a nepriamo propagovala a podporovala MSP viacerými spôsobmi:

- **Účasť na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu**

Subjekty pôsobiace v cestovnom ruchu (vrátane MSP) mohli za výhodných podmienok zúčastniť sa na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu v zahraničí, na ktorých sa zúčastňuje SACR. SACR tak vytvárala platformu na prezentáciu jednotlivých produktov a služieb v cestovnom ruchu, podnikateľských aktivít, nadväzovanie a upevňovanie kontaktov a spolupráce medzi podnikateľmi a ich potenciálnymi zahraničnými klientmi. V roku 2015 sa SACR zúčastnila na 24 výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu v krajinách ako Nemecko, Maďarsko, Poľsko, Česká republika či Veľká Británia. Možnosť na prezentáciu využilo takmer 80 spoluvystavovateľov.

- **Infocesty zahraničných novinárov a touroperátorov**

Infocesty patria ku kľúčovým marketingovým nástrojom z hľadiska rozvoja potenciálu slovenského cestovného ruchu. Medzi najvýznamnejšie infocesty v roku 2015 patrila infocesta španielskych touroperátorov po mestách Bratislava, Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Levoča a turistickom stredisku Vysoké Tatry a infocesta čínskych touroperátorov, ktorí si prehliadli Bratislavu, kúpele Brusno, Spišský hrad a Štrbské pleso. Infocesty zahraničných novinárov a touroperátorov smerovali v roku 2015 najčastejšie do Vysokých a Nízkych Tatier, do Bratislavy, kúpeľných miest, Banskej Bystrice a Banskej Štiavnice. Tematicky sa zameriavali na mestský turizmus, históriu, na lyžiarske strediská, liečebné kúpele, pamiatky UNESCO a vínne cesty.

- **Národný portál www.slovakia.travel**

Národný portál pre cestovný ruch www.slovakia.travel, ktorý SACR prevádzkuje v šiestich jazykoch, priebežne informuje o aktivitách, podujatiach a novinkách v slovenskom cestovnom ruchu. Takto SACR poskytuje MSP priestor na informovanie širokej slovenskej aj zahraničnej verejnosti o podujatiach, ktoré možno navštíviť. V roku 2015 navštívilo portál www.slovakia.travel 2 523 345 záujemcov o informácie o Slovensku, čo predstavuje medziročný nárast o 100 %.

❖ Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

- **Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013**

V rámci Programu rozvoja vidieka (ďalej aj „PRV“) SR 2007 – 2013 mali malé a stredné podniky (ďalej aj „MSP“) možnosť čerpať podporu v rámci nasledovných opatrení.

- *123 Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva* (intenzita pomoci je 50 % z oprávnených výdavkov v rámci krajov SR, okrem bratislavského, a 40 % v rámci bratislavského kraja). Počas kalendárneho roka 2015 neprebehla v rámci opatrenia žiadna výzva, prebiehalo však kontrahovanie. V roku 2015 bolo uzatvorených spolu 67 zmlúv o poskytnutí nenávratného finančného príspevku („NFP“), kde celkový objem schválených finančných prostriedkov predstavoval 20 005 890 eur.

- *311 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam* (intenzita pomoci je 50 % z oprávnených výdavkov v rámci krajov SR, okrem bratislavského, a 20 % v rámci bratislavského kraja). V rámci daného opatrenia boli v roku 2015 uzatvorené 4 zmluvy o poskytnutí NFP, kde celkový objem schválených finančných prostriedkov predstavoval 535 514 eur.
- *313A Podpora činností v oblasti vidieckeho ruchu* (intenzita pomoci je 50 % z oprávnených výdavkov v rámci krajov SR, okrem bratislavského, a 30 % v rámci bratislavského kraja). V roku 2015 bola v rámci daného opatrenia vyhlásená výzva v termíne od 13.júla do 31.júla.2015. V roku 2015 uzatvorených 21 zmlúv o poskytnutí NFP, kde celkový objem schválených finančných prostriedkov predstavoval 1 795 024 eur.

Tab. č. 4-18 Podpora MSP v roku 2015 z PRV SR 2007 – 2013

Opatrenie	Počet podporených malých a stredných podnikov v roku 2015 (s vyplateným fin. prostriedkom v priebehu roka 2015)					Celkový vyplatený fin. príspevok z PRV SR 07-13 v Eur pre MSP v roku 2015 (zdroj EU + SR)
	celkom	mikro podniky	malé podniky	stredné podniky	iné podniky	
123 Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva	192	102	54	35	1	35 617 360
311 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam	20	0	16	4	0	4 621 934
311 Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam vykonávaná prístupom Leader	15	0	15	0	0	1 284 959
313A Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu	189	**	**	**	**	15 561 193
313A Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu vykonávaná prístupom Leader	58	**	**	**	**	2 008 688
Spolu	474	102	85	39	1	59 094 134
** pri opatrení 313A sa nemonitoruje počet prijímateľov podľa rozdelenia na mikro, malé a stredné podniky.						

Zdroj: PPA

• Operačný program Rybné hospodárstvo SR 2007 – 2013

V rámci operačného programu Rybné hospodárstvo SR 2007 – 2013 bolo možné podporovať mikropodniky, malé a stredné podniky najmä z opatrení *2.1 Investície do akvakultúry* a *2.2 Investície do spracovania a uvádzania na trh*. Intenzita pomoci závisí od veľkosti podniku žiadajúceho o podporu, pričom mikropodnikom a malým podnikom môže byť poskytnutý NFP z verejných zdrojov až do výšky 60 % a stredným podnikom do výšky 50 % z celkových oprávnených výdavkov.

V roku 2015 bolo v rámci opatrenia **2.1 Investície do akvakultúry** podporených 15 malých a stredných podnikov. Celkovo bolo vyplatených **1 812 585,70 eur**.

V rámci opatrenia **2.2 Investície do spracovania a uvádzania na trh** boli podporené 4 stredné podniky a vyplatených **702 839,86 eur** pre prijímateľov spadajúcich do kategórie MSP.

Tab. č. 4-19 Podpora MSP v roku 2015 z OP RH 2007 – 2013

Opatrenie	Počet podporených malých a stredných podnikov v roku 2015 (s vyplateným fin. prostriedkom v priebehu roka 2015)					Celkový vyplatený fin. príspevok z OP RH SR 07- 13 v EUR pre MSP v roku 2015 (zdroj EU + SR)
	celkom	mikro podniky	malé podniky	stredné podniky	iné podniky*	
Opatrenie 2.1 Investície do akvakultúry	15	9	1	5	0	1 812 585,70
Opatrenie 2.2 Investície do sprac. a uvádzania na trh	4	0	0	4	0	702 839,86
CELKOM	19	9	1	9	0	2 515 425,56

Zdroj: MPaRV SR

- Štátna pomoc poskytovaná MPRV SR v roku 2015**

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) poskytlo v roku 2015 štátnu pomoc v rámci Programu rozvoja vidieka (ďalej len „PRV“) a podľa osobitných právnych predpisov (napr. Regionálny operačný program, výnos Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky z 10. decembra 2014 č. 660/2014-100 o poskytovaní podpory v poľnohospodárstve, potravinárstve, lesnom hospodárstve a rybnom hospodárstve) **v celkovej sume 36,92 mil. eur. V rámci PRV bolo poskytnutých 21,46 mil. eur** (ŠR SR – 4,29 mil. eur a EÚ – 17,17 mil. eur) a **podľa osobitných právnych predpisov bolo poskytnutých 15,46 mil. eur** (ŠR SR – 3,57 mil. eur a EÚ – 11,89 mil. eur).

Z celkovej sumy poskytnutej štátnej pomoci 36,92 mil. Eur tvorili prostriedky Spoločenstva 78,71 % (29,06 mil. eur). Ministerstvo znížilo objem poskytnutých finančných prostriedkov na štátnu pomoc oproti roku 2014 o 58,68 %. K poklesu objemu finančných prostriedkov poskytnutých ministerstvom na štátnu pomoc v roku 2015 v porovnaní s rokom 2014 došlo najmä preto, že v roku 2015 neboli realizované projekty v rámci posilnenia kultúrneho potenciálu regiónov v takom rozsahu ako v roku 2014.

Poskytovanie štátnej pomoci v rezorte pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v roku 2015 bolo zamerané hlavne na:

- spolufinancovanie projektov PRV,
- posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov,
- zlepšenie genetickej kvality chovaných hospodárskych zvierat,
- ozdravovanie chovov hospodárskych zvierat,
- prezentáciu výrobkov poľnohospodárskej prvovýroby prostredníctvom výstav,
- zvyšovanie konkurencieschopnosti poľnohospodárskej prvovýroby,
- trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch,
- ochranu prírody v územiach NATURA 2000,
- diverzifikáciu aktivít na vidieku smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam a zvyšovanie zamestnanosti na vidieku.

Tab. č. 4-20 Prehľad štátnej pomoci poskytnutej MPRV SR v roku 2015

Číslo schémy	Názov schémy	Poskytnutá pomoc v mil. eur	Percentuálny podiel
Program rozvoja vidieka SR 2007 - 2013			
SA.36626 (N 482/2009)	Schéma štátnej pomoci pre opatrenie 2.1 Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení (v rámci opatrenia 5.3.2.2.4 Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013)	19,82	53,68
X 370/2010	Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam, implementované prostredníctvom osi 4 Leader	0,54	1,46
SA.31606	Schéma štátnej pomoci na platby v rámci sústavy NATURA 2000 - lesná pôda (opatrenie 5.3.2.2.2. Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013)	0,85	2,30
N 165/2010	Schéma štátnej pomoci na prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy podľa opatrenia 5.3.2.2.1. Program rozvoja vidieka SR 2007-2013	0,15	0,41
SA.31893	Schéma štátnej pomoci pre Lesnícko-environmentálne platby podľa opatrenia 5.3.2.2.3. Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013	0,10	0,27
Ostatné právne prepisy			
SA.27247 (N652/2008)	Schéma štátnej pomoci na vyhotovovanie lesných hospodárskych plánov v znení Dodatku č.1	0,62	1,68
SA.41129 (2015/XA)	Schéma štátnej pomoci na eradikáciu a prevenciu ochorení zvierat	0,40	1,08
SA.41086 (2015/XA)	Schéma štátnej pomoci na zabezpečenie účasti chovateľov a pestovateľov na výstavách	0,07	0,19
SA.41094 (2015/XA)	Schéma štátnej pomoci na založenie a vedenie plemennej knihy a plemenárskej evidencie	0,38	1,03
SA.41124 (2015/XA)	Schéma štátnej pomoci na kontrolu úžitkovosti, testovanie a odhad plemennej hodnoty hospodárskych zvierat	0,95	2,58
SA.36678 (2013/N)	Schéma štátnej pomoci posilnenia kultúrneho potenciálu regiónov	13,04	35,32
S P O L U		36,92	100,00

Zdroj: MPaRV SR

Z celkovej sumy 36,92 mil. eur bolo poskytnutých 0,01 mil. eur (0,03%) veľkým podnikom a suma 36,91 mil. eur (99,97 %) bola poskytnutá mikro, malým a stredným podnikom.

Tab. č. 4-21 Regionálne rozdelenie celkovej poskytnutej štátnej pomoci

Kraj	Poskytnutá pomoc v mil. eur	Percentuálny podiel
Bratislavský	0,65	1,76
Trnavský	4,72	12,78
Trenčiansky	1,11	3,01
Nitriansky	0,59	1,59
Žilinský	14,18	38,41
Banskobystrický	5,26	14,25
Prešovský	5,29	14,33
Košický	5,12	13,87
Spolu	36,92	100,00

Zdroj: MPaRV SR

- **Národný program podpory poľnohospodárskych produktov a potravín „Značka kvality SK“**

Národný program podpory poľnohospodárskych produktov a potravín Značka kvality SK slúži na podporu spotreby domácej potravinovej produkcie v silnom konkurenčnom prostredí v rámci jednotného trhu EÚ. Prioritou programu od začiatku bolo zviditeľniť kvalitné domáce výrobky a posilniť tak ich konkurencieschopnosť na domácom trhu.

Cieľová skupina sú slovenskí výrobcovia, ktorým pomáha zvyšovať konkurencieschopnosť svojich výrobkov na trhu a spotrebiteľia, ktorí nákupom výrobkov označených Značkou kvality SK dostávajú záruku, že sa jedná o kvalitné a bezpečné potraviny a zároveň podporujú rozvoj domácej ekonomiky. **V roku 2015 Značku kvality SK získalo 77 výrobcov na 307 výrobkov.** Na propagáciu Značky kvality SK boli použité finančné prostriedky vo výške **480 000, - eur.**

❖ Ministerstvo zdravotníctva SR

- **Operačný program Zdravotníctvo (OPZ)**

V roku 2015 MZ SR vyhlásilo 2 výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „ŽoNFP“) z operačného programu Zdravotníctvo (ďalej len „OPZ“), v rámci ktorých bolo zazmluvnených 6 projektov, kde prijímateľom je zdravotnícke zariadenie spadajúce do kategórie malého/stredného podniku. Celkovo bolo zazmluvnených 33 projektov, kde prijímateľom je zdravotnícke zariadenie spadajúce do kategórie malého/stredného podniku. Ako prijímateľ NFP v týchto projektoch vystupovalo 31 rôznych zdravotníckych zariadení. Ku koncu roka 2015 kontrahovanie NFP stúplo na 63,4 mil. eur. Čerpanie NFP za rok 2015 bolo minimálne. Ku koncu roka 2015 bol kumulatívny stav čerpania na úrovni 58,3 mil. eur.

Tab. č. 4-22 Prehľad čerpania prostriedkov MSP v rámci OPZ

Typ podniku	Čerpanie v eur k 31. 12. 2015			
	Zdroj EÚ	Zdroj ŠR	NFP	Súkromný vlastný zdroj
Malý podnik	31 304 827,22	5 524 568,58	36 829 395,80	1 952 147,00
Stredný podnik	18 252 023,61	3 220 945,77	21 472 969,38	1 130 156,54
SPOLU	49 556 850,83	8 745 514,35	58 302 365,18	3 082 303,54

Zdroj: MZ SR

Z pohľadu lokalizácie celkovej pomoci poskytnutej pre malé a stredné podniky v rámci OPZ môžeme konštatovať, že pomoc bola k 31. 12. 2015 lokalizovaná vo všetkých regiónoch NUTS III okrem Bratislavského kraja.

Z 33 projektov, v rámci ktorých malé a stredné podniky vystupovali ako prijímateľ, sa 14 projektov realizovalo v západoslovenskom regióne (3 v Trnavskom kraji, 7 v Nitrianskom kraji a 4 v Trenčianskom kraji), 8 v stredoslovenskom regióne (3 v Banskobystrickom kraji a 5 v Žilinskom kraji) a 11 vo východoslovenskom regióne (7 v Prešovskom kraji a 4 Košickom kraji).

Tab. č. 4-23 Prehľad čerpania prostriedkov MSP v rámci operačného programu Výskum a vývoj z pohľadu lokalizácie projektu

Lokalizácia projektu NUTS III	Čerpanie v eur k 31. 12. 2015			
	Zdroj EÚ	Zdroj ŠR	NFP	Súkromný vlastný zdroj
TT	4 247 338,75	749 716,77	4 997 055,52	277 442,04
NR	7 111 472,28	1 254 966,05	8 366 438,33	439 657,29
TN	3 754 239,21	662 512,93	4 416 752,14	232 460,68
BB	7 864 244,79	1 387 808,15	9 252 052,94	486 950,31
ZA	5 333 738,26	941 248,10	6 274 986,36	330 262,46
PO	17 158 162,44	3 027 911,40	20 186 073,84	1 062 425,12
KE	4 087 655,10	721 350,95	4 809 006,05	253 105,64
SPOLU	49 556 850,83	8 745 514,35	58 302 365,18	3 082 303,54

Zdroj: MZ SR

Celkový prehľad

MZ SR k 31. 12. 2015 implementovalo v rámci OPZ celkovo 81 projektov. Z toho v 19 projektoch v celkovej výške NFP 38 788 152,53 € bol prijímateľom malý podnik a v 14 projektoch v celkovej výške NFP 24 582 640,62 € bol prijímateľom stredný podnik. Medziročný prírastok čerpania NFP bol minimálny. Išlo o sumu 1 340 784,87 eur.

- Dotácie v oblasti zdravotníctva v zmysle zákona č. 525/2010 Z. z.**

Dotácie v oblasti zdravotníctva v zmysle zákona č. 525/2010 Z. z. - aktivity realizované v roku 2015

V roku 2015 MZ SR poskytlo dotácie na podporu protidrogových aktivít celkovo 31 subjektom vo výške 514 999,20 eur. Z toho **2 subjekty z kategórie MSP získali dotáciu na projekty v celkovej výške 62 414,00 eur.**

❖ Ministerstvo kultúry SR

Ministerstvo kultúry SR je ústredným orgánom štátnej správy pre štátny jazyk, ochranu pamiatkového fondu, kultúrne dedičstvo a knihovníctvo, umenie, autorské právo a práva súvisiace s autorským právom, osvetovú činnosť a ľudovú umeleckú výrobu, prezentáciu slovenskej kultúry v zahraničí, vzťahy s cirkvami a náboženskými spoločnosťami, pre médiá a audiovizíu.

- Dotačný systém Ministerstva kultúry SR**

V rámci svojej kompetencie riadi činnosť slovenských inštitútov v zahraničí v oblasti ich kultúrneho pôsobenia. Ministerstvo kultúry SR vytvorilo stabilný a transparentný systém financovania kultúrnych a umeleckých aktivít prostredníctvom dotačného systému ministerstva. Ministerstvo kultúry SR aplikuje zákon č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a Opatrenie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK-3186/2015-110/17632 z 15. decembra 2015 o podrobnostiach poskytovania dotácií zo štátneho rozpočtu.

Dotačný systém Ministerstva kultúry SR v roku 2015 podporil formou dotácie v celkovej sume 2 042 408 eur spolu 192 projektov MSP. Subjekty mohli byť podporené prostredníctvom nasledovných programov Dotačného systém, konkrétne:

1. Obnovme si svoj dom

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **30 MSP** – vlastníci a správcovia národných kultúrnych pamiatok a organizátori verejných kultúrnych podujatí v celkovej sume **407 500 eur**.

2. Kultúrne aktivity v oblasti pamäťových inštitúcií

V rámci tohto programu bol formou dotácie podporený **1 MSP** v celkovej sume **1 000 eur** (cieľová skupina – múzeá, galérie a knižnice).

3. Umenie

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **85 MSP** – organizátori verejných kultúrnych podujatí a vydavatelia v celkovej sume **1 074 161 eur**.

4. Pro Slovakia

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **12 MSP** – organizátorov verejných kultúrnych podujatí v zahraničí v celkovej sume **124 500 eur**.

5. Nehmotné kultúrne dedičstvo a kultúrno-osvetová činnosť

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **12 MSP** – organizátori verejných kultúrnych podujatí a vydavatelia v celkovej sume **74 100 eur**.

6. Kultúrne poukazy

Týmto programom bolo formou dotácie podporených **52 MSP** – organizátori verejných kultúrnych podujatí v celkovej sume **361 147 eur**.

• Podporná činnosť Audiovizuálneho fondu

V podpornej činnosti Audiovizuálneho fondu sú malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“) najväčšou skupinou prijímateľov podpory, nakoľko takmer všetky podnikateľské činnosti súvisiace s tvorbou, výrobou a šírením audiovizuálnych diel a tiež súvisiace činnosti v audiovizii vykonávajú práve MSP. Základným zámerom Audiovizuálneho fondu vo vzťahu k prijímateľom finančných prostriedkov je zabezpečiť rovnosť príležitostí pri uchádzaní sa o finančné prostriedky z Audiovizuálneho fondu. Dlhodobým cieľom Audiovizuálneho fondu je zvyšovať transparentnosť a efektivitu audiovizuálneho prostredia v Slovenskej republike, podporovať jeho kontinuálny hodnotový rast aj ekonomickú výkonnosť.

Audiovizuálny fond v roku 2015 podporil formou dotácie v celkovej sume 5 207 000 eur celkovo 113 subjektov MSP. Subjekty boli podporené prostredníctvom nasledovných programov Štruktúry podpornej činnosti na rok 2015:

1. Tvorba a realizácia slovenských audiovizuálnych diel:

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **76 MSP** – producentov slovenských audiovizuálnych diel v celkovej sume **4 612 000 eur**.

2. Distribúcia a iné uvádzanie audiovizuálnych diel na verejnosti:

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **31 MSP** – distributéri audiovizuálnych diel a organizátori verejných kultúrnych podujatí v audiovizii v celkovej sume **548 500 eur**.

3. Výskum, vzdelávanie a edičná činnosť v oblasti audiovizuálnej kultúry:

V rámci tohto programu bolo formou dotácie podporených **4 MSP** – vydavateľov a organizátorov vzdelávacích a tréningových podujatí v celkovej sume **11 500 eur**.

4. Rozvoj audiovizuálnych technológií v Slovenskej republike:

V rámci tohto programu boli formou dotácie podporené **2 MSP** – prevádzkovatelia technických zariadení na premietanie filmov (kiná) v celkovej sume **35 000 eur**.

• Program Kreatívna Európa

Cieľom programu Kreatívna Európa je zvýšiť hospodársky rast a pracovné miesta v sektore kultúry a kreatívnych priemyslov, podporiť umelecké aktivity, profesionálov, spoločnosti

a organizácie v kultúre, a tým im pomôcť osloviť nové publikum v Európe i mimo nej a zlepšiť ich zručnosti v digitálnom veku.

Program Kreatívna Európa má dva podprogramy: Kultúra a MEDIA. Podprogram Kultúra, podporuje divadelné a vizuálne umenie, kultúrne dedičstvo a ďalšie oblasti, a podprogram MEDIA, financuje filmový a audiovizuálny sektor. Podprogram Kultúra podporuje kultúrne a kreatívne organizácie s cieľom pomôcť im pôsobiť medzinárodne a podporovať cezhraničný pohyb kultúrnych diel a mobilitu kultúrnych hráčov. Pomáha naštartovať projekty s európskym rozmerom a zdieľať kultúrny obsah cez národné i Európske hranice. Umožňuje kultúrnym a kreatívnym hráčom pracovať medzinárodne a internacionalizovať ich kariéry a aktivity v Európskej únii i ďalej, financuje programy kooperácie, literárne preklady, siete a platformy. Podprogram MEDIA má ako hlavný cieľ zvyšovať konkurencieschopnosť európskeho audiovizuálneho priemyslu v rámci otvoreného európskeho trhu a v digitálnej ére, cirkuláciu európskych audiovizuálnych diel a mediálnu gramotnosť.

Program Kreatívna Európa je zameraný predovšetkým na podporu malých a stredných podnikov v kultúrnych a kreatívnych sektoroch. Kultúrne a kreatívne sektory sú pritom zadefinované ako všetky sektory, ktorých činnosti sú založené na kultúrnych hodnotách a/alebo umeleckých a iných kreatívnych prejavoch, bez ohľadu na to, či sú tieto činnosti orientované na trh alebo nie, bez ohľadu na druh štruktúry, v ktorej sa realizujú, a nezávisle od spôsobu financovania tejto štruktúry.

V roku 2015 bolo v rámci podprogramu Kultúra 11 subjektov, pričom celková výška podpory dosiahla 690 958,00 eur. V rámci podprogramu MEDIA dosiahla výška podpory partnerom zo Slovenska 461 101,32 eur, pričom bolo podporených 7 slovenských partnerov.

4.5.4 Odporúčania

- Zavádzať pravidlá transparentnosti na centrálnej úrovni i na úrovni regiónov – samospráv, prijať účinné opatrenie na obmedzenie korupcie a klientelizmu, úradníkom zodpovedným za obstarávanie zvýšiť osobnú zodpovednosť, zmluvy so štátom a obcami zverejňovať.
- Vytvoriť väčší priestor pre uplatnenie kritérií kvality v procese obstarávania, najmä v prípade dodávky služieb. Súčasná legislatívna prax spojená s výrazným preferovaním kritéria ceny spôsobuje problémy pri výbere najvhodnejšej ponuky z hľadiska požiadaviek zákazníkov.
- Požiadavka na najnižšiu cenu pri verejnom obstarávaní vytvára priestor pre nepoctivé podnikanie. Pri verejnom obstarávaní stavebných prác navrhujeme zakázať ako jediné kritérium najnižšiu cenu, pokiaľ súťažné dielo nie je definované podrobným projektom, presným a vyčerpávajúcim výkazom výmer a riadnou realizačnou dokumentáciou alebo kvantitatívne a kvalitatívne vyčerpávajúcim popisom diela.
- Vylúčiť zo súťaže ponuky s najvyššou a najnižšou cenou. Toto pravidlo je aplikované v mnohých krajinách EÚ za účelom eliminácie extrémnych variantov.
- Uskutočňovať praktické školenia pre MSP zamerané na znižovanie miery technických a formálnych nedostatkov pri procese VO z ich strany, pravidelné zverejňovanie najčastejších nedostatkov pri procese VO spolu s praktickými radami a odporúčaniami pre MSP/ podnikateľov.

- Vo väzbe na problém nevyplácaných subdodávateľov prác pri veľkých verejných zákazkách víťazmi verejného obstarávania, navrhujeme prehodnotiť jestvujúci spôsob realizácie platieb a zavedenie možnosti pre verejných obstarávateľov vykonávať priame platby za dodaný tovar, vykonané práce a poskytnuté služby priamo subdodávateľom.
- Prispôsobenie pravidiel účasti vo verejnom obstarávaní potrebám malých a stredných podnikateľov (napr. zníženie maximálnej výšky obratu, preukázanie ktorej budú môcť obstarávatelia od uchádzačov požadovať) a zavedenie možnosti uložiť zákaz účasti vo verejnom obstarávaní pre subjekty a fyzické osoby, ktoré sa v minulosti dopustili protiprávneho konania pri procese verejného obstarávania.
- Analyzovať dopad existujúcich programov štátnej pomoci MSP a prispôbiť podmienky ich poskytovania potrebám MSP.
- Spracovanie kódexu včasného uhrádzania platieb zo strany orgánov verejnej moci a obmedzenie možnosti predlžovania splatnosti faktúr nad 30 dní pre orgány verejnej správy
- Zvýhodňovanie etablovaných domácich subjektov pri poskytovaní investičnej pomoci a zvýšenie transparentnosti poskytovania investičnej pomoci.
- Zvýšiť podiel nástrojov návratnej podpory vo forme nízko úročených pôžičiek, bankových záruk a rizikového kapitálu.

4.6 Princíp 6 SBAfE Uľahčiť MSP prístup k financiám a vytvoriť právne a podnikateľské prostredie, ktoré bude podporovať včasné úhrady obchodných transakcií

4.6.1 Hodnotenie situácie

❖ Vývoj financovania MSP

Na základe spracovaných dostupných finančných výkazov podnikateľských subjektov bol v roku 2014 stav poskytnutých podnikateľských úverov pre MSP (k 31. 12. 2014) vo výške 11 902 mil. eur (z toho bolo takmer 45,2 % krátkodobých podnikateľských úverov, teda so splatnosťou do jedného roka). Oproti roku 2013 sa stav poskytnutých podnikateľských úverov MSP zvýšil o 10,9 %, čo predstavuje najvýznamnejší medziročný nárast od roku 2008.

Miera využívania bankových úverov MSP (podiel MSP-PO s bankovými úvermi) sa medziročne zvýšila o 1,3 % na 17,7 %. Podiel podnikateľských subjektov, ktoré využívajú bankové úvery sa medziročne zvýšil vo všetkých veľkostných kategóriách MSP. Dlhodobý najvyšší podiel podnikateľských subjektov s bankovými úvermi je v kategórii stredných podnikov (52,8 %, nárast o 0,4 %). V kategórii malých podnikov vykazuje 42,0 % subjektov využívanie bankových úverov (medziročný nárast o 1,1 %) a v kategórii mikropodnikov 15,4 % (medziročný nárast o 1,4 %).

Štátom zaručené úvery poskytuje Slovenská záručná a rozvojová banka predovšetkým tým MSP, ktorí nemajú dostatočné zabezpečenie za úver, alebo sú pre komerčné banky rizikovejší. Základný princíp poskytovania záruk na úvery spočíva v rozložení rizika medzi SZRB, klienta a partnerský subjekt. V roku 2015 bola celková výška portfólia bankových záruk MSP 109 mil. eur (medziročný pokles o 3,5 %). Štátom poskytnuté záruky pre MSP sa naopak v medziročnom porovnaní zvýšili o 46,2 % na hodnotu 38 mil. eur (SZRB, Eximbanka).

Priemerná úroková sadzba poskytnutých bankových úverov MSP sa v roku 2015 podľa údajov NBS znížila o 0,4 % na 3,4 %.

Tab. č. 4-24 Vývoj financovania MSP v rokoch 2008 – 2015

Ukazovateľ	Rok							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Poskytnuté podnikateľské úvery pre MSP (stav) v mil. Eur	12 092	12 032	12 046	10 600	11 038	10 734	11 902	13 217
Spolu poskytnuté podnikateľské úvery (stav) v mil. Eur	15 679	15 156	15 174	16 117	15 523	15 102	14 837	16 119
Poskytnuté krátkodobé úvery pre MSP (stav) v mil. Eur	4 797	4 981	4 987	4 188	4 481	4 532	5 385	
Poskytnuté dlhodobé úvery pre MSP (stav) v mil. Eur	7 295	7 051	7 059	6 412	6 557	6 202	6 517	
Podiel MSP-PO s bankovými úvermi	16,0%	18,2%	17,7%	16,5%	16,3%	16,4%	17,7%	
Štátom poskytnuté záruky pre MSP v mil. Eur	99	81	70	84	87	38	26	38
Štátom zaručené úvery pre MSP v mil. Eur	157	143	139	167	136	157	113	109
Úroková sadzba MSP v %	4,6	3	3,2	3,2	3,8	3,6	3,8	3,4

Zdroj: spracované SBA na základe finančných výkazov podnikateľských subjektov (DataCentrum), NBS, SZRB a Eximbanky

❖ Prehľad finančnej podpory MSP z hľadiska foriem financovania a zdrojov finančných prostriedkov

V roku 2015 z hľadiska štruktúry foriem financovania dominovali granty EÚ s vyše 32 % podielom, úvery zo zdrojov ŠR s podielom 21,34 % a úvery s podporou EÚ s podielom 18,91 %. Významný podiel (12,29 %) na financovaní MSP mali v danom období aj opatrenia aktívnej politiky trhu práce, z ktorých sa prispelo na podporu MSP sumou 93,86 mil. eur.

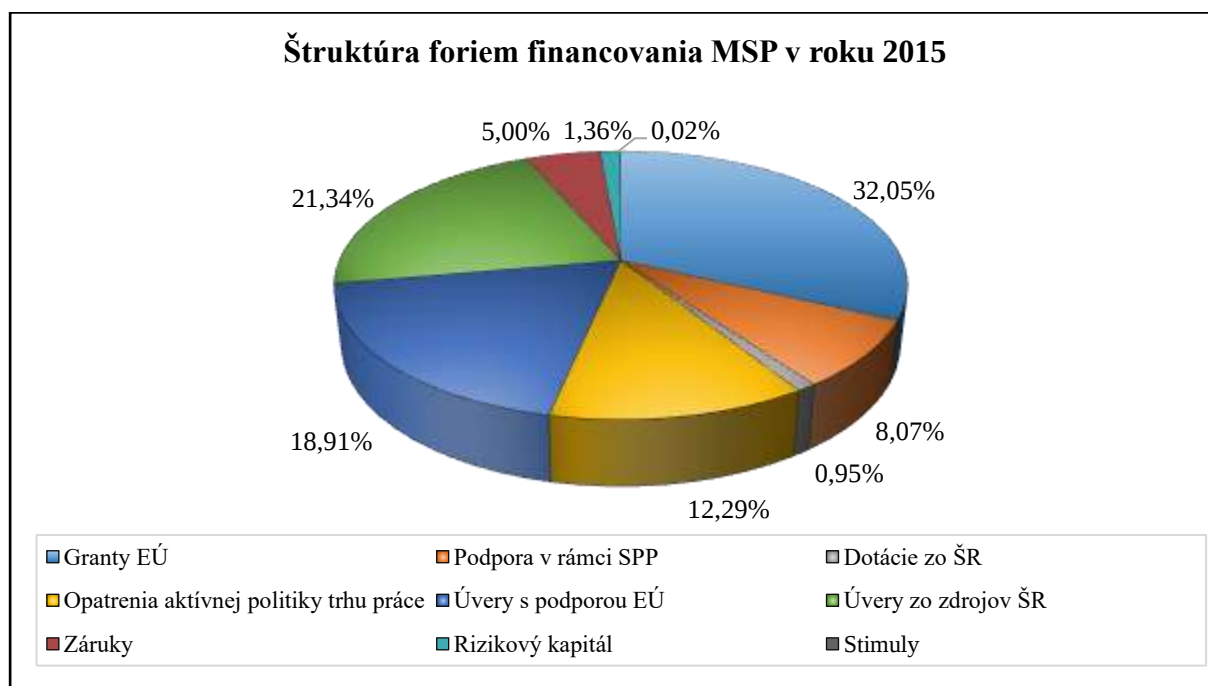
Tab. č. 4-25 Objem finančných prostriedkov čerpaných prostredníctvom MSP v roku 2015 podľa zdroja, z ktorého pochádzajú

Forma financovania	Objem finančných prostriedkov (eur)	Percentuálne vyjadrenie
Granty EÚ	244 775 435,17	32,05 %
Podpora v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky	61 609 559,56	8,07 %
Dotácie zo ŠR	7 249 408,00	0,95 %
Opatrenia aktívnej politiky trhu práce	93 861 798,00	12,29 %
Úvery s podporou EÚ	144 432 880,00	18,91 %
Úvery zo zdrojov ŠR	162 992 000,00	21,34 %
Záruky	38 172 000,00	5,00 %
Rizikový kapitál	10 389 768,00	1,36 %
Stimuly	187 018,00	0,02 %
Spolu	763 669 866,73	100,00 %

Zdroj: SBA

V rámci štruktúry foriem financovania podpora vidieka zo zdrojov EÚ medziročne vzrástla na 8,07 %. Záruky sa podieľali na objeme finančných prostriedkov čerpaných prostredníctvom MSP na úrovni 5 %.

Graf č. 4-9 Štruktúra foriem financovania MSP v roku 2015

Zdroj: SBA

Z hľadiska medziročného vývoja sa významne zvýšil objem finančných prostriedkov čerpaných prostredníctvom MSP, a to až o 39,05 %, čo predstavuje 214,47 mil. eur. Najvýznamnejšia medziročná zmena v hodnotovom vyjadrení nastala pri grantoch EÚ, kde sa podiel grantov na štruktúre foriem financovania zvýšil až o 103,61 mil. eur (73,39 %), najmä v dôsledku zvýšeného čerpania prostriedkov v OP KaHR.

Najvýznamnejšia medziročná zmena v percentuálnom vyjadrení bola v rámci podpory SPP, kde došlo k nárastu až o 100,97 % (30,95 mil. eur). Výrazné medziročné zvýšenie objemu finančných prostriedkov, ktoré využili MSP na financovanie svojich aktivít, nastalo aj pri úveroch s podporou EÚ, kde došlo k nárastu o 88,24 % (67,70 mil. eur), hlavne vďaka zvýšenému čerpaniu prostriedkov v rámci iniciatívy JEREMIE, a pri zárukách, ktoré poskytujú SZRB a EXIMBANKA, o 45,23 % (11,90 mil. eur).

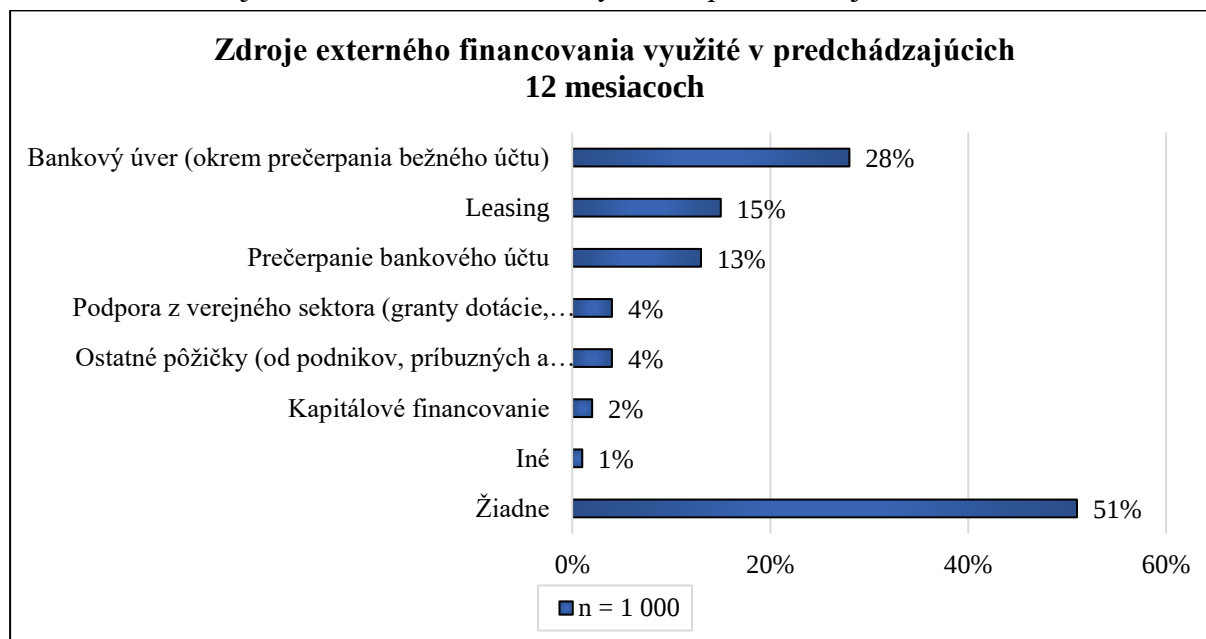
Z hľadiska negatívneho vývoja nastala významná zmena predovšetkým pri stimuloch, ktoré medziročne poklesli až o 83 % (0,91 mil. eur), z dôvodu, že ani jeden z prijímateľov stimulov VaV nekončil riešenie svojho projektu v roku 2015.

❖ Prieskum využívania externých zdrojov financovania

V roku 2015 zrealizovala SBA prieskum prostredníctvom agentúry Crystal Call, a.s. a analýzu prístupu MSP k externým zdrojom financovania.⁸ Prieskum sa uskutočnil na vzorke 1000 respondentov s cieľom zistiť **názory a stanoviská malých a stredných podnikateľov k využívaniu externých foriem financovania**. Analýza bola spracovaná na základe údajov z finančných výkazov podnikateľských subjektov.

Podľa výsledkov prieskumu je **najčastejším zdrojom externého financovania bankový úver** (28%) a **leasing** (15 %). Využitie zdrojov externého financovania je uvedené na nasledujúcom grafe.

Graf č. 4-10 Zdroje externého financovania využité v predchádzajúcich 12 mesiacoch

Zdroj: SBA, Prieskum využívania externých foriem financovania MSP

⁸ Analýza prístupu MSP k externým zdrojom financovania, vrátane prieskumu je dostupná na: <http://www.sbagency.sk/analzy-slovenskeho-podnikatelskeho-prostredia#.V0Re2PmLRaQ>

❖ Porovnanie hodnotenia financovania podnikania na Slovensku z pohľadu GEM NES v rokoch 2012-2015

Hodnotením stavu a vývoja financovania podnikania na Slovensku sa zaoberá viacero medzinárodných či národných iniciatív. Medzi najvýznamnejšie z nich patrí GEM NES, ktorý je hlavným zdrojom dát pre skúmanie kľúčových rámcových podmienok na podnikanie. Hodnotenie financovania podnikania na Slovensku v rokoch 2012 až 2015 je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 4-26 Hodnotenie financovania podnikania na Slovensku z pohľadu GEM NES v rokoch 2012 - 2015

GEM NES	2012	2013	2014	2015
Výška skóre	1 - 5	1 - 5	1 - 5	1 - 9
Hodnotenie SR	2,38	2,16	2,73	4,28
Pozícia SR spomedzi hodnotených krajín	39/69	58/69	24/73	24/62

Zdroj: Dáta GEM 2015, 2014, 2013 a 2012

GEM NES sa zaoberá problematikou financovania podnikania prostredníctvom komplexného hodnotenia prístupu nových a rastúcich firiem k rôznym formám financovania. Po miernom poklese v roku 2013 indikoval v roku 2014 pomerne významné zlepšenie situácie a priblíženie sa k pozitívnej časti hodnotiacej škály, a to vďaka zlepšeniu hodnotenia dostupnosti všetkých foriem financovania s výnimkou prístupu k financovaniu cez výzvy na upisovanie akcií (IPOs). V roku 2015 sa pozícia SR v rebríčku hodnotených krajín výrazne nezmenila. Došlo však k zníženiu počtu hodnotených krajín a rozšíreniu hodnotiacej škály.

4.6.2 Vývoj legislatívneho prostredia

Novelizácia zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon č. 35/2015 Z. z.)

Novela zákona sa zamerala na prijatie krokov, ktoré by mali prispieť k transparentnosti a zvýšeniu výkonu dohľadu na trhu poskytovateľov spotrebiteľských úverov. Novela s účinnosťou **od 1. apríla 2015** zaviedla **dve základné zmeny – povoľovací proces pre veriteľov a povinnosť nahliadania do registra údajov o spotrebiteľských úveroch** z dôvodu posúdenia schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

V zmysle novely sa nahradil proces zápisu do registra veriteľov **povoľovacím konaním**, ktoré bude podmienené splnením viacerých zákonom uložených povinností. Povoľovací proces bude vykonávať Národná banka Slovenska, pričom bude v závislosti od objemu poskytnutých úverov rozlíšený proces pre získanie obmedzeného a neobmedzeného povolenia. Súčasne sa zaviedol licenčný proces pre iných veriteľov, ktorí poskytujú iné ako spotrebiteľské úvery. V súvislosti so zavedením povoľovacieho konania sa predpokladá negatívny vplyv na podnikateľské prostredie súvisiace so zvýšením administratívneho zaťaženia a sprísnením kvalifikačných kritérií pre žiadateľov o získanie povolenia na poskytovanie spotrebiteľských úverov. Druhou výraznou zmenou bolo zakotvenie **povinnosti nahliadnutia do aspoň jedného registra údajov o spotrebiteľských úveroch**, ktorý obsahuje zákonom stanovený minimálny rozsah informácií o spotrebiteľoch a údajov o spotrebiteľských úveroch. Cieľom tohto opatrenia bolo zabezpečiť zo strany veriteľov čo najpresnejšie posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Veriteľ je zároveň na základe zákona povinný

poskytovať po uzatvorení zmluvy o spotrebiteľskom úvere do aspoň jedného registra zákonom stanovené údaje.

Zákon o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 39/2015 Z. z.)

Cieľom prijatia zákona o poisťovníctve bola implementácia smernice EP a Rady 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) v aktuálnom znení. Jej cieľom je zabezpečiť lepšiu ochranu pre poistených a oprávnené osoby, dosiahnuť hlbšiu integráciu poistného trhu EÚ, zvýšiť konkurencieschopnosť poisťovateľov z EÚ a zabezpečiť lepšie rozdelenia kapitálových zdrojov. Zákon nadobudol účinnosť **1. apríla 2015**. V súvislosti s transpozíciou smernice bol **novelizovaný aj Občiansky zákonník** (zákon č. 40/1964 Zb.). Zmeny nadobúdajúce účinnosť **1. januára 2016** sa týkajú **poskytovania predzmluvných informácií klientom**.

Koncepcia pre podporu startupov a rozvoj startupového ekosystému v Slovenskej republike (uznesenie vlády SR č. 307/2015)

Dňa 10. júna 2015 schválila vláda SR Koncepciu pre podporu startupov a rozvoj startupového ekosystému v SR, v zmysle ktorej sú startupy, ako začínajúce podniky, zdrojom inovatívnych riešení s významným rastovým potenciálom. Prispievajú k rozvoju odvetví s vysokou pridanou hodnotou, regionálnej a globálnej konkurencieschopnosti a tvorbe zamestnanosti kvalifikovanej pracovnej sily. Snahou tejto koncepcie je **podporiť startupový ekosystém v SR** vytvorením podnikateľského prostredia a systému štátnej podpory, ktoré by dokázali aktivovať slovenské subjekty a jednotlivcov s unikátnymi myšlienkami, prilákať zahraničné subjekty s inovatívnymi nápadmi, zatriktívniť investovanie do startupov a vytvoriť výnimočný imidž krajiny.

Novelizácia zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (zákon č. 117/2015 Z. z.)

Novela zákona o cenných papieroch a investičných službách s účinnosťou od **1. júla 2015** **odbúrala bariéry brániace uvádzaniu nových investičných produktov, investičných certifikátov, na trh**. Novela totiž zrušila obmedzenia pri ich vydávaní. Doposiaľ mohli vydávať tieto certifikáty iba banky, po novom sa toto vydávanie rozširuje aj na obchodníkov s cennými papiermi. Podľa novely by sa mali tiež štandardizovať režimy využívania finančných zábezpek. Novela zároveň opäť obnovila **možnosť bezodplatne previesť bezcenné akcie** na Fond národného majetku SR (od 1. júla 2015 do 30. júna 2016). V súvislosti s vyššie uvedenými zmenami sa upravuje aj Obchodný zákonník (Zákon č. 513/1991 Zb.) a Zákon o konkurze a reštrukturalizácii (zákon č. 7/2005 Z. z.).

4.6.3 Podporné programy, opatrenia a iniciatívy

❖ Slovak Business Agency

▪ Mikropôžičkový program

Program prispieva k priamemu napĺňaniu cieľa Slovak Business Agency, ktorým je umožniť rozvoj malých podnikov, zvýšiť mieru prežitia malých podnikov, prispieť

k udržaniu zamestnanosti a tvorbe nových pracovných miest v jednotlivých regiónoch Slovenskej republiky, a to sprístupnením úverových zdrojov za výhodnejších podmienok.

Program je určený malým podnikateľom zamestnávajúcim do 50 zamestnancov. Mikropôžičku možno použiť na obstaranie hnutel'ného a nehnuteľného investičného majetku, rekonštrukciu prevádzkových priestorov, ako aj nákup potrebných zásob, surovín či tovaru a iné investičné projekty. Minimálna výška mikropôžičky je 2 500 eur, maximálna výška je 50 000 eur. Úver sa poskytuje s úrokovou sadzbou na úrovni referenčnej sadzby v zmysle oznámenia Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb (2008/C 14/02). Doba splatnosti je stanovená od 6 mesiacov do 4 rokov, je možné poskytnúť odklad splátok istiny maximálne na dobu 6 mesiacov. Prostredníctvom Mikropôžičkového programu sa SBA zapojila do iniciatívy Európsky týždeň malého a stredného podnikania „SME Week“ koordinovanú EK. Na uvedenom podujatí bolo umožnené podnikateľom, ktorí podali žiadosť od 01.11.2015 do 31.11.2015 získať mikropôžičku s 2% úrokovým zvýhodnením.

V roku 2015 bolo po splnení podmienok čerpania zo strany klientov poskytnutých 64 mikropôžičiek v hodnote 1 739 000 eur⁹. Celkovo od začiatku realizácie Mikropôžičkového programu bolo poskytnutých 1 994 mikropôžičiek vo výške 36 524 266 eur.

Tab. č. 4-27 Prehľad poskytnutých mikropôžičiek podľa centier

Spolupracujúca inštitúcia	za rok 2015		Kumulatívne k 31.12.2015	
	Počet	Suma v eur	Počet	Suma v eur
BIC Prievidza, s.r.o.	3	150 000	226	4 665 500
Národný holdingový fond, s.r.o.	18	592 000	114	1 576 910
RPIC Dunajská Streda	3	110 000	191	4 464 956
RPIC Komárno	5	119 000	89	1 895 859
RPIC Poprad	9	320 000	144	2 632 433
RPIC Prešov	26	448 000	49	1 288 657
RPIC Trebišov	0	0	97	1 888 142
RPIC Košice	0	0	93	1 733 370
RPIC Lučenec	0	0	137	1 610 428
RPIC Martin	0	0	55	1 965 807
RPIC Nitra	0	0	193	2 575 019
RPIC Považská Bystrica	0	0	265	4 623 880
BIC Spišská Nová Ves, s.r.o.	0	0	98	1 709 295
RPIC Trenčín	0	0	84	1 815 350
RPIC Zvolen	0	0	159	2 078 660
SPOLU	64	1 739 000	1994	36 524 266

Zdroj: SBA

Oproti roku 2014 poklesla hodnota poskytnutých mikropôžičiek o 25,25 % (587 300 eur), pričom počet poskytnutých mikropôžičiek poklesol iba o 8,57 % (6 mikropôžičiek). Dôvodom poklesu poskytnutých mikropôžičiek z hľadiska ich hodnoty je predovšetkým medziročné zníženie priemernej výšky mikropôžičiek.

⁹ V hodnote poskytnutých mikropôžičiek za rok 2015 nie je vykázaná suma 20 000 eur. Aktualizovaná hodnota poskytnutých mikropôžičiek bude súčasťou kalkulácie za rok 2016.

Tab. č. 4-28 Vybrané ukazovatele realizácie Mikropôžičkového programu v rokoch 2014 - 2015

Ukazovatele	Za rok 2014		Za rok 2015		Kumulatívne od začiatku MPP do 31.12.2015	
	počet	eur	počet	eur	počet	eur
Počet spracovaných žiadostí	-	-	86	-	-	-
Počet poskytnutých mikropôžičiek	70	2 326 300	64	1 739 000	1 994	36 524 266
Priemerná výška mikropôžičky	-	33 232	-	27 172	-	18 317
Novovytvorené pracovné miesta	108	-	78	-	3 100	-
Udržané pracovné miesta	422	-	194	-	5 501	-

Zdroj: SBA

Z hľadiska odvetvového zamerania boli prostredníctvom mikropôžičiek podporené predovšetkým podniky pôsobiace v službách a výrobe. Bližšie informácie sú uvedené na nasledujúcom grafe.

Graf č. 4-11 Poskytnuté zdroje pre mikropôžičky podľa odvetví v roku 2015**Zdroj:** SBA

▪ Fondy rizikového kapitálu

Slovak Business Agency realizuje podporu rastovo orientovaných podnikateľských projektov formou poskytovania rizikového kapitálu (vkladu do základného imania spoločností) prostredníctvom špecializovanej dcérskej spoločnosti **Národný holdingový fond, s.r.o.** (do 20.03.2014 pod obchodným názvom **Fond fondov, s.r.o.**).

Dlhodobým poslaním spoločnosti je usmerňovanie činnosti jednotlivých fondov tak, aby sa stimuloval rozvoj sektora MSP na celom území SR, zhodnocoval sa objem finančných prostriedkov jednotlivých fondov a dosiahnuté zisky sa používali na realizáciu dlhodobého cieľa podpory malých a stredných podnikov.

V roku 2015 boli prostredníctvom spoločnosti **Národný holdingový fond** spravované nasledovné fondy:

- Fond štartovacieho kapitálu,
- Regionálny fond štartovacieho kapitálu,
- Fond SISME,
- Fond inovácií a technológií, a. s.,
- Fond Seed Capital, k. s.,
- Slovenský Rozvojový Fond, a. s.,
- Slovenský rastový kapitálový fond, a. s.

Tab. č. 4-29 Počet a výška schválených investícií za jednotlivé fondy

Názov fondu	Schválené investície v roku 2014		Schválené investície v roku 2015		Schválené investície od založenia fondov	
	Počet	Výška (eur)	Počet	Výška (eur)	Počet	Výška (eur)
Fond štartovacieho kapitálu	0	0	0	0	71	21 465 463
Regionálny fond štartovacieho kapitálu	0	0	0	0	37	3 715 004
Fond SISME	0	0	0	0	10	1 490 330
Fond inovácií technológií, a.s.	4	1 415 000	5	1 235 000	10	3 130 000
Fond Seed Capital, k.s.	0	0	0	0	34	11 336 408
Slovenský Rozvojový Fond, a.s.	1	29 549	1	29 549	25	24 225 422
Slovenský rastový kapitálový fond, a.s.	1	3 000 000	3	3 750 000	25	53 052 074
Spolu fondy	6	4 444 549	9	5 014 549	212	118 414 701

Zdroj: SBA

Výška schválených investícií sa v hodnotovom vyjadrení medziročne zvýšila o 12,82 % (570 000 eur), pričom z hľadiska počtu schválených investícií sa jedná až o 50 % nárast (3 schválené investície). Negatívny trend nastal v priemernej výške schválených investícií, kedy medziročne poklesla priemerná hodnota schválených investícií zo 740 758,17 eur na hodnotu 557 172,11 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje pokles až o 24,78 % (183 586,06 eur).

Tab. č. 4-30 Počet a výška realizovaných investícií za jednotlivé fondy

Názov fondu	Realizované investície v roku 2014		Realizované investície v roku 2015		Realizované investície do cieľových podnikov od založenia fondov	
	Počet	Výška (eur)	Počet	Výška (eur)	Počet	Výška (eur)
Fond štartovacieho kapitálu	0	0	0	0	52	12 906 271
Regionálny fond štartovacieho kapitálu	0	0	0	0	33	2 611 963
Fond SISME	0	0	0	0	8	1 204 830
Fond inovácií technológií, a.s.	4	665 000	3	935 000	10	1 935 000
Fond Seed Capital, k.s.	0	0	1	400 000	49	13 289 111
Slovenský Rozvojový Fond, a.s.	1	29 549	0	0	25	22 750 232
Slovenský rastový kapitálový fond, a.s.	2	5 220 000	1	3 000 000	15	33 153 144
Spolu fondy	7	5 914 549	5	4 335 000	192	87 850 551

Zdroj: SBA

Výška realizovaných investícií sa v hodnotovom vyjadrení medziročne znížila o 26,71 % (1 579 549 eur), pričom z hľadiska počtu realizovaných investícií sa jedná o 28,57 % pokles (2 realizované investície). Čo sa týka priemernej výšky realizovaných investícií, tá medziročne vzrástla z hodnoty 844 935,57 eur na 867 000,00 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje mierny nárast o 2,61 % (22 064,43 eur).

Ako je možné vidieť na nasledujúcom grafe, prostredníctvom fondov rizikového kapitálu boli z hľadiska odvetvovej štruktúry podporené hlavne obchodné služby.

Graf č. 4-12 Odvetvová štruktúra realizovaných investícií v roku 2015

Zdroj: SBA

Tab. č. 4-31 Štádium životného cyklu spoločností pri realizovaní investičných návrhov

Štádium životného cyklu spoločností pri realizovaní investičných návrhov	2014		2015	
	Počet	Objem (eur)	Počet	Objem (eur)
Seed	0	0	1	235 000
Start-up	4	665 000	3	1 100 000
Development	3	5 249 549	1	3 000 000
Spolu	7	5 914 549	5	4 335 000

Zdroj: SBA

Tab. č. 4-32 Prehľad počtu a výšky čiastkových a úplných divestícií v roku 2015

	Počet čiastočných divestícií	Objem čiastočných divestícií (eur)	Počet úplných divestícií	Objem úplných divestícií (eur)	Počet divestícií spolu	Objem divestícií spolu (eur)
Fond štartovacieho kapitálu	10	19 930	0	0	42	187 928
Regionálny fond štart. kapitálu	3	50 040	0	0	6	153 748
Fond SISME	0	0	0	0	0	0
Fond inovácií a technológií, a.s.	0	0	1	4 403	1	4 403
Fond Seed Capital, k.s.	0	0	2	335 668	2	335 668
Slovenský Rozvojový Fond, a.s.	0	0	1	2 600 000	1	2 600 000
Slovenský rastový kapitálový fond, a.s.	4	2 665 000	0	0	4	2 665 000
Spolu fondy	17	2 734 970	4	2 940 071	56	5 946 747

Zdroj: SBA

❖ Združenie mladých podnikateľov Slovenska

Cieľom ZMPS je podporovať začínajúcich podnikateľov a práve preto ZMPS realizuje niekoľko aktivít aj v tejto oblasti. Jednou z nich je sieť anjelských investorov zvaná **Klub podnikateľských anjelov Slovenska**, ktorá funguje už od roku 2011 a v súčasnosti je v nej viac ako 20 investorov. V roku 2015 sa na ZMPS cez túto sieť obrátilo so žiadosťou o financovanie **145 projektov**.

V rámci dlhodobej spolupráce so SLOVCA - Slovenská asociácia private equity a rozvojového kapitálu bol ZMPS aj v roku 2015 spoluorganizátor podujatia **Slovak Venture Capital Forum**, ktoré sa uskutočnilo **20.3.2015 v Bratislave**. Partnerom SLOVCA pri organizácii podujatia bolo Združenie podnikateľov Slovenska. Cieľom podujatia bolo popularizovať venture kapitálové investície medzi podnikateľskou verejnosťou, prezentovať projekty hľadajúce investora a vytvoriť platformu na stretnutie potenciálnych investorov a projektov hľadajúcich investora.

❖ Iniciatíva JEREMIE

JEREMIE (Spoločné európske zdroje pre veľmi malé až stredné podniky) je spoločná iniciatíva Európskej komisie (DG Regio) a Európskeho investičného fondu (EIF) s cieľom zlepšenia prístupu MSP k financovaniu v rámci štrukturálnych fondov EÚ. Umožňuje členským štátom EÚ a ich regiónom alokovať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov, ako aj národných zdrojov do holdingových fondov, ktoré dokážu poskytnúť financovanie MSP flexibilnejšie a inovatívnejšie. Iniciatíva sa snaží o rozvoj a podporu roly podnikania v rámci EÚ s cieľom pomôcť štrukturálnym fondom priniesť na trh viac benefitov.

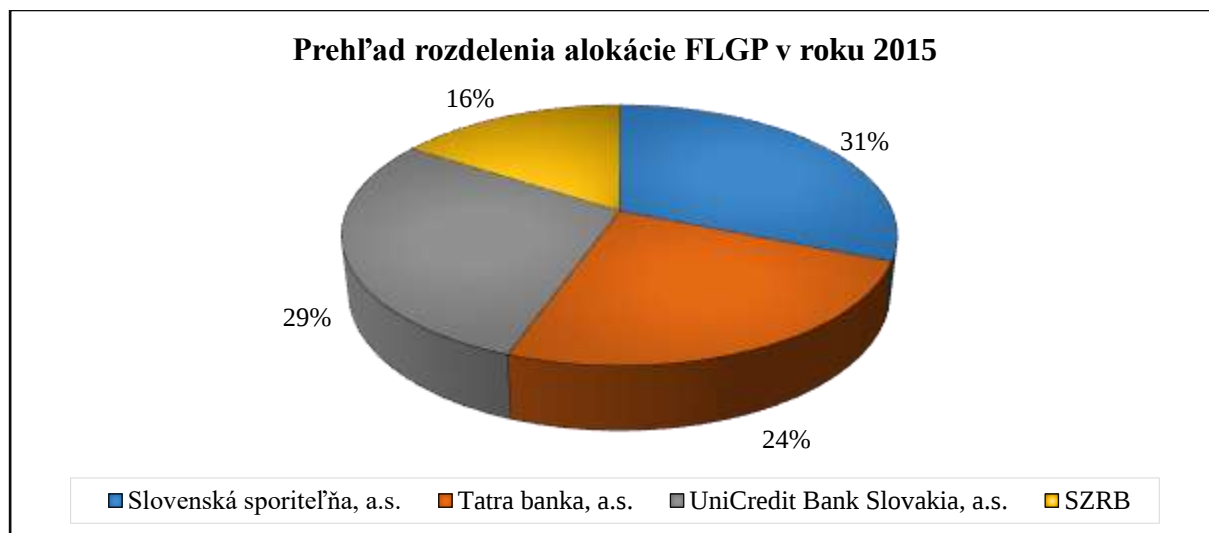
Aktuálna investičná stratégia odsúhlasená Investičnou radou Slovenského záručného a rozvojového fondu, s.r.o. SZRF počíta s alokáciou 42,98 mil. eur z OP KaHR na Portfóliovú záruku prvej straty (ďalej len „FLPG“), 60,3 mil. eur z OP KaHR na Portfóliový úver zdieľaného rizika (ďalej len „PRSL“) a 31 mil. eur z OP Výskum a vývoj (ďalej len „OP VaV“) a OP Bratislavský kraj (ďalej len „OP BK“) na nástroje rizikového kapitálu (ďalej len „VC“).¹⁰

• Portfóliová záruka prvej straty (FLPG – First Loss Portfolio Guarantee)

Nástroj FLPG garantuje finančným sprostredkovateľom pokrytie časti ich možných strát na špecifikovanom portfóliu úverov pre MSP. Znížením rizika pre finančných sprostredkovateľov tak nástroj FLPG stimuluje úverovanie pre MSP s nižšími úverovými sadzbami a znižuje potrebu kolaterálu.

V priebehu roka 2015 štyri komerčné banky poskytovali zvýhodnené úvery pre MSP a očakávaný celkový objem úverov v rámci FLPG mal pôvodne dosiahnuť úroveň 245,6 mil. eur (plánované portfólio). Vzhľadom na presun časti prostriedkov z portfólia FLPG do nového nástroja PRSL II koncom roka 2015 sa celkový objem plánovaného portfólia znížil z pôvodných 245,6 mil. eur na 233,15 mil. eur, z čoho alokácia JEREMIE predstavuje 40,8 mil. eur. Podľa správy o pokroku za rok 2015 boli podpísané zmluvy s MSP vo výške 169,2 mil. eur, z čoho suma vyplatených úverov na úrovni MSP je **102,1 mil. eur**.

¹⁰ Zdroj: MH SR

Graf č. 4-13 Prehľad rozdelenia alokácie FLGP v roku 2015

Zdroj: spracované na základe podkladov z MH SR

- **Úverové portfólio zdieľaného rizika (PRSL – portfolio risk sharing loan)**

Prostredníctvom nástroja PRSL holdingový fond JEREMIE spolufinancuje úverovanie MSP a následne aj zdieľa riziko na vytvorené úverové portfólio. Zdieľanie tohto rizika bolo ku koncu roka 2015 upravené z pomeru 1:1 na 7:3, a tým väčšia časť rizika je pri nových úveroch nasmerovaná na prostriedky z holdingového fondu JEREMIE. Tento nástroj tak vedie k ďalšiemu stimulovaniu úverovania za zvýhodnených podmienok pre MSP podobne, ako je tomu pri nástroji FLPG.

V roku 2015 poskytovali zvýhodnené úvery v rámci tohto nástroja dve komerčné banky. Očakávaný celkový nový objem úverov mal pôvodne dosiahnuť úroveň 36,6 mil. eur. Vyplatených bolo **8,8 mil. eur** na úrovni MSP.

Graf č. 4-14 Prehľad rozdelenia alokácie PRSL v roku 2015

Zdroj: spracované na základe podkladov z MH SR

Vzhľadom na vytvorenie nového variantu nástroja s upravenými podmienkami („PRSL II“) s dodatočnou alokáciou z OP KaHR z decembra 2015 a z presunu časti nevyužitej alokácie

z FLPG, alokované portfólio predstavuje 91,28 mil. eur, z čoho samotná alokácia JEREMIE predstavuje 58,87 mil. eur.

- **Nástroje rizikového kapitálu (VC – venture capital)**

V rámci aktivít JEREMIE Slovensko bolo na nástroje rizikového kapitálu vyčlenených 31 mil. eur, ktoré pochádzajú z OP VaV a OP BK. Nástroje rizikového kapitálu môžu byť kombináciou seed fondu (Slovenský inovačný fond), fondu rizikového kapitálu (Slovenský podnikateľský fond) alebo ko-investičného fondu. Účasť súkromných investorov je potrebná v prípade fondu rizikového kapitálu alebo ko-investičného fondu.

V roku 2015 bolo realizovaných celkovo 21 investícií v hodnote **6,05 mil. eur**. Z toho za Neulogy sa jednalo o 17 investícií v hodnote 5,24 mil. eur a za Limerock o 4 investície v hodnote 0,82 mil. eur. Výška investícií rizikového kapitálu v SR v rokoch 2014 – 2015 je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

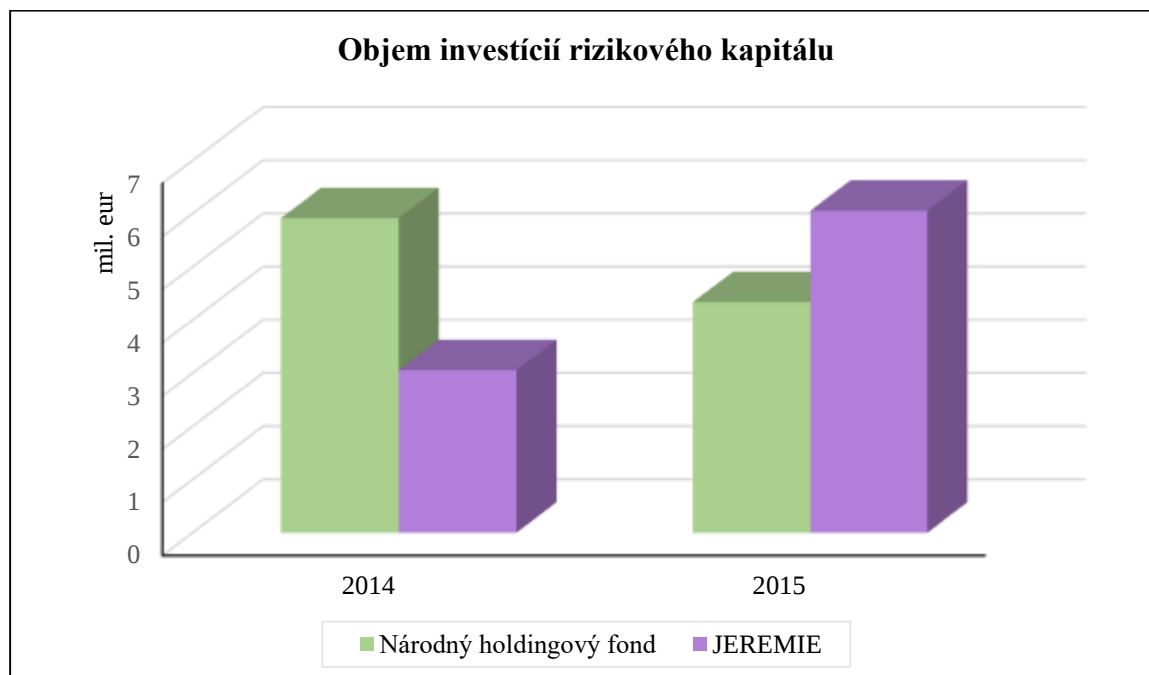
Tab. č. 4-33 Výška realizovaných investícií rizikového kapitálu na Slovensku v rokoch 2014 – 2015

Investičné štádium	2014			2015		
	SBA (NHF)	Neulogy	Limerock	SBA (NHF)	Neulogy	Limerock
Seed	0	1 200 000	0	235 000	1 451 250	0
Start-up	665 000	1 053 198	0	1 100 000	3 787 518	766 000
Development	5 249 549	800 000	0	3 000 000	0	50 000
Spolu	5 914 549	3 053 198	0	4 335 000	5 238 768	816 000

Zdroj: spracované na základe podkladov z MH SR, MŠVVaŠ SR a MP SR

Z uvedených údajov vyplýva medziročný nárast investícií rizikového kapitálu poskytovaného z verejných zdrojov o 15,86 % (1,42 mil. eur) z 8,97 mil. eur v roku 2014 na 10,39 mil. eur v roku 2015. K danému nárastu prispela v najvýznamnejšej miere aktivita sprostredkovateľov pre nástroje rizikového kapitálu iniciatívy JEREMIE, najmä prostredníctvom spol. Neulogy v rámci investičného štádia Start-up, kde sa v hodnotovom vyjadrení medziročne realizované investície zvýšili o takmer 360% (2,73 mil. eur). Z medziročného porovnania vyplýva pozitívny trend vývoja celkových realizovaných investícií. Negatívny trend vývoja zaznamenal Národný holdingový fond, s.r.o., kde došlo k poklesu investičných aktivít o 26,71 % (1,58 mil. eur). Porovnanie výsledkov investícií rizikového kapitálu ponúka nasledujúci graf.

Graf č. 4-15 Porovnanie investícií rizikového kapitálu z verejných zdrojov na Slovensku v rokoch 2014 – 2015

Zdroj: SBA, spracované na základe podkladov z MH SR, MŠVVaŠ SR a MP SR

Z porovnania výsledkov investícií rizikového kapitálu Národného holdingového fondu, s.r.o. a fondov spravovaných v rámci iniciatívy JEREMIE vyplýva, že podiel realizovaných investícií fondov v rámci iniciatívy JEREMIE na celkových investíciách rizikového kapitálu na Slovensku v sledovanom období vzrástol o 24,23 %, na hodnotu 6,05 mil. eur. Podiel Národného holdingového fondu, s.r.o. na celkových investíciách rizikového kapitálu medziročne poklesol o 1,58 mil. eur na hodnotu 4,34 mil. eur.

❖ Ministerstvo financií SR

• Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s.

Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s. (SZRB) je špecializovanou podpornou bankou zameranou najmä na rozvoj malého a stredného podnikania na Slovensku, podporu miest a obcí a podporu obnovy bytového fondu. Vlastníkom a jediným akcionárom banky je Slovenská republika zastúpená Ministerstvom financií SR. Na plnenie svojho poslania využíva banka okrem svojich úverových produktov aj partnerskú spoluprácu s komerčnými bankami a ostatnými inštitúciami podporujúcimi cieľové segmenty.

SZRB v roku 2015 pokračovala v podpore malého a stredného podnikania prostredníctvom ponuky svojich produktov:

- **poskytovaním úverov** – malým a stredným podnikateľom, mestám a obciam alebo právnickým osobám zriadeným podľa osobitných predpisov (napr. spoločnostiam vlastníkov bytov)
- **poskytovaním bankových záruk na úvery** – podnikateľom, ktorí nemajú dostatočné zabezpečenie za úver

Priame úvery

Banka v roku 2015 schválila **556 priamych úverov pre MSP v celkovom objeme 109,40 mil. eur**, pričom priemerná výška úveru bola 196,76 tis. eur. V medziročnom porovnaní došlo k poklesu schválených priamych úverov o 16,39 % (109 úverov) avšak súčasne k nárastu objemu schválených finančných prostriedkov o 0,06 % (6,38 mil. eur).

Objem poskytnutých (čerpaných) priamych úverov dosiahol výšku 110,21 mil. eur pričom si zachoval približne rovnakú hodnotu ako v roku 2014. Stav portfólia priamych úverov bez vplyvu amortizácie bol ku koncu roka 2015 vo výške **318,48 mil. eur**.

Celkový počet poskytnutých priamych úverov MSP v roku 2015 bol 636, čo predstavuje z celkového počtu aktívnych MSP (531 063) podiel 0,12 %. Oproti roku 2014 poklesol podiel MSP na poskytnutých priamych úveroch o 0,02 %, čo môže vychádzať z medziročného poklesu aktívnych MSP.

Tab. č. 4-34 Priame úvery v období rokov 2012 – 2015 (údaje len za MSP)

Obdobie	2012		2013		2014		2015	
Ukazovateľ	Objem v tis. eur	Počet	Objem v tis. eur	Počet	Objem v tis. eur	Počet	Objem v tis. eur	Počet
Schválené	115 738	438	142 941	597	103 017	665	109 397	556
Poskytnuté	106 829	531	107 879	592	110 169	767	110 212	636
Portfólio	260 140	1 312	330 986	1 436	318 414	1 361	318 476	1422

Zdroj: SZRB

Portfólio úverových programov k 31. 12. 2015:Priame úvery

- Podpora financovania investičných a prevádzkových potrieb malých a stredných podnikateľov, financovanie rozvoja regiónov, miest a obcí a právnickým osobám zriadených podľa osobitných predpisov.

Úvery pre poľnohospodárov

- POĽNOúver – pomoc podnikateľom, ktorí žiadajú o priame platby na preklopenie prechodného nedostatku finančných prostriedkov.
- Úvery PÔDA a MOJA PÔDA – predstavujú dlhodobé úvery pre poľnohospodárskych prvovýrobcov na odkúpenie poľnohospodárskej pôdy.

Obnova bytového fondu

- Financovanie projektov zameraných na obnovu bytového domu, modernizáciu a rekonštrukciu spoločných častí, zariadení a príslušenstva bytových domov pre spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov, resp. vlastníkov bytov a nebytových priestorov zastúpených správcom.

Odvodový úver

- Zameraný na podporu udržania zamestnanosti zamestnávateľovi, ktorý je malým alebo stredným podnikom formou prevádzkového úveru, s možnosťou získania finančnej pomoci Ministerstva financií Slovenskej republiky.

Úver s podporou Európskej únie (iniciatíva JEREMIE)

- Podpora rozvoja MSP v SR za výhodných podmienok najmä z hľadiska úrokových podmienok a zabezpečenia úverov. Financovanie je zabezpečené v rámci prínosov z podpory z operačného programu, ktorý je spolufinancovaný zo Štrukturálnych fondov Európskej únie v súlade s iniciatívou JEREMIE.

Úver na podporu MSP a municipalít zo zdrojov CEB

- Podpora najmä rozvoja malých a stredných podnikateľov a rozvoja regiónov, miest a obcí a zlepšenia životných podmienok v mestských a vidieckych oblastiach.

Mikroúvery

- Podpora rozvoja malých podnikateľov, pomoc ženám – podnikateľkám pri rozvoji ich podnikateľských činností, zjednodušenie prístupu k úverovým zdrojom pre mladých podnikateľov, poskytovanie začiatočného kapitálu vysokoškólakom na rozvoj ich podnikateľskej činnosti počas štúdia alebo po jeho ukončení.

SZRB a fondy EÚ

- Participácia na financovaní projektov podporovaných štrukturálnymi fondmi a Kohéznym fondom. Ponuka možnosti financovania nákladov klienta na prípravu a realizáciu projektov spolufinancovaných z fondov Európskej únie.

Záručné programy

V roku 2015 banka schválila **253 záruk v celkovom objeme 34,81 mil. eur**, z čoho viac ako 63,94 % tvorili rýchle záruky za úvery komerčných bánk. V medziročnom porovnaní došlo k poklesu schválených záruk o 7,33 % (20 záruk) no súčasne k výraznému nárastu schválených záruk v objemovom vyjadrení až o 37,72 % (9,53 mil. eur).

Objem poskytnutých záruk dosiahol výšku 34,89 mil. eur, pričom priemerná výška poskytnutej záruky bola 137,90 tis. eur. Medziročne narástol objem poskytnutých bankových záruk o 38,04 % (9,61 mil. eur) a dosiahol takmer úroveň z roku 2013. Celková výška portfólia bankových záruk k 31.12.2015 bola **108,64 mil. eur**.

Portfólio záručných produktov k 31. 12. 2015:Rýchle bankové záruky

- SZRB poskytuje bankovú záruku za úvery podnikateľov v komerčnej banke až vo výške 55 % z istiny úveru – v prípade záruk za úvery banka spolupracuje s Tatra bankou, Slovenskou sporiteľňou, UniCredit Bank.

Bankové záruky na finančné úvery

- Poskytovanie aj iných typov záručných produktov na úvery pre MSP v komerčných bankách a špeciálnych záruk pre spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov a tiež vlastníkov bytov a nebytových priestorov zastúpených správcom bytového domu a pre mestá a obce pri úveroch na výstavbu nájomných obecných domov.

Bankové záruky za zádržné

- Podpora finančných tokov malých a stredných podnikateľov pôsobiacich v oblasti stavebníctva za účelom vytvárania podmienok pre ich ekonomickú stabilitu a lepšiu konkurencieschopnosť.

Bankové záruky za vykonanie diela

- Podpora malých a stredných podnikateľov formou bankovej záruky za vykonanie diela a zabezpečenie zmluvne dohodnutých záväzkov v zmysle Zmluvy o dielo tak, aby došlo k eliminácii obchodného rizika zmluvných strán pri realizácii a dodaní realizovaného diela.

Tab. č. 4-35 Bankové záruky v období rokov 2012 – 2015 (údaje len za MSP)

Obdobie	2012		2013		2014		2015	
Ukazovateľ	Objem v tis. eur	Počet	Objem v tis. eur	Počet	Objem v tis. eur	Počet	Objem v tis. eur	Počet
Schválené spolu	79 969	851	35 916	400	25 275	273	34 809	253
– z toho:								
rýchle záruky	74 588	840	34 593	387	21 127	262	n/a	n/a
ŠFRB	–	–	–	–	–	–	–	–
ostatné	5 382	11	1 324	13	4 148	11	n/a	n/a
Poskytnuté spolu	79 969	851	35 946	401	25 275	273	34 889	253
– z toho:								
rýchle záruky	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	22 309	242
ŠFRB	–	–	–	–	–	–	–	–
ostatné	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	12 580	11
Portfólio	135 758	1 353	156 990	1 449	112 703	1 045	108 644	899

Zdroj: SZRB**Ostatné aktivity:**

na podporu rozvoja MSP prostredníctvom fondov EÚ má SZRB založené tri dcérske spoločnosti:

- SZRF, s.r.o. (spoluvlastník EIF) – spoločnosť je platformou na implementáciu inovatívnych nástrojov financovania v rámci iniciatívy EK Jeremie na rozpočtové obdobie 2007 – 2013.
- SZRB AM, a.s. a SIH, a.s. – obe spoločnosti začali svoju činnosť v roku 2014 a sú určené aj na implementáciu podpory MSP formou inovatívnych nástrojov financovania podporovaných EÚ v rozpočtovom období 2014 – 2020.
- Štvrtá spoločnosť NCDČP, a.s. bola zapísaná do Obchodného registra SR 01.11.2014 a vykonáva činnosť centrálného depozitára cenných papierov.

- **EXIMBANKA SR**

EXIMBANKA SR ako priamy nástroj štátu na podporu exportu podporuje slovenských exportérov prostredníctvom svojich finančných produktov, ktorými sú najmä úvery, záruky a poistenie. Svoju výkonnosť hodnotí prostredníctvom ukazovateľov výšky angažovanosti z obchodných činností. Bankové činnosti sú vyjadrené **majetkovou angažovanosťou** a poisťné činnosti sú vyjadrené **poisťnou angažovanosťou**.

Bankové úvery

Podiel klientov segmentu **MSP v roku 2015** dosiahol **58 % celkového počtu klientov**, ktorí využili bankové produkty EXIMBANKY SR a udržal sa na úrovni roka 2014. **Podiel**

úverov poskytnutých klientom segmentu MSP dosiahol **25,85 % z celkovej úverovej angažovanosti**. V medziročnom porovnaní sa daný podiel zvýšil o 16,66 % (7,29 mil. eur).

Podiel vystavených záruk pre segment MSP predstavoval **2,10 % z celkového objemu vystavených záruk**, čo v porovnaní s rokom 2014 reprezentuje zvýšenie až o 228,96 % (2,29 mil. eur).

Celkový podiel MSP na majetkovej angažovanosti dosiahol v roku 2015 14,59 % v hodnote 54,32 mil. eur. Medziročne sa jedná o 21,39 % zvýšenie (9,57 mil. eur).

Tab. č. 4-36 Vývoj majetkovej angažovanosti EXIMBANKY SR v rokoch 2014 - 2015 (v tis. eur)

Bankové produkty	31.12.2014	Z toho MSP k 31.12.2014	% podiel MSP	31.12.2015	Z toho MSP k 31.12.2015	% podiel MSP
Vystavené záruky	167 371	998	0,60 %	156 645	3 283	2,10
Priame úvery	231 764	43 753	18,90 %	197 421	51 041	25,85
Refinančné úvery	18 810			18 306		
Majetková angažovanosť	417 945	44 751	10,71 %	372 372	54 324	14,59

Zdroj: EXIMBANKA SR

Bankové záruky

V segmente MSP klientov prevažovali vystavené neplatobné bankové záruky za kontrakty realizované v zahraničí slovenskými exportérmi. Platobné bankové záruky boli k 31. 12. 2015 zastúpené len okrajovo, a to vzhľadom na aktívne využívanú priamu podporu exportérov EXIMBANKOU SR formou poskytovania vývozných úverov do dvoch rokov. **Z celkového objemu vystavených bankových záruk** pre segment **MSP v roku 2015**, ktorý predstavoval spolu **3 283 tis. eur**, tvorili až 97,87 % neplatobné bankové záruky. Oproti roku 2014 sa podiel neplatobných bankových záruk na celkovom objeme vystavených bankových záruk zvýšil o 14,70 %.

Poist'ovanie a zaist'ovanie vývozných úverov

Podiel klientov segmentu **MSP v roku 2015** dosiahol **85,22 % celkového počtu klientov**, ktorí využili poisťné produkty EXIMBANKY SR, pričom sa medziročne zvýšil o 2,22 %. **V roku 2015 boli** pre segment MSP poskytnuté poisťné činnosti v hodnote **289,52 mil. eur**, čo predstavuje **52,61 %** z celkovej poisťnej angažovanosti. Oproti roku 2014 sa znížila hodnota poskytnutých poisťných činností o 0,77 % (2,23 mil. eur).

Tab. č. 4-37 Vývoj poisťnej angažovanosti EXIMBANKY SR v rokoch 2014 - 2015 (v tis. eur)

Poisťné produkty	31.12.2014	Z toho MSP k 31.12.2014	% podiel MSP	31.12.2015	Z toho MSP k 31.12.2015	% podiel MSP
Poistenie krátkodobých obchodateľných rizík	218 016	76 459	35,07	195 220	73 345	37,57
Poistenie krátkodobých neobchodateľných rizík	48 647	20 035	41,18	26 588	14 392	54,13
Poistenie strednodobých a dlhodobých rizík	297 343	195 255	65,67	328 546	201 780	61,42
Poisťná angažovanosť	564 006	291 749	51,73	550 354	289 517	52,61

Zdroj: EXIMBANKA SR

Podiel MSP na poistení krátkodobých obchodateľných rizík v roku 2015 predstavoval 37,57 % z celkového objemu, podiel poistenia krátkodobých neobchodateľných rizík 54,13 % z celkového objemu a podiel na poistení strednodobých a dlhodobých rizík predstavoval 61,42 % z celkového objemu. V medziročnom porovnaní došlo k poklesu poistných činností v rámci poistenia krátkodobých obchodateľných rizík o 4,07 % (3,11 mil. eur) a neobchodateľných rizík o 28,17 % (5,64 mil. eur). Súčasne došlo k nárastu poistenia strednodobých a dlhodobých rizík o 3,34 % (6,53 mil. eur).

❖ Úvery s podporou Európskeho investičného fondu (EIF)

• Konkurencieschopnosť a inovácie

ČSOB poskytovala v spolupráci s Európskym investičným fondom (EIF) v rámci programu Európskej únie pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP) do 15.03.2016 EÚ investičný úver a EÚ Prevádzkový úver podnikateľom a malým firmám s obchodným obrátom do 1,5 mil. eur.

V roku 2015 poskytla ČSOB v rámci vyššie spomínanej spolupráce s EIF v segmente podnikateľov a malých podnikov **1 136 úverov v celkovom objeme viac ako 33,5 mil. eur.** Z celkového počtu podnikateľských subjektov tvorilo **10,5 % subjektov s dátumom vzniku v rokoch 2011 až 2014.** V medziročnom porovnaní sa jedná o nárast počtu poskytnutých úverov o 14,63 % (145 úverov) a v objemovom vyjadrení o nárast až o 24,07 % (6,5 mil. eur).

• Európsky nástroj mikrofinancovania Progress (mikrofinancovanie Progress)

OTP Banka v rámci Európskeho nástroja mikrofinancovania Progress zriadeného Európskou úniou ponúkala od februára 2014, v spolupráci s EIF, úverové produkty pod názvom otp EÚ MIKROúvery. Na obdobie do 31. 12. 2015 získala podporu na poskytovanie úverov so zárukou EIF pre mikropodnikateľov na Slovensku v celkovej sume do 10 mil. eur.

Úver ponúkaný OTP Bankou v rokoch 2014 a 2015 bol určený pre živnostníkov a mikro podnikateľov s ročnými tržbami do 1 mil. eur a s maximálnych počtom 9 zamestnancov na financovanie prevádzkových a investičných potrieb.

Prostredníctvom tejto úverovej linky OTP Banka podporila v roku **2015 celkovo 389 malých a stredných podnikov v objeme viac ako 6,7 mil. eur,** pričom **viac ako 13 % tvorili subjekty do troch rokov od ich vzniku.** Oproti roku 2014 došlo k výraznému nárastu aktivít úverovej linky OTP Banky. Medziročne banka podporila o 244,25 % viac malých a stredných podnikov (276 MSP). V objemovom vyjadrení došlo k nárastu až o 294,12 % (5 mil. eur).

❖ Úvery z úverovej linky Európskej investičnej banky (EIB)

Suma úverov poskytnutých EIB v Slovenskej republike dosiahla v roku 2015 výšku 1,04 mld. eur, pričom za posledných päť rokov (2011 až 2015) išlo o sumu 2,9 mld. eur. Z objemu úverov poskytnutých v roku 2015 smerovalo 57 % do kombinovanej infraštruktúry, pričom 34 % bolo investovaných do oblasti dopravy a **9 % bolo poskytnutých MSP a stredne kapitalizovaným podnikom.** EIB uzatvorila zmluvy o poskytnutí sprostredkovaných pôžičiek so slovenskými bankami a lízingovými spoločnosťami. Prehľad počtu poskytnutých úverov vybraných sprostredkovateľov a ich objem z úverovej linky EIB v rokoch 2014 - 2015 zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tab. č. 4-38 Prehľad financovania komerčných bánk zo zdrojov EIB v rokoch 2014 - 2015

Sprostredkovateľ	Počet poskytnutých úverov v roku 2014	Objem poskytnutých úverov v roku 2014 (v mil. eur)	Počet poskytnutých úverov v roku 2015	Objem poskytnutých úverov v roku 2015 (v mil. eur)
Slovenská sporiteľňa, a. s.	31	20,91	11	8,26
UniCredit bank, a. s.	206	20,88	204	32,50
VUB banka, a. s.	11	15,81	n/a	1,00
Sberbank Slovensko, a. s.	9	16, 21	neposkytovali podporu zo zdrojov EIB	

Zdroj: Spracované na základe podkladov z jednotlivých finančných inštitúcií

Na základe vyššie uvedených údajov je možné konštatovať, že v rámci vybraných finančných inštitúcií došlo medziročne k poklesu úverových aktivít až o 43,42 % (32,05 mil. eur). Pozitívny vývoj zaznamenala iba UniCredit bank, a.s., kde došlo k nárastu úverových aktivít o 55,65 % (11,62 mil. eur).

K 31. 12. 2015 poskytla Tatra banka, a. s. súhrnne úvery v objeme takmer 30 mil. eur. Sprostredkovateľmi úverovej linky EIB boli v roku 2015 aj ďalšie subjekty: Tatra-Leasing, UniCredit Leasing, ČSOB banka a ČSOB Leasing, VÚB Leasing a SG Equipment Finance.

4.6.4 Odporúčania

- Zlepšiť poskytovanie informácií o finančnej podpore pre MSP a výraznejšie prezentovať existujúce programy podpory na miestnej, národnej či európskej úrovni.
- Vo väčšej miere zabezpečovať podporu pre oblasť podnikania formou návratných foriem pomoci, ktoré majú výrazne nižší deformačný účinok na hospodársku súťaž.
- Vo väčšej miere zameriavať pozornosť na financovanie začínajúcich a malých podnikateľov, finančnú pomoc formou grantov resp. úverov dopĺňať poskytovaním vzdelávacích a poradenských služieb a navzájom tieto podpory prepájať.
- Posilnením a lepším prepojením existujúcich finančných podporných programov zabezpečiť účinnú podporu pre jednotlivé kategórie MSP. Osobitný dôraz je potrebné smerovať na uľahčenie prístupu k financiám pre začínajúcich podnikateľov a mikropodnikateľov, ktorí predstavujú kategórie podnikateľov najviac postihnuté zlyhaním trhu. Pravidelne prehodnocovať potrebu doplnenia zdrojov do týchto programov.
- Pre nastavenie efektívnej podpory MSP z prostriedkov európskych štrukturálnych a investičných fondov v programovom období 2014 – 2020 vykonať analýzy trhu, identifikovať trhové medzery a potrebu financovania pre jednotlivé kategórie podnikov. Na základe toho identifikovať a pripraviť finančné nástroje založené na vhodnej kombinácii návratnej a nenávratnej podpory projektov s vysokou pridanou hodnotou s cieľom eliminovať medzery na trhu a vytvoriť podmienky na zlepšenie konkurencieschopnosti MSP s dôrazom na regionálne rozdiely.
- Zlepšiť finančnú situáciu MSP prostredníctvom podpory potenciálnych investorov, aby investovali alebo požičali finančné zdroje začínajúcim podnikateľom a podnikom prostredníctvom úľavy na dani, ktorú by si investor mohol uplatniť vo výške 2,5 % z výšky úveru. Výhodou takejto schémy je jednoduchý princíp fungovania, ktorý len minimálne zaťažuje štátny rozpočet a vhodne stimuluje trhové prostredie (fungujúci model napr. Win-Win úvery v Belgicku).

- Zvážiť vytvorenie podpornej schémy na preplácanie pohľadávok malých a stredných podnikateľov, ktoré majú voči štátnym inštitúciám a ostatným subjektom s účasťou štátu. Pomocou tejto schémy by bola podnikateľovi preplatená podstatná časť hodnoty pohľadávky (napr. 80 %). Toto opatrenie by umožnilo podnikateľovi naďalej rásť, keďže financie by mal k dispozícii a neboli by blokované vo forme pohľadávok (fungujúci model napr. podporná schéma Casheo v Belgicku).
- Podporiť vytvorenie pozície tzv. úverového ombudsmana na uľahčenie dialógu/komunikácie medzi MSP a úverovými inštitúciami.
- Vytvoriť schémy pôžičiek a mikropôžičiek so zapojením súkromných a bankových zdrojov, ktoré by rešpektovali osobitosti rodinného podnikania, tzn. poskytovali by dlhodobé zdroje za prijateľný úrok.
- Vo väčšej miere spájať podporu začínajúcim MSP formou dotácií a mikroúverov s poskytovaním vzdelávacích, poradenských a mentoringových služieb.
- Zavedenie nástrojov na efektívnejšie využitie možností spolupráce verejných a súkromných investorov (využitie tzv. „pákového efektu“).
- Vytvárať podmienky pre rozvoj alternatívnych spôsobov financovania typu crowdfunding.
- Zlepšiť podporu v oblasti systematického monitorovania efektívnosti poskytovaných finančných podpôr MSP.

4.7 Princíp 7 SBAfE Nabádať MSP na lepšie využívanie príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh

4.7.1 Hodnotenie situácie

❖ Podpora pre zahranično-obchodné aktivity firiem

Na základe výsledkov prieskumu „Využitia podporných programov zo strany MSP“ len necelé 1% dopytovaných podnikateľov uviedlo, že využili nejaký druh verejnej podpory pre svoje zahranično-obchodné aktivity v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov – pričom sa jednalo o zvýhodnenú pôžičku a poradenstvo. Ďalšie 1% podnikateľov sa o takúto podporu pokúšali, ale neboli úspešní. O takúto podporu sa nepokúšali, ale uvažujú o tom 4% oslovených podnikateľov. Viac ako štvrtina oslovených podnikateľov uviedla (28%), že sa orientujú len na domáci trh a o takýto druh podpory sa preto nezaujímal. Dve tretiny podnikateľov (66%) uviedli, že takúto podporu nevyužili a ani o nej neuvažovali, resp. ani o nej neuvažujú.

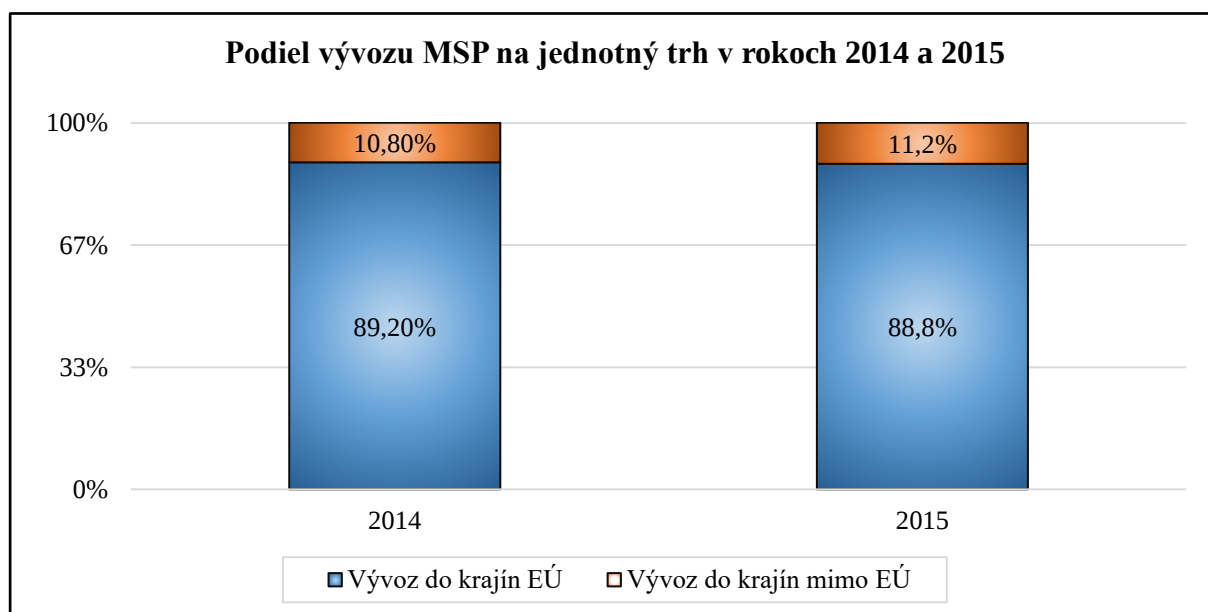
Len 0,3% podnikateľov uviedlo, že sú veľmi spokojní s úrovňou verejnej podpory zahranično-obchodných aktivít a ďalších 6% oslovených je skôr spokojných. Nespokojnosť deklarovala štvrtina opýtaných (25%) – pričom 16% sú skôr nespokojní a 9% veľmi nespokojní. Až 69% opýtaných podnikateľov nevedelo na otázku odpovedať.

❖ Teritoriálna štruktúra vývozu MSP

Z celkového vývozu malých a stredných podnikov v roku 2015 tvoril vývoz do krajín EÚ - 28 88,8 % podiel.

Podiel vývozu do krajín mimo EÚ predstavoval v roku 2015 11,2 %, čo v medziročnom porovnaní predstavuje nárast vývozu o 0,4 p.b.

Graf č. 4-16 Podiel vývozu MSP na jednotný trh v rokoch 2014 a 2015

Zdroj: SBA

4.7.2 Vývoj legislatívneho prostredia

Zákon o cezhraničnej spolupráci pri vysielaní zamestnancov na výkon prác pri poskytovaní služieb a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 351/2015 Z. z.)

Nový zákon upravuje pôsobnosť Národného inšpektorátu práce a inšpektorátov práce pri cezhraničnej spolupráci s príslušným orgánom iného členského štátu Európskej únie alebo štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, kontrole dodržiavania pravidiel vysielania zamestnancov na výkon prác pri poskytovaní služieb, identifikácii vyslania a vymáhaní pokút a povinnosti host'ujúceho zamestnávateľa a domáceho zamestnávateľa.

Cieľom zákona je prehĺbiť spoluprácu medzi členskými štátmi v oblasti vysielania zamestnancov v podobe spolupráce pri poskytovaní informácií, kontrolnej činnosti, doručovania písomností a oznamovania rozhodnutí orgánov členského štátu o uložení administratívnej peňažnej pokuty alebo sankcie a pri vynucovaní rozhodnutia členského štátu o uložení administratívnej peňažnej pokuty alebo sankcie, ustanoviť administratívne požiadavky, ktoré musí zamestnávateľ vysielajúci zamestnancov na územie Slovenskej republiky splniť, aby kontrolné orgány mohli účinne vykonávať kontrolu dodržiavania právnych predpisov v prípade zamestnancov vyslaných na územie Slovenskej republiky z iného členského štátu. Zákon nadobudol účinnosť **18. júna 2016**.

4.7.3 Podporné programy a opatrenia

❖ Enterprise Europe Network (projekt Business and innovation support services in Slovakia)

Na podporu rozvoja MSP a urýchlenie ich efektívneho fungovania v podmienkach jednotného európskeho trhu vytvorila Európska komisia veľké množstvo podporných nástrojov. Jedným z nástrojov v oblasti podpory rozvoja internacionalizácie a medzinárodnej kooperácie MSP je i **medzinárodná sieť na podporu podnikania - sieť Enterprise Europe Network (EEN), ktorá funguje vo viac ako 60 krajinách sveta**.

Na Slovensku je reprezentovaná projektom **BISS Slovakia 2020 (Business and Innovation Support Services in Slovakia 2020)**, pričom medzi projektových partnerov patria BIC Bratislava, Slovak Business Agency, Slovenská obchodná a priemyselná komora a Regionálne a poradenské informačné centrum Prešov (RPIC Prešov).

Účel siete Enterprise Europe Network

Cieľom siete EEN je poskytovať MSP a organizáciám s konkurenčným a inovačným potenciálom komplexné služby a podporu v oblasti medzinárodnej spolupráce, penetrácii na zahraničné trhy, pomáhať pri rozvoji ich inovačného potenciálu a zvyšovaní znalostí o trhu EÚ a politikách Komisie. Táto iniciatíva Európskej Komisie poskytuje podnikateľom kontaktné miesta – „**one stop shop**“, pod strechou ktorých môžu získať informácie, poradenstvo a využívať široký rozsah ľahko dostupných služieb zameraných na podporu podnikania.

Hlavnými cieľmi siete sú:

- posilniť synergie medzi partnermi v sieti prostredníctvom poskytovania integrovaných služieb,
- udržiavať a neustále zlepšovať dostupnosť, blízkosť, kvalitu a profesionalitu integrovaných služieb poskytovaných sieťou,

- zvyšovať povedomie, najmä medzi MSP, pokiaľ ide o politiky Spoločenstva a služby poskytované sieťou vrátane zvyšovania environmentálneho povedomia a energetickej účinnosti MSP, ako aj povedomia o kohéznej politike a štrukturálnych fondoch,
- konzultovať s podnikmi a získať ich stanoviská k smerovaniu politik Spoločenstva,
- zabezpečiť komplementaritu medzi sieťou a ostatnými zainteresovanými poskytovateľmi služieb pre MSP,
- znížiť administratívnu záťaž pre všetky strany.

Služby siete Enterprise Europe Network na Slovensku

1. **Poradenstvo a podpora MSP**
2. **Prístup k zdrojom EÚ a ich efektívne čerpanie**
3. **Podpora účasti MSP v európskych projektoch a výskumných programoch**
4. **Podpora inovácií, transferu technológií a know-how**
5. **Podpora rozvoja medzinárodnej spolupráce**
6. **Spätná väzba od MSP pre EK**

Služby siete EEN, aj keď sú určené najmä pre MSP, sú dostupné pre spoločnosti všetkých veľkostí bez ohľadu na to, či pôsobia vo výrobe alebo v poskytovaní služieb. Ďalej sú určené pre výskumné inštitúcie, univerzity, technologické a podnikateľské centrá a inovačné rozvojové agentúry. Komplexné informácie o činnosti a službách siete Enterprise Europe Network na Slovensku sú dostupné na webovej lokalite www.enterprise-europe-network.sk.

Slovenskí podnikatelia mali i v roku 2015 možnosť získavať aktuálne informácie priamo do ich webovej schránky. Prostredníctvom e-mailu boli registrovaní podnikatelia pravidelne informovaní o novinkách z oblasti európskeho podnikateľského prostredia – dostávali aktuálne články, tendre a výzvy na podávanie návrhov na projekty, pripravované podujatia (školenia, semináre, tréningy pre podnikateľov, medzinárodné kooperačné podujatia a podnikateľské misie), ponuky na partnerstvo v členských aj nečlenských krajinách EÚ, ako aj nové projekty pre podnikateľov.

❖ **Ministerstvo financií SR**

• **EXIMBANKA SR**

Exportno-importná banka SR (EXIMBANKA SR) je špecializovaná finančná inštitúcia, ktorá bola zriadená na účely podpory exportu produkcie a služieb slovenských výrobcov na zahraničné trhy v zmysle zákona č. 80/1997 Z. z. o Exportno-importnej banke Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. EXIMBANKA SR ako priamy nástroj štátu na podporu exportu podporuje slovenských exportérov prostredníctvom svojich finančných produktov, ktorými sú najmä úvery, záruky a poistenie. Špeciálne sa zameriava aj na poradenstvo v oblasti zahraničného obchodu. Tieto komplexné služby sú určené všetkým kategóriám vývozcov, teda malým, stredným aj veľkým podnikom.

Obchodná činnosť EXIMBANKY SR

Od roku 2013 EXIMBANKA SR pristúpila k zrealizovaniu hodnotenia výkonnosti svojich obchodných činností a prioritne sleduje ukazovateľ výšky angažovanosti z obchodných činností. Bankové činnosti sú vyjadrené úverovou angažovanosťou za priame a refinančné úvery a spolu s objemom vystavených záruk poskytujú údaj **majetkovej angažovanosti**. Poistné činnosti sú vyjadrené **poistnou angažovanosťou** ako súčet angažovaností v oblasti

poistenia krátkodobých obchodovateľných rizík, poistenia krátkodobých neobchodovateľných rizík a poistenia strednodobých a dlhodobých rizík.

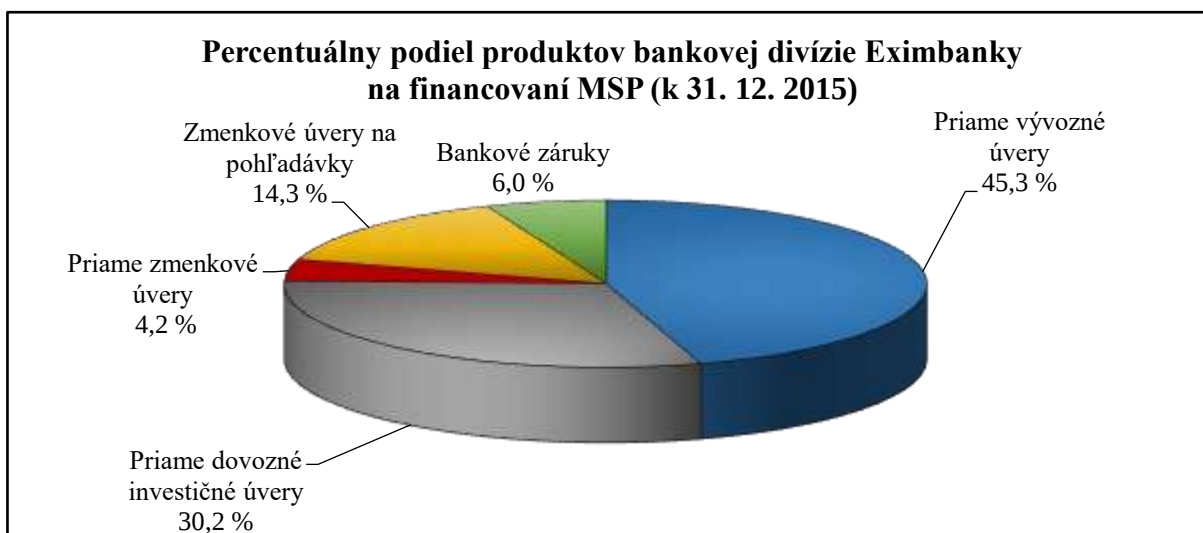
Angažovanosť predstavuje sumu aktuálnej výšky upísaného rizika, ktoré EXIMBANKA SR znáša pri poskytovaní svojich produktov a služieb, a zahŕňa majetkovú angažovanosť z poskytnutých úverov a záruk a poisťnú angažovanosť z upísaného rizika pri poistení a zaistení.

V medziročnom porovnaní sa **podiel úverov** poskytnutých klientom segmentu MSP **zvýšil o 16,66 % (7,29 mil. eur)**. **Podiel vystavených záruk** **narástol medziročne až o 228,96 % (2,29 mil. eur)**.

Financovanie exportu a poskytovanie záruk

EXIMBANKA v roku 2015 podporila v rámci majetkovej a poisťnej angažovanosti export v celkovej výške **922 726 tis. eur**. Na uvedenej sume sa majetková angažovanosť podieľala sumou 372 372 tis. eur.

Graf č. 4-17 Percentuálny podiel produktov bankovej divízie na financovaní MSP k 31. 12. 2015

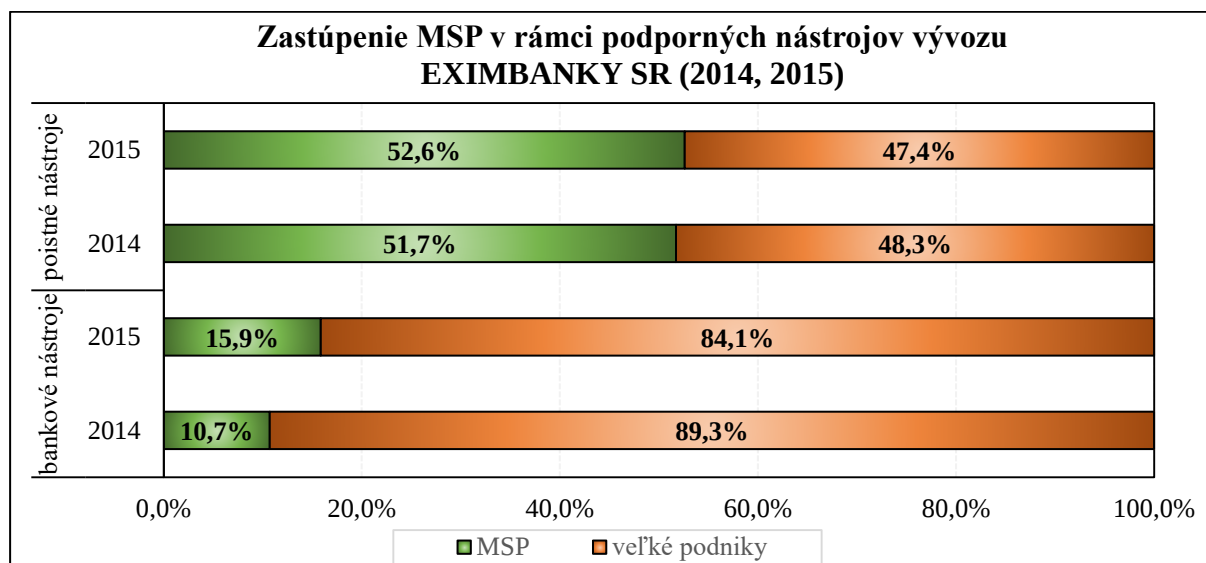

Zdroj: EXIMBANKA

V nadväznosti na stratégiu pre roky 2014 - 2020 sa EXIMBANKA SR aj v roku 2015 zameriavala primárne na poskytovanie priamych úverov a bankových záruk, pričom produktová orientácia na priame úvery a záruky ostáva nezmenená od roku 2012. Cieľom EXIMBANKY SR je podpora realizácie exportných projektov s vyššou pridanou hodnotou pri využívaní priameho financovania investícií alebo vystavovania neplatobných bankových záruk.

Vývoj v oblasti majetkovej angažovanosti potvrdzuje zámer EXIMBANKY SR poskytovať vo väčšej miere priamu podporu exportérom prostredníctvom priamych úverov. Tento zámer sa odzrkadlil aj na stabilizácii objemu poskytovania refinančných úverov v ostatných dvoch rokoch. Udržanie tohto trendu bude aj naďalej zámerom EXIMBANKY SR.

Podiel MSP v rámci podporných nástrojov vývozu EXIMBANKY SR v rokoch 2014 a 2015 znázorňuje nižšie uvedený graf. **V medziročnom porovnaní došlo v roku 2015 k miernemu nárastu podielu v prospech MSP pri poskytovaných bankových nástrojoch o 5,2 p.b. i pri poisťných nástrojoch o 0,9 p.b..**

Graf č. 4-18 Podiel MSP na využívaní podporných nástrojov vývozu EXIMBANKY SR v rokoch 2014 a 2015**Zdroj:** EXIMBANKA SR**Poistovanie a zaistovanie vývozných úverov**

Poistné produkty poskytované EXIMBANKOU SR dávajú exportérom možnosť eliminovať svoje riziká z nezaplatenia obchodných pohľadávok, od krátkodobých pohľadávok z rizikových teritórií cez strednodobé a dlhodobé projekty, znížiť riziko nesplatenia úveru na financovanie výroby určenej na vývoz, poskytujú možnosť poistiť si riziko nesplatenia úveru súvisiaceho s vlastnou investíciou v zahraničí, taktiež možnosť poistiť odberateľský úver poskytnutý komerčnými bankami zahraničným dlžníkom a ďalšie výhody.

Zavedením špeciálneho produktu eMSP poistenie určeného pre malých a stredných podnikateľov sa rozšírili možnosti poistenia pre túto cieľovú skupinu slovenských vývozcov. Produkt je využívaný najmä „mikro“ spoločnosťami, ktoré zamestnávajú do desať zamestnancov a dosahujú ročný obrat do dvoch miliónov eur. Medzi jeho výhody patria zjednodušené podmienky úverového poistenia, kritériá a parametre prispôbené pre potreby MSP a možnosť predkladať žiadosť o poistnú zmluvu prostredníctvom internetu 24 hodín denne. V roku 2015 bolo na produkt eMSP uzatvorených 56 % poistných zmlúv a 83 % zmlúv bolo na produkt ABT¹¹. Doplnkovou službou EXIMBANKY SR k poskytovaným produktom poistenia neobchodovateľných rizík je poistovanie rizika nezaplatenia najmä vývozných pohľadávok pre malé a stredné podniky.

Vzrastajúci trend podielu MSP na počte klientov a na výkonoch poisťovacej divízie v tomto segmente poisťovania sa odzrkadľuje aj v nasledujúcej tabuľke.

Tab. č. 4-39 Podiel MSP na podpore exportu poisťovacími činnosťami za roky 2011 – 2015¹²

Podiel MSP na celkovom	2011	2012	2013	2014	2015
– počte klientov	79,85 %	81,02 %	82,58 %	82,26 %	85,22 %
– predpise poistného	33,29 %	39,10 %	40,91 %	37,53 %	39,74 %

Zdroj: EXIMBANKA

¹¹ Poistenie krátkodobého dodávateľského úveru proti riziku nezaplatenia

¹² V oblasti poistenia krátkodobých rizík

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

• Podpora oficiálnych účastí SR na výstavách a veľtrhoch v zahraničí

MH SR aj v roku 2015 pokračovalo v realizácii oficiálnych účastí na výstavách v zahraničí, prostredníctvom ktorých poskytuje priestor na prezentáciu podnikateľských subjektov v národných stánkoch s cieľom zvyšovania ich exportnej výkonnosti.

Na realizáciu oficiálnych účastí bola v roku 2015 schválená ŽoNFP na národný projekt „Podpora propagácie slovenského priemyselného potenciálu a účasti slovenských MSP z oblasti priemyselnej výroby na výstavách/veľtrhoch v zahraničí v roku 2015“ v celkovej výške 242 409,40 Eur. Podmienky účasti na výstavách vychádzali z OP KaHR, a tiež z princípov poskytovania pomoci *de minimis*. MH SR takto podporilo účasť na 6 výstavách. Prostredníctvom národného projektu sa prezentovalo 36 oprávnených subjektov z radov MSP.

❖ Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu

• Podpora exportných aktivít malých a stredných podnikov

Agentúra SARIO zintenzívnila v roku 2015 svoje aktivity v oblasti „fúzie a akvizície“ - zvýšila sa ponuka projektov slovenských podnikateľov, ich následná koordinácia a sprostredkovanie stretnutí s investormi, partnermi do joint venture alebo na R&D spoluprácu.

V priebehu sledovaného obdobia pracovníci agentúry SARIO zabezpečili organizačne viac ako 50 podujatí, na ktorých sa zúčastnilo spolu 2 123 slovenských a zahraničných subjektov a uskutočnilo viac ako 2 120 bilaterálnych rokovaní medzi zástupcami firiem.

Na Portáli exportných a kooperačných možností k hodnotenému obdobiu bolo zaregistrovaných spolu 2 878 domácich a zahraničných spoločností a zverejnených spolu 2 542 ponúk a dopytov.

Agentúra SARIO zorganizovala v priebehu roka 2015 dvanásť seminárov v rámci programu Proexportná akadémia SARIO (PAS), na ktorých boli poskytnuté informácie a know-how na rôzne odborné témy zástupcom 164 slovenských firiem.

Kvalitatívny posun pri organizácii seminárov z cyklu PAS spočíva v aktualite tematického zamerania jednotlivých seminárov a ich prispôsobovanie aktuálnym potrebám a záujmom spoločností.

Agentúra SARIO predstavila v priebehu roka 2015 nový projekt pod názvom SARIO BUSINESS LINK 2015 – sériu kooperačných podujatí.

Konferenciu pod názvom Riešenia pre stavebníctvo, ktorá sa uskutočnila v rámci veľtrhu CONECO Expo Incheba v Bratislave. Na konferencii boli prezentované konkrétne možnosti zapojenia sa do zahraničných projektov a tendrov.

Druhé podujatie zamerané prevažne na sektor strojárstva, Medzinárodný strojársky kooperačný deň 2015 (MSKD), sa konal počas medzinárodného strojárkeho veľtrhu v priestoroch Agrokomplexu v Nitre. Podujatie poskytlo priestor na rokovanie o spolupráci a o subdodávkach 45 slovenským a 17 zahraničným podnikateľským subjektom. Sprievodným programom podujatia bol Sourcing Day pre globálnych hráčov, kde vybraným slovenským spoločnostiam dali príležitosť zapojiť sa do ich subdodávateľských reťazcov.

Tretím v poradí úspešných konferencií v rámci projektu SARIO BUSINESS LINK bola Konferencia Riešenia pre elektroniku a elektrotechniku v rámci veľtrhu ELOSYS Trenčín

zameraná odborne na možnosti zapojenia sa do zahraničných projektov v oblastiach elektrotechniky a elektroniky.

Najväčšie medzinárodné podujatie agentúry zamerané na podporu slovenských firiem v oblasti zahraničného obchodu, 9. ročník Slovenskej kooperačnej burzy, ponúklo príležitosti a kooperácie v zahraničí pre malé a stredné podniky s partnermi z 24 krajín sveta. Celkovo sa zúčastnilo 205 firiem, ktoré realizovali 707 dohodnutých B2B rokovaní a množstvo neformálnych stretnutí.

V oblasti podpory investícií na Slovensku SARIO poskytuje investičné služby a aktuálne informácie o podnikateľskom prostredí pre domácich aj zahraničných investorov, zabezpečuje výber najvhodnejších lokalít a nehnuteľností pre implementáciu investičných zámerov. V roku 2015 SARIO úspešne ukončilo 23 investičných projektov (16 investícií pochádza z krajín EHP a 7 investičných projektov pochádza z tretích krajín), v objeme 1,74 mld. eur, ktoré spolu vytvoria približne 7 400 pracovných miest.

❖ Slovenská obchodná a priemyselná komora

Pri organizovaní vlastných aktivít smerujúcich k zlepšovaniu stavu podnikateľského prostredia na Slovensku sa Slovenská obchodná a priemyselná komora angažovala aj v medzinárodných štruktúrach.

• Vnútrotný trh európskej únie

SOPK v rámci svojej činnosti aktívne podporuje podnikanie slovenských firiem ako partner európskeho projektu EEN, ktorého štvrtá etapa sa realizuje v rokoch 2015 – 2016. Informuje podnikateľov o sieti partnerov, ktorí sú začlenení do projektu, a možnostiach ich využitia pri hľadaní cezhraničnej obchodnej a výrobnéj spolupráce.

Aktivity v rámci Eurochambers v Bruseli

Slovenská obchodná a priemyselná komora sa aj v roku 2015 aktívne podieľala na činnosti Európskeho združenia obchodných komôr Eurochambres v Bruseli. Prostredníctvom svojho predsedu Petra Mihóka a generálneho tajomníka Martina Hrivíka zastupovala záujmy slovenskej podnikateľskej verejnosti na jej zasadnutiach. Vyjadrovala sa k predloženým materiálom, predkladala návrhy a stanoviská k prerokovávanej problematike.

Slovenská obchodná a priemyselná komora každý rok bilancuje svoju aktívnu činnosť počas predchádzajúceho roka prostredníctvom výročnej správy, ktorá poukazuje na efektívnu spoluprácu SOPK ako jedného z členov Eurochambres.

SOPK pripravovala správy k viacerým návrhom a akčným plánom podporujúcim podnikateľské prostredie v Európskej únii. Svoj postoj vyjadrila k súčasnej hospodárskej situácii v Európskej únii, k regulovaniu vysokých cien energií, ku konkurenčnej nevýhode priemyselných odvetví v Európskej únii na globálnom trhu, k znižovaniu administratívnej záťaže, k podpore pracovného trhu a zjednodušeniu pracovnej mobility v Európskej únii a k iným oblastiam. SOPK spolupracovala aj pri aktualizácii rôznych štatistických údajov.

Iniciatíva „Small Business Act“ (SBA) sa osvedčila ako nástroj politiky na podporu malých a stredných podnikov (MSP) na úrovni Európskej únie a na vnútroštátnej úrovni na zlepšenie podnikateľského prostredia a na podporu ich rastu. SOPK na základe konzultačného dokumentu prispela k novým návrhom a opatreniam s cieľom vytvoriť silnú európsku politiku na podporu malých a stredných podnikov (MSP) a podnikateľov v období rokov 2015 – 2020.

V záujme posilnenia komorového systému v Európskej únii sa každoročne vypracúvajú štatistické údaje, ktoré poskytujú reálny pohľad na vplyv komôr na podnikateľskú sféru vo vzťahu nasledovným oblastiam:

- prístup k financiám,
- zakladanie podnikov,
- výskum, vývoj, inovácie,
- vzdelávanie a odborná príprava,
- energetická účinnosť,
- internacionalizácia.

SOPK zosumarizovala údaje tohto výskumu v jednotlivých oblastiach v rámci Slovenska.

Podnikateľské misie do/zo zahraničia v rámci krajín Európskej únie

Misie do zahraničia v rámci krajín Európskej únie

V roku 2015 sa na úrovni Úradu komory neuskutočnili misie slovenských podnikateľov do členských krajín Európskej únie.

Misie zo zahraničia z krajín Európskej únie

V rámci krajín Európskej únie SOPK v roku 2015 prijala misie z nasledovných krajín: Maďarsko, Veľká Británia, Rumunsko, Cyprus, Chorvátsko.

❖ Ministerstvo obrany SR

Napriek tomu, že MO SR nemá v gescii podporu MSP ani podnikania v SR, Sekcia modernizácie a podpory (SEMPO) MO SR zabezpečuje spoluprácu so Združením bezpečnostného a obranného priemyslu SR (ZBOP SR) a ďalšími subjektmi verejného a súkromného sektora v oblasti vyzbrojovania. Spolupráca sa realizuje na základe Dohody o spolupráci zo 4. mája 2010 výlučne v rovine vzájomnej výmeny informácií v oblastiach výskumu, vývoja, skúšok, výroby, nákupu a predaja výzbroje, vojenskej techniky a materiálu, priorít a potrieb ministerstva v rozvoji obranných spôsobilostí a schopnosti obranného priemyslu SR zabezpečovať výzbroj, techniku, materiál, opravy a služby pre ozbrojené sily. Organizácie v pôsobnosti MO SR nerealizujú/nerealizovali žiadne podporné programy ani opatrenia na podporu malého a stredného podnikania, ktoré mali/majú dosah na podnikateľské prostredie a na podmienky podnikania MSP.

❖ Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR

V roku 2015 pokračoval ÚNMS SR vo vzťahu k MSP v uplatňovaní princípu vzájomného uznávania a poskytovaní informácií o technických požiadavkách na výrobky v SR a jednotlivých členských krajinách EÚ. V roku 2015 poskytlo **Národné kontaktné miesto pre výrobky**, zriadené na ÚNMS SR, informácie o technických predpisoch a požiadavkách na výroby, vrátane predpisov upravujúcich požiadavky predchádzajúceho schvaľovania **v 37 prípadoch**. Väčšina žiadostí pochádzala od podnikateľov, prevažne od MSP.

ÚNMS SR ako koordinátor **štátnej politiky kvality** aj v roku 2015 ponúkol možnosť malým a stredným podnikom zapojiť sa do súťaží v oblasti kvality a spoločenskej zodpovednosti vyhlasovaných ÚNMS SR. Súťaž **Národná cena SR za kvalitu** umožňuje preveriť manažérstvo organizácie podľa európsky uznávaného modelu výnimočnosti EFQM,

preukázať svoje výnimočné výsledky dosahované v oblasti podnikania a posilniť tak svoje postavenie na domácich a zahraničných trhoch. Súťaž **Top manažéri kvality** hodnotí a oceňuje prácu a prínosy manažérov kvality k dosahovaniu lepších výsledkov organizácie. **Národná cena SR za spoločenskú zodpovednosť** hodnotí uplatňovanie princípov spoločenskej zodpovednosti v organizáciách a napomáha rozvoju a uplatňovaniu reportovania v oblasti spoločenskej zodpovednosti.

V oblasti normalizácie sa ÚNMS SR v roku 2015 zamerlal na nasledovné opatrenia:

- **Sprístupňovanie informácií prostredníctvom služby STN-online.** Opatrenie prispieva k zvýšeniu konkurencieschopnosti, uľahčeniu prechodu k technickej a inovačnej gramotnosti v školách, ľahšej orientácii v európsky alebo celosvetovo akceptovanom stave vedy a techniky. Prostredníctvom spolupráce s profesijnými zväzmi a občianskymi združeniami malo prístup k STN-online niekoľko stoviek užívateľov z oblasti MSP.
- **Poskytovanie komplexných informácií** širokej technickej verejnosti v záujme zlepšovania prístupu k informáciám o TN pre MSP je zabezpečované prostredníctvom Infocentra a Portálu noriem. Základné informácie o normách, o ich platnosti, spôsobe prevzatia do sústavy STN, ich štruktúry, členenia a abstraktu sú poskytované bezodplatne v rámci webového sídla úradu www.unms.sk v sekcii „Portál noriem“.
- **Propagačné aktivity úradu pre MSP** prebiehali najmä v Infocentre s cieľom popularizovať účasť na normalizačnom procese a používanie noriem a podporiť tak účasť MSP na tomto procese. Informovanosťou MSP sa vytvára pre túto skupinu používateľov aj priaznivejšia pozícia pri uplatnení sa na trhu.
- Vydaním Štatútu a rokovacieho poriadku technických komisií, subkomisií a pracovných skupín sa začal **proces reštrukturalizácie technických komisií** s cieľom zapojiť do práce v technických komisiách aj MSP, zabezpečiť rovnovážne zastúpenie členstva v technických komisiách a zefektívniť prácu týchto technických komisií.

❖ Úrad vlády SR

- **Systém na riešenie problémov s výkonom práv jednotného trhu EÚ – SOLVIT**

Sieť SOLVIT, ktorej fungovanie v SR zabezpečuje Sekcia vládnej legislatívy, odbor aproximácie práva, je sieť na neformálne riešenie problémov, ktorým čelia občania alebo podnikatelia pri uplatňovaní svojich práv na vnútornom trhu Európskej únie. Sieť poskytuje rýchle a účinné riešenia, pričom svoje služby poskytuje zadarmo. Sieť vznikla z iniciatívy Európskej komisie v roku 2002.

SOLVIT pomáha vo všetkých oblastiach, ktoré sú regulované právom Európskej únie. Samozrejme, pri splnení ďalších predpokladov na riešenie problému v SOLVITE, a to že ide o problém občana alebo podnikateľa v inom členskom štáte Európskej únie, ako má bydlisko alebo sídlo, a ktorý spôsobuje orgán verejnej správy svojou činnosťou, prípadne nečinnosťou. Najčastejšie ide o prípady súvisiace s využitím jednej (alebo aj viacerých) slobôd na vnútornom trhu Európskej únie: voľného pohybu osôb, tovaru, služieb a kapitálu.

Zo 170 zaevidovaných prípadov v databáze SOLVIT (vo vzťahu k SR) v roku 2015 sa podnikateľov týkalo približne 2,9 % prípadov.

4.7.4 Odporúčania

- Zvýšiť úroveň informovanosti podnikateľov o príležitostiach, ktoré ponúka jednotný trh, a naďalej stimulovať MSP k internacionalizácii svojej činnosti.
- Rozširovať podporu exportu v komoditnej, ako aj v teritoriálnej štruktúre s dôrazom na trhy s obchodným potenciálom pre expanziu slovenských MSP.
- Výraznejšie podporovať poradenstvo a vzdelávanie o možnostiach podnikania na trhoch EÚ, zamerané na riešenie technických prekážok obchodu a zvyšovanie úrovne manažmentu exportujúcich MSP. Nedostatočné skúsenosti so zahranično-obchodnými transakciami, nedostatočné znalosti trhu a príslušných predpisov, získania obchodných partnerov, financovania exportu a pod. predstavujú výrazné bariéry pre internacionalizáciu MSP.
- V prípade podpory zameranej na akvizičnú činnosť umožniť čerpanie prostriedkov podnikateľským združeniam a zväzom, ktoré môžu poskytovať servis MSP pri organizácii výstav najmä v spoločných expozíciách a dokážu využiť prostriedky efektívnejšie a komplexnejšie.
- Zvýšiť konkurencieschopnosť slovenských podnikov na zahraničných trhoch prostredníctvom podpory s cieľom znížiť domácu energetickú a surovinovú náročnosť výroby a zvýšiť pridanú hodnotu produktov a služieb.
- Podporiť export exportujúcich firiem efektívnou proexportnou politikou štátu a kapitálovo posilniť Eximbanku a Slovenskú záručnú a rozvojovú banku.
- Zjednodušiť prístup k slovenským technickým normám – podpora zriaďovania INFOPOINTov sprostredkujúcich prístup na čítanie plnotextového znenia STN v študovniach univerzít a vysokých škôl alebo prípadne v podnikateľských centrách.
- Elektronizácia povoľovacieho a licenčného konania v zahraničnom obchode.

4.8 Princíp 8 SBAfE Podporovať zvyšovanie zručností v MSP a všetky formy inovácií

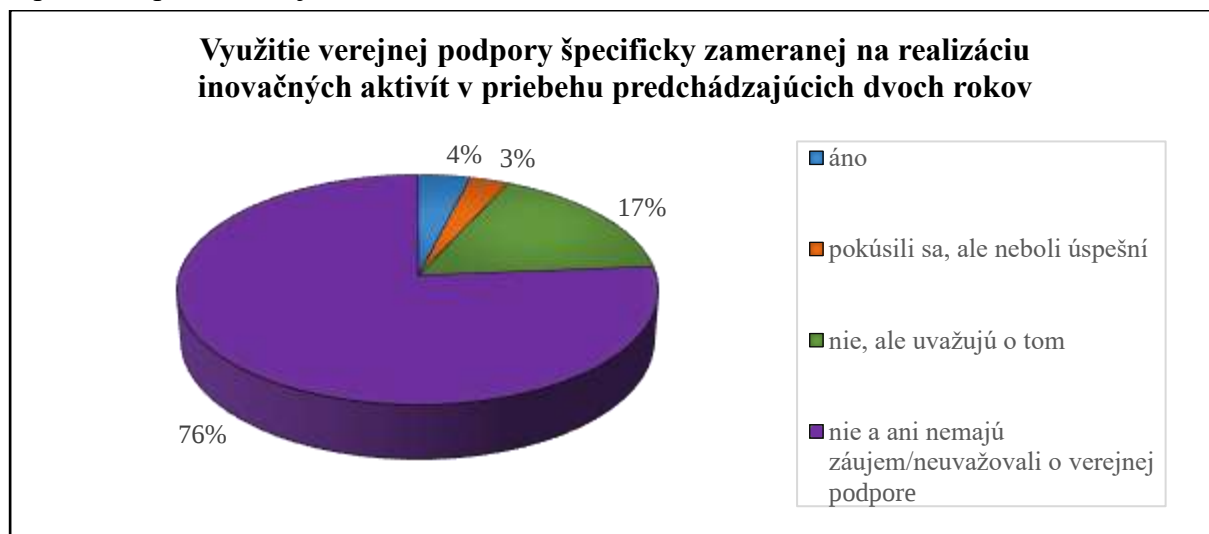
4.8.1 Hodnotenie situácie

❖ Podpora inovačných aktivít

Na základe výsledkov prieskumu „Využívanie podporných programov zo strany MSP“ len 4% podnikateľov dopytovaných v prieskume deklarovalo, že v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov využili verejnú podporu zameranú na rozvoj inovačných aktivít – pričom sa jednalo hlavne o finančný príspevok, dotáciu. Ďalšie 3% deklarovalo, že sa o takúto podporu pokúsili, ale neboli úspešní. Takmer pätina podnikateľov (17%) uviedla, že síce takúto podporu nevyužili, ale uvažujú o tom. Viac ako tri štvrtiny podnikateľov (76%) odpovedalo, že takúto podporu nevyužili a ani o nej neuvažovali, resp. o ňu nemajú záujem.

Len 0,2% podnikateľov uviedli, že sú veľmi spokojní s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií a ďalšia desatina (10%) je skôr spokojná. Naopak, nespokojnosť s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií deklarovala viac ako polovica dopytovaných (51%) - pričom 32% sú skôr nespokojní a 19% veľmi nespokojní. Až 4 z 10 oslovených podnikateľov (39%) nevedeli na otázku odpovedať.

Graf č. 4-19 Využitie verejnej podpory špecificky zameranej na realizáciu inovačných aktivít v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov

Zdroj: SBA, Prieskum využívania podporných nástrojov zo strany MSP

4.8.2 Vývoj legislatívneho prostredia

Koncepcia pre podporu startupov a rozvoj startupového ekosystému v Slovenskej republike (uznesenie vlády SR č. 307/2015)

Dňa 10. júna 2015 schválila vláda SR Koncepciu pre podporu startupov a rozvoj startupového ekosystému v SR, v zmysle ktorej sú startupy, ako začínajúce podniky, zdrojom inovatívnych riešení s významným rastovým potenciálom. Prispievajú k rozvoju odvetví s vysokou pridanou hodnotou, regionálnej a globálnej konkurencieschopnosti a tvorbe zamestnanosti kvalifikovanej pracovnej sily. Snahou tejto koncepcie je **podporiť startupový ekosystém v SR** vytvorením podnikateľského prostredia a systému

štátnej podpory, ktoré by dokázali aktivovať slovenské subjekty a jednotlivcov s unikátnymi myšlienkami, prilákať zahraničné subjekty s inovatívnymi nápadmi, zatraktívniť investovanie do startupov a vytvoriť výnimočný imidž krajiny.

Koncepcia pre podporu startupov a rozvoj startupového ekosystému je zasadená do širšieho konceptu postupných prorastových opatrení na podporu slovenskej ekonomiky a inovačnej politiky SR. Materiál poskytuje informácie o súčasnom stave startupového prostredia v SR, analyzuje fázy životného cyklu startupu, v ktorých je pre tieto podniky pomoc nevyhnutná a navrhuje konkrétne opatrenia na ich podporu.

Opatrenia sú rozčlenené do nasledovných strategických cieľov:

- **Vytvorenie vhodných podmienok pre podnikanie**, t.j. vytvorenie regulačného prostredia bez zbytočných prekážok pre vznik a pôsobenie startupov na trhu.
- **Vytvorenie a poskytovanie podporných služieb pre posilnenie ekosystému startupov**, t.j. vytvorenie infraštruktúry a služieb pre podporu záujemcov o podnikanie, startup tímov, etablovaných startupov.
- **Financovanie** najmä tzv. „Death Valley“ fázy podnikateľských iniciatív, t.j. „Údolia smrti“, kedy väčšina startupov zlyháva.

Novelizácia zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov týkajúca sa odpočtu výdavkov na VaV v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (zákon č. 333/2014 Z. z.)

S účinnosťou od 1. januára 2015 bol zákonom č. 333/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa aj zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v z. n. p. doplnený cit. zákon (okrem iných ustanovení) aj o nové ustanovenie § 30c – Odpočet výdavkov (nákladov) na výskum a vývoj, ktoré upravuje postup jeho uplatnenia pri vyčíslení základu dane. Rozšírenie možnosti zníženia základu dane, s vplyvom na zníženia sumy odvedenej dane určenej na zaplatenie o vynaložené výdavky (náklady) na výskum a vývoj, je ďalším ústretovým krokom ministerstva financií za účelom podpory rozvoja výskumu a vývoja v danej oblasti podnikania daňovníka.

4.8.3 Podporné programy a opatrenia

Oblasť výskum a vývoj

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

- **Schéma na podporu spolupráce podnikateľských subjektov a vedecko–výskumných pracovísk formou Inovačných voucherov (schéma de minimis)**

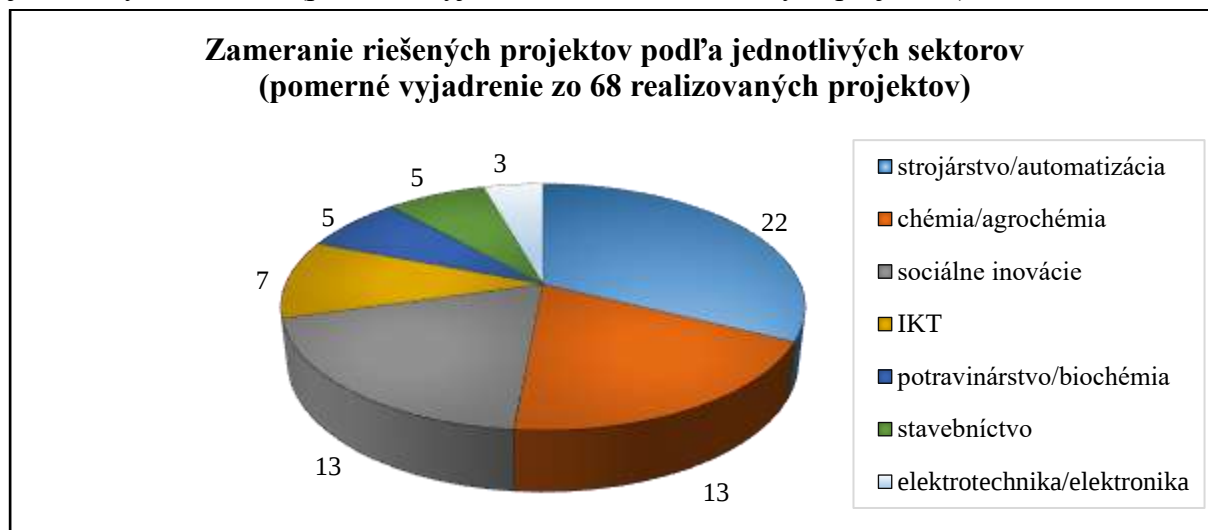
Predmetom Schémy na podporu spolupráce podnikateľských subjektov a vedecko – výskumných pracovísk formou Inovačných voucherov (ďalej len „Schéma“) bolo poskytovanie podpory formou dotácie – prostredníctvom inovačného vouchera z prostriedkov štátneho rozpočtu. Cieľom bolo podporiť rozvoj inovačných aktivít podnikateľských subjektov orientovaných na inovácie produktov, technologických postupov alebo služieb. Na tento účel boli z rozpočtovej kapitoly Ministerstva hospodárstva SR poskytnuté dotácie 30. riešiteľským organizáciám v **celkovej výške 347 703,95 eur**. Počet realizovaných projektov pre podnikateľské subjekty dosiahol 68.

Nominálna hodnota vouchera pre podnikateľské subjekty s počtom zamestnancov do 250 vrátane predstavovala 5 000 eur bez DPH. V tejto kategórii bolo riešených 66 inovačných projektov **pri celkovej výške dotácie 327 703,95 eur**.

Pre podniky s počtom nad 250 zamestnancov boli určené inovačné vouchery s nominálnou hodnotou 10 000 eur bez DPH pri 55 % spolufinancovaní oprávnených nákladov z vlastných zdrojov. Do tejto kategórie spadali dva projekty, ktoré boli podporené celkovou sumou 20 000 eur.

Zameranie riešených projektov podľa jednotlivých sektorov znázorňuje nasledujúci graf.

Graf č. 4-20 Schéma inovačných voucherov - Zameranie riešených projektov podľa jednotlivých sektorov (pomerné vyjadrenie zo 68 realizovaných projektov)

Zdroj: MH SR

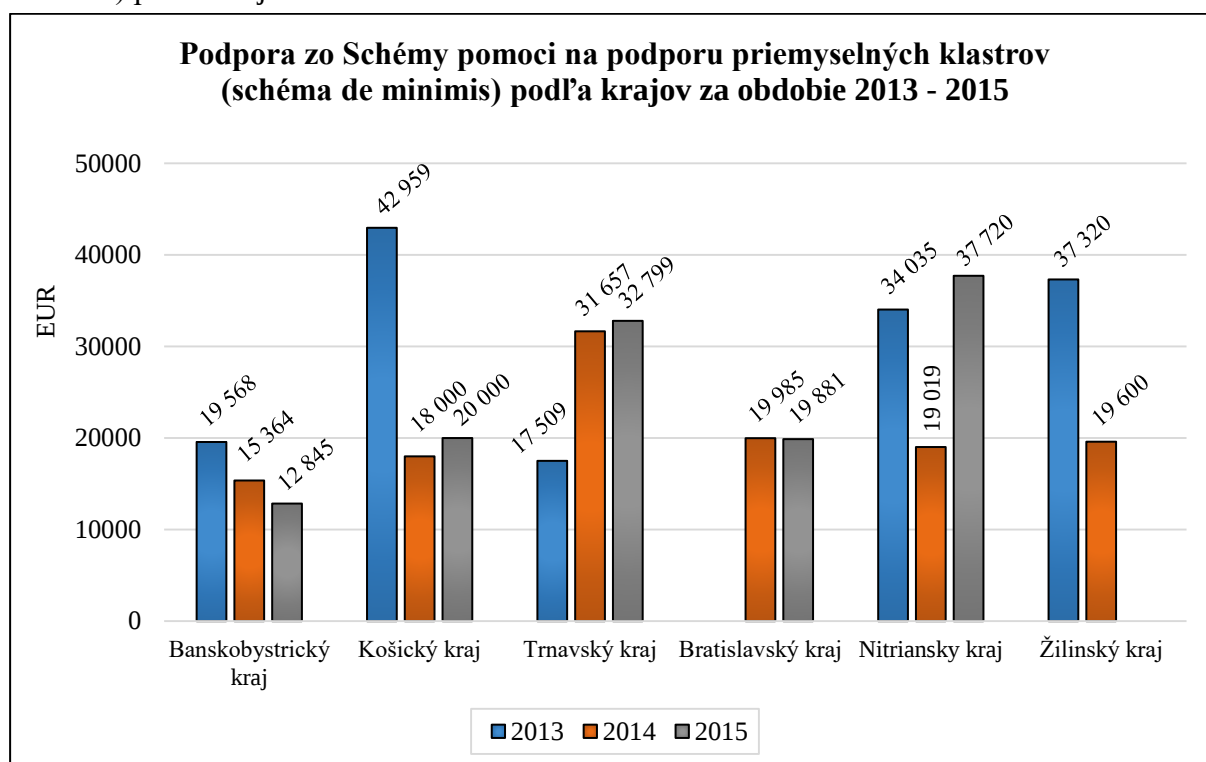
- **Schéma pomoci na podporu priemyselných klastrov (schéma de minimis)**

Cieľom tejto schémy je podporiť zvýšenie konkurencieschopnosti členov priemyselných klastrov prostredníctvom zefektívnenia ich vzájomnej spolupráce, ako aj posilnenie priemyselných klastrov v medzinárodnom meradle. Podľa Schémy pomoci na podporu priemyselných klastrov boli z rozpočtovej kapitoly Ministerstva hospodárstva SR poskytnuté dotácie **siedmym klastrovým organizáciám v celkovej výške 130 000 eur**. Poskytnuté dotácie boli použité na vzdelávacie aktivity členov klastrov (odborné školenia, kurzy, semináre, workshopy, odborné publikácie).

Tab. č. 4-40 Poskytnutá podpora zo Schémy pomoci na podporu priemyselných klastrov (schéma de minimis) v roku 2015

P. č.	Žiadateľ	Skutočné čerpanie dotácie
1.	1. Slovenský strojársky klaster, Areál PPS č. 586, 962 12 Detva	12 844,73
2.	Klaster AT+R z p. o., Južná trieda 95, P.O.BOX B45, 040 01 Košice	20 000,00
3.	Elektrotechnický klaster – Západné Slovensko, Sibírska 1, 917 01 Trnava	17 889,00
4.	Národný energetický klaster NEK, Záhradnícka 72, 824 12 Bratislava	19 881,00
5.	CELIM Slovakia, Piešťanská 3, 917 01 Trnava	14 910,00
6.	Slovenský plastikársky klaster, Vašinová 6, 949 01 Nitra	19 670,00
7.	Združenie pre rozvoj regiónu Horná Nitra, Hviezdoslavova 3, 971 01 Prievidza	18 050,00
	Spolu	123 244,73

Zdroj: MH SR

Graf č. 4-21 Podpora zo Schémy pomoci na podporu priemyselných klastrov (schéma de minimis) podľa krajov za obdobie 2013 - 2015**Zdroj:** MH SR

- **Inovačný fond, n. f.**

Inovačný fond, neinvestičný fond, je samostatnou neziskovou, neštátnou právnickou osobou s pôsobnosťou na území SR, ktorú zriadilo Ministerstvo hospodárstva SR v zmysle zákona č. 47/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch. Inovačný fond v súlade so svojím štatútom poskytuje **návratnú finančnú výpomoc** s cieľom podporiť vytvorenie vhodných podmienok na využívanie výsledkov výskumu, vývoja, inovácií, patentov, priemyselných a úžitkových vzorov v úzkom spojení s vedeckými, výskumnými a technickými inštitúciami. Účelom poskytnutia návratnej finančnej výpomoci je podpora subjektov riešiacich projekty v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, využitia a ochrany patentov, priemyselných a úžitkových vzorov, pričom výsledkom riešenia majú byť inovatívne výrobky a služby s vyššou pridanou hodnotou a reálnou nádejou uplatnenia sa na domácom a európskom, respektíve svetovom trhu. Návratná finančná výpomoc sa poskytuje na riešenie projektov, ktoré splnili podmienky na poskytnutie výpomoci, a spočíva v uľahčení prístupu k finančným zdrojom za výhodných úrokových podmienok. V roku 2015 bola prostredníctvom Inovačného fondu poskytnutá návratná finančná pomoc 5 podnikateľským subjektom v celkovej výške 750 000 eur. V roku 2014 bola podpora z Inovačného fondu poskytnutá 2 podnikateľským subjektom v celkovej výške 450 000 eur.

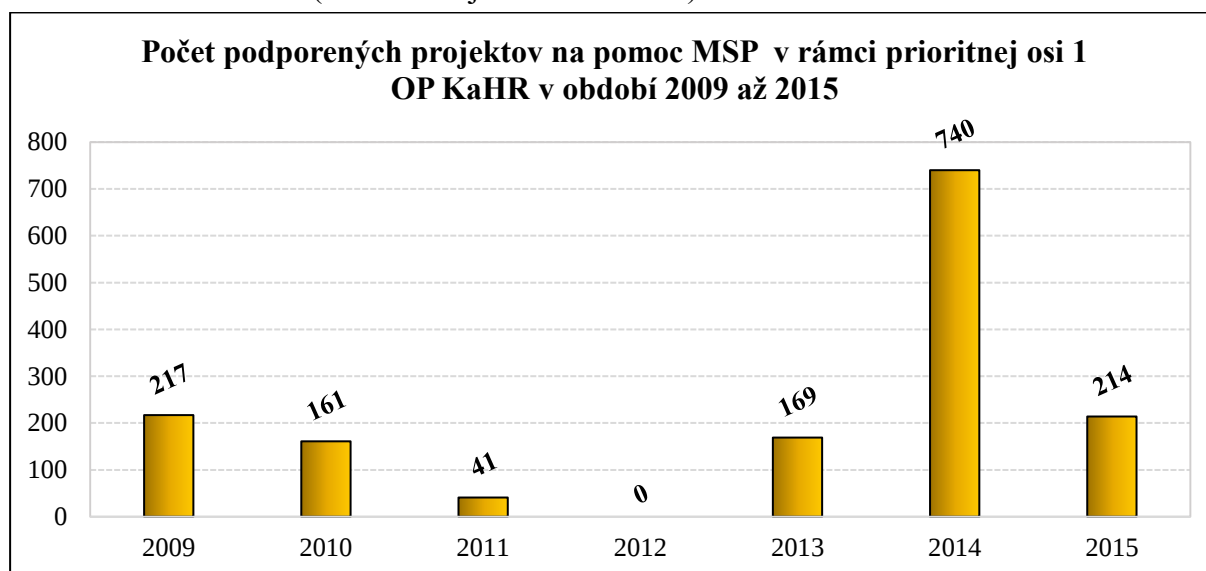
- **Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KaHR)**

Prioritná os 1 – Inovácie a rast konkurencieschopnosti

Čerpanie zmluvne viazaných finančných prostriedkov v rámci prioritnej osi 1 – Inovácie a rast konkurencieschopnosti bolo k 31. 12. 2015 za zdroje EÚ v sume 416,38 mil. eur, čo predstavuje 79,79 % z alokácie na prioritnú os 1.

V programovom období 2007 – 2013 prebiehala táto podpora formou implementácie Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (ďalej len „OP KaHR“). V rámci prioritnej osi 1 OP KaHR bolo podporených formou poskytnutia nenávratného finančného príspevku (ďalej len „NFP“) 1 070 projektov realizovaných MSP. V OP KaHR bola za účelom financovania projektov MSP využitá aj forma podpory z finančných nástrojov, kde k 31. 12. 2015 bolo prostredníctvom iniciatívy JEREMIE podporených 501 projektov.

Graf č. 4-22 Počet podporených projektov na pomoc MSP v rámci prioritnej osi 1 OP KaHR v období 2009 až 2015 (vrátane údajov za JEREMIE)

Zdroj: MH SR, spracované SBA. Poznámka: údaje sú aktualizované ku koncu roka, po odpočítaní mimoriadne ukončených projektov. V roku 2012 bolo mimoriadne ukončených niekoľko desiatok projektov, ktoré prevýšili počet nových podporených projektov.

Počet podporených projektov na pomoc MSP v rámci prioritnej osi 1 OP KaHR dosiahol najvyššiu hodnotu v roku 2014, kedy bolo podporených 740 projektov. V roku 2015 bolo podporených 214 podnikov, čo predstavuje medziročný pokles o 71%.

Súčasťou transferu inovácií a technológií najmä do súkromného sektora **pri prioritnej podpore MSP bola aj tvorba nových pracovných miest**. Do konca roka 2015 bolo vplyvom realizovaných projektov prioritnej osi 1 OP KaHR vytvorených **5 201 pracovných miest** najmä prostredníctvom transferu inovácií a technológií (**z toho 4 311 v rámci kategórie MSP**).

Tab. č. 4-41 Čerpanie prostriedkov prioritnej osi za OP KaHR k 31. 12. 2015 v eur (MSP a veľké podniky, s odpočítaním nezrovnalostí a vratiek)

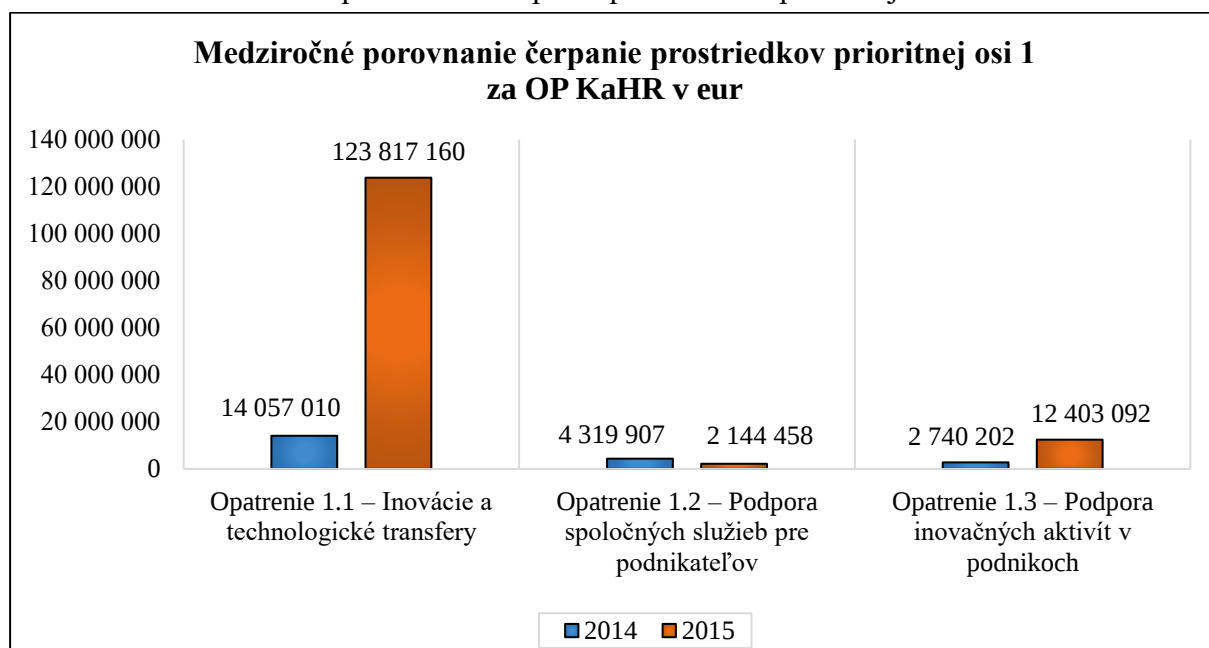
Prioritná os 1 – Inovácie a rast konkurencieschopnosti	Závazok 2007 – 2013 za EÚ zdroje	Čerpanie prostriedkov v roku 2015 (EU zdroje)		Čerpanie prostriedkov kumulatívne k 31. 12. 2015 (EU zdroje) ^[1]	
		Celkom	% zo záväzku 2007–2013	Celkom	% zo záväzku 2007–2013
Opatrenie 1.1 – Inovácie a technologické transfery	399 963 841	123 817 159,98	30,96%	314 854 556,35	78,72%

^[1] Vrátane tranží vyplatených prijímateľovi na realizáciu iniciatívy JEREMIE.

Opatrenie 1.2 – Podpora spoločných služieb pre podnikateľov	51 500 273	2 144 457,50	4,16%	51 085 359,51	99,19%
Opatrenie 1.3 – Podpora inovačných aktivít v podnikoch	70 353 260	12 403 092,41	17,63%	50 440 423,71	71,70%
Spolu	521 817 374	138 364 709,89	26,52 %	416 380 339,57	79,79 %

Zdroj: MH SR

Graf č. 4-23 Medziročné porovnanie čerpanie prostriedkov prioritnej osi 1 za OP KaHR v eur

Zdroj: MH SR. Poznámka: údaje zahŕňajú MSP a veľké podniky

Prehľad dopytovo orientovaných výziev vyhlásených v rámci prioritnej osi 1 OP KaHR so zahrnutím podpory MSP:

Podopatrenie 1.1.1: Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov

- Výzva KaHR-111SP-0801
- Výzva KaHR-111SP-0902
- Výzva KaHR-111SP-1001
- Výzva KaHR-111SP-1101
- Výzva KaHR-111SP-1201
- Výzva KaHR-111SP/LSKxP-1101
- Výzva KaHR-111DM-0801
- Výzva KaHR-111DM-0901
- Výzva KaHR-111DM-1301

Podopatrenie 1.1.2: Podpora tvorby pracovných miest prostredníctvom rozvoja podnikania

- Výzva DOP 2008–SIP 001

Podopatrenie 1.1.3: Podpora účasti slovenských výrobcov na veľtrhoch, výstavách, obchodných misiách

- Výzva KaHR-113DM-0801
- Výzva KaHR-113DM-0901

- Výzva KaHR-113DM-1201

Opatrenie 1.3: Podpora inovačných aktivít v podnikoch

- Výzva KaHR-13SP-0801
- Výzva KaHR-13DM-0901
- Výzva KaHR-13SP-1001
- Výzva KaHR-13SP-1201

Tab. č. 4-42 Prehľad vyplatených NFP v rámci Prioritnej osi 1 OP KaHR, Opatrenie 1.1, v roku 2015 (údaj predstavujúci skutočne vyplatené prostriedky prijímateľom až po schválení súhrnných žiadostí o platbu certifikačným orgánom) (MSP a veľké podniky, so zahrnutím nezrovnalostí a vratiek)

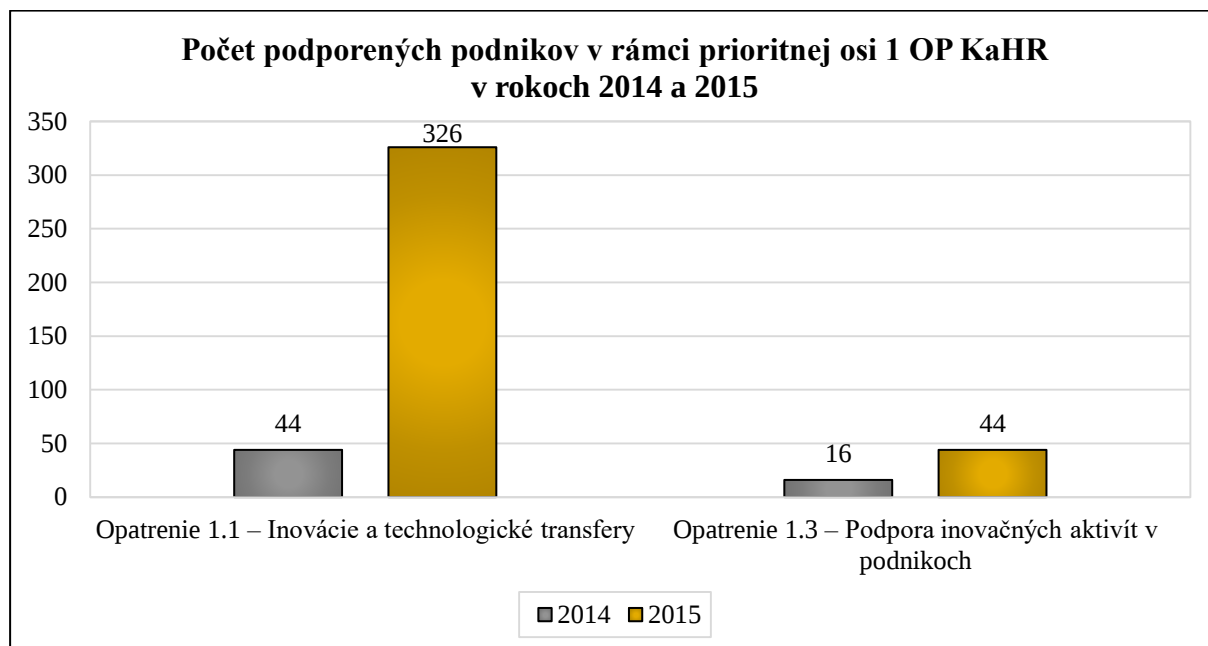
Kód výzvy	Počet podporených subjektov	Vyplatený NFP v 2015 (€)
Opatrenie 1.1		
KaHR-111SP-0801	0	0,00
KaHR-111SP-0902	1	1 815 400,00
KaHR-111SP-1001	0	0,00
KaHR-111SP-1101	28	17 338 717,83
KaHR-111SP-1201	100	71 391 580,15
KaHR-111SP-LSKxP-1101	22	8 333 362,30
KaHR-111DM-0801	0	0,00
KaHR-111DM-0901	0	0,00
KaHR-111DM-1301	165	23 023 612,36
DOP2008-SIP001	0	0,00
KaHR-113DM-0801	1	82 525,77
KaHR-113DM-0901	1	59 591,02
KaHR-113DM-1201	8	177 062,08

Zdroj: MH SR

Tab. č. 4-43 Prehľad vyplatených NFP v rámci Prioritnej osi 1 OP KaHR, Opatrenie 1.3, v roku 2015 (údaj predstavujúci skutočne vyplatené prostriedky prijímateľom až po schválení súhrnných žiadostí o platbu certifikačným orgánom) (MSP a veľké podniky, so zahrnutím nezrovnalostí a vratiek)

Kód výzvy	Počet podporených subjektov	Vyplatený NFP v 2015 (€)
Opatrenie 1.3		
KaHR-13DM-0901	1	360 250,00
KaHR-13SP-0801	3	123 424,41
KaHR-13SP-1001	17	7 239 836,33
KaHR-13SP-1201	23	7 320 685,71

Zdroj: MH SR

Graf č. 4-24 Počet podporených podnikov v rámci prioritnej osi 1 OP KaHR v rokoch 2014 a 2015

Zdroj: MH SR. Poznámka: údaje zahŕňajú MSP a veľké podniky

❖ Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

• Stimuly pre výskum a vývoj

V rámci uplatnenia zákona č. 185/2009 Z. z. sa v roku 2015 uskutočnila podpora štyroch projektov VaV v rámci stimulov poskytnutých v roku 2013 v celkovej výške dotácie zo ŠR v hodnote 3 663 455 eur. Objem daňovej úľavy predstavoval 24 199 eur. Výška spolufinancovania z vlastných prostriedkov prijímateľa stimulov predstavovala 1 091 231 eur. Počet podporených projektov VaV oproti roku 2014 zostal nezmenený. Výška dotácie zo ŠR sa navýšila o 1 826 689 eur, objem daňovej úľavy o 5 796 eur oproti roku 2014. Výška spolufinancovania projektov VaV z vlastných prostriedkov prijímateľa stimulov predstavovala v roku 2014 výšku 671 206 eur.

Dňa 19. marca 2015 bolo zverejnené oznámenie o možnosti poskytnutia stimulov pre výskum a vývoj v roku 2015. Na zverejnené oznámenie reagovalo 9 žiadateľov, z toho 8 z kategórie MSP. V roku 2015 na základe zverejneného oznámenia o možnosti poskytnutia stimulov pre výskum a vývoj v roku 2015, po posúdení podaných žiadostí uchádzačmi o stimuly nezávislými expertmi a komisiou vymenovanou ministrom v roku 2015, boli poskytnuté stimuly na výskum a vývoj deviatim uchádzačom v celkovej výške dotácie zo ŠR v hodnote 3 031 600 eur. Daňová úľava nebola poskytnutá. Výška spolufinancovania z vlastných prostriedkov prijímateľa stimulov predstavovala 987 963 eur.

• Úľava na dani pre prijímateľa stimulov

Štátna pomoc podľa § 30b zákona o dani z príjmov bola v roku 2015 poskytnutá 2 prijímateľom v celkovej výške 3 500 eur.

• Dotácie na vedecko-technické služby v zmysle zákona č. 172/2005 Z. z.

Dňa 2. 7. 2015 MŠVVŠ SR zverejnilo v zmysle § 8a zákona č.172/2005 Z. z. na Centrálnom informačnom portáli pre výskum, vývoj a inovácie Oznámenie MŠVVŠ SR o predkladaní žiadostí k poskytovaniu dotácií na zabezpečenie podporných organizačných, technických a administratívnych činností v oblasti vesmírnej politiky a financovanie projektu prvej slovenskej družice SkCube.

Obsahom oznámenia bolo:

Zabezpečenie podporných organizačných, technických a administratívnych činností v oblasti vesmírnej politiky. V súlade s oznámením bola podaná jedna žiadosť. Žiadateľom bolo občianske združenie.

Dňa 22. 12. 2015 MŠVVŠ SR zverejnilo v zmysle § 8a zákona č.172/2005 Z. z. na Centrálnom informačnom portáli pre výskum, vývoj a inovácie Oznámenie MŠVVŠ SR o predkladaní žiadostí k poskytovaniu dotácií na zabezpečenie podporných organizačných, technických a administratívnych činností v oblasti vesmírnej politiky a dofinancovania dostavby pozemnej stanice prvej slovenskej družice SkCube

Obsahom oznámenia bolo:

1. Zabezpečenie podporných organizačných, technických a administratívnych činností v oblasti vesmírnej politiky.
2. Dofinancovanie dostavby pozemnej stanice prvej slovenskej družice SkCube – zariadenie slúžiace primárne pre družicovú komunikáciu, ktoré pozostáva z riadiacej budovy a anténneho systému.

K bodu 1 boli v súlade s oznámením podané dve žiadosti.

K bodu 2 bola podaná jedna žiadosť.

V zmysle rozhodnutia komisie nebol vyhodnocovaný bod 1.

V bode 2 bola vyhodnotená jedna žiadosť. Žiadateľom bolo občianske združenie.

• Operačný program Výskum a vývoj (OP VaV)

V roku 2015 MŠVVaŠ, ako aj Výskumná agentúra nevyhlásila žiadnu výzvu na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok zameranú na podporu MSP v rámci operačného programu Výskum a vývoj.

V rámci schémy štátnej pomoci bola v roku 2015 poskytnutá podpora 105 subjektom v rámci 89 projektov v celkovej hodnote EÚ 26 242 225,10 €, čo v pomere k NFP za rok 2015 predstavuje 85 % a ŠR 4 631 022,97 € (15 %). Z finančného hľadiska bol najviac podporený Bratislavský kraj, a to výškou 13,54 mil. € zo zdroja EÚ a 2,39 mil. € zo zdroja ŠR. Celková podpora NFP pre Bratislavský kraj predstavuje hodnotou 15,94 mil. €, čo je 51,61 % z celkovej pomoci NFP pre MSP.

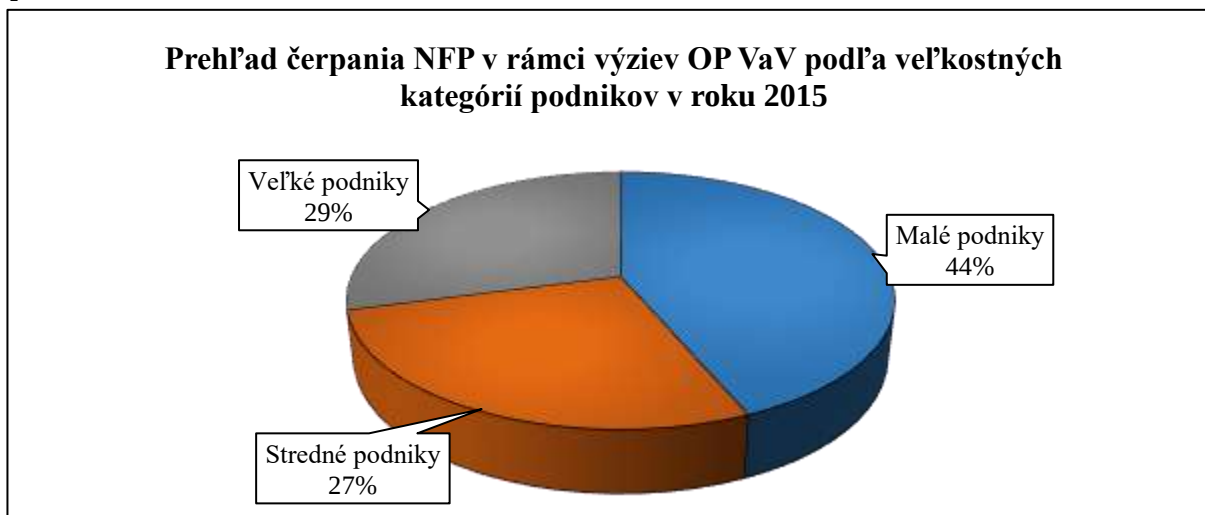
Tab. č. 4-44 Prehľad čerpania NFP v rámci výziev OP VaV v roku 2015

Kód výzvy	Zameranie	Počet podporených subjektov			Veľkosť podniku – celková poskytnutá podpora NFP v EUR		
		Malé podniky	Stredné podniky	Veľké podniky	Malé podniky	Stredné podniky	Veľké podniky
OPVaV-2009/2.2/03-SORO	Podpora aplikovaného výskumu,	7	4	5	317 624,97	366 083,28	596 246,37

OPVaV-2009/4.2/03-SORO	vývoja a transferu technológií	2	1	2	174 147,65	39 287,04	241 383,35
OPVaV-2009/2.2/05-SORO	Podpora budovania výskumno-vývojových centier	7	6	7	2 708 268,55	1 207 618,29	2 104 242,00
OPVaV-2009/4.2/05-SORO		6	0	1	1 635 565,69	0	198 953,23
OPVaV-2010/2.2/06-SORO	Podpora budovania kompetenčných centier pre OP VaV	7	6	8	431 935,80	764 201,62	896 180,77
OPVaV-2010/4.2/06-SORO		8	3	5	640 395,96	482 719,11	237 383,72
OPVaV-2011/2.2/07-SORO	Podpora výskumno-vývojových centier pre OP VaV	9	8	4	2 311 206,17	2 592 277,94	520 304,43
OPVaV-2011/4.2/07-SORO		5	3	3	1 203 706,26	179 025,80	519 001,03
OPVaV-2013/4.1/04-SORO	Podpora centier excelentnosti nadnárodného významu a medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu	5	2	4	4 035 649,38	2 670 168,24	3 677 616,10
OPVaV-2012/2.2/08-RO	Vybudovanie univerzitných vedeckých parkov a výskumných centier	0	2	0	0	122 055,32	0
Spolu		58	35	39	13 458 500,43	8 423 436,64	8 991 311,00

Zdroj: MŠVVaŠ SR

Graf č. 4-25 Prehľad čerpania NFP v rámci výziev OP VaV podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015

Zdroj: MŠVVaŠ SR

K 31. 12. 2015 bolo evidovaných 68 malých podnikov, z ktorých bolo finančne podporených 67. V roku 2015 bolo finančne podporených 58 podnikov. Celková kontrahovaná suma pripadajúca malým podnikom bola k 31. 12. 2015 vo výške NFP 52 466 013,79 eur, z čoho sa celkovo vyčerpalo 44 639 438,23 eur, t. j. 85,08 %.¹³

MŠVVaŠ SR spolu s VA eviduje 42 finančne podporených stredných podnikov, z ktorých v roku 2015 čerpalo finančné prostriedky 35 podnikov. Stredným podnikom pripadá kontrovaná suma v celkovej hodnote NFP 37 118 296,07 eur, z ktorej sa vyčerpalo celkovo NFP 28 912 906,29 eur, t. j. 77,89 %.¹⁴

K 31. 12. 2015 bolo evidovaných a finančne podporených 43 veľkých podnikov, z ktorých bolo v roku 2015 finančne podporených 39 podnikov. Celková kontrahovaná suma pripadajúca veľkým podnikom bola k 31. 12. 2015 vo výške NFP 33 832 085,96 eur, z čoho sa celkovo vyčerpalo 24 019 270,80 eur, t. j. 71 %. V roku 2015 nebola vyhlásená žiadna výzva o NFP. Taktiež nedošlo ku žiadnemu uzatvoreniu zmluvy o NFP. V roku 2015 nedošlo k mimoriadnemu ukončeniu projektu v rámci OP VaV.

Tab. č. 4-45 Prehľad zmluvného viazania a čerpania prostriedkov MSP v rámci OP VaV

Zdroj	Malý podnik	Stredný podnik	Veľký podnik	Spolu
Zazmluvnená suma pripadajúca na MSP v eurách k 31. 12. 2015				
Zdroj EÚ	44 596 058,00	31 550 585,06	28 757 235,54	104 903 878,60
Zdroj ŠR	7 869 955,78	5 567 711,01	5 074 850,42	18 512 517,21
NFP	52 466 013,79	37 118 296,07	33 832 085,96	123 416 395,82
Vyčerpaná suma pripadajúca na MSP v eurách k 31. 12. 2015				
Zdroj EÚ	37 943 457,96	24 575 975,49	20 416 327,53	82 935 760,98
Zdroj ŠR	6 695 980,27	4 336 930,80	3 602 943,27	14 635 854,34
NFP	44 639 438,23	28 912 906,29	24 019 270,80	97 571 615,32
Vyčerpaná suma pripadajúca na MSP v eurách za rok 2015				
Zdroj EÚ	11 439 714,21	7 159 909,79	7 642 601,10	26 242 225,10
Zdroj ŠR	2 018 786,22	1 263 526,85	1 348 709,90	4 631 022,97
NFP	13 458 500,43	8 423 436,64	8 991 311,00	30 873 248,07

Zdroj: MŠVVaŠ SR

Celkovo bolo v roku 2015 podporených 93 subjektov súkromného sektora v celkovej hodnote 18 599 624,00 eur zo zdroja ERDF a 3 282 313,07 eur zo štátneho rozpočtu. Z celkovej sumy NFP bol najviac podporený Bratislavský kraj. Celkovo pre 35 projektov lokalizovaných do Bratislavského kraja bola poskytnutá podpora vo výške 21 881 937,07 eur.

Tab. č. 4-46 Prehľad poskytnutej podpory pre MSP v rámci OP VaV (eur) z hľadiska NUTS III v roku 2015

NUTS III	Počet	EÚ	ŠR	NFP
PO	1	185 208,54	32 683,91	217 892,45
BA	35	9 401 555,76	1 659 109,37	11 060 665,13
BB	2	306 412,57	54 072,86	360 485,43
KE	2	150 506,68	26 560,13	177 066,81
NR	1	267 186,04	47 150,79	314 336,83
TN	3	320 943,33	56 643,44	377 586,77
TT	5	713 324,49	125 882,86	839 207,35
ZA	6	1 034 616,99	182 580,22	1 217 197,21

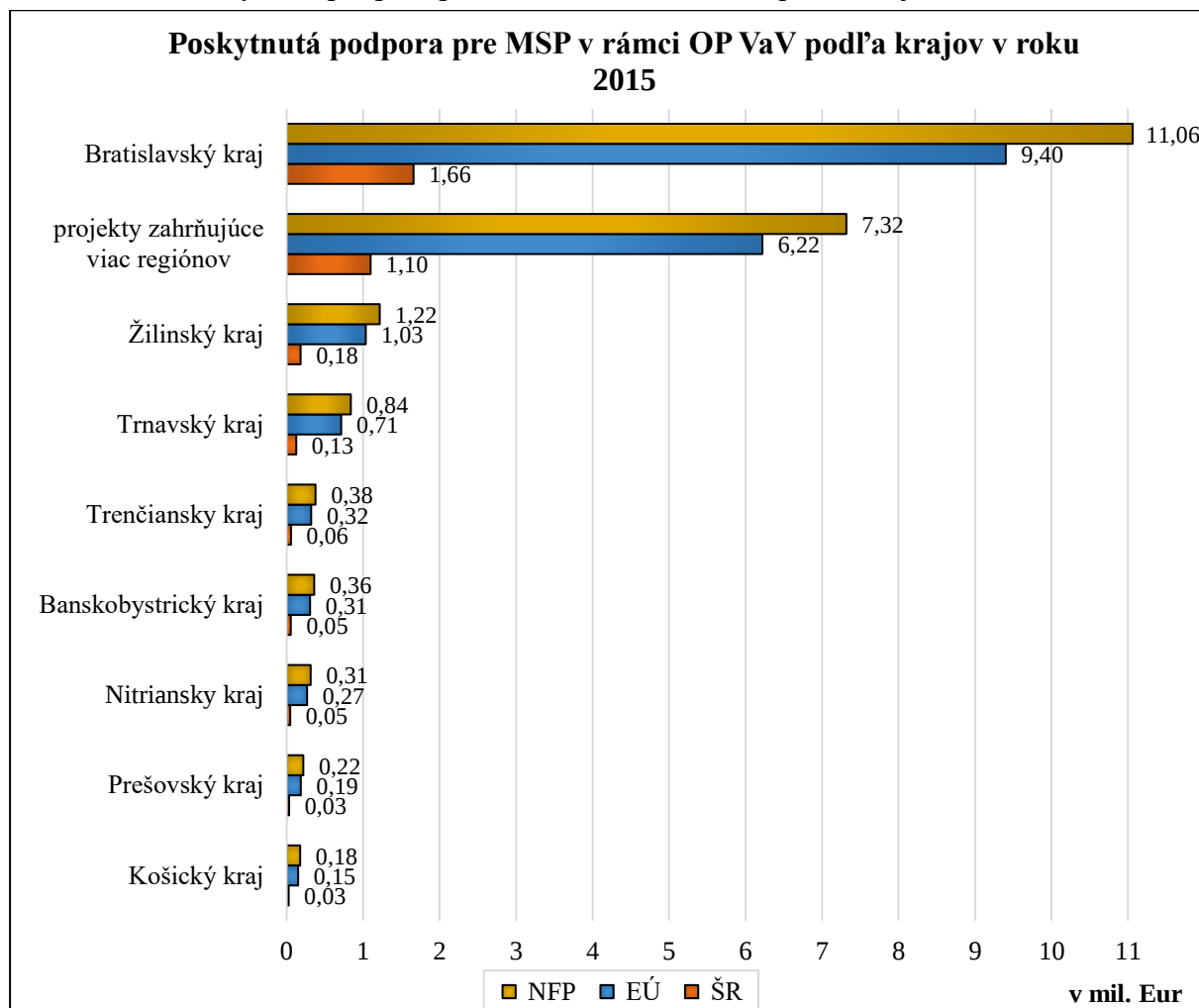
¹³ Očistené o čerpanie 1 malého podniku, ktorý bol mimoriadne ukončený

¹⁴ Očistené o čerpanie 1 stredného podniku, ktorý bol mimoriadne ukončený

projekty zahrňujúce viac regiónov	38	6 219 869,60	1 097 629,49	7 317 499,09
Celkový súčet	93	18 599 624,00	3 282 313,07	21 881 937,07

Zdroj: MŠVVaŠ SR

Graf č. 4-26 Poskytnutá podpora pre MSP v rámci OP VaV podľa krajov v roku 2015

Zdroj: MŠVVaŠ SR

❖ Ministerstvo financií SR

- Daňové zvýhodnenia pre daňovníkov, ktorí vykonávajú výskum a vývoj

V roku 2015 využilo odpočet výdavkov (nákladov) na výskum a vývoj od základu dane podľa § 30c zákona o dani z príjmov 38 podnikateľských subjektov v kategórii MSP v celkovej výške 1,37 mil. eur.

❖ Agentúra na podporu výskumu a vývoja

- Štátna pomoc poskytovaná APVV

Agentúra na podporu výskumu a vývoja realizovala v roku 2015 aktivity na podporu malých a stredných podnikov prostredníctvom podpory riešenia projektov formou grantov.

V roku 2015 agentúra podporila **13 nových projektov** výskumu a vývoja so štátnou podporou podľa Schémy podpory výskumu a vývoja Agentúrou na podporu výskumu a vývoja SA.42450. Zároveň v roku 2015 bolo financovaných **23 bežiacich projektov** výskumu a vývoja financovaných podľa Schémy štátnej pomoci N 702/2007. **Jeden bilaterálny mobilitný projekt** bol podporený formou ad hoc de minimis.

Výška štátnej pomoci v roku 2015 pre MSP predstavovala 1,48 mil. Eur, čo je 83,7 % celkovej podpory podnikateľského sektora.

❖ **Univerzitné centrum inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva (UCITT) a Start-up centrum TUKE**

Rok 2015 bol pre Univerzitné centrum inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva (UCITT) druhým rokom fungovania, ako nového útvaru v organizačnej štruktúre TUKE.

Poslaním UCITT je organizačná, koordinačná, informačná a manažérska činnosť zameraná na rozvoj vedecko-výskumnej činnosti, podporu inovácií, transferu technológií a ochranu duševného vlastníctva na TUKE a v jej partnerských organizáciách zmluvne napojených na aktivity UCITT. UCITT prostredníctvom svojich vnútorných organizačných zložiek zabezpečuje aj realizáciu, rozvoj a podporu efektívnej spolupráce s domácou a zahraničnou spoločenskou a hospodárskou praxou v oblastiach výskumu a vývoja zodpovedajúcich odbornému a technickému zameraniu TUKE a jeho partnerských organizácií.

Ochrana duševného vlastníctva, propagácia výsledkov výskumu a zviditeľnenie nápadov na TUKE bola realizovaná formou poskytovania poradenských služieb v oblasti ochrany autorských práv, priemyselno-právnej ochrany, a to tak pre študentov, ako aj zamestnancov TUKE. Išlo o úzku spoluprácu s malými a strednými podnikmi (príprava zmlúv o vytvorení diela, licenčných zmlúv, podávanie prihlášok, zastupovanie v správnom konaní pred ÚPV SR a o samotnú tvorbu zmlúv). V rámci vedenia centrálného registra predmetov priemyselno-právnej ochrany boli plnené úlohy súvisiace s podávaním patentov, úžitkových vzorov, dizajnov a ochranných známok.

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky zaregistroval v roku 2015 nasledovný počet prihlášok, ktorých prihlasovateľom/majiteľom bola Technická univerzita v Košiciach: **32 patentových prihlášok, 56 prihlášok úžitkových vzorov a 1 prihláška dizajnu**. Zároveň v roku 2015 Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky **udelil** Technickej univerzite v Košiciach **7 patentov a zapísal 24 úžitkových vzorov**.

V roku 2015 Technická univerzita v Košiciach pokračovala v nadväzovaní spolupráce s viacerými podnikateľskými subjektmi a vedecko-výskumnými inštitúciami za účelom transferu poznatkov, komercializácie výsledkov výskumu a vývoja vedeckých tímov TUKE, podpory podnikania a takisto zviditeľnenia aktivít/projektov TUKE pre potenciálnych investorov. S tým súviselo aj **poskytovanie legislatívnych a právnych služieb** celoškolského pracoviska UCITT nielen pre študentov a zamestnancov TUKE, ale aj pre malé a stredné podniky. UCITT takisto poskytoval právnu podporu pri príprave **zmlúv o spolupráci** s domácimi a zahraničnými partnermi TUKE ako aj podporu pri činnostiach, ktorých výstupom boli inovačné partnerstvá.

Rok 2015 pokračoval aj v oblasti podpory startupovských aktivít na Východnom Slovensku a to najmä vďaka aktivitám **Startup centrum TUKE**, prvého svojho druhu v regióne. Startup centrum TUKE je organizačná štruktúra, ktorá vznikla v rámci Univerzitného centra inovácií, transferu technológií a ochrany duševného vlastníctva (UCITT TUKE) s regionálnou

pôsobnosťou. Cieľom Startup centra TUKE je vytvoriť motivačné prostredie, ktoré pomôže nielen študentom, ale aj všetkým obyvateľom regiónu s inovatívnym potenciálom, rozvíjať sa v rôznych oblastiach pôsobenia. Hlavnou myšlienkou je „naštartovať“ proces, ktorý podporí ľudí pri realizácii ich inovatívnych myšlienok a pomôže premeniť myšlienku do komerčne využiteľného produktu alebo služby. Technická univerzita v Košiciach má ambíciu prostredníctvom takýchto aktivít výrazne podporiť inovatívne projekty kvalitným odborným poradenstvom, ako aj svojou špičkovou výskumnou infraštruktúrou.

Startup centrum TUKE aj v priebehu ďalšieho roku svojej činnosti pokračovalo organizáciou aktivít na podporu startupov a stalo sa významným elementom inovačného potenciálu s celoregionálnym dopadom. Významným úspechom bola spolupráca s jedným z najvýznamnejších Švédskych inkubátorov – LEAD, v rámci ktorej LEAD koordinoval prácu Startup centra a prípravu uvedenia do prevádzky Inkubátora TUKE v rámci UVP TECHNICOM.

Aj v roku 2015 bola úspešne organizovaná aktivita zameraná na vyhľadávanie nových startupov: už 3. kolo súťaže inovatívnych nápadov „**Máš nápad? Prezentuj svoj startup!**“.

Startupy prezentovali svoje inovatívne myšlienky pred komisiou, ktorá bola zložená z odborníkov aktívnych v podnikaní, podporujúcich tvorivosť a inovácie mladých ľudí. Zaujímavé spojenie pracovníkov z Crowdberry, CVTI SR, Fondu inovácií a technológií, Neulogy Ventures, Saab AB, Slovak Business Agency, U. S. Steel Košice, s.r.o, ZTS VVÚ a.s., zástupcov TUKE a Košického samosprávneho kraja podnietilo diskusiu a na základe pracovného stretnutia rozhodla komisia o zaradení 5 startupov EMOMIME, VARIM, Chargebrella, Fittiner a HoneyLOG do Startup centra TUKE.

Významnou aktivitou UCITT bola aj organizácia **informačných a pracovných seminárov, workshopov a konferencií** v oblasti pôsobenia UCITT. V rámci informačných dní realizoval UCITT v spolupráci s CVTI SR 1 špecializovaný workshop zameraný na problematiku personálnych a finančných otázok riešenia projektov H2020 a viacero seminárov, zamerané na prípravu projektov H2020, prípravu finančných rozpočtov a personálnych matíc. V roku 2015 UCITT významne podporil riešenie projektu UVP TECHNICOM, a to zorganizovaním stretnutí výskumných tímov pilotných projektov, jednej medzinárodnej konferencie s celkovou účasťou viac 250 účastníkov a 3 workshopy, orientované na problematiku regionálnej inovačnej stratégie a vytváranie inovačných partnerstiev.

TUKE v rámci programu H2020 podala v roku 2015 takmer 50 návrhov projektov, z ktorých boli 3 projekty schválené a 1 je na Reserve liste.

V oblasti podpory malého a stredného podnikania za rok 2015:

- bolo podporených 12 začínajúcich podnikateľov (do troch rokov od ich vzniku)
- sektorové zameranie podnikateľov: IKT, gastronómia, architektúra, projektovanie, bezpečnostné systémy, kybernetika, poľnohospodárstvo, telekomunikácie

V roku 2015 pripravil UCITT v rámci svojich aktivít a rozsahu činností tieto opatrenia:

- kolo súťaže startupov: Máš nápad? Prezentuj svoj nápad.
- Startup Awards Roadshow
- 3 workshopy UVP TECHNICOM venované regionálnej inovačnej stratégii: **Súčasný stav a vízia inteligentnej (SMART) špecializácie v kľúčových odvetviach východoslovenského regiónu**
- 1 medzinárodná konferencia UVP TECHNICOM s názvom: „*Potenciál a služby UVP TECHNICOM pre účinný rozvoj podnikania a výskumnej spolupráce s praxou*“.

- uvedenie do činnosti podnikateľského inkubátora TUKE s umiestnením 3 spoločností do Inkubačného prostredia.

❖ Slovenská aliancia pre internetovú ekonomiku (SAPIE)

Slovenská Aliancia pre Internetovú Ekonomiku (SAPIE) oficiálne vznikla spojením viacerých podnikateľov a právnych subjektov v roku 2014 s cieľom podporiť rozvoj technického a kreatívneho talentu a zároveň posilniť základy slovenského podnikateľského prostredia s globálnymi ambíciami a know-how. Cieľom SAPIE je vytvorenie iniciatív na súkromnej a vládnej úrovni, ktoré podporia využívanie internetu pri realizácii nových a existujúcich podnikateľských aktivít.

Za týmto účelom v roku 2015 zorganizovala konferenciu Innovaters connect on Female Entrepreneurs (12.3.2015) a Innovaters connect about the Irish Startup Ecosystem (2.6.2015). Participovala aj na ďalších konferenciách Digital Path to Economic Growth v Prahe (12.2.2015) a Strategic Entrepreneurs Summit v Bratislave (13.3.2015).

Oblasť vzdelávania

❖ Slovak Business Agency

- Projekt „EU Tourism Mentoring“

Predstavenie:

Slovak Business Agency vystupovala ako vedúci partner v projekte EU Tourism Mentoring (2013 - 2015), ktorý bol schválený v rámci Programu celoživotného vzdelávania Leonardo da Vinci – podprogram prenos inovácií. Spoločne s partnermi z Veľkej Británie, Rumunska a Litvy mala SBA možnosť nadviazať na výsledky z úspešne realizovaných akcií ukončeného projektu PA4T - Partnerstvo pre cestovný ruch a rozvíjať pravidlá a štandardy pre mentoring v oblasti cestovného ruchu. Cestovný ruch patrí k najdôležitejším odvetviám hospodárstva vo všetkých projektových krajinách. Napriek vysokému potenciálu cestovného ruchu Slovenska, Rumunska i Litvy, krajiny zaostávajú v kvalite poskytovaných služieb. Chýba tiež akákoľvek štruktúra a možnosti profesionálneho rozvoja.

Cieľ:

Ambíciou projektu bolo vytvoriť štandardy pre rozvoj mentorov v oblasti cestovného ruchu na základe vyvinutého a overeného produktu používaného vo Veľkej Británii.

Hlavné ciele projektu:

- Prenos metodiky pre mentorov vytvorenej vo Veľkej Británii,
- Zlepšiť ponuku školení pre mentorov v úzkej spolupráci so zamestnávateľmi a odborníkmi z praxe,
- Vyškoliť 4 mentorov za krajinu v oblasti cestovného ruchu (Slovensko, Rumunsko, Litva) a iniciovať mentoringový pilot,
- Vypracovať záverečnú metodiku pre mentorov v cestovnom ruchu prispôbenú na národné podmienky jednotlivých krajín.

Aktivity projektu:

- príprava a vypracovanie kontextovej analýzy a osvedčených postupov, príprava prieskumu potrieb trhu práce, existujúcej ponuky školení a verejných politík,
- príprava 3 bezplatných workshopov pre pracovníkov v cestovnom ruchu o mentorských technikách, vedených profesionálnou mentorkou a lektorkou z Veľkej Británie, vyškolenie 4 mentorov za Slovensko, ktorí získali medzinárodný certifikát,
- realizácia mentoringových stretnutí s 12 mentees zo sektora cestovného ruchu za Slovensko, v rámci ktorých mentori odovzdávali svoje nadobudnuté schopnosti a skúsenosti s cieľom overiť nadobudnuté zručnosti v praxi,
- vypracovanie metodiky pre rozvoj mentorov v cestovnom ruchu.

Tab. č. 4-47 Aktivity/Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele

	Aktivity/Poskytnuté služby pre MSP a ich ukazovatele	Počet
1	Kontextová analýza	
	Vypracovanie kontextovej analýzy	1
2	Mentoringová príručka	
	Úprava príručky a metodiky o mentorských technikách	1
3	Vyškolenie mentorov	
	Úvodný workshop v Bratislave	
	2. workshop v Pitesti	
	3. workshop vo Vilniuse	
	Celkový počet vyškolených mentorov	12
4	Spustenie mentoringového pilotu	
	Párovanie mentorov a mentees a úvodné mentoringové stretnutia	
	Celkový počet mentees odmentorovaných mentormi	30
5	Propagácia projektu a diseminácia projektových výsledkov	
	Informácie o aktivitách projektu prostredníctvom projektovej webstránky a sociálnych sietí	1

Zdroj: SBA**Dopad:**

Vypracovanie príručky a metodiky o mentorských technikách s dôrazom na rozvoj mentorov v cestovnom ruchu ako aj v ďalších hospodárskych odvetviach špecificky navrhnutej na podmienky a pre potreby Slovenska. Projekt sa zameriaval na odvetvie cestovného ruchu a jeho prínosom je zavádzanie nákladovo efektívneho spôsobu na rozvíjanie zamestnancov. Vďaka realizácii projektu tak projektoví partneri vytvorili inovatívnu a efektívnu metódu vzdelávania využiteľnú v celom sektore cestovného ruchu.

- **Projekt SMEs & eLEARNING**

Predstavenie:

Projekt SMEs & eLEARNING, (www.sme-elearning.net) financovaný z fondov EÚ, programu ERASMUS +, bol vytvorený na otestovanie, prenos a zvýšenie povedomia a prístupu malých a stredných podnikov (ďalej „MSP“) k e-learningovým metódam, ktoré sú bežné v oblasti formálneho vzdelávania. Na dvojročnom projekte (september 2014 – august 2016) sa podieľa celkovo 8 partnerov z 5 európskych krajín, medzi ktorými sú predstavitelia vzdelávacích inštitúcií a školiteľov a zástupcovia MSP, ktorí úzko spolupracujú so zamestnancami a manažérmi MSP a poskytovateľmi odborného vzdelávania a prípravy.

E-learning môže byť vhodná voľba pre zabezpečenie odborných zručností potrebných pre rozvoj a udržanie rastu MSP v Európe. Výskum ukázal, že MSP majú obmedzené zdroje na školenie svojich zamestnancov, a to čo skutočne potrebujú, je skôr "neformálna" príprava na riešenie konkrétnych problémov, s ktorými sa stretávajú, ktorú dostanú v čase a na mieste, ktoré im vyhovujú. Vzdelávanie na mieru zvyčajne nie je v ponuke tradičných vzdelávacích inštitúcií, a preto v tomto ohľade ponúka e-learning skvelú príležitosť. Napriek mnohým výhodám sa však stále stretávame s nízkou mierou využívania tejto formy vzdelávania zo strany MSP a ich zamestnancov.

Ciele:

- zvýšenie povedomia a nízkej dostupnosti e-learningových iniciatív prostredníctvom vytvorenia "SME e-learningového portálu"
- podpora rozvoja silných ekonomík prostredníctvom identifikovania a využívania inovatívnych vzdelávacích systémov
- zmena vnímania pracovných školení ako odovzdávania vedomostí v tradične na to určených miestach (učebne, cvičebne)
- predstavenie inovatívnych pedagogických materiálov, predtým ťažko dostupnej cieľovej skupine – zamestnancom – s cieľom poukázať na e-learning ako dobrú voľbu pre riešenie ich praktických problémov prostredníctvom na mieru stavaných školení
- vyzdvihnutie dostupnosti e-learningu promovaním mnohých spôsobov, ako môže byť e-learning prístupný s využitím najmodernejších technológií.

Aktivity:

- Vytvorenie "SME e-learningového portálu"
- Vytvorenie „sprievodcu e-learningom“ pre MSP
- Analýza stavu používania e-learningu MSP v partnerských krajinách

Výsledky projektu za rok 2015:

V prvom polroku 2015 bol zrealizovaný dotazníkový prieskum a hĺbkové rozhovory o stave e-learningu a jeho využívaní na vzorke vyše 60 podnikateľov, zamestnancov a poskytovateľov e-learningových kurzov na Slovensku. Výsledky prieskumu boli následne zapracované do správy o stave e-learningu za krajinu ako aj celoeurópskej správy o stave e-learningu (obidve publikácie sú dostupné na webovej stránke projektu). Závery zo správ boli následne zohľadnené pri písaní sprievodcu používania e-learningom pre MSP, ktorého prvá verzia bola zaslaná a pripomienkovaná na konci roka 2015. Súbežne s písaním sprievodcu sa na jeseň 2015 začal kreovať hlavný výstup projektu, SME e-learningový portál, ktorý bude spustený v druhej polovici roka 2016.

Zatiaľ čo sprievodca e-learningom má predstaviť MSP a poskytovateľom a dizajnérom e-learningových kurzov kreatívny a najaktuálnejší prístup k tejto učebnej metóde a podnietiť jej využívanie a inovovanie, úlohou e-learningového portálu je zvýšiť povedomie MSP o možnostiach, ktoré im e-learning ponúka a dať priestor poskytovateľom e-learningových služieb promovať svoje služby za splnenia určitých podmienok.

Dopad:

Prostredníctvom projektu SMEELEARN bude e-learning so všetkými výhodami, ktoré poskytuje, priblížený MSP a ich zamestnancom. Projekt tak prispeje k väčšej informovanosti o inovatívnych možnostiach vzdelávania a o prínose, ktorý e-learning predstavuje pre ekonomickú stabilitu MSP. Projekt tiež reaguje na potrebu vytvorenia

platformy zručností s informáciami všeobecnej a technickej povahy, ktorá pomôže dospelým zamestnancom zotrvať v zamestnaní, čím prispeje k udržateľnej zamestnanosti v partnerských krajinách.

- **Projekt Manažérsky tréningový program (MTP) - „Budovanie kapacít pre manažérov z uzbeckých MSP“**

Predstavenie:

Slovak Business Agency v rámci svojich aktivít podporuje internacionalizáciu slovenských podnikov ako aj ich medzinárodný rast formou sprostredkovania potenciálnych obchodných, či technologických partnerov v zahraničí. Napomáha im preniknúť na nové trhy a to nielen v rámci Európskej Únie, ale aj na trhy tretích krajín ako sú Rusko, Uzbekistan, Japonsko, či iné. Práve preto sa SBA v roku 2014 rozhodla, v spolupráci s Uzbeckou Obchodnou a priemyselnou komorou, zapojiť do nového projektu pod názvom 'Manažérsky tréningový program (MTP) — Budovanie kapacít pre manažérov z uzbeckých MSP'.

Projekt je finančne podporený z prostriedkov Európskej únie. Realizuje sa v období august 2013 - august 2016, prostredníctvom konzorcia, ktoré vedie European Profiles S.A., Grécko. Jeho súčasťou sú aj tieto organizácie: WYG International Limited, Spojené kráľovstvo, CCI Paris Ile-de-France, Francúzsko, Birmingham Chamber of Commerce (BCI), Spojené kráľovstvo, PLANET S.A., Grécko, Anticrisis Management Consulting (AMC), Uzbekistan. Obchodná a priemyselná komora Uzbekistanu je lokálnym partnerom projektu. Projekt, je zameraný na zlepšenie výkonnosti sektora malých a stredných podnikov v Uzbekistane. Realizuje sa na základe medzinárodných výmen vybraných uzbeckých manažérov do európskych podnikov s cieľom osvojiť si lokálne techniky vedenia podniku a ich následnú aplikáciu vo firmách, v ktorých pôsobia. Takáto medzinárodná výmena predstavuje zároveň potenciálnu možnosť spolupráce pre všetkých zúčastnených v oblasti nákupu zariadenia, investícií, obchodu, výroby, či výmeny know-how.

Ciele:

Hlavný cieľ projektu je prispieť k zlepšeniu výkonnosti sektora MSP v Uzbekistane, a to i prostredníctvom organizovania praktických výmen vybraných manažérov z popredných súkromných spoločností do podnikov v EÚ. Projekt predstavuje jedinečnú príležitosť pre nadviazanie spolupráce slovenských firiem s predstaviteľmi malých a stredných podnikov z Uzbekistanu, ako aj možnosť odprezentovať a budovať povedomie o slovenských firmách v zahraničí.

Aktivity:

- Informačný seminár
- Hostovanie uzbeckých manažérov
- Databáza zahraničnej spolupráce
- Katalóg Slovenských firiem so záujmom podnikat' v Uzbekistane a/alebo v Centrálnej Ázii

Výsledky projektu za rok 2015:

Hostovanie uzbeckých manažérov

Slovak Business Agency zorganizovala 26. júna 2014 v Bratislave informačný seminár, ktorý bol zameraný na spoluprácu s firmami z Uzbekistanu. Na základe účasti na informatívnom seminári a/alebo registrácií slovenských firiem v databáze Medzinárodnej

Spolupráca vedenej SBA, bol vytvorený Katalóg slovenských firiem zaujímajúcich sa o podnikanie v Uzbekistane a/alebo v Centrálnnej Ázii.

V spolupráci s Uzbekkou Obchodnou a priemyselnou komorou boli v roku 2015 zrealizované 2 stáže pre vybraných uzbeckých manažérov na Slovensku.

❖ Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

• Operačný program Vzdelávanie (OP V)

Výskumná agentúra v roku 2015 pokračovala v implementácii projektov v rámci výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej „výzva“) s kódmi OPV-2009/2.1/01-SORO, OPV-2010/2.1/02-SORO, OPV-2012/2.1/03-SORO a OPV-2013/2.1/04-SORO. V rámci výzvy OPV-2009/4.2/02-SORO sa implementoval len jediný projekt, ktorý bol však v roku 2013 mimoriadne ukončený. V roku 2015 neboli v rámci operačného programu Vzdelávanie (ďalej „OPV“) vyhlásené žiadne výzvy.

Na všetky projekty, ktoré Výskumná agentúra implementuje v rámci týchto výziev, sa vzťahujú pravidlá schémy pomoci de minimis, tzn. projekty musia spĺňať všetky podmienky a kritériá *Schémy na podporu rozvoja moderného vzdelávania pre vedomostnú spoločnosť v znení dodatku č. 1, dodatku č. 2, dodatku č. 3, dodatku č. 4, (schémy pomoci de Minimis) a pravidlá Schémy N222/2009 pre dočasné poskytovanie malej pomoci v Slovenskej republike počas trvania finančnej a hospodárskej krízy.*

Pomoc v rámci schémy pomoci de Minimis, v rámci OPV, sa realizuje formou nenávratného finančného príspevku (ďalej „NFP“) na úhradu preukázateľných oprávnených výdavkov súvisiacich s výkonom činností a aktivít pri realizácii oprávneného projektu.

Prijímatelia sa musia podieľať na oprávnených výdavkoch projektu vlastnými zdrojmi vo výške minimálne 5 %. Zvyšných maximálnych 95 % oprávnených výdavkov projektu sa hradí 80,75 % z ESF a 14,25 % zo štátneho rozpočtu SR. Uvedené platí pri výzve OPV-2009/2.1/01-SORO, OPV-2010/2.1/02-SORO a OPV-2013/2.1/04-SORO. Pri výzve OPV-2012/2.1/03-SORO sa musia prijímatelia podieľať na oprávnených výdavkoch projektu vlastnými zdrojmi vo výške minimálne 5 % zvyšných maximálnych 95 % oprávnených výdavkov projektu sa hradí 85 % z ESF a 10 % zo štátneho rozpočtu SR.

Prijímateľmi v rámci schémy pomoci de minimis môžu byť mikro-, makro- a stredné podniky (ďalej len „MSP“). Určujúcou definíciou MSP je definícia uvedená v prílohe I nariadenia Komisie (ES) č. 800/2008 zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií za zlučiteľné so spoločným trhom podľa čl. 87 a 88 Zmluvy o ES (Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách), a veľké podniky, ktoré vykonávajú resp. plánujú vykonávať vzdelávacie aktivity podľa zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na účely výzvy OPV-2012/2.1/03-SORO sa pod podnikmi rozumejú štátne, verejné a súkromné vysoké školy ako zriaďovatelia univerzít tretieho veku a obce na úrovni miestnych administratívnych jednotiek LAU 1.

V rámci Operačného programu Vzdelávanie boli počas programového obdobia 2007 – 2013 Výskumnou agentúrou vyhlásené 4 výzvy zamerané na schému de Minimis:

1. Výzva OPV-2009/2.1/01-SORO – Kvalita ľudských zdrojov a efektivita ich riadenia.

V roku 2015 sa v rámci výzvy riadne ukončili 2 projekty zo 6 implementovaných projektov.

2. **Výzva OPV-2010/2.1/02-SORO – Podpora ďalšieho vzdelávania v oblasti cestovného ruchu.** V roku 2015 sa v rámci výzvy riadne ukončil 1 projekt zo 7 implementovaných projektov. V roku 2015 došlo k mimoriadnemu ukončeniu 1 projektu.
3. **Výzva OPV-2012/2.1/03-SORO – Rozširovanie vedomostí a zručností zvyšujúcich kvalitu života seniorov.** V roku 2015 sa v rámci výzvy riadne ukončilo 25 projektov z 35 implementovaných projektov.
4. **Výzva OPV-2013/2.1/04-SORO – Podpora ďalšieho vzdelávania v oblasti priemyslu.** V roku 2015 sa v rámci výzvy riadne ukončilo 7 projektov zo 14 implementovaných projektov. V roku 2015 došlo k mimoriadnemu ukončeniu 1 projektu.

Tab. č. 4-48 Celkový objem poskytnutej pomoci v relevantných výzvach OP V podľa uzatvorených zmlúv o poskytnutí NFP k 31.12.2015 v eur

Kód výzvy	Zdroj EÚ	Zdroj ŠR	Vlastný zdroj	NFP
OPV-2009/2.1/01-SORO	2 088 838,85	368 618,62	129 339,86	2 457 457,47
OPV-2010/2.1/02-SORO	2 322 666,56	409 882,34	143 818,36	2 732 548,90
OPV-2012/2.1/03-SORO	4 005 193,50	471 199,27	235 599,63	4 476 392,77
OPV-2013/2.1/04-SORO	1 246 192,87	219 916,43	77 163,66	1 466 109,30
Spolu	9 662 891,78	1 469 616,66	585 921,51	11 132 508,44

Zdroj: MŠVVaŠ SR

K 31. 12. 2015 nastalo v rámci schémy pomoci de minimis čerpanie finančných prostriedkov v celkovej výške Nenávratného finančného príspevku (ďalej len „NFP“) 8 066 866,16 eur, zo zdrojov EÚ bolo vyplatených 6 997 401,67 eur, zo zdrojov ŠR bolo vyplatených 1 069 464,49 eur a výška vlastných zdrojov prijímateľa predstavovala 424 578,63 eur.

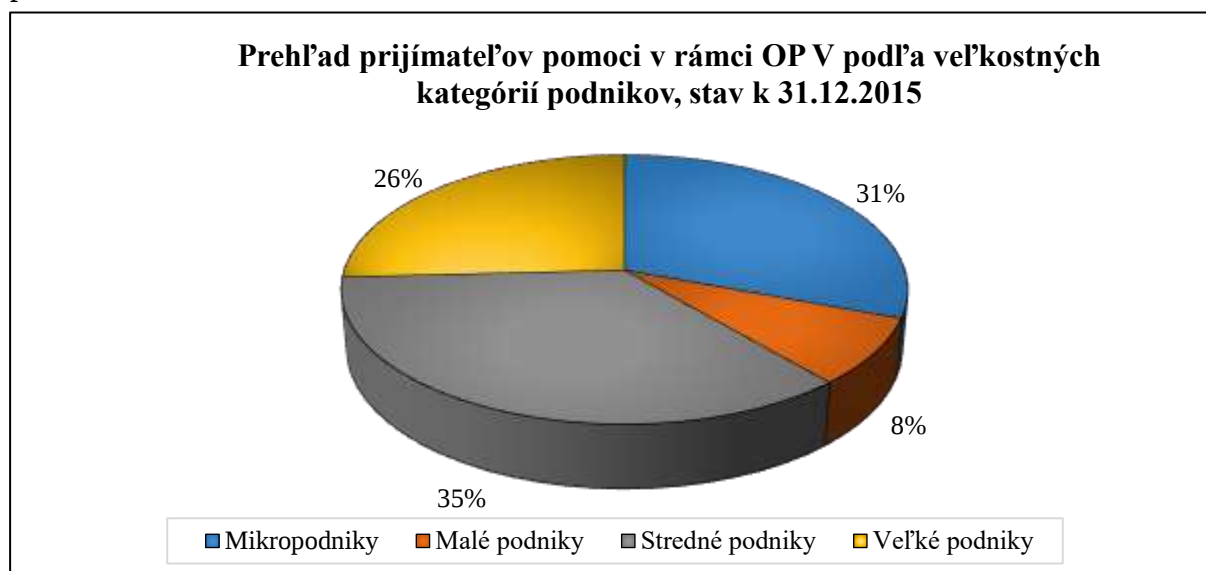
V sledovanom období bola pomoc v rámci schémy pomoci de Minimis vyplatená 62 prijímateľom pôsobiacim v oblasti poradenských služieb, v oblasti podnikania a riadenia ako aj v oblasti ostatného vzdelávania.¹⁵

Z regionálneho hľadiska boli celkovo najviac podporené projekty zahrňujúce viac regiónov, a to na úrovni 4 796 853,43 eur. V rámci regionálnych projektov bol najviac podporený Prešovský kraj, a to celkovo vo výške 1 754 570,17 eur.

¹⁵ Celkové čerpanie je očistené o úhradu 2 mimoriadne ukončených projektov, kde nastala úhrada ŽoP a následné mimoriadne ukončenie projektu.

Tab. č. 4-49 Poskytnutá pomoc podľa uzavretých zmlúv o poskytnutí NFP v rámci OP V k 31. 12. 2015 podľa krajov (eur)

Kraje	Poskytnutá pomoc (NFP)	Zdroj		Počet realizovaných projektov
		EÚ	ŠR	
Nitriansky	1 052 574,43	919 468,75	133 105,68	5
Banskobystrický	1 303 370,48	1 153 484,16	149 886,32	10
Prešovský	1 754 570,17	1 552 104,49	202 465,68	15
Žilinský	1 445 377,42	1 256 201,71	189 175,71	9
Trnavský	329 241,53	294 584,53	34 657,00	3
Trenčiansky	254 818,36	227 995,37	26 822,99	2
Košický	195 702,62	175 102,34	20 600,28	2
Projekty zahrňujúce viac regiónov	4 796 853,43	4 083 950,43	712 903,00	16
Spolu	11 132 508,44	9 662 891,78	1 469 606,66	62

Zdroj: MŠVVaŠ SR**Graf č. 4-27 Prehľad prijímateľov pomoci v rámci OP V podľa veľkostných kategórií podnikov, stav k 31. 12. 2015****Zdroj:** MŠVVaŠ SR

Pomer mikropodnikov z celkového počtu prijímateľov je 30,65 % (19 prijímateľov), pomer malých podnikov 8,06 % (5 prijímateľov), pomer stredných podnikov 35,48 % (22 prijímateľov) a pomer veľkých podnikov 25,81 % (16 prijímateľov).

❖ Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

• Operačný program Bratislavský kraj (OP BK)

V roku 2015 nebola v rámci Operačného programu Bratislavský kraj vyhlásená žiadna výzva na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok. V rámci Operačného programu Bratislavský kraj bolo pre malé a stredné podniky od začiatku programového obdobia uzatvorených 323 zmlúv o poskytnutí NFP, v celkovej výške 32 799 682,40 eur (zdroj ERDF+ŠR), z čoho bolo k 31. decembru 2015 riadne ukončených 318 projektov v celkovej výške 32 402 747,02 eur (zdroj ERDF+ŠR). Riadiaci orgán pre Operačný program

Bratislavský kraj nevyhlásil v roku 2015 žiadnu výzvu zameranú na podporu MSP, z uvedeného dôvodu neboli zazmluvnené žiadne projekty MSP.

V roku 2015 bolo celkovo podporených 91 malých a stredných podnikov, ktorým bol vyplatený finančný príspevok z OPBK v celkovej výške 7 347 510,77 eur (zdroj ERDF+ŠR). V rámci opatrenia 2.1 Inovácie a technologické transfery bolo podporených 46 malých a stredných podnikov, ktorým bol vyplatený príspevok z OP BK vo výške 4 316 068,93 eur (ERDF+ŠR). V rámci opatrenia 2.2 Informatizácia spoločnosti bolo podporených 45 malých a stredných podnikov, ktorým bol vyplatený príspevok z OP BK vo výške 3 031 441,84 eur (zdroj ERDF+ŠR).

❖ Úrad priemyselného vlastníctva SR

ÚPV SR poskytuje MSP od roku 2008 službu s názvom Prediagnostika priemyselných práv. Cieľom prediagnostiky je poskytnúť základné informácie z oblasti priemyselnoprávnej ochrany, tak, aby boli firmy schopné vytvoriť si základnú stratégiu aj v tejto oblasti. Ide o bezplatné poradenstvo „šité na mieru“, napr. ochrana technických riešení, dizajnov, ochranných známk, kolízia názvov domén s ochrannými známkami, vyhľadávanie v bezplatných patentových databázach, základy licenčnej politiky a pod. Zúčastnení zástupcovia firmy sa oboznámia s priemyselnoprávnou ochranou doma aj v zahraničí, jej výhodách a za určitej situácie aj nevýhodách, získajú typy na najvhodnejší spôsob ochrany (aj po finančnej stránke). Navrhnuté odporúčania nie sú záväzné a majú odrážať potreby spoločnosti s ohľadom na výrobné aj obchodné záujmy v jednotlivých krajinách. V roku 2015 bola služba poskytnutá 30 MSP z celého Slovenska, čo je o 100 % viac než v roku 2014.

ÚPV SR sa aj prostredníctvom svojich partnerov – informačno-poradenských miest úradu pre inovácie INNOINFO snaží zorientovať malých a stredných podnikateľov v oblasti priemyselnoprávnej ochrany. Innoinfo sú zriadené v podnikateľských inkubátoroch, regionálnych poradenských a informačných centrách, v regionálnych komorách Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory a univerzitách technického zamerania.

Partnermi ÚPV SR sú v rámci INNOINFO v súčasnosti štyri regionálne komory SOPK – Bratislavská, Trenčianska, Banskobystrická a Košická. Aktívnu spoluprácu v roku 2015 nadviazal ÚPV SR aj s ďalšími regionálnymi komorami, ktoré síce do siete nepatria, ale prejavili záujem stať sa jej členmi v budúcnosti. Ide o RK SOPK v Trnave, Žiline a v Prešove.

❖ Junior Chamber International – Slovakia

V rámci projektov zameraných na podporu MSP JCI-Slovensko v r. 2015 uskutočnilo nasledovné podujatie:

1. Mladý inovatívny podnikateľ 2015

spoluvyhlasovatelia: Združenie podnikateľov Slovenska, Profit

Bolo určené pre mladých podnikateľov, ktorí už začali podnikáť. Dôraz bol kladený na uplatňovanie a zavádzanie inovácií v ich podnikaní. Zúčastnili sa ho mladí podnikatelia z rôznych odvetví od výroby, cez služby, IT.

Podporených bolo 5 finalistov, ktorých vybrala odborná porota zložená so zástupcov spoluvyhlasovateľov projektu ako aj držiteľov titulu Podnikateľ roka v SR.

❖ Únia klastrov Slovenska

ÚKS v období od septembra 2013 do februára 2016 realizovala projekt financovaný zo 7 rámcového programu EÚ pod názvom „Spoločenstvo transferu poznatkov na preklenutie priepasti medzi výskumom, inováciami a podnikaním (NoGAP)“. Na projekte participovalo Slovensko, Nemecko, Rumunsko, Gruzínsko, Ukrajina, Bielorusko. Vedúcim partnerom na projekte bol Steinbeis-Europa-Zentrum der Steinbeis Innovation gGmbH.

Projekt NoGAP bol tvorený partnerstvom 13 partnerských inštitúcií z 3 členských štátov EÚ a z 3 krajín východného partnerstva. Okrem toho boli do projektu zapojení asociovaní partneri z krajín Arménsko, Azerbajdžan a Moldavsko.

4.8.4 Odporúčania

- Zvýšiť úroveň informovanosti podnikateľov o význame inovačných aktivít pre MSP.
- Systémovo podporiť regionálne samosprávy a regionálne štruktúry vytvorené v predchádzajúcich obdobiach na podporu inovácií (napr. technologické inkubátory) s cieľom podpory inovatívnych nápadov, šírenia dobrých skúseností a rozvoja celoživotného vzdelávania (ako súčasť budovania znalostnej ekonomiky a spoločnosti).
- Uplatniť účinnejšie motivačné nástroje na trvalé zvyšovanie inovačnej aktivity podnikateľského sektora.
- Zavádzať do praxe nástroje na podporu užšej kooperácie medzi súkromným sektorom a akademickou sférou/výskumom s využitím najlepších príkladov z EÚ.
- Implementovať opatrenia z Koncepcie pre podporu start-upov a rozvoj start-upového ekosystému v Slovenskej republike do praxe a podporovať nové inovatívne typy poradenských služieb pre technologické rýchlorastúce firmy (tzv. start-upy) ako je napr. mentoring, technologický scouting, koučing, market intelligence alebo technologický foresighting.
- Podporovať zakladanie klastrových organizácií, čo prinesie zvýšenie inovačnej kapacity firemných členov klastrových organizácií a bude stimulovať rozvoj sektora MSP.
- Pomocou inovatívnych finančných nástrojov podporovať expanzívne a inovatívne aktivity firiem s rastovým potenciálom.
- Prehodnotiť systém podpory aplikovaného výskumu a vývoja zo zdrojov európskych štrukturálnych a investičných fondov a zabezpečiť porovnateľné podmienky pre využívanie týchto zdrojov organizáciami všetkých sektorov vedy a techniky vrátane organizácií podnikajúcich v oblasti vedy a techniky.
- Zvyšovanie informovanosti o možnostiach ochrany duševného vlastníctva a transferu technológií najmä v prostredí výskumu a vývoja, sprehľadnenie systému ochrany duševného vlastníctva a podpora zriaďovania a činnosti centier pre technologický transfer.
- Vytvoriť nástroje na systematickú podporu účasti slovenských firiem a organizácií v európskych a medzinárodných programoch výskumu a inovácií (Horizont 2020, ERC, ERANET, KIC EIT, ESFRI, CARS 2020, Dunajská stratégia a ďalšie), napr. prostredníctvom rozvoja aktivít Styčnej kancelárie SR pre výskum a vývoj v Bruseli, alebo prostredníctvom vytvorenia Národných podporných štruktúr pre komunitárne programy EÚ.

- Prispieť k zlepšeniu zručností výskumníkov, podnikateľov a multiplikátorov prostredníctvom organizácie tréningov, na základe odporúčania projektu „Spoločenstvo transferu poznatkov na preklopenie priepasti medzi výskumom, inováciami a podnikaním (NoGAP)“ realizovaného Úniou klastrov Slovenska.
- Podporovať zavádzanie inovácií, ktoré znižujú energetickú, materiálovú a emisnú náročnosť.

4.9 Princíp 9 SBAfE Umožniť MSP premieňať environmentálne výzvy na príležitosti

4.9.1 Hodnotenie situácie

❖ Podpora ekologických produktov a služieb

Na základe výsledkov prieskumu „Využitia podporných programov zo strany MSP“ len 1% podnikateľov uviedlo, že v predchádzajúcich dvoch rokoch využili nejaký druh verejnej podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov (znižovania spotreby energie) alebo na podporu ekologických produktov a služieb – pričom sa jednalo hlavne o príspevok zo štátneho rozpočtu, ďalej tiež o príspevok zo zdrojov EÚ, poradenstvo alebo aj zvýhodnenú pôžičku, úver. Ďalšie 2% podnikateľov sa síce o podobný typ verejnej podpory v priebehu posledných dvoch rokov pokúšali, ale neboli úspešní. Viac ako desatina podnikateľov (14%) takýto typ verejnej podpory v priebehu posledných dvoch rokov nevyužila, ale uvažuje o tom. Zostávajúcich 84% oslovených podnikateľov odpovedalo, že takúto podporu nevyužili a ani o nej neuvažovali, resp. o ňu nemajú záujem.

V nasledujúcom grafe sú zachytené odpovede podnikateľov, ktorí v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov využili podporu na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov alebo na podporu ekologických produktov a služieb. Ich počet v absolútnom vyjadrení predstavuje 12 podnikateľov.

Skôr spokojných je 42% takýchto podnikateľov, naopak nespokojnosť vyjadrilo 58% takýchto podnikateľov (skôr nespokojných je 50% a veľmi nespokojných 8%).

Graf č. 4-28 Spokojnosť s úrovňou verejnej podpory na posudzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov (medzi tými, ktorí využili túto podporu)

Zdroj: SBA, Prieskum využívania podporných nástrojov zo strany MSP

4.9.2 Vývoj legislatívneho prostredia

Zákon o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 79/2015 Z. z.)

Nový zákon o odpadoch s účinnosťou od **1. januára 2016** nahradil zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

ako aj zákon č. 119/2010 Z. z. o obaloch v znení neskorších predpisov. Cieľom nového zákona je najmä zníženie množstva odpadov, ktoré sa zneškodňujú skládkovaním, a predchádzanie vzniku odpadu. Nový zákon obsahuje tri rozhodujúce zmeny oproti súčasnému stavu v oblasti odpadového hospodárstva.

Najväčšou zmenou je **zrušenie Recyklačného fondu** (k 31. decembru 2016) a z toho vyplývajúce zrušenie povinnosti výrobcov a dovozcov platiť relevantný príspevok. Funkcia Recyklačného fondu prejde na výrobcov a na štát. Nový systém zabezpečenia povinností výrobcov a dovozcov bude zabezpečovaný priamym uplatňovaním **princípu rozšírenej zodpovednosti výrobcov a dovozcov** či už individuálne alebo kolektívne (organizácie zodpovednosti výrobcov). Znamená to, že výrobcovia budú zodpovedať za recykláciu a spracovanie vlastných výrobkov. Platí to napríklad pre výrobcov alebo dovozcov elektrozariadení, vozidiel, pneumatík, akumulátorov, ale aj papiera, plastov alebo skla. O vytriedený odpad sa majú postarať novovytvorené Organizácie zodpovednosti výrobcov.

Druhá zmena sa priamo dotýka **vzniku a fungovania organizácií zodpovednosti výrobcov**. Zavádza sa povinnosť autorizácie týchto organizácií, pričom autorizáciu bude udeľovať Ministerstvo životného prostredia SR. Cieľom je najmä sprehľadniť činnosť týchto organizácií. Obdobný druh autorizácie bude Ministerstvo životného prostredia SR udeľovať aj výrobcovi, ktorí si plnia svoje povinnosti individuálne.

Treťou zmenou je výrazné **sprísenie podmienok a kontroly výkupu kovového odpadu** od fyzických osôb – nepodnikateľov a zákazu ukladať na skládky odpadov vytriedené zložky komunálneho odpadu, na ktoré sa uplatňuje rozšírená zodpovednosť výrobcov a vytriedený biologicky rozložiteľný odpad. Zberniam pribudne povinnosť uskladniť kovy na sedem dní na tzv. monitorovacom priestore, ktorý je monitorovaný kamerovým systémom. Zároveň sa zavedie povinnosť uhrádzať platbu za výkup kovového odpadu iba formou peňažného poukazu na výplatu alebo formou bezhotovostného platobného styku.

4.9.3 Podporné programy a opatrenia

❖ Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

- **Národný plán zameraný na zvyšovanie počtu budov s takmer nulovou potrebou energie**

Národný plán podpory v tejto oblasti je zameraný na zvyšovanie počtu budov s takmer nulovou potrebou energie. Program bol schválený v roku 2012. Dotáciu je možné poskytnúť na základe zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov na výskum a vývoj v energetickej hospodárnosti, na urýchlenie zvyšovania energetickej hospodárnosti budov a na ich prechod na budovy s takmer nulovou potrebou energie.

Cieľom podpory bude predovšetkým prispôsobiť existujúce finančné nástroje na zvyšovanie investícií do energetickej hospodárnosti budov, ako aj hľadať nové formy vzhľadom na možnosti štátneho rozpočtu. Tento proces musí byť kontinuálny a reagovať na vývoj v stavebníctve. Bude orientovaný na využitie súkromno-verejných partnerstiev, podporu zavádzania ekologických technológií a energeticky účinných systémov, na revíziu stavebných postupov a na využívanie energeticky účinnejších stavebných výrobkov.

Účelom existujúcich ale aj navrhovaných opatrení finančnej povahy bude predovšetkým podpora výskumu a vývoja:

- progresívnych stavebných výrobkov a konštrukčných systémov vhodných pre obalové konštrukcie budov a otvorové výplne,
- technických systémov budov vrátane vysokoúčinných alternatívnych energetických systémov zameraných na využívanie obnoviteľných zdrojov energie v budove a jej blízkosti,
- inteligentných meracích systémov,
- automatizovaných riadiacich, regulačných a monitorovacích systémov zameraných na úsporu energie.

Dotáciu možno poskytnúť (do 100 % ekonomicky oprávnených nákladov) na výskum a vývoj v oblasti energetickej hospodárnosti, ako aj na urýchlenie zvyšovania energetickej hospodárnosti budov a na ich prechod na budovy s takmer nulovou potrebou energie podľa národného plánu.

V roku 2015 neboli vyhlásené žiadne výzvy na poskytovanie dotácií na výskum a vývoj v energetickej hospodárnosti, na urýchlenie zvyšovania energetickej hospodárnosti budov a na ich prechod na budovy s takmer nulovou potrebou energie

❖ Ministerstvo životného prostredia SR

• Podpora z Environmentálneho fondu

Environmentálny fond ako štátny fond na uskutočňovanie štátnej podpory starostlivosti o životné prostredie každoročne zverejňuje špecifikáciu činností podpory formou dotácie alebo úveru, na ktoré môžu žiadatelia posilať svoje žiadosti o podporu. Environmentálny fond sa primárne zameriava na dotačnú podporu environmentálnych projektov obcí a nemá vytvorený program určený vyslovene pre záujemcov z prostredia MSP. **Podnikateľské subjekty (nielen MSP) môžu žiadať fond buď o podporu formou dotácie alebo úveru so zvýhodneným úrokom 1 % p. a. so splatnosťou 5 – 15 rokov bez obmedzenia výšky úveru.**

Podnikateľské subjekty mohli žiadať fond o **podporu formou dotácie** v nasledovných činnostiach:

1. Činnosť E1: Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia. V rámci tejto činnosti nebola v roku 2015 poskytnutá podpora formou dotácie žiadnemu podnikateľskému subjektu.
2. Činnosť F1: Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia. V rámci tejto činnosti nebola v roku 2015 poskytnutá podpora formou dotácie žiadnemu podnikateľskému subjektu.

Podnikateľské subjekty mohli žiadať fond o **podporu formou úveru** v nasledovných oblastiach:

Oblasť A: Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy zeme

Oblasť B: Ochrana a využívanie vôd

Oblasť C: Rozvoj odpadového hospodárstva

Oblasť D: Ochrana prírody a krajiny

Oblasť E: Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

Oblasť F: Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia

Oblasť H: Environmentálne záťaž

V rámci uvedených oblastí bola v roku 2015 poskytnutá podpora formou úveru 1 podnikateľskému subjektu v sume 500 000,- eur.

- **Podpora z Recyklačného fondu**

Recyklačný fond je neštatný účelový fond zriadený zákonom č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v ktorom sa sústreďujú finančné prostriedky na podporu zberu, zhodnocovania a spracovania odpadov v zákonom stanovených komoditách. Cieľom poskytovania týchto prostriedkov je podpora činností naplňajúcich spoločenské požiadavky environmentálne optimálneho nakladania s odpadmi v SR. Prostriedky z Recyklačného fondu možno v súlade s účelom a cieľmi odpadového hospodárstva vyjadrenými v aktuálnom POH SR použiť na:

1. ***úhradu prevádzkových a investičných nákladov potrebných na zabezpečenie triedeného zberu a zhodnocovania odpadov a spracovania starých vozidiel.***

V roku 2015 bolo na tento cieľ poskytnutých 17 827 541,13 eur na základe 1 195 platných zmlúv (49 projektových zmlúv, 37 rámcových zmlúv so spracovateľmi vozidiel a 1109 aktívnych rámcových zmlúv s obcami a združeniami obcí o poskytovaní nárokovateľného príspevku podľa § 64 od. 1 zák. č. 223/2001 Z. z.) vrátane podpory zmluvy s Environmentálnym fondom na Odkrytie odpadov z miesta ich nezákonného umiestnenia.

2. ***úhradu ekonomicky oprávnených nákladov súvisiacich s dopravou starých vozidiel na určené parkovisko a nákladov na prevádzkovanie určeného parkoviska.***

V roku 2015 neboli na tento cieľ použité žiadne zdroje.

3. ***propagáciu triedeného zberu a zhodnocovania odpadov.***

V roku 2015 bolo na tento cieľ poskytnutých **901 842,23 eur** na základe devätnástich zmlúv.

4. ***zabezpečovanie informačného systému na podporu zhodnocovania odpadov.***

V roku 2015 bolo na tento cieľ poskytnutých **124 140,28 eur** na základe dvoch zmlúv.

5. ***podporu výskumu, vývoja, vyhl'adávania a aplikácie nových technológií zhodnocovania odpadov.***

V roku 2015 bolo na tento cieľ poskytnutých **149 000 eur** na základe jednej zmluvy.

V roku 2015 bolo finančne podporených 15 projektov firiem v kategórii MSP v celkovej sume 5,39 mil eur. 33 spracovateľom vozidiel bola v roku 2015 vyplatená suma 562 850,- eur. Spolu suma 5,95 mil eur predstavuje 31,3 % z celkovej podpory Recyklačného fondu (19 mil. eur) v roku 2015.

- **Operačný program Životné prostredie**

Hlavným cieľom operačného programu Životné prostredie (OP ŽP) je zlepšenie stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom budovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry v zmysle predpisov EÚ a SR. Poskytovaním pomoci z fondov EÚ v rámci OP ŽP sa sleduje predovšetkým dosahovanie environmentálnych cieľov a zlepšenie parametrov jednotlivých zložiek životného prostredia. V rámci OP ŽP sú MSP jedným z viacerých typov oprávnených prijímateľov v prípade **prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy** a **prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo**, pričom pomoc je poskytovaná v závislosti od toho, či a v akej miere realizované aktivity prispievajú k plneniu cieľov programu. Podnikateľské subjekty sú podporené prostredníctvom nenávratných finančných príspevkov, pričom cieľová skupina je sektor verejnej správy, ako aj súkromný sektor. V súlade s pravidlami na poskytovanie štátnej pomoci sa na prijímateľov (vrátane MSP) v závislosti od typu aktivít uplatňuje niektorá zo **schém štátnej pomoci**:

- *Schéma štátnej pomoci pre zlepšenie a rozvoj infraštruktúry pre ochranu ovzdušia pre programové obdobie/roky 2007 – 2013 (regionálna pomoc) – účinná do 30. júna 2014,*
- *Schéma štátnej pomoci pre zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva pre programové obdobie/roky 2007 – 2013 (regionálna pomoc) – účinná do 30. júna 2014,*
- *Schéma štátnej pomoci na ochranu životného prostredia v oblasti ochrany ovzdušia a minimalizácie nepriaznivých vplyvov zmeny klímy pre programové obdobie/roky 2007 – 2013 (skupinová výnimka) – účinná do 31. decembra 2014.*

Tab. č. 4-50 Naplnenie vybraných indikátorov OP ŽP týkajúcich sa podpory MSP (aktuálny stav k 31. 12. 2015)

Prioritná os	Počet projektov priamej investičnej podpory MSP (v zátvorke je uvedený cieľ)	Počet vytvorených pracovných miest priamej investičnej podpory MSP (v zátvorke je uvedený cieľ)
Prioritná os 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy	7 (cieľ 20)	2 (cieľ 15)
Prioritná os 4 Odpadové hospodárstvo	38 (cieľ 30)	47 (cieľ 25)

Zdroj: MŽP SR

Najväčšou mierou podpory MSP (čo sa týka objemu prostriedkov z fondov EÚ i počtu podporených projektov) sa v rámci OP ŽP vyznačuje **prioritná os 4 Odpadové hospodárstvo**, a to najmä operačný cieľ 4.2 Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov. V prípade operačného cieľa 4.1 Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu je podpora MSP limitovaná tým, že v súlade s platnými právnymi predpismi v oblasti odpadového hospodárstva, ako aj obecného zariadenia, je zabezpečenie separovaného zberu povinnosťou obcí, z čoho zákonite vyplýva, že väčšina žiadateľov a následne prijímateľov v rámci tohto operačného cieľa patrí k subjektom verejného sektora (subjekty územnej samosprávy).

V rámci operačného cieľa 4.3 Nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie existuje priestor pre podporu podnikateľských subjektov vytvorený najmä v rámci II. skupiny aktivít – Nakladanie s nebezpečnými odpadmi vrátane výstavby a rekonštrukcie zariadení s cieľom zhodnotenia a zneškodnenia nebezpečných odpadov environmentálne vhodným spôsobom.

V prípade prioritnej osi č. 3 **Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy** sú podnikateľské subjekty vrátane MSP oprávnené na podporu v rámci operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia, ako aj operačného cieľa 3.2 Minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie. Záujem MSP a miera podpory MSP je v prípade prioritnej osi 3 ovplyvnená tým, že v rámci aktivít v oblasti znižovania znečistenia ovzdušia sa na podniky a aktivity nimi realizované vzťahujú pravidlá pre poskytnutie štátnej pomoci (regionálna pomoc, resp. skupinová výnimka), ktoré upravujú maximálnu intenzitu pomoci.

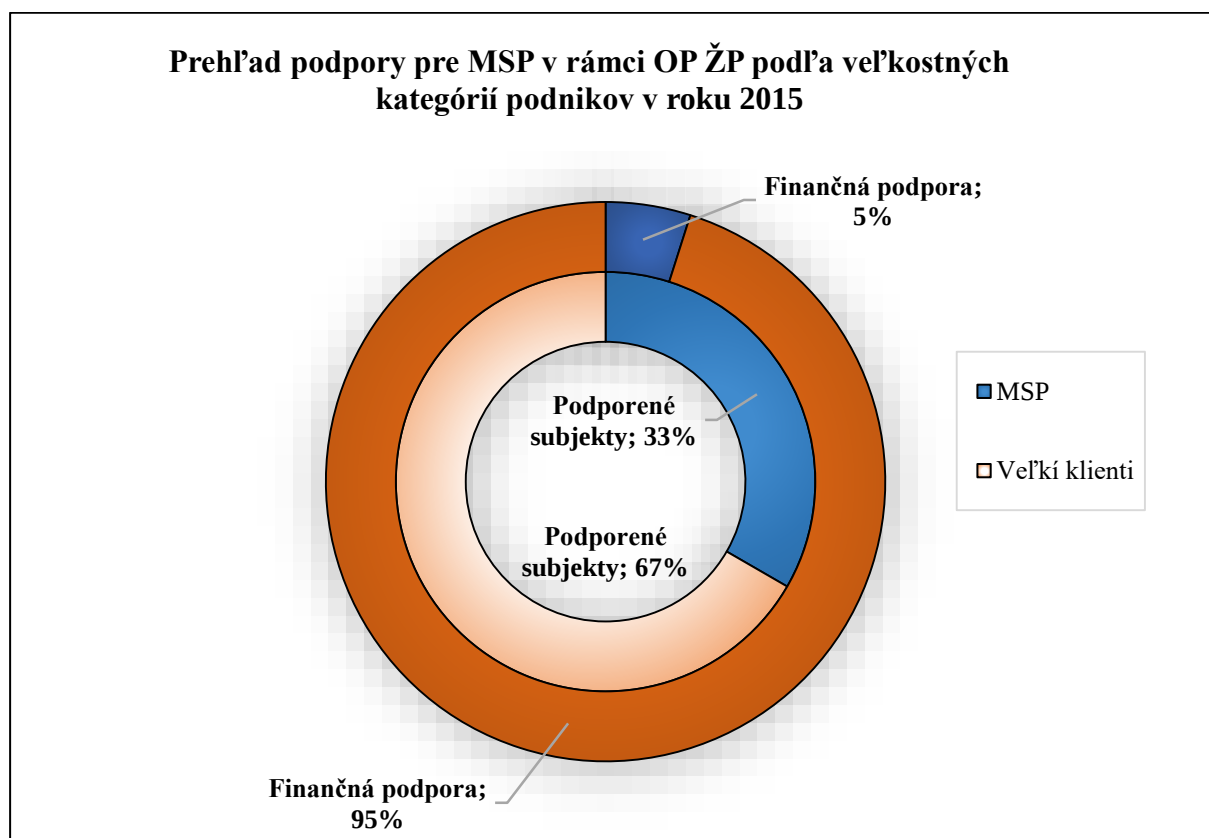
V prípade schémy štátnej pomoci na ochranu životného prostredia v oblasti ochrany ovzdušia a minimalizácie nepriaznivých vplyvov zmeny klímy (skupinová výnimka) sú podniky oprávnené na podporu iba v prípade, keď ide o investičnú pomoc umožňujúcu podnikom ísť nad rámec noriem Spoločenstva týkajúcich sa ochrany životného prostredia alebo zvýšiť úroveň ochrany životného prostredia v prípade absencie noriem Spoločenstva. V súčasnej ekonomickej situácii je záujem podnikov o realizáciu projektov obmedzujúcich znečistenie ovzdušia nad rámec platných predpisov utlmený.

Tab. č. 4-51 Finančné vyjadrenie podpory v rámci OP ŽP za rok 2015 (eur)

Prioritná os 3	Počet	Podpora celkom (EÚ+ŠR)	Prioritná os 4	Počet	Podpora celkom (EÚ+ŠR)
mikropodnik	0	0,00	mikro podnik	0	0,00
malý podnik	0	0,00	malý podnik	4	1 447 691,85
stredný podnik	0	0	stredný podnik	0	0,00
veľký podnik	8	28 105 303,03	veľký podnik	0	0
Spolu	8	28 105 303,03	Spolu	4	1 447 691,85
<i>Z toho operačný cieľ</i>			<i>Z toho operačný cieľ</i>		
3.1	8	28 105 303,03	4.1	1	552 426,67
3.2	0	0,00	4.1 – 4.2	1	162 389,18
			4.2	1	718 011,00
			4.3	1	14 865,00

Zdroj: MŽP SR

V roku 2015 boli v rámci OP ŽP finančne podporené 4 podnikateľské subjekty z kategórie MSP, v celkovom objeme 1,45 mil. EUR.

Graf č. 4-29 Prehľad podpory pre MSP v rámci OP ŽP podľa veľkostných kategórií podnikov v roku 2015**Zdroj:** MŽP SR

Podiel štátnej pomoci MSP na celkovej štátnej pomoci poskytnutej v roku 2015 v rámci OP ŽP predstavoval 5 %.

V roku 2015 bola výška štátnej pomoci poskytnutej rezortom MŽP SR v roku 2015 v sume 29,55 mil. €, čo v porovnaní s rokom 2014 (7,34 mil. €) predstavuje nárast o 302,59 %. Dôvodom výrazného nárastu čerpania poskytnutej štátnej pomoci je ukončenie všetkých

podporených projektov v roku 2015 financovaných podľa schém štátnej pomoci. K 31.12.2015 Ministerstvo životného prostredia SR eviduje celkovo 52 úspešne ukončených projektov zazmluvnených pod schémami štátnej pomoci v objeme 160,22 mil. €. MŽP SR v roku 2015 nevyhlásilo žiadne výzvy OP ŽP na predkladanie žiadostí o NFP, v rámci ktorých by mohli byť predkladané projekty v zmysle schválených schém štátnej pomoci. Účinnosť všetkých schém štátnej pomoci využívaných v rámci OP ŽP bola ukončená. Účinnosť relevantných schém štátnej pomoci skončila ešte v roku 2014.

❖ Úrad vlády SR

- **Implementácia Finančného mechanizmu európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu**

SK07 Zelené inovácie v priemysle

Výzva (kód GII01) bola vyhlásená 28. 3. 2013 a uzatvorená 13. 9. 2013. Cieľovými skupinami v rámci výzvy boli malé a stredné podniky so sídlom na Slovensku. V roku 2013 bolo ukončené hodnotenie žiadostí o projekt v rámci výzvy SK 07. V rámci SK 07 boli dokonca roka 2014 uzatvorené 4 projektové zmluvy. V priebehu roka 2015 boli podpísané 2 projektové zmluvy vrátane preddefinovaného projektu. Spolu bolo na rok 2015 zazmluvnených 6 projektov, z toho sa implementovalo 5 (v rámci jedného projektu rieši ÚV SR odstúpenie od zmluvy).

Tab. č. 4-52 Prehľad implementovaných projektov v rámci programu SK07 Zelené inovácie v priemysle

Program	Názov projektu	Názov prijímateľa	Výška poskytnutého grantu (eur)	Dátum realizácia do
SK07	SINBIO (Sustainable Innovation in Bioenergy)	Intech Slovakia, s.r.o.	4 940 994,00	30.4.2017
SK07	Biomasové logistické centrum	BIOPEL, a.s.	3 377 927,00	30.4.2017
SK07	Zelené inovácie Kaloša	ECO FILM, s.r.o.	1 749 775,00	30.4.2017
SK07	Výskumné centrum potenciálu biomasy	Národné poľnohos. a potravné Centrum	2 500 000,00	30.4.2017
SK07	Bioplynová stanica a zelené logistické centrum Tvrdošín	VSV Group, s.r.o.	1 289 795,00	30.4.2016

Zdroj: Úrad vlády

Podpora v rámci schémy sa poskytuje prostredníctvom nenávratného finančného príspevku (grantu) – Schéma štátnej pomoci pre zelené inovácie v priemysle a Schéma na podporu zavádzania zelených inovácií v priemysle (schéma de minimis).

❖ Ministerstvo hospodárstva SR

• Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (OP KaHR)

Prioritná os 2 – Energetika

Prioritná os 2 – Energetika je zameraná špecificky na podporu energetickej efektívnosti, progresívnych technológií a budovanie a modernizáciu verejného osvetlenia obcí. V rámci tejto prioritnej osi sú vytvorené podmienky na realizáciu dopytovo orientovaných projektov a národných projektov zameraných na podporu poradenstva o možnostiach úspor energie pre verejnosť a na zavádzanie a optimalizáciu opatrení v oblasti energetickej efektívnosti verejných budov.

Tab. č. 4-53 Čerpanie prostriedkov prioritnej osi 2 k 31. 12. 2015 v eurách

Prioritná os 2 – Energetika	Čerpanie spolu	Čerpanie prostriedkov MSP v roku 2015		Čerpanie spolu	Čerpanie prostriedkov MSP kumulatívne k 31. 12. 2015	
		Celkom	%		Celkom	%
Opatrenie 2.1 – Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike	73 905 968	14 905 968	20,17	160 138 185	85 980 640	53,69

Zdroj: MH SR

V roku 2015 sa v rámci prioritnej osi 2 nevyhlasovali žiadne výzvy.

❖ Európska banka pre obnovu a rozvoj

Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBRD – European Bank for Reconstruction and Development) uskutočňuje na Slovensku úverový program **SLOVSEFF** na podporu rozvoja energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie na Slovensku s konečným prínosom aj pre malé a stredné podniky.

• SLOVSEFF

SLOVSEFF I a SLOVSEFF II

Program SLOVSEFF je zameraný na podporu rozvoja energetickej efektívnosti v priemyselnom sektore, v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a na projekty energetickej efektívnosti v bytovom sektore. **Prvá fáza SLOVSEFF** bola odštartovaná v roku 2007, kedy boli do projektu zapojené štyri banky, a to Dexia banka Slovensko, Slovenská Sporiteľňa, Tatrabanka a VÚB. Objem grantu bol určený na technickú podporu prostredníctvom služieb konzultačných firiem, ďalej na stimuly pre potenciálnych klientov a administratívne poplatky zúčastnených bánk.

Z dôvodu rýchleho vyčerpania prostriedkov prvej fázy SLOVSEFF a jej vysokej úspešnosti sa v roku 2010 EBRD v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva rozhodli uskutočniť **druhá fázu SLOVSEFF** v objeme 90 mil. eur a grantovým financovaním vo výške 15 mil. eur z BIDSF¹⁶, pričom do druhej fázy bolo zapojených 5 slovenských bánk, a to: ČSOB, Slovenská Sporiteľňa, Tatrabanka, Unicredit Bank Slovensko a VÚB.

¹⁶ Medzinárodný podporný fond na odstavenie jadrovej elektrárne V1 v Jaslovských Bohuniciach

Obe linky SLOVSEFF v celkovej sume 150 mil. eur spolu s celkovým grantovým financovaním vo výške 30 mil. eur sú už plne vyčerpané a implementované v 690 projektoch, z čoho väčšina smerovala do bytového sektora (599 projektov, 61 % celkovej úverovej linky spolu za SLOVSEFF I aj SLOVSEFF II). Podlahová plocha objektov zrekonštruovaných v rámci oboch SLOVSEFF bola vyše 2,5 mil. metrov štvorcových, pričom úspora nákladov, vyšší tepelný komfort a zlepšenie hygienických podmienok sa týka viac ako 86 tis. ľudí. Priemerné úspory dosiahli v bytovom sektore 33 %, čo je dvojnásobok v porovnaní s pôvodnými predpokladmi. Celková ročná úspora tepla vďaka programu SLOVSEFF presahuje 580 tis. MWh a celkové ročné zníženie emisií CO₂ je vo výške 115 tis. ton. Dôležité je spomenúť, že projekty financované z programu SLOVSEFF sú v absolútnej väčšine realizované slovenskými firmami, čím prispievajú k vzniku pracovných miest, predovšetkým v MSP podnikoch.

SLOVSEFF III

EBRD zvyšovala podporu investícií do udržateľnej energie v Slovenskej republike aj v roku 2015 a **pokračovala tretou fázou** úspešného programu SLOVSEFF od roku 2014. V rámci SLOVSEFF III poskytla EBRD financovanie v celkovej výške 40 mil. eur. Slovensko sa podieľalo na spolufinancovaní tohto programu poskytnutím výnosov z transakcie predaja emisných kvót medzi Slovenskou republikou a Španielskom, ktoré boli využité na financovanie investičných stimulov pre projekty energetickej efektívnosti. Prostriedky na technickú podporu programu v objeme 2 mil. eur pochádzajú z donátorského financovania, ktoré poskytlo Španielsko. Pokračovanie programu je príspevkom k uspokojeniu vysokého záujmu o projekty energetickej efektívnosti medzi menšími firmami a domácnosťami. Dopyt po takomto type investícií je podložený významným úspechom prvých dvoch fáz programu SLOVSEFF a pokračujúcim záujmom slovenských bánk o účasť v tomto programe.

Rámec SLOVSEFF III bol rovnomerne rozdelený medzi dve banky, Slovenskú sporiteľňu a VUB. EBRD poskytla v júni 2014 Slovenskej sporiteľni úver vo výške 20 mil. eur. Následne EBRD podpísala úverovú linku vo výške 5 mil. eur s VUB v decembri 2014 a 15 mil. eur v septembri 2015. Ku koncu roka 2015 bolo z celkovej výšky 40 mil. eur využitých 9,9 mil. eur v 19 implementovaných projektoch (SLSP: 13 projektov v objeme 5,8 mil. eur a VUB: 6 projektov v objeme 4,1 mil. eur). V súčasnosti EBRD pripravuje pokračovanie SLOVSEFF III v sume až do 60 mil. eur, v ktorom budú zapojené štyri komerčné banky.

❖ **Asociácia priemyselnej ekológie na Slovensku**

ASPEK je mimovládne, nezávislé a neziskové združenie, založené s cieľom prispievať svojimi aktivitami k riešeniu znižovania vplyvov výrobných a ďalších činností na životné prostredie.

ASPEK združuje:

- priemyselné podniky, ktoré majú záujem o znižovanie negatívnych vplyvov svojich činností na životné prostredie,
- výskumné, výrobné, konzultačné, projektové a iné subjekty, vysoké školy a fyzické osoby, ktoré sa zaoberajú riešením environmentálnych vplyvov súvisiacich s priemyselnou výrobou a ďalšími hospodárskymi činnosťami.

Aktivity v roku 2015:**Coneco 2015**

ASPEK na veľtrhoch CONECO/ RACIOENERGIA 2015 25 - 28.3.2015 mal v Konzultačnom a informačnom centre zriadený stánok, v ktorom, okrem propagácie ASPEK, zúčastnené členské subjekty (Národná energetická spoločnosť, a.s., ENEX trade, s.r.o., SES Tlmače, a.s., PROEN, s.r.o., MM Team, s.r.o.) poskytovali informácie a poradenstvo k nomenklatúrnym témam podujatia (energetická efektívnosť, energetické zhodnocovanie komunálnych odpadov, environmentálne vplyvy energetiky, recyklácia stavebného odpadu). Ako sprievodné odborné podujatie veľtrhov ASPEK zorganizoval v spolupráci s MŽP SR diskusné fórum (25. 3. 2015) k problematike energetického zhodnocovania komunálnych odpadov. Okrem dohodnutých panelistov sa podujatia zúčastnilo cca 30 účastníkov, ktorí si vymenili svoje názory a praktické poznatky z uvedenej problematiky.

Národná podnikateľská cena za životné prostredie v SR 2015

Dňa 26. marca 2015 na Slávnostnom stretnutí pri príležitosti Svetového dňa vody 2015 v Bratislave, v rámci otvorenia veľtrhu CONECO/Racioenergia/Voda a odbornej konferencii Voda a udržateľný rozvoj, vyhlásil generálny riaditeľ ASPEK – Asociácie priemyselnej ekológie na Slovensku Michal Fabuš 5. ročník súťaže o Národnú podnikateľskú cenu za životné prostredie 2015. Záštitu nad súťažou prevzal minister životného prostredia Peter Žiga.

Súťaž je národným kolom významnej medzinárodnej súťaže Európske ceny za životné prostredie v podnikaní (EBAE - European Business Awards for the Environment), ktorá v Európskej únii prebieha už od roku 1987 a organizuje ju Generálny direktoriát pre životné prostredie Európskej komisie. Európska súťaž je príležitosťou na celospoločenské uznanie a propagáciu úsilia tých subjektov, ktorých politiky, praktiky a procesy, v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja, prispievajú k ekonomickému a sociálnemu rozvoju za súčasného znižovania negatívnych vplyvov ich aktivít na životné prostredie. Súťaž sa organizuje s dvojročnou periodicitou a podmienkou zapojenia sa subjektov z jednotlivých krajín do tejto súťaže je získanie popredného umiestnenia v národnej súťaži.

Právo na účasť v európskej súťaži získali slovenské podnikateľské subjekty až v roku 2007, keď na základe ponuky Generálneho direktoriátu pre životné prostredie Európskej komisie 1. ročník relevantnej národnej súťaže zorganizovala ASPEK.

Seminár Uplatňovanie požiadaviek smernice 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách pre veľké spaľovacie zariadenia

Dňa 13. 5. 2015 sa v Bratislave uskutočnil seminár Uplatňovanie požiadaviek smernice 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách pre veľké spaľovacie zariadenia, zorganizovaný ASPEK v spolupráci s MŽP SR. Cieľ bol oboznámiť vrcholových manažérov a odborných pracovníkov podnikovej sféry s pripravovanými zmenami v procese IPKZ, požiadavkami na veľké spaľovacie zariadenia (50 a viac MW), ktoré sú ustanovené v právnej úprave SR na ochranu ovzdušia, a vychádzajú zo smernice EP a R 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách a stavom revízie BREF LCP (Veľké spaľovacie zariadenia).

Konferencia Priemyselné emisie 2015

Konferencia PRIEMYSELNÉ EMISIE 2015 sa uskutočnila 5. a 6. októbra 2015 v Austria Trend Hotel Bratislava. Cieľovou skupinou, na ktorú bol program konferencie zameraný, boli najmä vrcholoví manažéri a odborní pracovníci podnikovej sféry. Medzi účastníkmi boli

aj zástupcovia štátnej správy a ďalších inštitúcií, ktorí sa témami konferencie pracovne zaoberajú.

ASPEK na prípravu programu konferencie zostavil prípravný výbor zo zástupcov Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku, významných priemyselných podnikov a ďalších relevantných subjektov.

4.9.4 Odporúčania

- Zlepšiť informačnú podporu podnikateľských subjektov v oblasti ochrany životného prostredia a environmentálneho manažmentu.
- Zvýšiť povedomie o zelenom podnikaní ako o podnikaní s vysokou pridanou hodnotou vo väzbe na koncept CSR.
- Podporovať zavádzanie zeleného verejného obstarávania v nadväznosti na Oznámenie Európskej komisie KOM(2008)400. Je to proces, v ktorom sa verejné orgány snažia obstarávať tovary, služby a práce so zníženým dopadom na životné prostredie počas celého ich životného cyklu, v porovnaní s tovarmi, službami a prácami s rovnakou primárnou funkciou, ktoré by boli inak obstarané.
- Rozvíjať programy vzdelávania na všetkých úrovniach, aj v oblasti celoživotného vzdelávania so zameraním na ekológiu.
- Zvýšiť mieru stability a kontinuity environmentálnych stratégií v širšom politickom a spoločenskom kontexte.
- Zlepšiť infraštruktúru pre zavádzanie ekoinovácií v podnikateľskom prostredí, osobitne v sektore MSP.
- Podporovať zavádzanie environmentálnych manažérskych systémov EMS, EMAS a environmentálneho označovania produktov v malých a stredných podnikoch ako nástroja umožňujúceho znižovať negatívne environmentálne vplyvy.
- Výraznejšie propagovať potrebu realizácie energetických úspor a presadzovať zníženie energetickej náročnosti výroby v sektore malých a stredných podnikov.
- Zaviesť stimuly na podporu ekologických produktov a čistej produkcie v prostredí MSP.
- Zvyšovanie informovanosti podnikateľov o udeľovaní environmentálnych značiek na výrobky, sprehľadnenie a zefektívnenie rozsahu aplikácie environmentálneho označovania produktov, informačná kampaň pre verejnosť, ktorá by mala podnietiť podporovanie dobrovoľného dodržiavania environmentálnych predpisov a noriem.

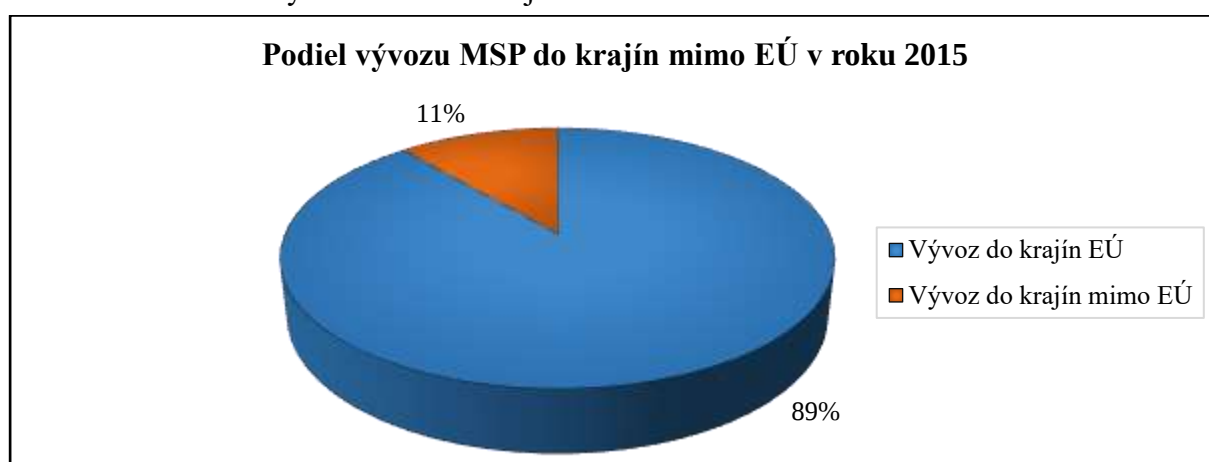
4.10 Princíp 10 SBAfE Povzbudzovať a podporovať MSP tak, aby mohli ťažiť z rastúcich trhov

4.10.1 Hodnotenie situácie

❖ Teritoriálna štruktúra vývozu MSP

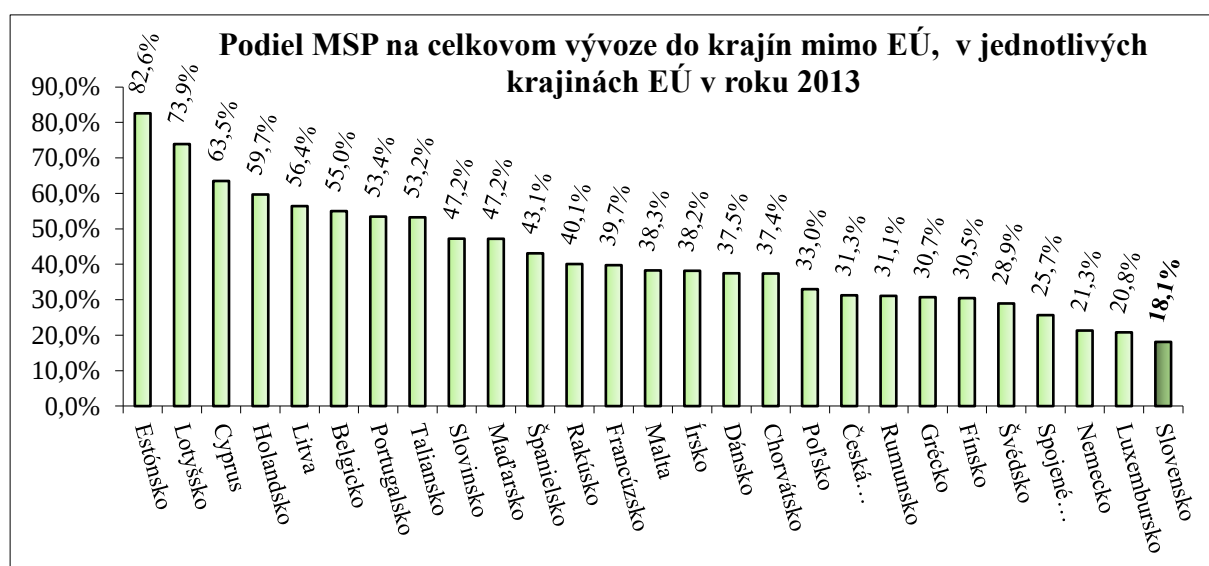
Teritoriálna štruktúra vývozu malých a stredných podnikov sa vyznačuje výraznou dominanciou trhov EÚ. **Z celkového vývozu malých a stredných podnikov** v roku 2015 (18 170,5 mil. eur) tvoril vývoz do krajín EÚ - 28 88,8 % podiel (16 135,8 mil. eur), pričom vývoz do starých členských krajín EÚ – 15 dosiahol 43,5 % podiel a nových členských krajín EÚ – 13 45,3 % podiel. **Podiel vývozu MSP do tretích krajín prestavoval 11,2 % (2 034,6 mil. eur), pri medziročnom náraste o 0,3 p. b.**

Graf č. 4-30 Podiel vývozu MSP do krajín mimo EÚ v roku 2015

Zdroj: SBA

Graf č. 4-31 Podiel MSP na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ, v jednotlivých krajinách EÚ v roku 2013

Zdroj: Údaje za SR: SBA, spracované na základe údajov Štatistického úradu SR. Na rozdiel od údajov Eurostatu kategória mikropodnikov zahŕňa aj obchodné operácie podnikov s nezisteným počtom zamestnancov. Údaje za krajiny EÚ: Eurostat, spracované SBA.

Slovensko sa v roku 2013 umiestnilo na poslednom mieste v podiele malých a stredných podnikov na celkovom vývoze do krajín mimo EÚ (18,1 %). Najvyššie úrovne podielu vývozu MSP do krajín mimo EÚ dosahuje Estónsko (82,6 %), Lotyšsko (73,9 %) a Cyprus (63,5 %). Pred Slovenskom sa v uvedenom porovnaní umiestnili aj ostatné krajiny V4, konkrétne Maďarsko s podielom 47,2 %, Poľsko s podielom 33,0 % a Česká republika s podielom 31,3%.

4.10.2 Vývoj legislatívneho prostredia

Novelizácia zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 199/2004 Z. z. Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (zákon č. 360/2015 Z. z.)

Zmena colnej legislatívy EÚ si vyžiadala revíziu ustanovení Colného zákona v SR z hľadiska absencie príslušnej právnej úpravy, ak colné predpisy únie niektoré otázky samé neupravujú, spresnenie na národnej úrovni pripúšťajú, alebo explicitne vyžadujú. Ďalšími ťažiskovými bodmi novely sú zmena koncepcie oznamovania colného dlhu či nová úprava inštitútu záruky na colný dlh s osobitným dôrazom na záruku formou ručenia.

Novela rieši aj zmeny vyvolané potrebami aplikačnej praxe, napríklad legislatívne zakotvenie zníženia sadzby pokuty za colný delikt alebo colný priestupok, ak deklarant dobrovoľne oznámi uvedenie nesprávnych alebo neúplných údajov. Novela je účinná **od 1. marca 2016**.

4.10.3 Podporné programy a opatrenia

❖ Enterprise Europe Network (projekt Business and innovation support services in Slovakia)

Aktivity uskutočnené v roku 2015

Prostredníctvom informačných a asistenčných služieb, ktoré sa zameriavali na rozvoj medzinárodnej spolupráce v oblasti podnikania, inovácií a výskumu, boli v roku 2015 podporené všetky typy MSP. Špecifickým typom aktivít bolo získavanie spätnej väzby pre Európsku komisiu.

Informačné služby:

- semináre a regionálne podujatia: 800 podporených subjektov
- odpovede na otázky: 550 podporených subjektov
- spätná väzba: 44 podporených subjektov
- počet registrovaných subjektov pre elektronické služby: 1 624

Asistenčné služby:

- návštevy: 112 podporených subjektov
- špecifické hĺbkové internacionalizačné a inovačné služby: 146 podporených subjektov
- medzinárodné partnerské podujatia: 531 podporených subjektov
- pripravené kooperačné profily: 69

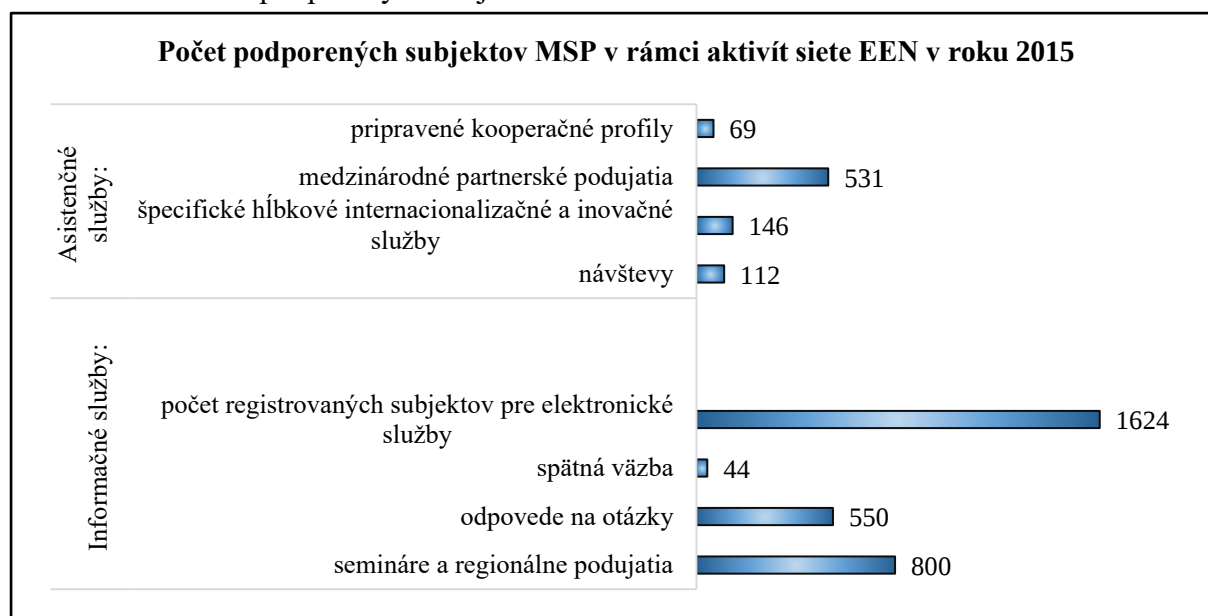
Výsledkom podporných aktivít bolo aj podpísanie zmlúv o medzinárodnej spolupráci, v rámci ktorých bolo podporených **30 subjektov**. Vyššie uvedené aktivity boli financované zo zdrojov Európskej komisie z Programu COSME vo výške približne 360 000 eur.

Medziročne došlo k výraznému rozvoju aktivít siete EEN pri poskytovaní informačných služieb, ktoré súviseli s realizovanými seminármi a regionálnymi podujatiami pre MSP (nárast o 478 podporených subjektov). Zvýšená aktivita bola zaznamenaná aj pri poskytovaní spätnej väzby (nárast o 22 podporených subjektov).

Pri ostatných informačných službách došlo k poklesu podporených subjektov MSP, konkrétne pri odpovediach na otázky (pokles o 293 subjektov), pri registrácii subjektov pre elektronické služby (pokles o 524 subjektov).

Pokles o 31 podporených subjektov nastal aj u špecifických hĺbkových internacionalizačných a inovačných službách, pri medzinárodných partnerských podujatiach (pokles o 527 subjektov), pri príprave kooperačných profilov (pokles o 18 subjektov) a pri návštevách (pokles o 50 podporených subjektov).¹⁷

Graf č. 4-32 Počet podporených subjektov MSP v rámci aktivít siete EEN v roku 2015

Zdroj: BIC Bratislava, spracované SBA

❖ Ministerstvo hospodárstva SR – Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO)

• Proexportné služby

V súvislosti s cieľmi internacionalizácie slovenských podnikov agentúra SARIO podporovala exportné aktivity slovenských spoločností pri prieniku na globálny trh.

Ako štátna agentúra poskytuje SARIO pre MSP predovšetkým služby spadajúce pod nefinančnú štátnu podporu, pričom poskytuje odbornú spoluprácu tak začínajúcim exportérom ako aj etablovaným firmám.

Pre MSP poskytuje:

- prehľady možností jednotlivých odvetví priemyslu v teritóriách a sektorové analýzy,

¹⁷ Medziročné porovnanie vykonané na základe neoficiálnych údajov.

- vyhľadávanie potenciálnych obchodných partnerov podľa zadaných kritérií - Business Partner Search Profile,
- vzdelávanie v oblasti exportu – Proexportná akadémia SARIO, okrúhle stoly a SARIO Business breakfast,
- asistencia pri hľadaní subkontraktačných príležitostí,
- budovanie siete partnerov a networking,
- systematické informovanie podnikateľskej verejnosti o pripravovaných podujatiach – incomingové a podnikateľské misie, konferencie, prezentácie, fóra,
- on-line databáza obchodných príležitostí a info o možnostiach kooperácie – Katalóg kooperačných príležitostí a tiež Portál exportných a kooperačných možností,
- Národný obchodný portál Slovensko,
- Agentúra SARIO administruje Portál exportéra,
- Agentúra SARIO výhradne prevádzkuje Helpdesk pre Ukrajinu a Tendre colnej únie Bielorusko-Rusko-Kazachstan,
- Informuje podnikateľskú verejnosť o aktivitách a produktoch partnerov: MZVaEZ SR, MH SR, SOPK, ISA, Eximbanka,

V roku 2015 SARIO privítalo 10 zahraničných podnikateľských misií z Turecka, Srbska, Fínska, RF, Číny, Indie, Rumunska, Chorvátska, Gruzínska a Kene. V zahraničí sa uskutočnilo 13 podnikateľských misií (Čína - Peking, Zhejiang, Ningbo, Langfang, Kazachstan, Kuba 2x, Bielorusko, Srbsko, Turkménsko, Taliansko 2x, Bulharsko a i.).

V roku 2015 SARIO úspešne ukončilo 7 investičných projektov pochádzajúcich z tretích krajín, jedná sa o nasledovné projekty:

- (výroba ostatných dielov a príslušenstva pre automobilový priemysel) fy. Windsor Machine Group z Kanady,
- (výroba a spracovanie kovov) fy. SAM HWA TECH z Južnej Kórei,
- (výroba a spracovanie kovu) fy. Sungwoo hitech z Južnej Kórei.
- (SSC) fy. Embraco z Brazílie,
- (R&D) fy. Babcock & Wilcox z USA,
- (iná výroba) fy. Medline z USA,
- (výroba elektronických komponentov) fy. Cosmo electronics z Japonska.

❖ Ministerstvo financií SR

• EXIMBANKA SR

Bankové činnosti

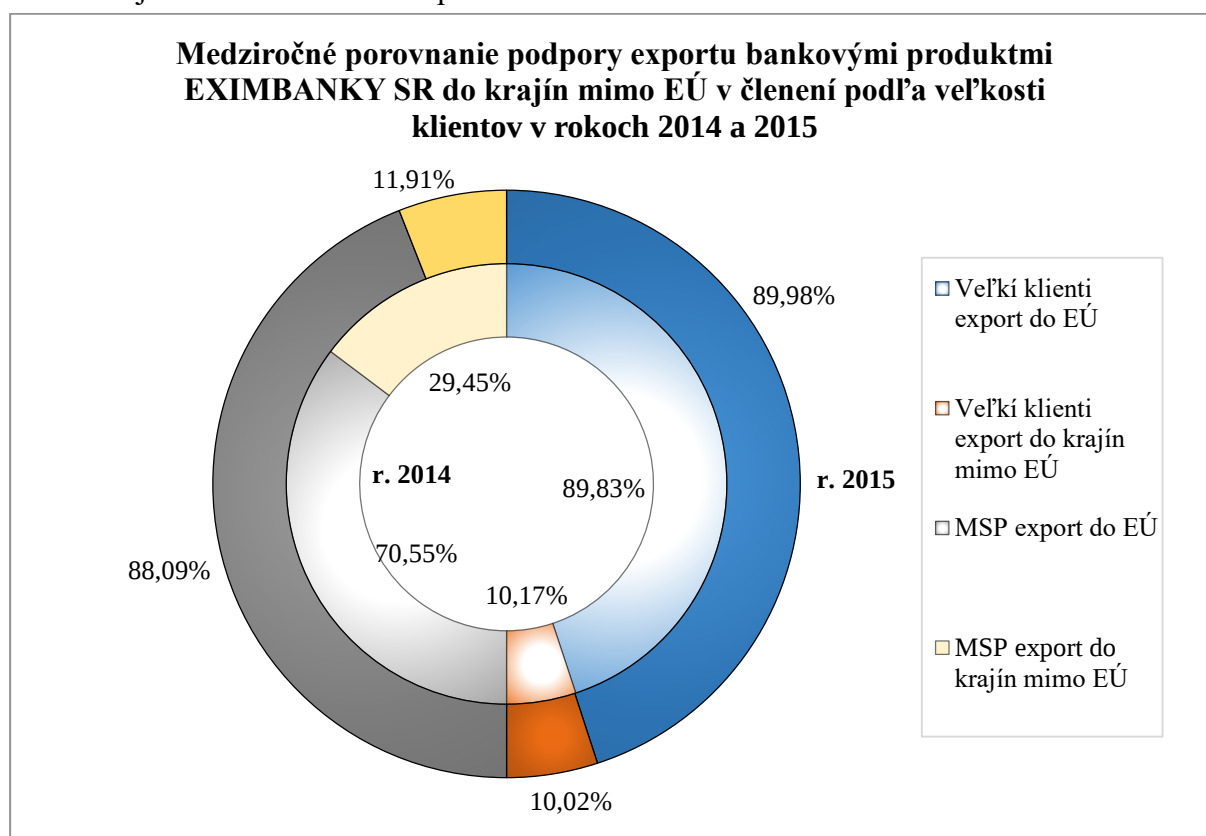
Podiel podpory **exportu segmentu MSP za rok 2015 mimo členských krajín EÚ predstavoval 11,91 %.**

Tab. č. 4-54 Percentuálne vyjadrenie podpory exportu bankovými produktmi do krajín EÚ a ostatných krajín v členení podľa veľkosti klientov

Rok 2015	MSP	Veľkí klienti
Krajiny EÚ	88,09 %	89,98 %
Ostatné krajiny	11,91 %	10,02 %
SPOLU	100,00 %	100,00 %

Zdroj: EXIMBANKA SR

Graf č. 4-33 Medziročné porovnanie podpory exportu bankovými produktmi EXIMBANKY SR do krajín mimo EÚ v členení podľa veľkosti klientov v rokoch 2014 a 2015

Zdroj: EXIMBANKA SR, spracované SBA.

Pre podnikateľské subjekty v kategórii MSP došlo medziročne, v rámci celkovej podpory exportu bankovými produktmi EXIMBANKY SR, k zníženiu podielu podpory exportu do krajín mimo EÚ z 29,45 % v roku 2014 na 11,91 % v roku 2015.

Poist'ovacie činnosti

Podiel podpory exportu segmentu MSP za rok 2015 mimo členských krajín EÚ predstavoval 17,06 %.

Tab. č. 4-55 Percentuálne vyjadrenie podpory exportu poisťovacími produktmi do krajín EÚ a ostatných krajín v členení podľa veľkosti klientov

Rok 2015	MSP	Veľkí klienti
Krajiny EÚ	82,94 %	74,10 %
Ostatné krajiny	17,06 %	25,90 %
SPOLU	100,00 %	100,00 %

Zdroj: EXIMBANKA SR

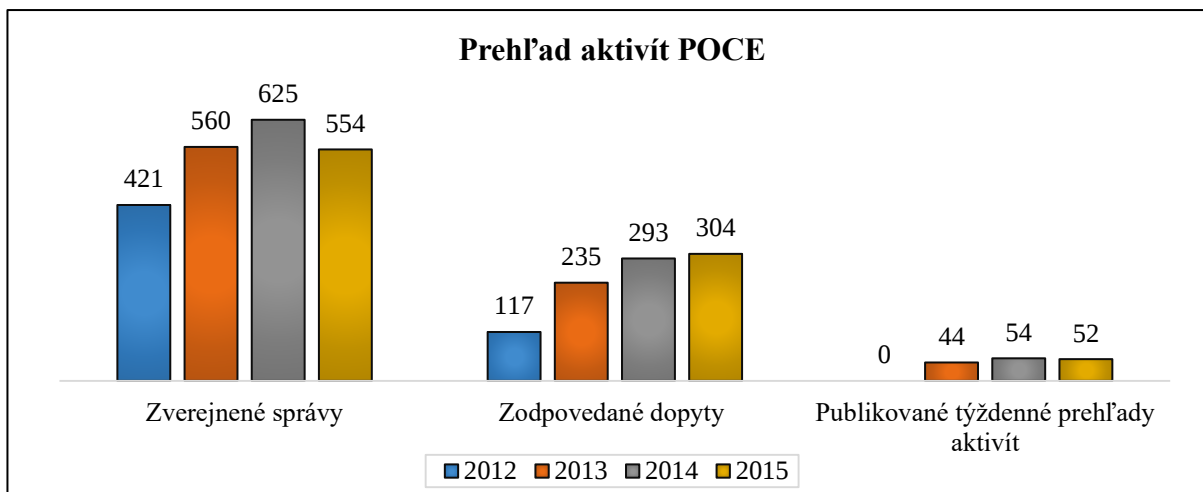
❖ Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

• Aktivity Podnikateľského centra

Podnikateľské centrum MZVaEZ SR v roku 2015 poskytovalo informácie podnikateľskej verejnosti nevyhnutné na presadzovanie ich podnikateľských zámerov a aktivít v oblasti exportu výrobkov a služieb, vytváranie kooperačných väzieb a zakladanie podnikov v zahraničí. Informácie poskytovalo bezplatne priamo (telefonicky, e-mailom) alebo prostredníctvom **portálu Podnikajme v zahraničí**.

Portál umožňuje verejné zdieľanie ekonomických informácií (ekonomické informácie o jednotlivých teritóriách, aktuálne ekonomické správy, zahraničné tendre a výzvy, informácie o podnikateľských misiách a veľtrhoch, vybrané informácie pre podnikateľov z prostredia EÚ, výzvy v rámci implementácie vonkajších nástrojov EÚ...). Webový portál bol v roku 2014 rozšírený o príležitosti pre podnikateľov v rámci medzinárodného verejného obstarávania v medzinárodných organizáciách a finančných inštitúciách a národného verejného obstarávania v jednotlivých zahraničných teritóriách. Prehľad hlavných aktivít podnikateľského centra a ich vývoj v rokoch 2012 – 2015 charakterizuje nasledovný graf.

Graf č. 4-34 Prehľad aktivít POCE

Zdroj: MZVaEZ SR

Podnikateľské centrum pokračovalo vo vydávaní elektronického týždenníka aktuálnych obchodných, ekonomických a finančných informácií zo zahraničia, ktorý distribuuje aktuálne 2000 adresátom – podnikateľom, zväzom, komorám a ďalším záujemcom.

Od roku 2013 je zriadená pre exportérov aj telefonická hotline služba, ktorá zabezpečuje „prvú pomoc“ pri riešení ich problémov. V roku 2015 podnikateľské centrum tak prostredníctvom tejto linky a mailovej schránky centra riešilo 304 dopytov podnikateľskej verejnosti, čo predstavuje 2,6 násobný počet dopytov podnikateľskej verejnosti oproti roku 2012, kedy podnikateľské centrum vzniklo.

Podnikateľské centrum vykonáva tiež funkciu národného **kontaktného bodu pre TWINNING** (implementačný nástroj EÚ na budovanie inštitúcií štátnej a verejnej správy) a **TAIEX** (nástroj technickej asistencie a výmeny informácií EÚ tretím krajinám) a zastupuje SR na pôde EÚ v rámci prístupového nástroja IPAII a nástroja susedskej politiky ENI.

Inovatívnym výsledkom činnosti podnikateľského centra bolo v r. 2015 spracovanie kvalifikovanej **ekonometrickej analýzy krajín sveta**, ktorá umožnila zistenie komparatívnych

výhod SR v jednotlivých komoditách v porovnaní s inými krajinami a **vyhodnotenie odbytového potenciálu pre slovenské vývozné tovary podľa teritórií.**

Na podporu ekonomickej diplomacie a realizácie podujatí pre podnikateľov s exportnými ambíciami Podnikateľské centrum vypracovalo **projektovú schému ekonomickej diplomacie**, určenú pre zastupiteľské úrady SR. V roku 2015 bolo takto zrealizovaných 15 projektov v 14-tich krajinách za účasti zastupiteľských úradov a partnerov z podnikateľského sektora (podnikateľské misie, kooperačné podujatia, inovačné fóra a pod.).

Ako národný kontaktný bod pre nástroje vonkajších politík EÚ Twinning a TAIEX (poradenstvo prostredníctvom expertov štátnej a verejnej správy pri zavádzaní európskej legislatívy do národnej legislatívy krajiny prijímajúcej pomoc) zorganizovalo podnikateľské centrum v roku 2015 dva **semináre** s cieľom zvýšenia zapojenia SR do týchto nástrojov.

- **Podpora a stimulácia MSP pri vstupe na medzinárodné trhy, najmä tretích krajín**

MZVaEZ SR sa v roku 2015 zameralo na ponuku nových obchodných a investičných príležitostí v zahraničí nasledujúcimi aktivitami:

- a. Zorganizovanie **menších podnikateľských misií vedených predstaviteľmi MZVaEZ SR.**
- b. V roku 2015 MZVaEZ SR organizovalo alebo spoluorganizovalo rad odborných **teritoriálne orientovaných podujatí** s ekonomickým a obchodným zameraním, resp. podnikateľských fór so zahraničnými partnermi.
- c. Podujatia podporujúce vstup slovenských podnikateľských subjektov **do medzinárodného verejného obstarávania.**
- d. Podpora **vedomostnej ekonomiky a medzinárodnej spolupráce v oblasti vedy, výskumu a inovácií.** Pokračovalo sa v organizovaní **inovačných fór v SR i zahraničí.** Slovensko aktívne pôsobilo vo formáte **V4 a V4+** v oblasti **podpory vedy, výskumu, inovácií.**
- e. **Aktivity so zameraním na proinvestičné ciele** – Proinvestičné aktivity v roku 2015 boli realizované formou prezentácie Slovenska ako atraktívnej krajiny otvorenej zahraničným investíciám s preferenciou investovania do sektorov s vyššou pridanou hodnotou. V spolupráci s agentúrou SARIO a regionálnymi obchodnými komorami na Slovensku aj v zahraničí bolo zorganizovaných množstvo seminárov o obchodných a investičných príležitostiach, ako aj inštitucionálnej spolupráce (napr. v oblasti duálneho vzdelávania).

- **Aktivity zastupiteľských úradov SR v zahraničí**

Zastupiteľské úrady Slovenskej republiky v zahraničí v roku 2015:

- vybavili 3 071 dopytov slovenských a zahraničných podnikateľských subjektov na dovoz/vývoz tovaru a služieb a 1 016 ponúk slovenských podnikateľských subjektov na vývoz do zahraničia. Dopyty a ponuky boli spracované buď priamo, alebo prostredníctvom informačných portálov Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu, Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory a odboru podnikateľského centra MZVaEZ SR (304 dopytov),
- sprostredkovali informácie o vypísaní 704 verejných obstarávaní v krajinách akreditácie alebo priakreditácie,

- realizovali 465 prezentačných podujatí v krajinách akreditácie a priakreditácie, a to buď vlastných prezentačných podujatí alebo podujatí spojených s účasťou slovenských podnikateľských subjektov na výstavách a veľtrhoch v zahraničí,
- zabezpečili celkom 163 podnikateľských misií alebo podnikateľských fór priamo, alebo v súčinnosti s SOPK a/alebo SARIO,
- iniciovali 282 nových projektov ekonomickej diplomacie, t. j. investičných projektov, exportných projektov, vedecko-výskumných a vzdelávacích projektov, projektov v oblasti cestovného ruchu, zdravotníctva a pod., ktoré ZÚ SR iniciovali priamo alebo boli zapojené do ich realizácie. V tzv. zásobníku projektov je aktuálne evidovaných celkom 506 projektov.

❖ Úrad vlády SR

• Implementácia Finančného mechanizmu európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu

V rámci Finančného mechanizmu európskeho hospodárskeho priestoru a Nórskeho finančného mechanizmu bola v roku 2013 vyhlásená výzva, do ktorej sa zapájali aj MSP, konkrétne išlo o oblasť:

SK08 Cezhraničná spolupráca (zameraná na ukrajinsko-slovenskú spoluprácu)

V roku 2015 nebola v rámci programu SK08 vyhlásená žiadna výzva. V rámci výzvy CBC01 vyhlásenej v roku 2014 (len schéma de minimis) bola uzatvorená 1 projektová zmluva s organizáciou zo súkromného sektora (Perspettiva s.r.o.) s celkovým projektovým grantom 79 496 €, z toho projektový grant vo výške 76 096 € prislúcha prijímateľovi zo súkromného sektora. Okrem toho v 3 projektoch figurujú 4 organizácie zo súkromného sektora (Comat INFO, s.r.o., SOMUD - Spoločenstvo obcí mikroregiónu Uličská dolina, Mestské lesy Košice a.s. a PRO POPULO Poprad, s.r.o.) ako partner s finančnou účasťou s projektovým grantom spolu pre tieto organizácie vo výške 305 439 eur.

❖ Ministerstvo financií SR/Európska banka pre obnovu a rozvoj

• Fond technickej spolupráce SR a Európskej banky pre obnovu a rozvoj

Prostriedky fondu sú určené na projekty v krajinách, v ktorých EBOR vykonáva svoju činnosť a zároveň sú príjemcami oficiálnej rozvojovej pomoci podľa aktuálneho zoznamu podľa štatistickej smernice Výboru pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (angl. skratka OECD).

Účelom fondu je financovať poradenské služby (advisory services) a technickú spoluprácu (technical co-operation) pre projekty, ktoré EBOR v rámci svojho mandátu financuje, resp. má financovať vo svojich prijímateľských krajinách na základne úspešného výberového konania. Ide o menšie projekty, ktoré môžu slúžiť ako prvý krok k väčším investičným projektom, k získaniu skúseností v danej oblasti, k získaniu obchodného partnera a podobne.

Teritoriálne fond pokrýva krajiny východnej Európy a strednej Ázie: Albánsko, Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Gruzínsko, Kazachstan, Kirgizsko, Kosovo¹⁸, Macedónsko, Moldavsko, Mongolsko, Čierna Hora, Srbsko, Tadžikistan, Turecko,

¹⁸ Toto označenie nijakým spôsobom neprejudikuje pozíciu voči statusu a je v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN 1244/99 a stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora ohľadom vyhlásenia nezávislosti Kosova.

Turkménsko, Ukrajina, Uzbekistan a krajiny južného a východného Stredozemia: Egypt, Jordánsko, Maroko a Tunisko.

Ide o viazaný fond, ktorý je určený na podporu aktivít slovenských subjektov (konzultantov, poradenské spoločnosti so sídlom v SR) s cieľom pomôcť transformujúcim sa krajinám východnej Európy, strednej Ázie a krajinám južného a východného Stredozemia pri ich prechode na trhové hospodárstvo s dôrazom na podporu súkromného sektora. Prioritou je zabezpečiť, aby sa naplno rozvinula spolupráca medzi EBOR a slovenskými podnikateľskými subjektmi v rozvojových krajinách, aby sa mohli slovenské subjekty zapojiť do rozvojovej spolupráce a realizovať projekty EBOR a aby mali možnosť uplatniť svoje skúsenosti a know-how.

V roku 2015 boli z fondu podporené 4 projekty vo výške cca 1 mil. eur pre: Gruzínsko v oblasti rozvoja informačno-komunikačných technológií, Moldavsko v oblasti budovania kapacít pre verejné obstarávanie, regionálny projekt pre Azerbajdžan, Jordánsko, Kazachstan a Turecko v oblasti technickej spolupráce pri prístúpení k Dohode Svetovej obchodnej organizácie o vládnom obstarávaní a študijný program na Univerzite v Ríme Ver Torgata v oblasti riadenia verejného obstarávania.

❖ Slovenská obchodná a priemyselná komora

Pri organizovaní vlastných aktivít smerujúcich k zlepšovaniu stavu podnikateľského prostredia na Slovensku sa Slovenská obchodná a priemyselná komora angažovala aj v medzinárodných štruktúrach.

V roku 2015 sa na úrovni Úradu komory neuskutočnili misie slovenských podnikateľov do krajín mimo Európskej únie. Na úrovni spoločných hospodárskych rád (JBC) bola aktívna najmä Slovensko-čínska podnikateľská rada (SČPR):

- V priebehu roku 2015 sa predseda SČPR zúčastnil na troch stretnutiach so zástupcami CCPIT v ČĽR.
- Dvaja členovia SČPR boli v delegácii podpredsedu vlády Ľubomíra Vážneho na novembrovom stretnutí 16 európskych premiérov a čínskeho premiéra (Iniciatíva ČĽR+16 SVE) – 5. China CEEC Economic and Trade Forum v Suzhou v ČĽR.

Misie zo zahraničia mimo krajín Európskej únie:

• Dubaj

Dňa 23. apríla 2015 bola na úrovni Úradu komory prijatá v Bratislave obchodná delegácia Dubajskej obchodnej a priemyselnej komory, ktorej členmi boli aj vysokí predstavitelia ministerstva hospodárstva Spojených arabských emirátov. Cieľom delegácie bolo oboznámiť sa s investičnými možnosťami v SR a rozšíriť vzájomnú spoluprácu. Predstavitelia významných slovenských (11) a dubajských (6) spoločností sa stretli na spoločnom rokovaní, na ktorom bol prítomný aj štátny tajomník MH SR a podtajomník MH SAE. V delegácii SAE boli zastúpení predstavitelia finančnej sféry, poisťovníctva, automobilového priemyslu, chémie a ďalších odvetví. Dubajská delegácia sa zaujímala okrem iného aj o svetový unikát – aeromobil, ktorý vyvinuli slovenskí konštruktéri. Autori ho oficiálne predstavili na EXPO v Miláne a podľa vyjadrenia zástupcov SAE a Dubajskej obchodnej komory, chceli by aeromobil nasadiť ako jedno z operačných vozidiel na EXPO v Dubaji v roku 2020.

- **Jordánsko**

V spolupráci SOPK, Jordánskeho veľvyslanectva vo Viedni a honorárneho konzula Jordánska v SR sa dňa 28. mája 2015 v Bratislave uskutočnilo rokovanie obchodného fóra delegácie jordánskych podnikateľov s potenciálnymi slovenskými partnermi. V jordánskej delegácii boli zástupcovia 12 firiem, resp. podnikateľských asociácií a predstavitelia štátnej správy a Jordánskej obchodnej a priemyselnej komory a Ammánskej obchodnej a priemyselnej komory. Zo slovenskej strany bol rovnaký počet podnikateľských subjektov.

- **Hong Kong**

SOPK prispela k úspešným obchodným rokovaniam, ktoré viedla delegácia podnikateľov z Hongkongu. Na misii sa zúčastnili zástupcovia 19 hongkongských firiem pod vedením Hong Kong Trade Development Council, dňa 5. októbra 2015. Účasť prijalo 80 slovenských podnikateľov firiem. Mali možnosť nájsť si nových obchodných partnerov prostredníctvom osobných rokovaní a spoločného obeda. V priebehu stretnutia boli nielen predstavené nové možnosti vzájomnej spolupráce, ale aj podpísané Memorandum o porozumení, ktoré má prispieť k rozvoju a uľahčeniu už existujúceho a budúceho obchodu. Memorandum podpísal generálny tajomník SOPK Martin Hrivík a výkonná riaditeľka HKTDC Margareta Fongová. Členom partnerskej delegácie bol aj člen Predstavenstva HK TDC a honorárny konzul SR v Hong Kongu Willy Lin.

❖ Americká obchodná komora v Slovenskej republike

- **Pracovná skupina AmCham pre cezhraničný obchod v rámci iniciatívy Doing Business**

Dňa 19.3.2015 sa v rámci pracovnej skupiny venovanej cezhraničnému obchodu v AmCham uskutočnila expertná diskusia o výzvach v colnej oblasti s cieľom zistiť, akým prekážkam musia čeliť firmy pri preclievaní tovaru v SR v porovnaní s preclievaním tovaru v zahraničí. Diskusie sa zúčastnili zástupcovia siedmich podnikov, ako aj predstavitelia MF SR a SARIO. Medzi prekážkami, ktoré boli identifikované sú: neprehľadnosť colnej legislatívy, nedostatok príručiek k aplikácii colnej legislatívy, nejednotná prax na slovenských colných úradoch, potreba profesionalizácie a zvýšenie flexibility colných úradov, kriminalizácia podnikateľských subjektov.

4.10.4 Odporúčania

- Rozširovať podporu exportu v komoditnej, ako aj v teritoriálnej štruktúre s dôrazom na trhy s obchodným potenciálom pre expanziu slovenských MSP.
- Výraznejšie podporovať poradenstvo a vzdelávanie o možnostiach podnikania na trhoch tretích krajín, zamerané na riešenie technických prekážok obchodu a zvyšovanie úrovne manažmentu exportujúcich MSP. Nedostatočné skúsenosti so zahraničnoobchodnými transakciami, nedostatočné znalosti trhu a príslušných predpisov, získania obchodných partnerov, financovania exportu a pod. predstavujú výrazné bariéry pre internacionalizáciu MSP.
- V prípade podpory zameranej na akvizičnú činnosť umožniť čerpanie prostriedkov podnikateľským združeniam a zväzom, ktoré môžu poskytovať servis MSP pri organizácii výstav najmä v spoločných expozíciách a dokážu využiť prostriedky efektívnejšie a komplexnejšie.

- Zvýšiť konkurencieschopnosť slovenských podnikov na zahraničných trhoch prostredníctvom podpory znižovania domácej energetickej a surovinovej náročnosti výroby a zvyšovanie pridanej hodnoty produktov a služieb.
- Vo väčšej miere využiť skúsenosti veľkých podnikov so zahraničnoobchodnými aktivitami na posilnenie internacionalizácie MSP.
- Kapitálovo posilniť Eximbanku a Slovenskú záručnú a rozvojovú banku za účelom podpory zvýšenia vývozných aktivít MSP.
- Elektronizácia povoľovacieho a licenčného konania v zahraničnom obchode.

5 Hodnotenie implementácie SBAfE na Slovensku z pohľadu EÚ

Jednotlivé členské štáty majú pri implementácii princípov Small Business Act kľúčovú úlohu. Aj preto sa od roku 2008 realizuje **hodnotenie uplatňovania zásad uvedených v Small Business Act** (ďalej iba „SBA“) pre každú členskú krajinu EÚ.

Postup implementácie SBA na Slovensku nie je z časového hľadiska stabilný. Zatiaľ čo v období rokov 2011 a 2012 slovenské MSP zaznamenali pokles tvorby pridanej hodnoty ako aj tvorby zamestnanosti, tak v nasledujúcom období sa situácia postupne zmierňovala. V období rokov 2013 a 2014 slovenské MSP stagnovali, avšak prognózy na obdobie rokov 2014 až 2016 predpokladajú nárast v tvorbe pridanej hodnoty o 5% aj napriek očakávanému poklesu zamestnanosti o 1 %. Na základe profilu SBA za Slovensko postaveného na údajoch z roku 2015 patrilo medzi silné stránky uplatňovanie princípov 6 (prístup k financovaniu) a 9 (životné prostredie), avšak na druhej strane boli zistené nedostatky v uplatňovaní princípu 2 („druhá šanca“) a princípu 4 (ústretová správa). Najväčšie rezervy SR sa však viažu k princípu 10 (internacionalizácia). V implementácii zvyšných princípoch sa Slovensko zaradilo medzi priemer EÚ.

V nasledujúcom texte uvedieme konkrétne činitele, ktoré ovplyvnili skutočnosť, že vyššie vymenované princípy 6 a 9 sú zaradené medzi **silné stránky**.

Pozitívny vývoj v plnení **princípu 6** (prístup k financovaniu) ovplyvnilo najmä zlepšenie dostupnosti bankových úverov pre MSP a široká ponuka nástrojov verejných poskytovateľov podpory (Fond inovácií a technológií, SZRB, Eximbanka, Mikropôžičkový program SBA, iniciatíva JEREMIE, programy EIB a EBOR). Aj napriek medziročnému zhoršeniu v prístupe k štátnym zárukám je situácia na Slovensku v tejto oblasti hodnotená nadpriemerne v porovnaní s EÚ. Nadpriemerná je aj ochota bánk poskytovať úvery. Negatívom v uplatňovaní tohto princípu sú relatívne vysoké náklady na získanie malých pôžičiek oproti veľkým pôžičkám.

V oblasti životného prostredia (**princíp 9**) pretrváva vysoko nadpriemerné hodnotenie SR týkajúce sa podielu podnikov využívajúcich opatrenia v oblasti verejnej podpory pre svoje činnosti týkajúce sa efektívneho využívania zdrojov. Hodnotenie Slovenska v uplatňovaní tohto princípu reflektuje aj prijatie zákona o energetickej efektívnosti. Napriek vyššie uvedenému, hodnotenie vyčíta Slovensku neexistenciu opatrení na zabezpečenie vyššej energetickej efektívnosti, využívanie obnoviteľných zdrojov a na podporu ekologicky efektívnych procesov, produktov a služieb podnikov v tradičných odvetviach.

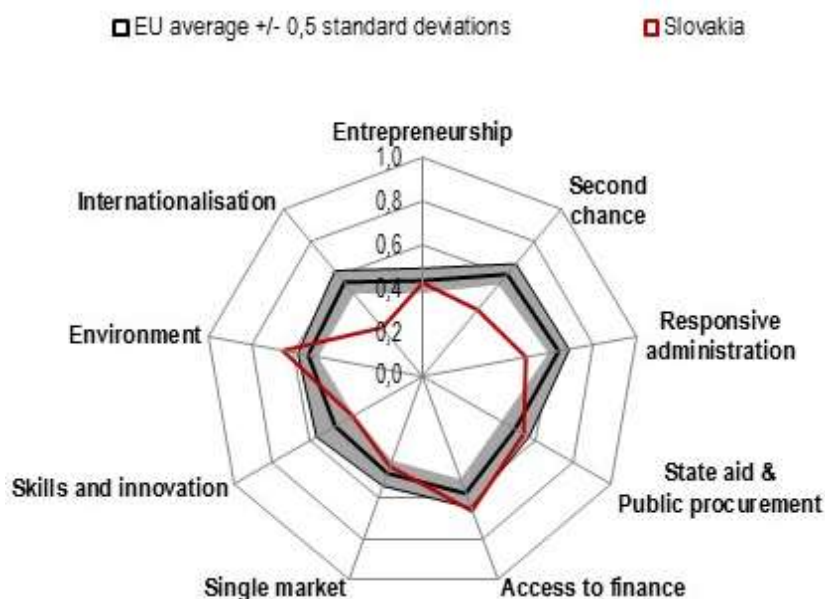
Dlhodobé podpriemerné výsledky dosahuje Slovensko pri plnení **princípov 2 a 10**. Aj napriek legislatívnym úpravám dotýkajúcim sa zákona o konkurze a reštrukturalizácii je čas potrebný na vyriešenie insolventnosti (4 roky) a náklady s tým spojené (18 % z hodnoty majetku dlžníka) hlboko pod priemerom EÚ. Zároveň nedošlo k žiadnej zmene stupňa verejnej podpory „druhej šance“. Pozitívom v tomto smere je iba fakt, že Slováci majú menšie obavy zo zlyhania v podnikaní ako je priemer v EÚ.

Pri plnení **princípu 10** je Slovensko hlboko pod priemerom EÚ, pričom ani v roku 2015 nedošlo k žiadnemu postupu v tejto oblasti. V žiadnom zo sledovaných indikátorov sa Slovensko nepribližuje k priemeru EÚ. Na negatívnom hodnotení sa najvýznamnejšie podieľala administratívna záťaž importu a exportu a náklady potrebné na realizáciu importu a exportu. Náklady na dovoz tovaru sa v porovnaní s rokom 2014 dokonca zvýšili.

Na negatívnom hodnotení implementácie **princípu 4** (ústretová správa) mala najväčší podiel administratívna (časová) záťaž pri začatí podnikania. Negatívne bola hodnotená aj administratívna záťaž podnikania vo všeobecnosti, ako aj vo väzbe na plnenie daňových

povinností podnikateľmi. Za pozitívne hodnotenú oblasť možno považovať prevod vlastníctva a podiel MSP komunikujúcich s verejnou správou elektronicky.

Graf č. 5-1 Hodnotenie uplatňovania SBA na Slovensku v r. 2015

Zdroj: Európska komisia

Dôležité je ale zhodnotiť aj **plnenie niektorých vybraných princípov**.

Aj napriek istému pokroku v oblasti znižovania administratívneho zaťaženia podnikania je implementácia **princípu 3** („najskôr myslieť v malom“) považovaná za nedostatočnú. V minulom roku bola ukončená tretia etapa merania administratívnej záťaže podnikania, ktorá výšku záťaže odhadla na približne 270 mil. eur. Zároveň bola prijatá aktualizácia Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov, do ktorej bol zahrnutý aj MSP Test. Hodnotenie konštatuje, že doposiaľ bolo posudzovanie vplyvov na podnikateľské prostredie vykonávané iba formálne, a preto, v prípade správnej aplikácie, môže mať toto opatrenie pozitívny dopad na celé podnikateľské prostredie.

V rámci **princípu 1** (podnikanie) pretrváva negatívne vnímanie podnikania ako žiaducej kariérnej voľby verejnosťou. Napriek tomu je nadpriemerne hodnotená podnikateľská činnosť v počiatočnom štádiu, ako aj podnikateľská činnosť ženskej populácie v počiatočnom štádiu. Potenciálne pozitívne je hodnotená príprava koncepcie pre podporu start-upov a rozvoj start-upového ekosystému v SR, naopak negatívne sa nahliada na zmeny v odbornom vzdelávaní na podporu podnikateľského ducha.

Vnímanie korupčného správania podnikateľmi a neukončená reforma systému verejného obstarávania zaraďujú Slovensko medzi priemer krajín EÚ aj v rámci **princípu 5** (štátna pomoc a verejné obstarávanie). Naopak, výrazne nadpriemerný je percentuálny podiel podnikov predkladajúcich súťažné návrhy prostredníctvom verejného elektronického systému v SR. Pozitívne hodnotené sú legislatívne zmeny v oblasti poskytovania štátnej pomoci, ako aj zavedenie elektronického portálu pre verejné obstarávanie E-trhovisko.

Od roku 2008 nastali najvýraznejšie pokroky v rámci **princípu 7** (jednotný trh), najmä vďaka nárastu podielu MSP obchodujúcich na jednotnom trhu. Aj napriek neustálemu nárastu podielu dovážajúcich/vyvážajúcich MSP sú tieto indikátory pri porovnaní s krajinami EÚ

podpriemerné. SR je pozitívne hodnotené v oblasti transpozície a dodržiavania práva EÚ. Rezervy sú však badateľné v nastavení systému technickej normalizácie.

Iba vynikajúce hodnotenie SR v oblasti predaja inovácií, ktoré sú nové na trhu a nové pre firmu a v oblasti elektronického obchodovania, zabezpečili pre SR celkovo priemerné výsledky pri uplatňovaní **princípu 8** (odborné znalosti a inovácie). Dlhodobo rastúci trend pri zvyšných indikátoroch tohto princípu sa však tentokrát nepodarilo potvrdiť. V budúcnosti môže túto situáciu ovplyvniť zavedenie tzv. super odpočtu na výskum a vývoj a pokračovanie v implementácii ďalších podporných opatrení (napr. inovačné vouchery).

6 Záver

V rokoch 2014 a 2015 prebiehal v SBA národný projekt „**Podpora zriadenia a rozvoja Národného podnikateľského centra na Slovensku – I. etapa**“. Vytvorilo sa Národné podnikateľské centrum v priestoroch Business Centra Twin City A2 na Karadžičovej ulici v Bratislave na podporu a rozvoj budúcich ale aj existujúcich podnikateľov. NPC vytvorí podmienky pre uplatnenie nielen mladých ľudí, absolventov, ale aj generácie 40+ a príslušníkov marginalizovaných skupín obyvateľstva. Takisto sa vytvoria podmienky pre tvorbu trvalo udržateľných pracovných miest.

V roku 2015 bol Agentúrou na podporu výskumu a vývoja spustený štvorročný projekt **INKLUPOD** (Rozvoj inkluzivity podnikania vybraných znevýhodnených skupín na Slovensku: pragmatický prístup). Cieľom projektu je na základe analýzy súčasného stavu, najnovších teoretických poznatkov ako aj praktických skúseností v Európe a vo svete, vypracovanie komplexnej metodiky **rozvoja inkluzivity podnikania** na Slovensku na národnej i regionálnej úrovni pre vybrané znevýhodnené skupiny (ženy, mladých, seniorov a migrantov). Súčasne je cieľom verifikácia a testovanie vybraných súčastí metodiky formou pilotných projektov a spracovanie analýzy kvantifikácie potenciálnych dopadov vybraných atribútov metodiky.

V rámci Agendy lepšej regulácie, program zníženia administratívneho zaťaženia podnikania a politika vlády SR na zlepšenie podnikateľského prostredia bolo vytvorené v SBA **Centrum lepšej regulácie**. Centrum sa zameriava na tvorbu návrhov opatrení na zníženie regulačnej záťaže podnikov za účelom zvýšenia ich konkurencieschopnosti. Testuje vplyvy právnych predpisov a materiálov nelegislatívnej povahy na malé a stredné podnikanie. Prispieva k zlepšeniu celkovej kvality podnikateľského prostredia.

V oblasti využívania služieb jednotných kontaktných miest pokračoval v roku 2015 klesajúci trend počtosti podnikateľských subjektov, ktoré využili služby JKM. Uvedený trend môže súvisieť s každoročným klesajúcim počtom registrovaných podnikateľských subjektov.

V rámci Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast bolo ku koncu roka 2015 formou poskytnutia nenávratného finančného príspevku podporených celkovo 1 600 projektov realizovaných MSP, čo predstavuje 69 % všetkých projektov tohto programu. V samotnom roku 2015 bolo na základe uzavretých zmlúv o NFP vyplatených MSP 181,2 mil. Eur, čo predstavuje **medziročný nárast o vyše 630%**, pričom podiel MSP na celkovom čerpaní v tomto roku dosiahol 75,3 %.

Napriek nestabilite legislatívneho rámca v oblasti verejného obstarávania v roku 2015 (prijatých 6 novelizácií Zákona o verejnom obstarávaní) sa podiel malých a stredných podnikov na celkovej hodnote uzavretých zmlúv v rámci verejného obstarávania v medziročnom porovnaní zvýšil (o 1,8 p. b.) na 82,1 %. Podiel malých a stredných podnikov na celkovej výške **poskytnutej štátnej pomoci** v roku 2015 medziročne vzrástol (o 5,9 p. b.) na **60,8 %**.

V roku 2015 došlo k výraznému rozvoju finančných nástrojov realizovaných v rámci iniciatívy JEREMIE. Podpora MSP prostredníctvom úverového nástroja **PRSL** vzrástla medziročne o 185,40 % (5,75 mil. eur), na hodnotu 8,8 mil. eur. Rovnaký trend bol zaznamenaný aj pri nástroji **FLPG**, kde došlo k nárastu o 118,93 % (55,46 mil. eur), na hodnotu 102,1 mil. eur. **Investície rizikového kapitálu** podporené v rámci iniciatívy JEREMIE sa pri medziročnom porovnaní zvýšili o 98,31 % (3 mil. eur). Zároveň bol spustený **nový finančný nástroj** Portfóliový úver zdieľaného rizika (PRSL II) s dodatočnou alokáciou z OP KaHR a z presunu časti nevyužitej alokácie iných nástrojov, alokovaný objem zdrojov sa tak zvýšil na 91,28 mil. eur, z čoho samotná alokácia JEREMIE predstavuje 58,87 mil. eur. Súčasne bolo

upravené zdieľanie rizika z pomeru 1:1 na 7:3, čo **zvýšilo atraktivitu finančných nástrojov** pre komerčných sprostredkovateľov.

Z hľadiska foriem financovania MSP v roku 2015 naďalej najvýraznejšie zastúpenie dosahovali **granty EÚ** (32,05 %), pričom ich podiel na štruktúre foriem financovania sa zvýšil medziročne až o 103,61 mil. eur na hodnotu 244,78 mil. eur, najmä v dôsledku zvýšeného čerpania prostriedkov v rámci OP KaHR. Dôležitý podiel na financovaní MSP mali ďalej **úvery zo zdrojov ŠR** s podielom 21,34 % (162,99 mil. eur) a **úvery s podporou EÚ** s podielom 18,91 % (144,43 mil. eur), kde došlo k medziročnému nárastu o 88,24 %. Významný medziročný nárast bol zaznamenaný pri podpore v rámci **spoločnej poľnohospodárskej politiky**, a to až o 100,97 % na hodnotu 61,61 mil. eur. Z medziročného porovnania sumárneho objemu finančných prostriedkov čerpaných MSP z verejných finančných nástrojov možno konštatovať **nárast čerpania prostriedkov v roku 2015 o 39,05 % na úroveň 763,70 mil. eur.**

V rámci finančných nástrojov **EXIMBANKY SR dosiahol podiel úverov** poskytnutých klientom segmentu MSP dosiahol **25,85 % z celkovej úverovej angažovanosti**. V medziročnom porovnaní sa daný podiel zvýšil o 16,66 % (7,29 mil. eur). Podiel vystavených záruk pre segment MSP predstavoval len **2,10 % z celkového objemu vystavených záruk**, napriek tomu to v porovnaní s rokom 2014 reprezentuje zvýšenie až o 228,96 % (2,29 mil. eur).

V roku 2015 schválila vláda SR **Koncepciu pre podporu startupov a rozvoj startupového ekosystému v SR**, v zmysle ktorej sú startupy, ako začínajúce podniky, zdrojom inovatívnych riešení s významným rastovým potenciálom. Snahou tejto koncepcie je **podporiť startupový ekosystém v SR** vytvorením podnikateľského prostredia a systému štátnej podpory, ktoré by dokázali aktivovať slovenské subjekty a jednotlivcov s unikátnymi myšlienkami, prilákať zahraničné subjekty s inovatívnymi nápadmi, zatriktívniť investovanie do startupov a vytvoriť výnimočný imidž krajiny.

Využívanie podporných nástrojov v oblasti inovácií MSP je veľmi nízke. Podľa prieskumu Využívanie podporných programov zo strany MSP viac ako tri štvrtiny podnikateľov (76%) deklarovalo, že nevyužívajú, resp. **nemajú záujem o podporu** zameranú na rozvoj inovačných aktivít.

Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBRD) zvyšovala podporu investícií do udržateľnej energie v Slovenskej republike aj v roku 2015 a **pokračovala tretňou fázou** úspešného programu **SLOVSEFF**. Pokračovanie programu je príspevkom k uspokojeniu vysokého záujmu o projekty energetickej efektívnosti medzi menšími firmami a domácnosťami. Dopyt po takomto type investícií je podložený významným úspechom prvých dvoch fáz programu SLOVSEFF a pokračujúcim záujmom slovenských bánk o účasť v tomto programe.

V roku 2015 bola výška štátnej pomoci poskytnutej rezortom MŽP SR v roku 2015 v sume 29,55 mil. eur, čo v porovnaní s rokom 2014 (7,34 mil. eur) predstavuje nárast o 302,59 %. Dôvodom výrazného nárastu čerpania poskytnutej štátnej pomoci je ukončenie všetkých podporených projektov v roku 2015 financovaných podľa schém štátnej pomoci. **Podiel štátnej pomoci poskytnutej MSP na celkovej štátnej pomoci v rámci OP ŽP však dosiahol iba 5 % (1,45 mil. eur).**

Inovatívnym výsledkom činnosti Podnikateľské centrum MZVaEZ SR bolo v roku 2015 spracovanie kvalifikovanej **ekonometrickej analýzy krajín sveta**, ktorá umožnila zistenie komparatívnych výhod SR v jednotlivých komoditách v porovnaní s inými krajinami a **vyhodnotenie odbytového potenciálu pre slovenské vývozné tovary podľa teritórií.**

Medziročne došlo **k výraznému rozvoju aktivít siete EEN pri poskytovaní informačných služieb, ktoré súviseli s realizovanými seminármi a regionálnymi podujatiami** (nárast o 478 podporených subjektov). Zvýšená aktivita bola zaznamenaná aj pri poskytovaní spätnej väzby (nárast o 22 podporených subjektov). Niektoré iné poskytované služby (poradenstvo - odpovede na otázky, registrácia subjektov pre elektronické služby, účasť na medzinárodných partnerských podujatiach či príprava kooperačných profilov) naopak zaznamenali pokles záujmu.